

Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
Науково-методичний центр вищої освіти
Одеська обласна держадміністрація
Одеське відділення Академії будівництва
Південне відділення Академії архітектури
Одеське відділення Інженерної академії

Одеська державна академія
будівництва та архітектури

МАТЕРІАЛИ
XVIII міжнародної
науково-методичної конференції

«УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ»

Частина 2

18-19 КВІТНЯ

ОДЕСА – 2013

ББК 74.58(4Укр) я 431

М 341

УДК 338 (063)

У збірнику наведені матеріали, які докладалися на XVIII Міжнародній науково-методичній конференції «Управління якістю підготовки фахівців» (м. Одеса, 18-19 квітня 2013р.), висвітлюються: результати науково-методичної роботи ОДАБА й інших ВНЗ України, Австрії, АР Крим з питань удосконалення системи вищої освіти відносно до вимог Болонського процесу та контроль якості підготовки фахівців; проблеми розробки та впровадження стандартів вищої освіти; впровадження нових інформаційних систем та кредитно-модульної системи організації навчального процесу; організація самостійної роботи студентів, комп'ютеризація та впровадження дистанційної форми навчання; нові технології викладання дисциплін і їх методичного забезпечення, наукові дослідження у навчальному процесі та ін.

Редакційна колегія:

В.С. Дорофєєв, д.т.н., професор – *голова*

Є.В. Клименко, д.т.н. професор - заступник голови

А.В. Ковров, к.т.н., доцент

О.Ю. Гілодо, к.т.н., доцент

О.В. Новський, к. т. н., пр.-професор

В.Ю. Денисенко, к.т.н., доцент

М.І. Холдаєва (Присяжнюк), к.т.н., доцент

В.Л. Цубенко, к.і.н., професор

Відповідальний секретар, **Н.М. Хмизнікова**

Відповідальний за випуск - к.т.н., пр.-професор **О.В. Новський**

Комп'ютерна верстка **М.О. Лесняк**

Рекомендовано до друку

Методичною Радою ОДАБА

(Протокол № 5 від 21 березня 2013р.)

©Одеська державна академія будівництва та архітектури, 2013

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

ОПТИМИЗАЦИЯ ОБУЧЕНИЯ В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Агенидзе Э.А. (*Одесский государственный экологический университет,
г. Одесса, Украина*)

Глобальные процессы в экономике, политике и иных областях деятельности человечества в XXI веке, находят свое отражение в том числе в науке и образовании. Интернационализация высшего образования - объективное следствие и составляющая процессов глобализации современного мирового развития как качественно нового проявления конкуренции в борьбе за культурное, экономическое и политическое влияние, и высшая школа оказывается одной из сфер подобной конкуренции.

В современном мире уровень коммуникации между научными сообществами таков, что новые знания, полученные в отдельных странах, новые технологии, развитые на основе этих знаний, становятся достоянием всего человечества и влияют на процесс развития государств независимо от национальных, религиозных и иных особенностей. Таким образом, глобализация, интернационализация и открытость образования, определяющие собой характерные тенденции развития высшего образования в XXI веке ставят перед отечественной высшей школой трудные, но выполнимые задачи соответствия мировым требованиям относительно уровню высшего образования.

Необходимость системного подхода преподавателя к своей профессиональной деятельности диктуется требованиями времени, реализацией которого может быть переход к мобильной и выверенной системе профессиональной деятельности преподавателя, побуждающих и организующих познавательную активность студента. Наиболее важные аспекты методической системы профессиональной деятельности преподавателя высшей школы могут быть выделены исходя из предпосылки о том, что деятельность вуза в первую очередь направлена не на изучение учебных дисциплин, а на выполнение определенного социального заказа. Любая учебная дисциплина участвует в решении этой задачи благодаря своему социальному и профессионально-образовательному содержанию, через реализацию функции воспитания будущего специалиста в целом.

Нельзя забывать и о традиционных методах обучения, характеризующихся комплексностью занятий, сочетая лекционное изложение материала, с элементами семинарского и практического занятия, предполагая поэтапный контроль обучения на каждом занятии для своевременной коррекции учебного процесса.

Отбор содержания курса проводится исходя из параметров: полноты представления понятия. Это условие в практике организации обучения способствует глубокому пониманию, прочному запоминанию и правильному использованию усваиваемых знаний, навыков, умений; повышению уровня владения материалом; активизации мыслительной деятельности студентов на практических занятиях.

Усвоение знаний - важнейший вопрос. Учебная информация, которую должен усвоить обучаемый, включает факты, явления, процессы, закономерности, методы действий. Глубокие и твердые знания требуют установления связей и отношений на основе расширения и углубления сведений о данном материале.

Важным компонентом в использовании интенсивного метода является гибкость и возможная перестройка изложения учебного материала. Методической задачей является поиск правильных путей применения тех или иных интенсивных средств и форм обучения. Одним из показателей рациональности применяемых интенсивных методов обучения является интерес к предмету изучения, особенно к самостоятельной деятельности в области этого предмета.

Современный период развития общества можно охарактеризовать как период непрерывного роста сложности и вариативности, что становится объективной причиной увеличения объёма знаний, повышения сложности умений и способов деятельности, которые должны усваивать будущие специалисты. Данная тенденция увеличения содержания и усложнения предметов входит в противоречие с условием ограничения по времени на их усвоение студентами.

Необходимость системного подхода преподавателя к своей профессиональной деятельности диктуется требованиями времени, реализацией которого может быть переход к мобильной и выверенной системе профессиональной деятельности преподавателя, побуждающих и организующих познавательную активность студента.

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ТЕСТИРОВАНИЯ В МЕДИЦИНСКОМ УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Аксинорская О.И., Полякова И.А., Фернандес де Ривес С.Ф. *(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)*

Возможность оценивать уровень соответствия полученных знаний и навыков студентов помогает регулярное тестирование, позволяющее преподавателям оперативно скорректировать структуру учебного процесса. Объективный контроль знаний и практических навыков у студентов медицинских вузов всегда остается актуальным.

Применение тестов для контроля и оценки качества знаний до сих пор является спорным вопросом, но наш взгляд, именно тестовый контроль подходит для оценки работы студентов, в первую очередь, с теоретическим материалом и далее в практическом плане. Тесты заставляют студентов мыслить оперативно, логически, использовать зрительное внимание, укреплять память и осваивать современные технологии обучения, включая и информационные, готовиться к работе в автоматизированных компьютерных рабочих местах врачей - специалистов.

Используем различные по назначению тесты: исходное тестирование, тренировочные тесты, контрольное тестирование. Тестирование имеет различные формы, начиная от простых альтернативных вопросов до клинических ситуационных задач, поэтому в полной мере охватывает определенную тему и выступает, как технология контроля образовательного процесса, позволяющая оценить уровень, объем и качество знаний, умения и навыки, а также выявить пробелы.

Как показала практика, тесты повышают мотивационные стороны обучения, предусматривают дифференцированный подход, не допускают субъективизма выставления оценок. Систематическое тестирование стимулирует студентов к стабильной подготовке заданий и регулярному повторению пройденного материала, что очень важно для изучения последующих тем. При этом оно исключает механическое заучивание, приучает к логическому мышлению и умению делать правильный выбор. Сэкономленное учебное время может быть использовано преподавателем для выполнения практических работ по отработке мануальных навыков.

Анализируя опыт тестирования, мы пришли к выводу, что оно является, не только эффективным контролем знаний, но и базой для формирования у студентов логического клинического мышления.

МЕТОДИЧНА КОНЦЕПЦІЯ КУРСУ ІНЖЕНЕРНІ МЕТОДИ ОХОРОНИ ВОДНИХ РЕСУРСІВ

Аксьонова І.М. (*Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна*)

Курс лабораторних робіт «Інженерні методи охорони водних ресурсів» спрямовано на отримання студентами спеціальності 7.06010302 Рациональне використання і охорона водних ресурсів уміння приймати інженерні рішення для оцінки прогнозування та захисту водних ресурсів.

Методична концепція лабораторного курсу охоплює три основні задачі це оцінювання стану водних ресурсів, який включає отримання даних, їх аналіз та побудову моделі прогнозу, вивчення умов та гідродинаміки проходження процесів у дисперсних системах, порівняння результатів досліджень різних умов та інженерний розрахунок лабораторної установки для оптимізації процесів захисту водних ресурсів.

Для реалізації першої задачі були обрані методики:

- техніки відбору проб та умови їх консервації;
- розрахунку фонові концентрації;
- інтегральних показників з урахуванням гідрологічних умов водного об'єкту;
- вибору методів дослідження (ваговий, фотометричний, об'ємний та інші).

Друга та третя задачі реалізації методичної моделі включають вивчення процесів впливу на зсув фазової рівноваги у дисперсних системах.

Розроблені та впроваджені методики вивчення процесів тонкошарового розділення дисперсних систем та впливу конфігурації тонкошарових модулів на ці процеси. Апробовані методики отримання ізотерми сорбції та розрахунок об'єму сорбенту для зниження концентрації модельної речовини у різних гідродинамічних умовах та методика розрахунку лабораторної установки для оптимізації процесу сорбції. Також впроваджена методика отримання порогу коагуляції для золю гідроокисі заліза и впливу електролітів на процеси коагуляції. Планується апробація методики впровадження флокуляції для інженерного захисту водних ресурсів.

Методична концепція курсу «Інженерні методи охорони водних ресурсів» для студентів спеціальності 7.06010302 Рациональне використання і охорона водних ресурсів має подальший розвиток у відповідному розділі дипломного проекту.

К ВОПРОСУ ПРОВЕДЕНИЯ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ОСНОВЫ НАУЧНЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ»

Афтанюк В.В., Иванов П.А., Спинова Г.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

При подготовке магистров специальности ТВ значительное место в учебном плане отведено дисциплине «Основы научных исследований». Данная дисциплина изучается в течение 9-го и 10-го семестров, и включает в себя лекционный курс и практические занятия. Особое место уделено выполнению практических задач, на которые выделяется в общем 42 часа учебного времени.

Для эффективного использования учебного времени изучаемая дисциплина должна быть наполнена достаточным количеством практических заданий, которые рационально нацелить на помощь студенту по выполнению дипломной работы магистра, которая является научной работой и должна содержать определенную научную новизну.

Поэтому на первом этапе (в течение 9-го семестра) студенты выполняют реферат, который по сути является литературным обзором для дипломной работы магистра. Работа над рефератом позволяет глубже вникнуть в особенности изучаемой научной проблемы.

На втором этапе изучения дисциплины (в течение 10-го семестра) перед студентами ставится задача получение новых знаний об исследуемом объекте или процессе. В свою очередь получение каких-либо новых научных результатов зачастую невозможно без проведения экспериментальных исследований, их обработки и авторской интерпретации. Поэтому в области отопления, вентиляции и кондиционировании воздуха большинство научных задач связано с экспериментом, который проводится на реальном объекте или модели.

Известно, что значительное повышение эффективности экспериментальных исследований и инженерных разработок достигается при использовании математических методов планирования эксперимента, которые способствуют экономии времени и средств, увеличению надежности и достоверности результатов и компактности их представления.

Математическая модель требуется для предсказания направления градиента, т.е. направления, в котором величина параметра оптимизации улучшается быстрее, чем в любом другом направлении. Такая модель позволяет избежать

полного перебора состояний объекта и тем самым уменьшить количество опытов, необходимых для отыскания оптимума.

Поэтому с целью улучшения качества подготовки магистров и помощи при выполнении дипломной работы магистра нами разработаны задания для практических занятий, которые посвящены планированию эксперимента и статистической обработке результатов экспериментальных исследований в отопительно-вентиляционной технике.

Практические задачи включают в себя разработку факторных планов первого порядка полного факторного эксперимента (ПФЭ) типа 2^k .

В процессе выполнения практических заданий студенты на конкретных примерах осваивают алгоритм нахождения математической модели ПФЭ.

Студентам предлагается выполнить следующие задания:

1. На основании результатов экспериментальных исследований необходимо получить статистическую модель процесса очистки воздуха от пыли. Для чего требуется исследовать влияние технологических факторов – диаметра зерен фильтрующего слоя, d , мкм, толщина фильтровального слоя, l , мм, и скорости потока в фильтрующем слое, v , м/с, – на эффективность очистки пыли (η , %) в фильтровальном аппарате с зернистым слоем. При выполнении задания изучается факторный план ПФЭ типа 2^3 .

2. На основании результатов экспериментальных исследований необходимо получить статистическую модель изменения гидравлического сопротивления фильтровального аппарата. Для чего требуется исследовать влияние технологических факторов. При выполнении задания изучается факторный план ПФЭ типа 2^3 .

3. Произвести исследование эффективности воздухораспределения по результатам экспериментальных исследований. Исследовать влияние технологических факторов – расхода воздуха L , м³/с, и координата замера скорости воздуха r , м, – на среднюю скорость v_{cp} , м/с, истекающего из отверстий воздуха.

Для самостоятельной работы студентам предлагается произвести обработку экспериментальных данных по выбранной теме дипломной работы магистра с учетом рекомендаций основного руководителя дипломной работы.

Приобретенные навыки могут быть использованы при выполнении дипломной работы магистра, и дальнейшей инженерной и научной деятельности молодого специалиста.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗРОБКИ МЕТОДИЧНИХ ВКАЗІВОК ДЛЯ ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Бабій І.М., Борисов О.О., Волканов В.К. *(Одеська державна академія
будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Пройдення виробничої практики студентами – є їх першим знайомством при вивченні технології будівельного виробництва в реальних умовах шляхом спостереження і особистої участі. Завдяки такій практиці студенти мають можливість закріпити отримані знання на заняттях, провести аналіз і дати оцінку рівня технології, що застосовується.

Виробнича практика студентів третього курсу напряму 6.060101 «Будівництво» є складовою частиною учбового процесу при підготовці висококваліфікованих інженерів-будівельників. Вона дозволяє студентам окрім вищезазначеного ще і придбати нові знання та вміння для їхньої майбутньої професії. Це особливо актуально ще і тому, що на кафедрі технології будівельного виробництва Одеської державної академії будівництва та архітектури розроблено та видано велику кількість навчальних посібників та підручників, електронних конспектів лекцій та презентацій, з якими ознайомлюються студенти на заняттях. Таким чином вони мають можливість не тільки почути, а ще і побачити інноваційні технології в будівництві. Можливо і таке, що завдяки отриманим знанням в академії, у них є змога поділитися ними з будівельниками на виробництві. Тому що, як відомо, не всі задіяні при будівельному процесі робітники мають змогу підвищити, в міру своєї зайнятості, свій рівень знань сучасних будівельних технологій та матеріалів, що використовуються у світі.

Методичні вказівки розроблені у відповідності до «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» від 08.04.1993 №93. Термін професійної практики згідно з навчальним планом ОДАБА складає три тижні. В сучасних умовах місцем проходження практики можуть бути провідні державні, акціонерні і приватні будівельні організації, що здійснюють будівництво промислових і цивільних будинків, володіють сучасними технологіями будівництва та сучасною технікою. Студенти проходять практику на робочих місцях, безпосередньо приймаючи участь у робочих процесах, які виконуються спеціалізованими будівельними або комплексними бригадами. Студент повинен проходити практику безпосередньо на будівництві в якості робочого в складі бригади.

Для студента, основними завданнями, що мають бути вирішені в процесі проходження «виробничої» практики є: вивчити технологію виробництва будівельних робіт на різних етапах зведення будівлі; ознайомитися з технологією виконання основних видів будівельно-монтажних робіт (земляні, пальові, кам'яні, бетонні, монтажні та ін.); придбати вміння виконання основних видів будівельно-монтажних робіт (кам'яні, бетонні, монтажні, покрівельні, оздоблювальні та ін.); ознайомитися з організацією будівельного майданчика, вивчити організацію праці робітників і технології виробництва будівельно-монтажних робіт; вивчити питання охорони праці та пожежної безпеки на будівельному майданчику; закріпити теоретичні знання, які отримані в академії, шляхом ознайомлення з веденням проектно-технологічної документації (робочі креслення, технологічні карти і т.п.).

Працюючи по одній з основних будівельних професій, студент повинен ознайомитись з основними і суміжними роботами і відобразити їх у звіті по практиці.

При проходженні практики студент повинен навчитися в першу чергу керуватися основними нормативними документами, що діють на даний час на території України. Що стосується закордонних інноваційних технологій будівництва, на які ще не видані вітчизняні нормативні документи, то, перш за все, необхідно використовувати технологічні регламенти на конкретну технологію з прив'язкою до вітчизняних на подібні роботи.

Основною відмінністю проходження практики в сучасних умовах від минулих років, є те, що оцінка роботи студента на практиці проводиться згідно шкали ECTS і шкали навчального закладу.

Слід зазначити, що при всіх виконуваних заходах, особливу увагу необхідно приділити техніці безпеки і керуватися найважливішими чинними нормативними документами з охорони праці в Україні, такими як ДБН А.3.2-2-2009. «Система стандартів безпеки праці. Промислова безпека у будівництві. Основні положення» та ДБН В.1.1-7-2002. «Пожежна безпека об'єктів будівництва».

Таким чином завдяки розробленим методичним вказівкам з проходження виробничої практики у студентів з'явилася можливість досить чітко і ретельно ознайомитися з основними завданнями та етапами її проходження. Це дасть змогу в короткий термін опанувати будівельну спеціальність в заданих межах.

К ВОПРОСУ ОЦЕНИВАНИЯ САМОСТОЯТЕЛЬНОСТИ ВЫПОЛНЕНИЯ ИНДИВИДУАЛЬНЫХ ЗАДАНИЙ СТУДЕНТАМИ

Балдук П.Г. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*), **Балдук Г.П.** (*НПЦ «Экострой», г. Одесса, Украина*)

В нынешнем учебном году все преподаватели столкнутся с ситуацией, когда с использованием 100-бальной шкалы оценивания знаний студентам необходимо будет проставлять не только экзаменационную, но и зачетную оценки. Отработанная методика модульного оценивания знаний студентов, предусматривающая контроль практической и теоретической части обучения, собственно и основана на этой 100-бальной шкале. Методика использования такой шкалы для зачетной оценки требует совершенствования. Согласно положению о высшей школе, зачетная оценка является накопительной и может быть проставлена преподавателем студенту даже без его личного присутствия.

В программе изучения целого ряда учебных дисциплин (таких как теоретическая и строительная механики, сопротивление материалов, строительные конструкции и других) заложено выполнение студентами расчетно-проектировочных работ (индивидуальных заданий). Эти работы студенты должны выполнять самостоятельно вне аудитории. После проверки преподавателем правильности вычислений, студент должен защитить эту работу, отвечая на ряд теоретических и практических вопросов. Самостоятельность выполнения РПР и их защита является основой для получения зачетной оценки. Степень самостоятельности выполнения расчетно-проектировочных работ студентами в настоящее время преподавателю трудно оценить. Связано это, как не печально, с всеобщей компьютеризацией.

На наш взгляд, чтобы хоть как-то выйти из создавшейся ситуации, необходимо на кафедрах при разработке положения про зачетную оценку учесть следующие моменты:

- 1) максимально возможно повышать баллы студентам, приходящим на консультации и работающим под руководством преподавателя над РПР;
- 2) найти возможность оценить баллами промежуточные результаты (черновики) этапов выполнения индивидуального задания;
- 3) найти возможность оценить баллами своевременность выполнения РПР;
- 4) оценки «отлично» и «хорошо» за индивидуальные задания, как правило, ставить тем студентам, которые доказали самостоятельность их выполнения.

О ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ ПО ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬНОЙ ОТРАСЛИ И ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНОЙ СФЕРЫ

Барабаш И.В., Керш В.Я., Чабаненко П.Н., Фощ А.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Необходимым условием успешного функционирования высшей школы, независимо от принятой системы образования, является её способность своевременно реагировать на изменяющиеся реалии современности. Одна из таких реалий сегодняшнего дня в Украине – дефицит и высокая стоимость органического топлива, что предопределило требование всемерной экономии энергоресурсов в качестве приоритета государственной политики. Особенно большие энергопотери (около 40% энергозатрат) имеют место в строительной отрасли и жилищно-коммунальном хозяйстве.

Эффективным энергосберегающим мероприятием является термомодернизация (терморееабилитация, санация) зданий, выполняемая при их реконструкции или капитальном ремонте. Тепловой санации должно предшествовать обязательное энергетическое обследование состояния зданий и сооружений с последующей энергетической паспортизацией, что позволяет выявить потенциал энергосбережения. В настоящее время Кабинетом министров представлен для рассмотрения в Верховную Раду проект закона “Про енергетичну ефективність житлових та громадських будівель”, в котором предусматривается обязательная энергетическая паспортизация не только новых зданий, но и существующего жилого фонда.

Решение этих задач невозможно без специально подготовленных инженерных кадров. Подготовка специалистов, способных решать практические задачи в области энергосбережения, ведется в Академии с 2000 года в рамках специальности «Городское строительство и хозяйство». Впервые в Украине в учебные планы специальности ГСХ введены дисциплины «Техническая теплофизика ограждающих конструкций зданий и сооружений» и «Энергосберегающие технологии в городском строительстве и хозяйстве», главной целью которых является ознакомление будущих специалистов с проблемой энергосбережения в строительстве, а также методами эффективного, рационального использования энергии в жилищно-коммунальном хозяйстве при эксплуатации и реконструкции зданий.

Обязательным в составе дипломного проекта является энергосберегающий раздел, в котором рассматриваются вопросы утепления ограждающих

конструкций, выбора облегченных энергоэффективных материалов для надстройки верхних этажей, использования солнечных коллекторов для горячего водоснабжения и отопления, применения систем напольного, лучистого и воздушного отопления, современных оконных систем, использования солнцезащитных систем и т. п.

Для облегчения самостоятельной подготовки по курсу "Энергосберегающие технологии в городском строительстве и хозяйстве" разработаны и изданы одноименное методическое пособие с грифом МОНУ и методические указания по разделу «Утепление ограждающих конструкций».

Кафедрой городского строительства и хозяйства разработаны предложения по организации учебного процесса для новой специализации "Энергоэффективная реконструкция городской застройки", которые одобрены ректоратом Академии.

В соответствии с предложенной концепцией, внесены изменения в учебные планы. Так в 2012 – 2013 учебном году дополнительно к ранее читавшимся двум дисциплинам по энергосбережению добавлены еще 5 учебных дисциплин:

«Основы энергосбережения», «Енергоефективна комплексна реконструкція житлової забудови», «Енергоефективні матеріали для термомодернізації будівель» - для ОКР «Бакалавр»;

«Енергозберігаюча реконструкція інженерних систем» – для ОКР «Специалист»;

«Енергетичне обстеження будівель» - для ОКР «Магістр».

По всем новым дисциплинам разработаны учебные и рабочие программы, ведется работа по методическому обеспечению дисциплин.

Полученная в области энергосберегающих технологий подготовка позволяет студентам ГСХ успешно участвовать в решении городских задач по термомодернизации жилого фонда. Так, например, студенты 5-го курса ГСХ Лебедева А. и Тульчинский Г. сотрудничают с общественной организацией «Одесский жилищный союз» в рамках проекта по термомодернизации жилого пятиэтажного дома на пос. Котовского. Материалы, полученные в результате энергетического обследования здания, легли в основу дипломного проектирования.

Работу по совершенствованию учебных планов предстоит продолжить. Пересмотр учебных планов специальности преследует цель - сформировать у будущих специалистов важность понимания энергосбережения как обязательного процесса, как системы при осуществлении своей деятельности и реализации своего интеллектуального потенциала.

О НЕКОТОРЫХ ОСОБЕННОСТЯХ ФОРМИРОВАНИЯ ОБЪЕКТИВНОЙ ОЦЕНКИ ПРИ ПРОВЕДЕНИИ ТЕСТОВОГО КОНТРОЛЯ ЗНАНИЙ

Бекшаев С.Я. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Одесса, Украина*)

В последнее время значительное распространение получили тестовые формы контроля знаний, которые позволяют оперативно получить объективную информацию об уровне усвоения того или иного учебного материала в определенной группе учащихся. Как правило, с целью получения дифференцированной оценки тестовые задания предусматривают группы вопросов различного уровня сложности. Более сложные вопросы оцениваются большим числом баллов. Опыт проведения тестов показывает, что в них всегда присутствует элемент угадывания. Случается, что добросовестный студент, давший верные ответы на все простые вопросы, но не справившийся с трудными, получает оценку такую же или даже низшую, чем плохо подготовленный, не знающий «азбуки», проваливший простые вопросы, но угадавший ответы на один-два трудных. Для того чтобы исключить или значительно уменьшить вероятность незаслуженно высокой оценки, предлагается следующий способ ее формирования, который с некоторыми вариациями успешно используется в течение нескольких лет при проведении модульных контрольных работ на кафедре теоретической механики.

Пусть задание содержит P простых и C сложных вопросов с оценками соответственно H и B баллов (низкая и высокая) за правильный ответ. Максимально возможная оценка, таким образом, составляет $P \cdot H + C \cdot B$ баллов. Если студент правильно ответил на n простых и c сложных вопросов, $n \leq P$, $c \leq C$, его оценка при прямом суммировании баллов составит $n \cdot H + c \cdot B$. В этом выражении скрывается несправедливость, позволяющая даже при отсутствии элементарных знаний ($n = 0$) получить удовлетворительную оценку за счет угадывания $c \neq 0$ ответов на сложные вопросы. В связи с этим предлагается выводить суммарную оценку по откорректированной схеме $n \cdot H + \kappa \cdot c \cdot B$, куда входит корректирующий коэффициент $\kappa = n/P$, равный доле правильных ответов на простые вопросы. Этим исключается случайная общая положительная оценка при слабом знании основ ($n \ll P$).

Предлагаемая схема может варьироваться, приспосабливаясь к различным обстоятельствам. Отметим, что она наиболее эффективна при использовании компьютерной обработки результатов тестирования.

РОЛЬ ПЛЕНЭРНОЙ ЖИВОПИСИ В ОБУЧЕНИИ БАКАЛАВРОВ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Белая Д.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Проблема пленэра – это проблема отношения к цвету, прежде всего. Импрессионисты вывели живопись из мастерских на воздух, обогатили ее солнечным светом, освободили от тяжелых серых и коричневых теней. Пленер помогает развивать колористическое видение у студентов. Навыки и знания, приобретенные в процессе выполнения учебных заданий на открытом воздухе, формируют профессиональное мастерство и улучшают качество обучения живописи в мастерской.

Студенты, выходя на пленер после 1 курса, уже имеют определенные навыки работы с цветом. Выполнение работ на пленэре интересно и полезно для развития и формирования зрительной памяти студента, цельности видения, творческого воображения, наблюдательности, способности чутко воспринимать цветовые отношения в натуре. На открытом воздухе обогащается цветовое восприятие предметного мира в окружении световоздушной среды. На пленэре невозможно пользоваться заученной палитрой или заученным тональным решением, какие привычны в мастерской. При разном освещении один и тот же предмет может быть абсолютно разным по цвету. Так, даже в разное время суток цвет света от солнца совершенно разный. На пленэре отличные от аудиторных, специфические условия работы:

- пространственные переходы,
- панорамность воспринимаемого окружения,
- обилие света, цвета и ряд других особенностей.

Для развития цветового видения и становления личности художника выходить на пленер нужно постоянно, в разные времена года и при разных условиях освещения так как это даёт возможность увидеть различные колористические отношения в течении года.

Работая в аудитории, всего этого не увидишь и не прочувствуешь, но, накопив на пленэре впечатления, эмоции, зарисовки, этюды студенты используют их в дальнейшей учебной и творческой практической деятельности.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО СОВЕРШЕСТВОВАНИЮ ОЦЕНКИ КУРСОВЫХ И ДИПЛОМНЫХ РАБОТ ПО СПЕЦИАЛЬНОСТИ «АРХИТЕКТУРА»

Бельская Н.К. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Образование Украины сегодня находится на этапе реформирования, что даёт возможность внесения совершенствующих корректив. Прогрессивная система обучения и оценивания не исключает традиционную, пятибалльную, систему оценки курсовых и дипломных проектов, не предоставляющую, по мнению автора, возможностей для достаточной дифференциации оценивания конечного результата работы студента над учебным проектом по профильным специальностям направления «архитектура». Переход на 12-балльную систему оценок в школе, отразивший неудовлетворённость «приблизительностью» 5-балльной, не повлёк за собой ревизию 5-балльной системы оценивания в ВУЗах. Характерно, что данная система только номинально является пятибалльной, реально же в качестве инструмента оценивания курсового проекта преподаватель располагает всего лишь тремя оценочными баллами – «5», «4» и «3». Грань между ними не позволяет выстроить реальные рейтинги представленных к сдаче работ и адекватно отразить успехи студентов.

Представленный к оценке архитектурный проект является результатом учебной работы студента, базирующейся на усвоенной им методике проектирования и сформированных навыках, творческом потенциале студента, его работоспособности и целеустремлённости, способности к творческому контакту с преподавателем

Оценку курсового проекта по архитектуре характеризуют следующие качества проекта: 1) оригинальность идеи; 2) её проработанность и подача; 3) ритмичная организация труда как залог усвоения методики архитектурного проектирования; 4) выполнение работы в заданный срок.

Автору представляется, что оценка проекта может удовлетворить потребностям эффективности при суммировании баллов по каждому из приведённых критериев из расчёта: три балла на каждый. Итого: $3 \cdot 4 = 12$. Подобная шкала распространена в художественных ВУЗах, предоставляя не только возможность адекватной оценки, но и способствуя конкуренции как мотивации студента к улучшению учебной деятельности.

ДЕКОМПРЕСІЯ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ РІВНОЗНАЧНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ МЕДИЧНОГО ТЕКСТУ

Бермас Л.І., Нестреляй А.В. (*Одеський національний медичний університет,
м. Одеса, Україна*)

Під час перекладу оригінальних медичних текстів студенти часто зустрічаються із труднощами перекладу на рідну мову. Іноді неможливо зробити точний переклад оригінального тексту.

Ступінь відповідності текстів – оригінального та перекладного, які в ідеалі мають бути тотожними, але на практиці цього майже не досягається. Як адекватність, так і еквівалентність перекладу ніколи не бувають повними. І це не обов'язково звуження синтагматики чи семантики тексту перекладу, але інколи й розширення, тобто декомпресія.

Декомпресія – це лінійне розширення тексту, що характеризується впровадженням додаткових лексичних одиниць з метою розкриття значення змістових елементів тексту оригіналу [2, с.79].

Декомпресія є своєрідною інтерпретацією твору, у процесі якої «перекладач непомітно для себе «розщеплює» єдність змісту і форми оригіналу і відразу ж синтезує зміст і форму в нову єдність. Форма не статичний посуд, що наповнюється повним змістом, а спосіб його репрезентації. Отже, всяка її зміна є водночас заміною змісту» [1, с. 83].

Тому не можна стверджувати, що декомпресія є явищем виключно синтагматичним. Зміни на поверхні тексту завжди викликають певні трансформації його глибинної структури. Саме тут декомпресія перетинається із іншими видами перекладацьких трансформацій, виступаючи водночас у ролі родової та видової категорії відносно кожної з них.

При перекладі рамки тексту рухомі він то звужується, то розширюється. Прагнення до лаконічності, економії мовних засобів переходить на певному етапі у свою протилежність, оскільки кожна річ досягнувши певного ступеня розвитку, переходить у свою протилежність. «Неповне, стає повним, криве стає прямим, пухле стає наповненим, старе стає новим і навпаки» [2, с.80].

Перекладач, прагнучи до лаконічності, стислості викладання тексту оригіналу при перефразуванні його в рамках тексту перекладу і намагаючись передати ідеї, стилістичні особливості оригіналу вимушений за певних обставин розширювати текст перекладу, щоб передати все семантичне

насичення іншомовного слова, щоб відтворити зовнішньо формально не виражені елементи змісту тексту мови оригіналу, значення слова, що не має прямого відповідника в мові перекладу, його експресію т.і. Форма вступає в опозицію зі змістом. Усе це зумовлює явище декомпресії в перекладі. «Декомпресія як засіб вирішення протиріч між формою та змістом є закономірністю перекладу» [1, с.89].

Для дослідження ми відібрали оригінальні статті із журналу «Zeitschrift für Klinische Medizin». У цих статтях завжди зустрічаються такі терміни: der Proband – людина, яка добровільно бере участь у експерименті; bedienungsfreundlich – зручний у користуванні; die Gastritis – запалення слизової оболонки шлунку та інші.

Під час перекладу необхідно збалансувати оптимально обраний кут розходження між оригіналом і перекладом і прагматичним потенціалом, закладеним у перекладі. Таким чином, закодоване, символічно-сконцентроване, скомпресоване оригіналом, розшифровується, розгортається, декомпресується в тексті перекладу.

Перекладаючи оригінальні медичні статті надзвичайно важливо відтворити прагматичний аспект першоджерела. Дуже часто медичні терміни в оригіналі стислі але мають великий змістовий вміст. Тому у перекладах часто спостерігається значне збільшення або зменшення кількості лексичних та граматичних трансформацій. У більшості випадків декомпресія є цілком виправданим кроком перекладача, завданням якого є відтворення форми та змісту оригінальними засобами рідної мови.

При перекладах оригінальних медичних текстів декомпресія займає значне місце.

Література:

1. Бех П.О. Поетичний переклад і принцип еквівалентності.// Теорія і практика перекладу. – К. : Вища школа, 1979. – Вип.36. – с. 83-91.
2. Гончарук М.М. Декомпресія як засіб створення адекватності перекладу// Слов'яни: історія, мова, культура. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. – т. II. С. 18 – 22.
3. Мірошниченко В.В. Декомпрессия при переводе художественного текста.// Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1981. – Вип.6. – с. 79-85.

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «РИСУНОК» ДЛЯ СТУДЕНТОВ АРХИТЕКТУРНОЙ СПЕЦИАЛЬНОСТИ

Берчатова Е.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Процесс обучения студентов в высшем учебном заведении рисованию достаточно сложное явление и является не только простой передачей знаний преподавателя студентам, которые ещё не обладают этими знаниями

Обучение подчиняется следующим принципам, которые можно классифицировать на: сознательности и активности; систематичности и последовательности; наглядности; прочности; научности; доступности и связи теории с практикой.

В числе установившихся основных принципов в преподавании надо считать наглядность обучения и в первую очередь сюда следует отнести рисунки педагога, которые должны демонстрироваться ним во время преподавания своей дисциплины. Эти рисунки должны выполняться в самом процессе изложения лекции по дисциплине преподавателя. Рисунки имеют целью оживить содержание лекции и содействовать ярким примером более глубокого усвоению его темы.

Учебный рисунок должен быть достаточно хорошо виден с последней парты большой аудитории; с этой целью его следует делать, соответствующего размера.

Рисунки, сделанные педагогом на доске и тут же зарисованные учащимся в своих рабочих тетрадях, в учебном отношении являются более ценными, чем уже готовая стенная таблица, так, как рисунок, создаваемый параллельно объясненный, ярко и наглядно поясняет каждую мысль, каждое слово преподавателем в этот момент. Рисунок, красиво и правильно исполненный, как таблица, очень хорошо запоминается зрителем. Не малое значение имеет цветная таблица, впечатление от которой должно быть правдивым.

И все же наилучшим средством наглядного обучения является рисунок самого педагога на аудиторной доске, на листе бумаги или на полях работы учащихся. Как видим из многолетней практики и опыта, наглядность, как правило, оказывает более эффективное действие, чем профессиональное объяснение.

Методические пособия должно быть краткими, но должны давать устное указание ученикам, как вести работу и на что в первую очередь обращать внимание. Но как было сказано ранее, одним из эффективных приемов наглядного обучения, во время чтения лекций, объяснение нового материала является рисунок педагога. Это не только воспринимается слухом, но и при этом приходит в действие и зрительная память учеников.

ПРОГНОЗУВАННЯ НЕБЕЗПЕК – ЗАВДАННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Беспалова А.В., Дашковська О.П., Книш О.І, Романюк В.П. (Одеська державна академія будівництва і архітектури, м. Одеса, Україна)

За останнє десятиріччя ні одна галузь науки і техніки не отримала такого широкого застосування, як методи аналізу безпеки, основною метою яких являється зменшення вірогідності аварій, катастроф та пов'язаних з ними нещасних випадків, людських жертв, економічних втрат та порушень в навколишньому середовищу.

Застосування передових методів прогнозування небезпек при проведенні практичних занять з безпеки життєдіяльності продиктовано самим життям та дозволяє здійснити світові нормативи.

Впровадження практичної роботи «Моделювання антропогенних небезпек методом ризикового балансу», дозволяє визначити небажаний стан системи і потім аналізувати навколишніх умов і умов експлуатації для з'ясування всіх можливих шляхів, за якими може реалізуватися небажана подія.

Але як заохотити та зацікавити студента в його неповних 20 років в розробці прогнозуючих моделей нещасних випадків різного характеру, коли життя цвіте та все всміхається довкола?

Використання традиційних методів навчання тут буде як і замало так і не зовсім ефективно. Це веде до пошуку нових, прогресивних методів активного навчання.

Одним із методів активного навчання є метод ділової гри, яка дає змогу надбання навичок не шляхом пасивної фіксації інформації.

В наш час існують, як математичні методи, так і методи обчислень для створення імовірнісних схем моделювання. Універсальний і найпоширеніший – це метод аналізу “дерев відмов”, який є найбільш загальним методом. Він являє собою дедуктивний метод відмов, який можна описати аналітично.

Впровадження практичної роботи «Моделювання антропогенних небезпек методом ризикового балансу» є важливим кроком покращення рівня навчання та потребує не тільки нового підходу до навчання студентів, а й заставляє подивитися з іншого боку на проблеми, які нас оточують.

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ХІМІЯ» В ТЕХНІЧНОМУ ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Бешенцева О.А., Маракіна Л.Д. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Необхідною умовою підготовки інженера є цілісність і системність у вивченні фундаментальних і спеціальних дисциплін, максимальне використання потенційних можливостей фундаментальних дисциплін з метою формування у майбутніх інженерів професійних якостей.

Останніми роками спостерігається падіння зацікавленості до природничих наук і, в наслідок цього, – відсутність систематичних знань з хімії, що обумовлюють ряд труднощів. Вже на першому занятті викладачі стикаються з тим, що у певної частини студентів відсутній фундамент, на якому повинна «споруджуватися вся будівля знань». Для ліквідації прогалин шкільної освіти на кафедрі хімії Харківського національного автомобільно-дорожнього університету використовуються додаткові початкові консультації.

Другою складністю у викладанні хімії є відсутність навичок самостійної роботи. В допомогу студентам викладачами кафедри хімії видано багаточисельні навчально-методичні вказівки, направлені на організацію їх самостійної роботи, а саме «Стислий курс хімії», який надає можливість ознайомитися з теоретичним матеріалом в короткій формі; «Пакети тестових завдань з окремих залікових модулів дисципліни «Хімія»», в яких за темами пропонуються тестові завдання, різноманітні за важкістю та рівнем контролю учбових компонентів: знань, умінь, творчої активності та ін.

Одним з основних аспектів навчання студентів-першокурсників є нерозривність процесу їх навчання в школі і вищому навчальному закладі, що досить важко забезпечити на сучасному етапі. Введення в технічних вищих навчальних закладах кредитно-модульної системи навчання створює труднощі при контролі знань студентів, оскільки середні школи в основному використовують форми контролю у вигляді самостійних і контрольних робіт. Для забезпечення менш «болісного» переходу студентів до умов модульно-рейтингової системи на першому курсі можливі змішані форми контролю

Головне завдання вивчення хімії, як фундаментальної дисципліни в технічному вищому навчальному закладі, є здійснення взаємозв'язку між нею і спеціальними дисциплінами з метою застосування отриманих знань на практиці.

МІСЦЕ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ВНЗ І-ІІ РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ

Беляк О.М., Горанська В.П. *(Вищий навчальний комунальний заклад «Одеське педагогічне училище», м. Одеса, Україна)*

Наукова діяльність у ВНЗ є невід'ємною складовою освітнього процесу й здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної та виробничої діяльності у системі вищої освіти. Науково-дослідна діяльність у ВНЗ України здійснюється на основі діючих законодавчих і нормативних документів - Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ», Державних стандартів України, правил виконання НДР, ОКХ і ОПП, галузевих нормативних документів, статутів і положень ВНЗ тощо.

Слід зауважити, що необхідність проведення НДД в системі підготовки фахівців зумовлена вимогами сучасної ринкової економіки до випускників ВНЗ, до якого ставляться вимоги вмілого вирішення найрізноманітніших виробничих ситуацій. Тому, підготовка такого фахівця повинна відбуватися шляхом упровадження в навчальний процес НДД. Зазначимо, що існують такі види науково-дослідної роботи студентів: НДРС, передбачена діючими навчальними планами (написання звітів до лабораторних і практичних робіт, навчальних практик, рефератів, виконання курсових робіт, створення проектів та ін.); дослідна робота поза вимогами, що висуваються навчальними планами (участь у предметних гуртках, діяльність наукових гуртків за окремими напрямками, участь у наукових студентських конференціях; участь у вузівських, обласних, регіональних конкурсах. Важливо знати те, що важливим в організації науково-дослідної роботи студентів у ВНЗ І-ІІ р. а. необхідно дотримуватися таких вимог: творчого підходу і мислення, плановірності дослідження, динамічності, критичного підходу до виконання дослідження й отриманих результатів, самокритичності, точності, постійної роботи над собою, практичності тощо. Особливостями проведення НДР у ВНЗ І-ІІ рівнів акредитації є те, що виражений підготовчий (адаптивний етап), який необхідний, враховуючи те, що студенти приходять в технікум, коледж, училище без відповідних навичок, та відсутності поняття «наукова діяльність», тому викладачі мають познайомити студентів з науково-дослідною діяльністю. Що стосується НДРС поза навчальним процесом, необхідно зауважити, що ця робота зводиться до участі студентів у роботі предметних і наукових гуртків, студентських конференціях, семінарах, круглих столах, публікаціях статей.

Отже, всі вказані особливості простежуються в НДРС в Одеському педагогічному училищі, де проведення НДРС займає важливе місце в якісній підготовці фахівців з дошкільної і початкової освіти. До дослідницької роботи в училищі залучаються майже всі студенти, починаючи з другого курсу навчання. Так, в училищі створено всі необхідні умови для здійснення НДР у ВНЗ I-II рівнів акредитації: максимально скорочено період адаптації студентів до НДР; організовано системну роботу органів управління НДР та студентського активу НДРС; постійно поновлюється тематика проведення дослідних робіт із дисциплін психолого-педагогічного циклу з врахуванням останніх досягнень; активне проведення в училищі олімпіад, конкурсів з навчальних дисциплін, де вирішуються ситуаційні завдання; проведення студентських відкритих семінарів, де б вирішувалися комплексні ситуаційні завдання, вирішення яких вимагає поєднання глибоких знань з кількох спеціальних дисциплін; налагоджено тісний зв'язок ВНЗ I-IV р. а. м. Одеса, Одеської області і Південного регіону з метою виконання сумісних наукових досліджень, а також участі студентів училища у різних наукових заходах. Кожен викладач повинний приділяти НДРС не менше уваги, чим до аудиторних занять, незважаючи на те, що це віднімає багато часу і сил, адже найбільша нагорода – це освічена, усебічно розвинута і вдячна людина. Зауважимо, що НДР в Одеському педагогічному училищі знаходиться в центрі уваги керівних ланок ВНЗ.

Отже, з вищесказаного можна зробити висновок, що НДРС ВНЗ I-IV р. а. є необхідним елементом навчального процесу, адже в пошуковій НДР ця діяльність є одним із напрямів особисто орієнтованого навчання, яка спрямована на розвиток аналітичних здібностей, інтелекту, пам'яті, мови, креативних здібностей, поліпшення засвоєння студентами навчального матеріалу згідно з державними освітніми стандартами. Крім того, НДРС є важливим чинником при підготовці молодого фахівця, оскільки студент здобуває навички: самостійність суджень, уміння концентруватися, постійно збагачувати власний запас знань, мати багатобічний погляд на виникаючі проблеми, просто вміти цілеспрямовано і вдумливо працювати.

Література:

1. Зубак К. Організація науково-дослідної роботи студентів / К. Зубак // Зубак К. Організація навчально-виховного процесу у ВНЗ I-II рівнів акредитації. – Випуск VII. – Немішаєве. НМЦ. – 2005. – с. 213-218.
2. Книш О. Значення науково-дослідної роботи у ВНЗ I-II рівнів акредитації при підготовці фахівців середньої ланки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///C:/Users/Ольга/Desktop>.

РОЛЬ КУРАТОРА СТУДЕНТСЬКОЇ ГРУПИ В НАВЧАЛЬНО - ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ У ВИЩОМУ ТЕХНІЧНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Бикова С.В., Хванковська Є. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Освітня установа є основним інститутом, що забезпечує виховний процес. У зв'язку з цим, завдання виховання людини постають в тому, щоб сприяти її розвитку як особи, здатній до постійного самовдосконалення, яка володіє високим культурним рівнем, розвиненим фізичним, інтелектуальним і етичним потенціалом, готова активно діяти на загальну користь у межах національної і світової культури, змінюючи і перетворюючи себе. У цьому контексті особливого значення набуває оновлення змісту і організаційних форм виховної роботи у ВНЗ, вдосконалення форм і методів роботи куратора. Від того, наскільки куратор сам по собі є особистістю, від того наскільки серйозно він відноситься до своєї роботи, певним чином залежать результати навчально-виховного процесу у ВНЗ.

Основна увага повинна приділятися вивченню студентського колективу, що допоможе йому правильно спланувати навчальну і виховну роботу групи. Задля вивчення колективу студентської групи куратор може використати такі відомі методики, як методика визначення комунікативних і організаторських здібностей, методика визначення атмосфери в групі, методика визначення психологічного клімату в групі, методика соціометрії, які допоможуть йому внести відповідні корективи в міжособистісні взаємини, що складаються у студентській групі, створюючи доброзичливу психологічну атмосферу, а це є надзвичайно важливим для успішного навчання, формування особистісних і професійних якостей майбутнього фахівця.

Відтак, важливим завданням куратора є виявлення активу, формування згуртованого колективу, допомога студентам у засвоєнні правил і норм поведінки, роз'ясненні важливості вивченні суспільних дисциплін, а також спеціальних предметів для опанування ними майбутнього професійної діяльності. З метою підвищення ефективності виховної роботи необхідно більше уваги приділяти вдосконаленню студентського самоврядування. Адже ініціатива повинна виходити від самих студентів, а куратори повинні координувати, організовувати, давати рекомендації і допомагати студентам у навчально-виховній роботі.

Тільки спільною діяльністю куратора зі студентом може бути вирішена одне з найважливіших завдань вищої школи - сприяння становленню громадянської позиції і етичному самовизначенню особистостей студентів.

ОЦІНЮВАННЯ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ

Біляковська О.О. (Львівський національний університет ім. Івана Франка, м. Львів, Україна), **Горіна О.М.** (Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна)

Головною діяльністю студентів у ВНЗ є навчання. Навчальна діяльність – універсальна діяльність, яка є основою оволодіння будь-якою іншою діяльністю. Як і кожна діяльність, навчання має винагороджуватися, контролюватися, перевірятися й оцінюватися. Контроль й оцінювання є невід’ємними складовими навчального процесу. Правильно розроблені та доречно застосовані методики оцінювання сприяють підвищенню ефективності навчання.

Зasadничими принципами оцінювання навчальних досягнень студентів є прозорість, об’єктивність, індивідуальність та певна уніфікованість. Головне завдання – досягти найбільш ефективного й об’єктивного оцінювання, яке виконувало б одночасно контролювальну та мотивуючу функції. Сучасні методи оцінювання успішності студентів мають на меті відобразити рівень оволодіння інтелектуальними вміннями, навичками комунікації, вирішення складних проблем, використання правових та інших соціальних інструментів, вміння визначити свої соціальні орієнтири, тому традиційні методи оцінювання не підходять для оцінювання наведених вище вмінь, навичок та досвіду, оскільки вони спрямовані здебільшого на рівень знання і розуміння, тобто засвоєння інформації. Водночас для ефективного оцінювання важливо враховувати навчальну відповідність його методів. Навчальна відповідність оцінювання означає, що заплановані результати навчання, навчальні завдання, які перевіряє й оцінює викладач і методи оцінювання повинні узгоджуватися між собою.

Оцінювання (за матеріалами Curriculum Resource Center Central Resource Center) має бути: валідним (об’єкти оцінки мають відповідати визначеним цілям курсу); надійним (використовувати єдині стандарти чи критерії); справедливим (усі студенти повинні мати рівні можливості у досягненні успіху); розвитковим (фіксувати, що можуть студенти і як їм покращити свої результати); своєчасним (підтримувати своєчасний, постійний зворотний зв’язок); ефективним (заощаджувати час викладачів і студентів).

МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ РОЗВИТКУ ТРАДИЦІЙНОГО ЖИТЛА НАРОДІВ СВІТУ СТУДЕНТАМИ АРХІТЕКТУРНО- ХУДОЖНЬОГО ІНСТИТУТУ ОДАБА В КУРСІ ДИСЦИПЛІНИ ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ КУЛЬТУРИ

Боган С.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.
Одеса, Україна)*

Вивчення традиційного житла, господарських споруд і поселень народів світу дає можливість глибше вивчити проблеми національної культури в умовах змін засобів виробництва і соціальних відносин. Знання про матеріальну культуру різних народів світу, яка знаходить відображення у багатьох видах господарської діяльності, в тому числі будівництві, дає можливість простежити розвиток та збереження традицій у житті націй і народів. У національному домобудівництві закладені багатовікові пошуки найбільш раціонального застосування житла до природних умов.

В результаті вивчення історії розвитку традиційного житла народів світу студенти архітектурно-художнього інституту повинні засвоїти: навички у створенні проектів, малюнків та ескізів традиційного національного житла, господарських споруд, внутрішнього інтер'єру; етапи розвитку традиційного житла народів світу; відмінні зони традиційних поселень; особливості будівництва традиційного житла і використання будівельних матеріалів; навички використання елементів традиційного народного житла в сучасних архітектурних проектах, основні типи традиційного житла і поселень народів світу. При підготовці до семінарського заняття студент повинен оволодіти теоретичним матеріалом, використовуючи матеріал лекції та самостійне опанування рекомендованої етнографічної літератури. Основною рекомендованою літературою з теми вивчення історії розвитку традиційного житла народів світу є підручник з «Етнографії» для вищої школи, а додатково – рекомендовані окремо монографії, статі та спеціальні дослідження. Вивчення теми історії розвитку традиційного житла народів світу студентами архітектурно-художнього інституту доцільно здійснювати за допомогою наочних матеріалів: ілюстрацій, малюнків, креслень.

Внаслідок нерівномірного соціально-економічного розвитку різних країн та континентів, специфіки природно-географічних умов, особливостей етнокультурних контактів між різними народами виробилась локальна специфіка, різноманітність та виразність традиційного житла. Традиційне

житло та поселення народів світу пройшло багатовіковий шлях розвитку від однокамерних до багатокамерних споруд. Багато народів та племен Африки, Океанії, Австралії, Південно-Східної Азії, Північної та Південної Америки й досі проживають у традиційному житлі, що існувало з первісних часів. Саме тому традиційне житло і поселення народів Африки, Північної та Південної Америки, Океанії, Австралії та Південно-Східної Азії входить до плану семінару «Культура первісної доби». Основні ж елементи традиційного національного житла народів Європи сформувалися в епоху Середньовіччя. З вищевказаної причини вивчення історії розвитку традиційного житла народів Європи вміщено до плану семінарського заняття за темою «Культура Середньовіччя». В процесі вивчення традиційного житла народів Європи студент повинен враховувати, що етнографічне вивчення житла відрізняється від технологічного, коли ставиться мета визначити практичну доцільність тих, чи інших прийомів будівництва і використання тих, чи інших будівельних матеріалів. Також, воно відрізняється від архітектурно-мистецького вивчення житла, коли предметом вивчення є естетичний бік будівництва. Студент повинен брати до уваги і перше, і друге, але, крім цього, ставити інші, більш різноманітні питання.

Одним із завдань дослідження традиційного житла народів світу є типологізація. Вона може бути обмежена областю розселення одного народу, кількох споріднених за походженням народів, або ж, охоплювати великі культурно-господарські зони, населені різними народами. В обмежених географічних областях локальні типи будинків виокремлюються за наступною сукупністю ознак: зовнішній вигляд, будівельний матеріал, розміри, поверховість, форма даху, декор. Але у великих географічних історико-етнографічних регіонах локальні типи будинків у різних країнах можуть виявитись дуже схожими між собою наприклад, за будівельними матеріалами але різнитись між собою за плануванням, або формою даху. Тому при вивченні традиційного житла народів світу до основи типологізації слід покласти одну з найбільш суттєвих ознак, наприклад – розвиток планування будівлі. Планування будівлі – одна з головних ознак історико-етнографічної типології житла. Але вона не може розглядатись як дещо незмінне. Необхідно прослідкувати її розвиток, визначаючи початковий осередок будинку, від якого різними засобами виникли ті, чи інші житлові комплекси. Інші ознаки – будівельні матеріали і будівельна техніка можуть розглядатись як додаткові, що сприяють деталізації.

ПРО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ ТА ЯКОСТІ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ

Бредньова В.П., Марченко В.С. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури (м. Одеса, Україна))*

Якісне вивчення дисципліни «Інженерна графіка» можливе на основі комплексного підходу до процесу навчання. Велике значення має присутність елементарної довузівської графічної підготовки, якої, на жаль, немає, крім цього, наявність певної зацікавленості студентів у якісній успішності у навчанні. Значну роль відіграють сучасні методологічні та психологічні прийоми викладачів щодо організації навчального процесу та методики викладання графічних дисциплін з урахуванням диференційного підходу до кожного студента окремо тощо.

На кафедрі нарисної геометрії та креслення Одеської державної академії будівництва та архітектури в 2012-2013 навч. р. згідно до робочої програми курсу «Інженерна графіка» студенти - першокурсники будівельних спеціальностей вивчають дисципліну в першому семестрі в обсязі 24 год. лекцій та 34 год. практичних занять та у другому семестрі – 32 год. практичних занять. Контрольні заходи по семестрах – два модульних контролі (екзамен) та диференційований залік відповідно. На протязі 1-ого семестру кожний студент повинен виконати альбом креслень (складається з п'яти контрольних графічних робіт), надати викладачеві для перевірки Практикум, у якому правильно має бути розв'язано 85% задач (задачі розв'язуються разом з викладачем на лекціях і практичних заняттях, а також самостійно). Для успішного оволодіння знаннями та графічними навичками авторами був розроблений навчально-методичний комплекс. Він містить стислий Конспект лекцій, Практикум, а також навчальні посібники з грифом МОНУ з поясненням графічного рішення типових та контрольних задач нарисної геометрії.

У наданій роботі узагальнюються результати експериментальних досліджень якості графічної освіти студентів - першокурсників будівельних спеціальностей 8 академгруп загальною чисельністю 208 студентів у 1-му семестрі 2012-2013 н.р. з урахуванням багаторічного досвіду викладання графічних дисциплін (табл.). На протязі семестру за єдиним планом відбувались експрес-контроль знань студентів майже на кожному практичному

Таблиця

Порівняльна характеристика результатів модульного контролю знань та екзаменів студентів
у 1-му семестрі 2012-2013 навч. р.

Група Бали	ПЦБ-129 (31 студ.) студ. %	ПЦБ-130 (29 студ.) студ. %	ПЦБ-131 (32 студ.) студ. %	ПЦБ-132 _m (26 студ.) студ. %	ПЦБ-133 _m (25 студ.) студ. %	ПЕС-100 (19 студ.) студ. %	ПЕС-101 (24 студ.) студ. %	ПЕС-188 (22 студ.) студ. %	Прим.
100-85	3 10	10 34	3 10	8 31	1 4	3 16	3 12	-	
84-75	12 39	5 17	7 22	6 23	3 12	6 32	6 25	3 14	
74-60	12 39	5 17	6 18	11 43	15 60	10 52	15 63	19 86	
Інші	4 12	9 32	16 50	1 3	6 24		(п'ять іноземн. студ.)		відрах. 3 % студ.

занятті. В комп'ютерному класі відбувалися тестові заняття-консультації, у режимі самостійної поза аудиторної роботи під керівництвом викладача відпрацьовувалась кожна з п'яти графічних робіт та контролювалась за часом її виконання тощо. Відмітимо, що у кожному модульному контролі прийняли участь приблизно 98% студентів, серед них здобули позитивні оцінки 115 студ., тобто приблизно 88%. «Добре» та «відмінно» здобули 80 студ, - це 38,5% від загальної кількості студентів, що здавали модулі (див. табл.). Необхідно підкреслити, що вже на перших лекційних заняттях викладачі роз'яснюють основні положення та вимоги модульної системи, її сутність та переваги у роботі на кінцевий результат. Але лише у 2-му модулі відношення студентів стає більш усвідомленим та відповідальним.

Наша кафедра працює з першокурсниками майже всіх спеціальностей академії, які, з психологічної точки зору, повинні пройти якійсь адаптаційний період у вищій школі. Тому, безумовно, має велике значення ефективність викладання інженерної графіки, професіональні вміння викладача зацікавити студентів цією дисципліною, допомогти йому узагальнити теоретичний матеріал та удосконалити графічні навички. Щорічно кафедра проводить традиційну відкриту олімпіаду з нарисної геометрії серед студентів-першокурсників провідних ВНЗ м. Одеси, у якій приймають участь від 105 до 125 студентів, що підтверджує наявність певного позитивного підходу.

Висновки. Підсумковий аналіз результатів досліджень якості графічної освіти у 1-му семестрі показав наступне:

1 – для підвищення рівня якості навчання важливе значення надається удосконаленню методів викладання графічних дисциплін, що забезпечується професіоналізмом викладача та наявністю достатнього навчально-методичного забезпечення;

2 - самостійна робота як важливий фактор засвоєння навчального матеріалу, формує самостійність студента, рівень його вмінь, знань, навичок, що для першокурсника спочатку потребує керівництва викладача, лише надалі - без його безпосередньої участі. Самостійна робота студентів повинна систематично контролюватися викладачем

3 - прагнення до кращих результатів у навчанні показують психологічно мотивовані студенти, які відчують присутність фахової конкурентності у майбутній професії, які зацікавлені у більш глибокому засвоєнні теоретичного матеріалу та практичних навиків і вмінь

ПОДГОТОВКА ИНЖЕНЕРОВ-СТРОИТЕЛЕЙ В ОБЛАСТИ РАДИАЦИОННОГО КОНТРОЛЯ

Бурлак Г.М., Вилинская Л.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Для обеспечения радиационного качества жилья актуальным является подготовка инженеров-строителей информированных о радиационном контроле в строительстве и в связи с этим необходимо совершенствование подготовки профессиональных кадров в этой области. Представляет интерес введение в учебно-профессиональную программу специального курса «Радиационный контроль в строительстве». Разрабатываемый курс может быть использован для подготовки специалистов строительного контроля за соблюдением «Системы норм и правил снижения уровня ионизирующих излучений естественных радионуклидов в строительстве». Предусматривается в предлагаемом курсе 32 часа обучения, в том числе: 16 лекционных часа, 4 часа практических занятий, 10 часов самостоятельных занятий, 2 часа на проведение итоговой проверки знаний. Итоговую проверку знаний предполагается проводить в форме тестирования.

Разработаны методические указания «Радиационный контроль в строительстве», которые состоят из таких основных разделов:

- 1) Радиоактивность. Физические основы защиты от ионизирующих излучений;
- 2) Радиационные характеристики источников ионизирующих излучений строительного производства;
- 3) Радиационный контроль строительного производства и обеспечение радиационного качества здания. В разделе I - рассмотрены механизмы взаимодействия ионизирующих излучений с веществом и методы их регистрации. Приведены методы расчета мощности поглощенной дозы в помещениях здания и эффективной дозы облучения населения. В разделе II - рассмотрены радоновые параметры строительных материалов и методы их оценки. Представлены нормативно-правовые документы, а также регламентируемые радиационные параметры, такие как эффективная удельная активность материалов, мощность поглощенной дозы в помещениях. В разделе III - приведена методология управления радиационным контролем от проектирования до сдачи здания в эксплуатацию. Рассмотрены защитные мероприятия для обеспечения радиационного качества объектов строительства. Материал методических указаний разбит на отдельные лекции.

ИЗ ОПЫТА РАБОТЫ ЦЕНТРА ГУМАНИТАРНОГО ОБРАЗОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ОДЕССКОЙ НАЦИОНАЛЬНОЙ АКАДЕМИИ СВЯЗИ ИМ. А.С. ПОПОВА

Бурцева Л.А. (*Одесская национальная академия связи им .А.С. Попова,
г. Одесса, Украина*)

Современные экономические и социально-политические условия требуют от будущих специалистов всестороннего образования. Развитие новых идей осуществляется на стыке разных дисциплин, в том числе и гуманитарных. Именно в этих условиях формируются у нашего студенчества новые ценностные ориентации.

В современном мире все более необходимым становится гуманитарное образование. Человечество все яснее понимает ограниченность техногенных ценностей и технократического мышления. Технические специальности, которые недавно были лидерами в образовательных стратегиях развитых стран, сейчас переживают определенные трудности. Выход может быть найден и на путях гуманизации и гуманитаризации образования. Изучение гуманитарных курсов в технических вузах протекает как сложный и многогранный процесс. Он требует четкой координации и продуманного планирования.

Образование Центра гуманитарного образования и развития в ОНАС им. А.С.Попова отвечает основным направлениям концепции подготовки специалистов связи и концепции развития академии. Центр вносит определенный вклад в теоретическую разработку и практическое применение концепции гуманитарного образования, которая осуществляется в вузах страны.

Центр функционирует с 1993 г. Главной его целью является морально-эстетическое воспитание студентов; основной задачей- формирование у студентов необходимых основ гуманитарных знаний. 20-летний опыт руководства Центром позволяет автору сделать выводы о значительной эффективности работы этого подразделения в гуманитарном направлении. Мероприятия центра в течение учебного года посещают в среднем 300-400 активных участников. За два десятилетия общая цифра слушателей культурологических лекториев выросла до 7-8 тыс. человек.

Дополнительное гуманитарное образование студенты получают на занятиях лекториев вне учебного расписания. Они проводятся преподавателями и искусствоведами города на базе Музея западного и восточного искусства, Художественного и Литературного музеев, выставок и других учреждений

культуры. При разработке программ лекториев штатные и внештатные сотрудники Центра высказывают свою авторскую позицию, используют свое право на творчество. В разные годы организовывалось от 4 до 12 культурологических лекториев.

Чтение таких лекториев, как «История изобразительного искусства», «Мировая музыкальная культура», «История литературы и театра», «История храмов и культовой архитектуры», «Культура общения», «История науки и культуры Одессы», является хорошим подспорьем при освоении студентами курсов(спецкурсов) по учебным планам социально- гуманитарных кафедр: «История украинской культуры», «Этика и эстетика», «Культурология» и др.

Культурологическая проблематика лекториев Центра помогает студентам глубже изучать особенности национальной культуры и понимать ее место в европейском и мировом культурном наследии. Это тем более важно, что сегодня студенты технических вузов не изучают историю зарубежной культуры.

Многолетний опыт преподавания в техническом вузе курса «История украинской и зарубежной культуры» и опыт нескольких последних лет преподавания курса «История украинской культуры», а также анализ результатов контроля знаний студентов дают основание сделать выводы о недостатке, а зачастую и отсутствии у них предполагаемых базовых знаний в области мировой культуры, что усложняет освоение нового культурологического материала.

С целью более глубокого изучения проблем национальной культуры в контексте достижений мировой цивилизации можно было бы рекомендовать увеличение количества часов на изучаемую дисциплину «История украинской культуры». Это позволит убедительнее показать место украинской культуры в европейской и в целом мировой культуре. Можно было бы также рекомендовать включение в название курса понятий «мировая (европейская)культура», что поднимет престиж гуманитарного образования.

Системному и глубокому детальному изучению национальной истории и культуры может способствовать и накопленный опыт дополнительной гуманитарной подготовки в Центре гуманитарного образования ОНАС им. А.С. Попова и аналогичных воспитательных структур других высших учебных заведений Украины.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВВНЗ

Бутник М.А., Маміч В.В., Шлапак В.О. *(Військова академія, м. Одеса)*

Контрольні заходи забезпечують зворотній зв'язок між викладачем і курсантами (слухачами, студентами), корегування методів і засобів навчання, а також управління навчальною мотивацією тих хто навчається. Під час проведення контрольних заходів викладачі оцінюють знання, уміння і навички тих хто навчається, що пов'язано з виникненням непорозуміння або конфліктних ситуацій. Тому необхідно під час проведення контрольних заходів створювати доброзичливу обстановку. Згідно з розкладом занять (екзаменів) навчальна група прибуває на місце проведення заліку (екзамену). За 10 хвилин до початку екзамену (заліку) навчальна група прибуває на кафедру. З дозволу екзаменатора курсант (слухач, студент) стройовим кроком заходить у аудиторію і доповідає: "Товаришу полковнику (викладачу)! Курсант (військове звання) /прізвище/ для здачі екзамену (заліку) з "Тактики" прибув". Якщо на екзамені присутній старший начальник, то курсант (слухач, студент) доповідає цим особам. Одержавши дозвіл, курсант (слухач, студент) вибирає конверт, виймає білет, називає номер: "Білет № ...". оголошує його зміст і, якщо питань нема, доповідає: "Запитання зрозумілі (або уточнює неясні питання). Дозвольте готуватися до відповіді". Одержавши чисті аркуші зі штампом, з дозволу викладача займає місце за робочим столом й готується до відповіді. При необхідності звернутися до викладача курсант (слухач, студент) піднімає руку й чекає на дозвіл. Підготувавши відповіді на білет, курсант (слухач, студент) запитує дозволу у викладача підійти до дошки (схеми): "Товаришу полковнику (викладачу), дозвольте підійти до дошки", після дозволу підходить до дошки (схеми), зверху (у відведеній йому частині) робить такий запис: "Білет № ..., курсант (слухач, студент) /прізвище/ і креслить схему, малюнок, записує розв'язок завдання й т.д. Після підготовки всіх питань білету курсант (слухач, студент) доповідає: "Товариш полковник (викладач)! Курсант... до відповіді на білет №.... готовий. Дозвольте доповідати!" і після команди викладача "Доповідайте «курсант (слухач, студент) оголошує одне з запитань білету й доповідає відповідь на нього. Закінчивши відповідь на поставлене запитання, курсант (слухач, студент) робить висновок за відповіддю й доповідає: "Товариш полковник (викладач)! Курсант (слухач, студент) /прізвище/ відповідь на перше (друге, третє) запитання закінчив". Після оголошення оцінки курсант (слухач, студент) здає екзаменатору екзаменаційний (заліковий) білет, аркуші з робочими записами, стирає з аудиторної дошки й запитує дозвіл на вихід. Таким чином науково-педагогічним працівникам необхідно суворо керуватися встановленими критеріями оцінювання, а курсантам (слухачам, студентам) ретельно готуватися до цих контрольних заходів.

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ И ПРОВЕДЕНИЯ СЕМИНАРСКОГО ЗАНЯТИЯ ПО ОБЩЕСТВЕННЫМ ДИСЦИПЛИНАМ

Валканоцкий В.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Актуальность данного вопроса состоит в том, что от того, как организован семинар и проведён, зависит эффективность усвоения пройденного материала студентами.

Семинар — такая форма организации обучения, при которой на этапе подготовки доминирует самостоятельная работа учащихся с учебной литературой и другими дидактическими средствами, т.е. успех семинара зависит от эффективности самостоятельной работы студентов.

Кроме того, семинар выполняет следующие функции: познавательную, воспитательную и функцию контроля за качеством самостоятельной работы студентов.

Выбор формы проведения семинарского занятия зависит от темы, уровня подготовленности, организованности и работоспособности данной семинарской группы, от опыта преподавателя. Наиболее часто используются следующие формы семинара: а) развёрнутая беседа; б) обсуждение докладов и рефератов; в) семинар-диспут; г) семинар-коллоквиум и другие.

Семинар не должен повторять лекцию, но связь между семинаром и лекцией должна иметь место.

С точки зрения методики проведения, семинар представляет собой комбинированную, интегративную форму учебного занятия. Для стимулирования самостоятельного мышления используются различные активные методики обучения: проблемные ситуации, тесты и интерактивный опрос.

Семинар проводится по следующей схеме:

I. Вводная часть: обозначение темы и плана семинарского занятия; формирование основных проблем семинара; создание эмоционального и интеллектуального настроения на семинарском занятии.

II. Основная часть: организация диалога между преподавателем и студентами и между студентами в ходе семинарского занятия; конструктивный анализ всех ответов и выступлений студентов; формирование промежуточных выводов.

III. Заключительная часть: подведение итогов, рекомендации по организации самостоятельной работы студентов.

ЯЗЫК ГРАФИКИ И ЕГО МЕСТО В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

Викторов А.В. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Язык графики - это форма выражения мышления. Отсюда следует, что язык графики нужно изучать для того, чтобы была возможность изобразить мысль. При изложении инженерной графики полезно делать акцент на развитии мышления, не опуская конечно всех тонкостей в овладении языком графики.

Язык графики – знаковая система физической природы, выполняющая познавательную и коммуникативную функцию в процессе человеческой деятельности. Язык графики может быть естественным и искусственным. Под естественным - понимается язык графики служащий формой выражения мыслей и средством общения людей. Искусственный язык графики - это язык, созданный для каких либо узких потребностей: строительства, машиностроения и т. д. Язык графики возникает в ходе развития производства и является средством координации деятельности людей. По своей физиологической основе язык графики выступает в функции второй сигнальной системы, которую И.П.Павлов называл специфической добавкой к человеческой психике. Являясь формой существования и формой выражения мышления, язык графики в тоже время играет существенную роль в формировании сознания. Сознание не может существовать вне языковой или графической оболочки. Знак, по своей физической природе условен по отношению к тому, что он обозначает, тем не менее, он обусловлен процессом познания действительности. Язык графики является средством сохранения знаний и передачи их от поколения к поколению. Его наличие является одним из необходимых условий обобщающих деятельности мышления. Рисунок, чертёж уже обобщает. Однако, язык графики и мышления нетождественны. Язык графики является относительно самостоятельным, обладая специфическими законами, отличными от законов мышления. Поэтому не существует тождества между понятием и рисунком. Язык графики представляет собой систему со своей внутренней организацией, вне которой трудно понять значение знака. В последнее время повысился интерес к изучению закономерностей формализованных языков. Вероятно, нас ещё ждут открытия в этой области. Но уже сегодня отвечая на вопрос: Почему нужно изучать инженерную графику? Ответ прост: Для того чтобы в голове могло родиться инженерное решение и с помощью графики удалось передать эту мысль другим.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ ИНЖЕНЕРНОЙ ГРАФИКЕ

Викторов А.В. *(Одесская академия строительства и архитектуры, г. Одесса)*

Основной тезис нашей работы - обучение сегодня должно быть развивающим, а не только информативным. Для этого, лекции разрабатываются с учетом модели деятельности интеллекта и шкалы эмоциональных тонов. Анализ модели деятельности интеллекта показывает, что значительные усилия на лекции целесообразно направить на развитие мышления в нашем случае с помощью графических образов. Результаты тестирования студентов второго курса на остаточные знания подтвердили эффективность этого направления.

В этом году продолжались работы по совершенствованию методики развивающего обучения. В частности при подготовке лекции, проводилось структурирование основных положений лекции сперва в виде тезисов, коротко, затем в основной части лекции, более развернуто, а в конце еще раз на примерах. Таким образом, основные положения лекции звучали в аудитории как минимум трижды. Учитывая специфику предмета (инженерная графика) это был не только текст а и значительное количество иллюстраций. Базовые знания подавались в виде таблиц основ теории. Конспект получился достаточно информативный. Конечно, частично можно получить эту информацию по интернету, но информация которая прошла активное обсуждение в аудитории уже хорошо знакома, есть веха в памяти. При этом необходимо учесть, что предусматривается не ретроспективная подача материала, а с учетом модели деятельности интеллекта. Тут необходимо оговориться, речь идет только об изложении инженерной графики специфического предмета требующего развитого пространственного мышления. Хочется также напомнить, в 80% школ черчения вообще нет. То есть целесообразно идти от бытового сознания.

В рамках этого проекта были изданы брошюры: НАЧЕРТАЛКА БЕЗ ПРОБЛЕМ. РАЗВИТИЕ МЫШЛЕНИЯ С ПОМОЩЬЮ ГРАФИЧЕСКИХ ОБРАЗОВ. БАЙКИ ПО НАЧЕРТАЛКЕ. Студентам была представлена возможность воспользоваться компьютерной обучающей программой Адонис в компьютерном классе. Все усилия были направлены на развитие мышления.

Представляется, что сегодня полезны инвестиции в свое образование. Но это не значит получить любым путем корочку. Образование нужно в первую очередь для развития мышления по нашему мнению. Только разноплановая работа над собой может принести плоды. Не зубрежка, а анализ синтез и не только в пределах изучаемой дисциплины. Полезно если в этом поможет педагог.

ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ ТА ЛІНГВОКРАЄЗНАВЧИЙ МАТЕРІАЛИ У ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Галаган Л.В., Степанюк Г.М. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

На думку багатьох методистів-мовознавців, процес вивчення будь-якої іноземної мови є невіддільним від ознайомлення з іншомовною культурою тієї країни, мова якої вивчається. Це робить актуальною в наш час і проблему використання лінгвокраїнознавчих та лінгвокраєзнавчих матеріалів у процесі навчання української мови як іноземної.

Відбір якісного лінгвокраїнознавчого та лінгвокраєзнавчого матеріалу, за пропозицією деяких учених, має спиратися на такі принципи, як: автентичність (матеріал продукується в середовищі, мова якого вивчається); країнознавча насиченість (обсяг лінгвокраїнознавчих відомостей у тексті); актуальність (сучасне та актуальне для студента інформативне наповнення); типовість (систематичне відтворення в типових комунікативних ситуаціях).

Отже, викладачі кафедри мовної підготовки ЦПС з метою реалізації лінгвокраїнознавчого та лінгвокраєзнавчого підходів та їх удосконалення протягом тривалого часу створювали відповідні навчально-методичні матеріали країнознавчої та краєзнавчої тематики саме для забезпечення навчального процесу із соціально-культурної сфери під час вивчення української мови як іноземної.

Запропоновані тексти супроводжуються обов'язковим передтекстовим та післятекстовим комплексом вправ, що орієнтовані, окрім ознайомлення з культурою України, Південного регіону та міста, на поповнення словникового запасу іноземних студентів, удосконалення їхніх граматичних навичок та розвиток навичок усного та писемного мовлення в залежності від етапу навчання.

Таким чином, використання лінгвокраїнознавчих та лінгвокраєзнавчих матеріалів під час вивчення української мови як іноземної дозволяє вирішити одночасно декілька питань:

по-перше, питання адаптації іноземних громадян до нового для них соціально-культурного середовища;

по-друге, питання, пов'язане зі створенням позитивної мотивації до вивчення української мови, яка стимулює студентів до самостійної роботи і підвищує їхню пізнавальну активність;

і, нарешті, питання вдосконалення комунікативних можливостей учнів.

ОСНОВОПОЛАГАЮЩИЕ ПРИНЦИПЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА В ТЕХНИЧЕСКОМ ВУЗЕ

Гапоненко Е.А., Рубцова Ю.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Действующая система высшего образования Украины сегодня находится на этапе реформирования. Вместе с тем, весьма актуален вопрос: готова ли высшая школа к подготовке специалиста, способного к активной творческой деятельности и постоянному самосовершенствованию?

Опыт ряда украинских вузов, в том числе и Одесской государственной академии строительства и архитектуры, показывает, что наблюдаются определенные положительные предпосылки для эффективного решения упомянутых выше комплексных задач, поставленных перед Высшей Школой. Важное место в процессе совершенствования системы высшего образования имеет организация учебного процесса (включая разработку методического обеспечения), являющаяся, по сути, базовой основой системы активного овладения студентами будущими профессиональными навыками.

Проанализировав некоторые результаты деятельности украинских научно-педагогических школ, следует выделить ряд важных для изучения данного вопроса определений. Так, главная цель каждого преподавателя высшего (средне специального) учебного заведения – высокое качество подготовки специалистов, культурный и технический кругозор, сочетание профессионализма с всесторонним гармоничным развитием личности. Способ реализации – обучение без принуждения, радость познания, творческое сотрудничество учителя и учеников, уважение к личности студентов, внимание к запросам и интересам студентов.

Студент, точнее его профессиональная потребность, становится основным двигателем познавательного процесса. Лекции, семинары, практические занятия, лабораторные работы, дистанционное обучение – все это дается в помощь самостоятельно и активно работающему студенту. Меняется роль преподавателя – из источника учебной информации он превращается в организатора учебного процесса. Изменяется содержание и сама суть самостоятельной работы. В системе активного овладения специальностью студенты всегда должны видеть как конечные, так и промежуточные цели при изучении всех дисциплин учебного плана. Студент должен осваивать специальность по «восходящей ступени», моделируя в учебной деятельности процесс познания от явления к сущности.

Задача преподавателей вуза состоит в том, чтобы создать такую среду, находясь в которой каждый студент, выдержавший вступительные экзамены или тесты, смог бы достичь собственной цели. Не преподаватель ведет студента к поставленной цели, а студент, опираясь на помощь преподавателя, самостоятельно и активно добивается ее. Самостоятельная работа студентов может быть двух видов: организованная преподавателем и самостоятельная работа без непосредственного контроля со стороны преподавателя, когда последний выступает только как консультант по их самообразованию. При этом самостоятельная работа студентов может включать: проработку теоретических материалов дисциплины, подготовку рефератов, докладов, курсовых работ, статей и участие в выполнении научно-исследовательских работ кафедр.

Проблема самостоятельной работы студентов связана с разным уровнем знаний и умений студентов в предметной области, навыков поиска информации, работы с персональным компьютером, «офисным» и прикладным «предметным» программным обеспечением. Кроме того, объективно разной является и профессиональная направленность студентов, связанная с ориентацией на будущее место работы, либо студент еще не определился, в какой области строительства он планирует в дальнейшем работать и др.

Путь решения этих проблем видится в индивидуализации самостоятельной работы студентов на базе новых научно-технических и педагогических приемов. Так, это вариант, когда аудиторные занятия в основном выполняют лишь поддерживающие функции при условии, что создана система предоставления студентам информационных услуг с использованием новейших информационно-коммуникационных систем и технологий (электронные библиотеки, доступ к программным и нормативным ресурсам Интернета, и т.п.)

Усиление роли самостоятельной работы студентов, а также ответственности преподавателей за всеобщее развитие творческих способностей, навыков творческой активности и инициативы студентов способствует подготовке достаточно квалифицированных специалистов, готовых к постоянному профессиональному росту, а значит – конкурентоспособного на рынке труда.

Все это в совокупности позволит заострить у студентов стремление к фундаментальным наукам, к творчеству, усилить желание учиться на уровне современных требований. Таким образом, важнейшая задача отечественной системы высшего технического образования на данном этапе состоит в организации такого учебного процесса, при котором обе стороны («преподаватель-студент») одинаково заинтересованы в повышении своего профессионального уровня.

ПРО ПІДГОТОВКУ СТУДЕНТІВ ДО ДЕРЖАВНИХ ІСПИТІВ

Гапшенко В.С. *(Одеська державна академія будівництва і архітектури, м. Одеса, Україна)*

Державні іспити на одержання кваліфікаційно-освітнього рівню «бакалавр» є лакмусовим папірцем рівню підготовки студентів в академії. З одного боку проявляється здатність студентів до самостійного мислення, що набувається ними при вивченні філософії та інших суспільних наук, які викладаються на молодших курсах. З іншого – вивчення фахових дисциплін в подальшому на старших курсах та закріплення їх на практиці.

Як же краще підготуватися до таких відповідальних екзаменів. Цьому сприяє виконання контрольних робіт, розрахунково-графічних робіт, курсових проектів та проведення модульних контролів, які виявляють проміжковий рівень знань готовності студентів. Останні деякі студенти ігнорують, думаючи, що необов'язково проходити модульні контролі, а достатньо самостійно підготуватися по даному предмету та здати успішно додатковий екзамен. Ця думка студентів хибна, бо з ланцюга навчального процесу випадає ланка кваліфікації викладачів, їх рівня знань та підготовки, і такий підхід проявляється негативними наслідками на державному екзамені.

Крім модульних контролів, консультацій з викладачами, необхідний самостійний системний підхід студентів до вивчення усіх дисциплін, які викладаються в будівельній академії, глибокий аналіз матеріалу та висновки з пройденого.

Звичайно, державні екзамени є важливим іспитом, тому що за короткий проміжок часу студенту треба дати багато вірних відповідей на питання по різним предметам. Але попередньо якісна підготовка студентів на протязі всього навчання в академії гарантує успішність складення іспитів.

ВИСНОВКИ. Для успішного складення державних іспитів необхідно не тільки використати знання, одержані на протязі навчання в академії, а й зважено вивчити питання й практичні завдання, раціонально розподіляти час іспитів при відповідях на питання тестів, використовувати знання української мови.

ВИВЧЕННЯ ФІЗИКИ ШЛЯХОМ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ В УМОВАХ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ ПІДГОТОВКИ

Герасимов О.І., Андріанова І.С. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Умови, в яких опинилося викладання фізики студентам, що навчаються у міждисциплінарних напрямках, таких, зокрема, як екологія, суттєво ускладнилися. З одного боку, це недоліки у підготовці абітурієнтів, в першу чергу, відсутність навичок самостійного мислення, здатності до аналізу поставленої задачі, з другого боку – перенесення в сучасних навчальних планах акценту на самостійну роботу (50% від загального об'єму дисципліни!).

Практика показує, що просте скорочення часу, який виділяється на виконання робочих програм, веде до вихолощення змісту дисципліни, втрати її логічної обґрунтованості і, як наслідок, до зниження фундаментальної складової у підготовці фахівців. Не дає позитивного результату навіть додаткова поширена підготовка студентів в межах окремих теоретичних розділів програми.

За цими умовами роль практичного інструменту набуває усвідомлення теоретичних положень безпосередньо у ході розв'язання задач. Але, як показує досвід, саме розв'язання задач викликає найбільші труднощі у тих, хто вивчає фізику. Аналіз результатів модульного контролю з фізики студентів ОДЕКУ окремо по лабораторному, практичному та теоретичному модулям показує, що найнижчий відсоток від максимального можливого балу більшість студентів отримує саме за практичний модуль. Таким чином, удосконалення методики проведення практичних занять, відбір матеріалу, здатного стимулювати не тільки вивчення найважливіших понять і положень, але й сприяти розвитку аналітичного, абстрактного мислення студентів, уявляється одною з найголовніших методичних задач сьогодення при викладанні фізики.

Спробою вирішення цієї задачі є створення на кафедрі загальної і теоретичної фізики ОДЕКУ серії посібників [1], в основу яких покладені принципи: детальніший, порівняно з іншими задачниками, теоретичний вступ; сумлінний розгляд розв'язання типових задач, наведених у якості прикладів; приділення поширеної уваги фізичному обґрунтуванню розв'язку; методичний вибір завдань за схемою – від простого до складного; побудова взаємозв'язків між задачами у межах теми так, щоб розв'язання наступної задачі спиралося на методики розв'язків попередніх з послідовним накопиченням досвіду; угруповання простих задач у комплексні з наближенням до фахової орієнтації.

[1] Герасимов О.І., Андріанова І.С. Фізика в задачах. ч.І – Одеса: «ТЕС», 2012.

РИСУНОК – ФУНДАМЕНТ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Герасимова Д.Л., Горбенко А.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Рисунок является фундаментом изображения, поэтому основное внимание начинающего художника должно быть обращено на эту дисциплину.

Микеланджело называл рисунок «высшей точкой и живописи, и скульптуры, и архитектуры».

Рисунок, прежде всего рисование с натуры, служит анализом формы и конструкции изображаемых фигур и предметов, что делает его одним из важнейших средств познания и изучения действительности художником. Рисунок, включающий учебное рисование с натуры, рисование по памяти и воображению, составляет основу художественного образования. Как самостоятельная область творчества рисунок является главным видом графики и основой всех других ее видов (гравюры, литографии и пр.). Многочисленные разновидности рисунка различаются по технике, методам и характеру рисования, по назначению, темам и жанрам. Рисунок может быть станковым графическим произведением или служить вспомогательным средством для создания живописных, графических, скульптурных, архитектурных, декоративных произведений.

С конца 16 века складывается академическая система обучения рисунку: копирование «оригиналов» - рисунков известных мастеров, рисование с гипсовых слепков античных статуй, живой натуры. Если мы с современных позиций проанализируем академическую систему преподавания рисунка, то увидим, что она строилась на четких методических принципах - систематичности и последовательности в изучении материала, а также широкого использования демонстраторов пластических поз, т.е. натурщиков.

В 1758 году по инициативе И.И. Шувалова в Петербурге была основана академия трех знатнейших художеств — живописи, скульптуры и архитектуры. Уже в начале 19 века русская школа академического рисунка была полностью сформирована, выработана четкая система художественного образования, эстетического воспитания, сформирована методика обучения рисунку. Академия художеств стала научно-методическим центром по всем вопросам художественной жизни. В Академии придерживались принципа научности, который предъявлял строгие требования, как к учащимся, так и к преподавателям, а также принципа систематичности и последовательности в изучении материала. В основу метода преподавания в академии было положено рисование с натуры. На протяжении всего процесса обучения использовались натурщики. Академия художеств стала научно-методическим центром по всем вопросам художественной жизни России. При обучении рисунку большое

значение придавалось личному показу. В инструкциях того времени указывалось, что учителя академии должны рисовать ту же натуру, что и ученики, — так воспитанники будут видеть, как должен протекать процесс построения рисунка и какого качества следует добиваться. В Натурном классе всегда должны были быть два дежурных преподавателя, «из коих одному ставить натуру и поправлять работы ученические, а другому в то же время самому с ними рисовать или лепить» (А.И. Мусин-Пушкин).

Академия снабжала учеников всеми необходимыми для работы материалами: бумагой всех сортов, красками, карандашами, холстом, подрамниками, кистями и лаками. Основное внимание уделяли рисованию обнаженной живой натуры, изучению анатомии, а также композиции и копированию живописных произведений великих художников.

Если в современных учебных заведениях, в том числе в ОГАСА, студент-художник обязан выполнить программу курса в течение года, невзирая на успехи, то в академии воспитанник мог переходить из одного класса в другой, только полностью выполнив учебные задания. Такой метод преподавания рисунка позволял каждому педагогу более целенаправленно вести занятия с каждым учеником, более внимательно следить за его успехами, учитывать его индивидуальные возможности и способности.

Таким образом, Академией художеств была создана стройная методическая система обучения, многие принципы которой работают и в современных условиях, например такие как - научность, систематичность, последовательность в изучении материала.

Художественное творчество это не только полет вдохновения, но в первую очередь тяжелый каждодневный труд. Сложность и трудность преподавания художественных дисциплин заключается в сочетании двух различных направлений деятельности художника-педагога — самостоятельной творческой работы и преподавания. Главной задачей преподавателей кафедры Изобразительного искусства является воспитание разносторонней творческой личности, обладающей необходимым набором профессиональных знаний и умений. Работа с натурщиками является основой учебного процесса. Поэтому сокращение часов на данные учебные задания методически не оправдано и негативно сказывается на результатах учебного процесса, что незамедлительно отражается в курсовых и в дипломных работах.

Многие направления современного искусства отказываются от фигуративности, пренебрежительно относятся к форме, что зачастую приводит к потере ремесла, что нельзя допускать в академическом образовании.

Педагогический коллектив кафедры Изобразительного искусства сохраняет и развивает реалистические тенденции в современном искусстве.

ЗНАЧЕНИЕ КОМПЛЕКСА АРХИТЕКТУРНЫХ ДИСЦИПЛИН ДЛЯ СПЕЦИАЛЬНОСТИ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО

Герасимова Д.Л., Сапунова М.Ю. *(Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

В программу обучения специалистов изобразительного искусства в Архитектурно-художественном институте Одесской государственной академии строительства и архитектуры включен комплекс архитектурных дисциплин. Это даст возможность будущим художникам, грамотно, профессионально размещать художественное произведение в архитектурной среде. Архитектура принадлежит, как к сфере материальной культуры, так и к сфере духовной, художественной культуры, как важный вид пластических искусств. Пластические искусства делятся на: неизобразительные (тектонические) - архитектура, декоративно-прикладное искусство, дизайн; и изобразительные - живопись, скульптура, графика, фотоискусство. Таким образом, архитектура и изобразительные искусства, входя в единую группу пластических искусств, тесно друг с другом связаны и базируются на общих композиционных устоях.

Изучение дисциплин архитектурной направленности начинается на 3 курсе, что позволяет выпускникам Одесского художественного училища им М. Б. Грекова поступать сразу на 3 курс, не пропуская изучение новых для них дисциплин. В процессе обучения основное внимание уделяется вопросам художественного оформления интерьера с размещением в нем произведения изобразительного искусства. Пространство интерьера, размеры, пропорции, произведения изобразительного искусства, характер отделки, сочетаясь с убранством, мебелью, оборудованием создают ансамбль интерьера, определяемый его функциями и архитектурно-художественным стилем. Ансамбль интерьера может строиться на единообразии и подобию мотивов и элементов при многообразии их связей, как например, в интерьерах классицизма либо на многообразии компонентов при однотипности связей, как например, в интерьерах барокко.

Ансамбль интерьера отражает стилистические особенности времени, как бы представляя художественно-пространственную модель организации бытия в каждую историческую эпоху, демонстрируя универсальную способность стиля связывать все компоненты в целостное единство. Студенты знакомятся с проблемой создания интерьеров на основе синтеза искусств, со специфичностью художественно-образных средств пластических искусств, выступающих в единой композиции. Данные теоретические вопросы изучаются в дисциплинах История архитектуры и История интерьера, что расширяет понятие об ансамбле, как гармоничной функциональной и композиционной взаимосвязи частей единого архитектурного организма. Совершенствование навыков самостоятельного творчества осуществляется в процессе проектирования интерьеров, посредством изучения дисциплин «Проектирование интерьера»,

«Дизайн интерьера» и «Произведение искусства в интерьере и экстерьере». Общая методическая схема выполнения заданий по вышеперечисленным предметам следующая: выдача задания; вводная лекция; вводные клаузуры на тему задания (или на фрагмент ее); методический разбор клаузур; разработка и утверждение эскиза-идеи и методический разбор; выполнение задания в установленном объеме; просмотр и методический разбор ведущим преподавателем итогов работы каждого студента в группе. Учебные задания выполняются в рисунке и в чертежах. Состав проекта включает планы помещения с размещением мебели, если есть необходимость, выполняется план потолка и план пола, развертки стен помещений, фрагменты перспективы, детали и т. д. Состав задания уточняется с преподавателем в процессе работы, в зависимости от темы и конкретных характеристик объекта. Использование мультимедийного видеоряда, постоянная смена заданий, совместные обсуждения, позволяет студентам смелее подходить к выполнению нестандартных задач. В процессе обучения предусматриваются как длительные работы, так и краткосрочные задания — клаузуры, используемых для активизации творческого процесса и проверки самостоятельности студентов. Исходные данные каждого задания, основанные на целевых установках, анализе характера архитектурного объекта, подготавливаются ведущим педагогом. Преподаватель сопровождает выдачу задания беседой, раскрывающей смысл и цели работы, рекомендует литературные источники и интернет-ресурсы, освещающие для студентов данную тему. Кроме того, выдача задания сопровождается вводной лекцией, в которой излагается основная методическая установка. Выявляется социальная роль интерьера, организующего художественно-функциональную среду обитания и деятельности человека, и оказывающая влияние на его общественное сознание.

Процесс выполнения заданий идет при постоянном контроле со стороны преподавателя, разъясняются принципы композиции, традиции и современный опыт, поясняются соотношения конструктивного и декоративного в архитектуре, раскрываются понятия масштабности, пропорций, архитектурной тектоники. Развиваются представления о синтезе изобразительных искусств, о логике построения и развития, о соотношении главного и второстепенного, о роли цвета в архитектурной композиции, органичности художественной формы, как процесса создания гармоничного архитектурно-художественного ансамбля. На завершающем этапе обучения углубляется готовность и способность студента к самостоятельной работе. Логическим завершением обучения архитектурным дисциплинам является выполнение архитектурного раздела в дипломной работе. Таким образом, полученные знания и навыки позволяют выпускникам кафедры Изобразительного искусства Архитектурно-художественного института Одесской государственной академии строительства и архитектуры успешно работать в области художественного оформления интерьеров, профессионально размещая в нем созданные ими объекты изобразительного искусства.

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ КУРСА «МЕТАЛЛИЧЕСКИЕ КОНСТРУКЦИИ» В УСЛОВИЯХ РЕФОРМИРОВАНИЯ НОРМАТИВНОЙ БАЗЫ СТРОИТЕЛЬСТВА

Гилодо А.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Для достижения успеха в обучении студентов прикладным техническим дисциплинам, необходимо придерживаться определённых требований, выработанных многими поколениями преподавателей. Несмотря на то, что курс лекций каждого преподавателя индивидуален, можно утверждать, что общим является необходимость сформировать у студентов минимально необходимую базу знаний и навыков, позволяющих после получения диплома приступить к самостоятельной трудовой деятельности. Причём главная задача - научить принципам проектирования, основанным на закономерностях работы строительных конструкций. Основанием для этого служит законодательная база – строительные нормы и правила. Введение новых норм показало, что несмотря на достаточный подготовительный период, разработчикам ДБН удалось решить далеко не все проблемы. Наиболее актуальными считаю следующие:

– первая – невнятное обоснование таких революционных изменений. За исключением тезиса о гармонизации украинских технических норм с европейскими, инженеры-строители ничего не слышали. При этом в ближайшее время ожидается введение еврокодов с параллельным использованием с украинскими ДБНами. Кроме того, что это приведёт к необходимости изучения дополнительной информации, существует высокая доля вероятности, что при этом могут возникнуть противоречия и взаимоисключающие толкования различных расчётных и конструкторских положений. Об этом косвенно свидетельствуют недоработки ДБН, выпущенных в последние три-четыре года. В частности, в ДБН В.2.6-163:2010 «Сталеві конструкції», в расчёте местной устойчивости стенки главной балки второго класса НДС не учтено влияние на устойчивость промежуточных рёбер жёсткости, что исключает возможность получения корректного результата.

- вторая – значительное усложнение расчётов, не дающее инженеру практической пользы, поскольку увеличение эффективности подобранных сечений в пределах 3-5% при реальном проектировании с «запасами надёжности» не менее 15-20% не имеет существенного значения. При этом

новые нормативные документы перенасыщены различными примечаниями, ссылками, исключениями, что усложняет их использование молодыми специалистами и особенно студентами. В то же время нормативные руководства по проектированию и дополнения к ДБН с примерами и детализацией отдельных расчётных положений не опубликованы.

- третья – и по-моему мнению наиболее важная, – это проблема отсутствия какой – либо учебно – методической литературы. Ситуация сложилась критическая. В новых нормативных документах изменились не только подходы к расчёту и проектированию. Приняты новые условные обозначения и технические термины, что превратило большую часть технической литературы по конструированию, а это сотни монографий, учебников, пособий и пр., из интеллектуального богатства в ценность разве что букинистическую. Да, опытный проектировщик, потратив определённое время, разберётся и с новыми нормами и старые учебники и справочники не выбросит. А вот для студентов всё значительно сложнее. С учётом темпа и объёма учебной нагрузки на основном – четвёртом курсе, где сконцентрированы основные дисциплины по специальности ПГС, рассчитывать на то, чтобы даже лучшие студенты нашли время для сравнения старых и новых норм, не приходится.

Учебно-методическая литература с учётом требований новых ДБН, рекомендованная министерством образования, либо профильным министерством, отсутствует. Ждать, когда таковая появится нет ни времени, ни смысла, т.к. новые нормы затронули все сферы проектирования и нужна обновлённая литература по всем направлениям строительства. Для обеспечения учебного процесса есть только один выход – самим разрабатывать учебно-методические пособия. На кафедре «Металлических, деревянных и пластмассовых конструкций» в электронном виде разработаны новые методические рекомендации к курсовой работе «Проектирование металлической балочной клетки» и курсовому проекту «Проектирование стального каркаса одноэтажного промышленного здания». В этом году прошла их апробация в учебном процессе, были учтены мнения не только преподавателей, но и студентов, которые приняли самое непосредственное участие в оценке предложенной методики. Ближайшим результатом проделанной работы станет публикация указанных работ на украинском и русском языках. В дальнейшем, с учётом наработок кафедры, планируется выпуск учебного пособия.

ДІЯЛЬНІСТЬ КУРАТОРА ГРУПИ В УМОВАХ РЕФОРМИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Глазирин В.Л., Присяжнюк (Холдаєва) М.І., Денисова М., Тараненко М.

(Одеська державна академія будівництва та архітектури; м. Одеса, Україна)

Зміст діяльності куратора визначають його функціями як керівника педагогічного процесу в студентській групі. В цілому діяльність куратора має бути спрямована на створення умов для соціального розвитку студентів, орієнтована на допомогу студентові як у вирішенні його актуальних особових проблем, так і в підготовці до самостійного життя.

До основних функцій діяльності куратора фахівці відносять: організаційну (тип куратора – «організатор»), комунікаційну (тип куратора – «психотерапевт»), інформативну (тип куратора – «інформатор»), контролюючу - (тип куратора – «батько, мати»), адміністративну (тип куратора – «адміністратор»), творчу (тип куратора – «приятель»).

Головний акцент виконання організаційної функції слід робити на допомогу в самоорганізації студентів. Куратор організовує пізнавальну, трудову, естетичну діяльність студентів, а також їх вільне спілкування, що є частиною дозвілля.

Діяльність куратора, що спрямована на виконання комунікаційної функції, пов'язана із:

- забезпеченням і підтримкою сприятливої психологічної атмосфери в студентській групі;

- структуризацією внутрішньо групових стосунків;

- безпосередньою участю в житті групи в якості формального лідера;

- посередництвом між студентами та кафедрами, деканатом, адміністрацією навчального закладу.

Інформування передбачає відповідальність куратора за своєчасне отримання студентами необхідної інформації щодо навчальних і поза навчальних заходів, в яких вони повинні брати участь.

Виконання функції контролю особливо важливо на молодших курсах, коли постійний і достатньо суворий контроль за успішністю навчання та систематичністю відвідування занять дисциплінує студентів. Крім того, куратор контролює і коректує роботу старости академічної групи, у разі потреби – виступає ініціатором і організатором переобрання старости. Реалізація функції

контролю передбачає виявлення причин недоліків і проблем, що виникають у процесі виховання.

Реалізація творчої функції це не стільки обов'язки куратора, скільки його бажання бути залученим до подій життя студентської групи зсередини.

Залежно від домінування тієї або іншої функції в діяльності куратора можна виділити такий стиль виконання

На продуктивність і ефективність діяльності куратора впливає збалансованість функцій, які він має виконувати. Для досягнення такого балансу кураторові необхідно постійно розвивати і вдосконалювати управлінську й організаційну культуру.

Робота куратора групи передбачає в основному заорганізовані форми: відвідування музеїв, театрів, походи вихідного дня, відвідування занять є обов'язковим, куратор має виявляти тих, хто порушує навчальну дисципліну і разом з батьками виховувати таких студентів.

На сучасному етапі розвитку суспільства робота куратора в групі все далі відходить від заорганізованих форм, різко скоротився соціальний захист студентів. Багато сімей знаходяться в скрутному становищі та не в змозі сплачувати гроші за контракт, студенти змушені допомагати батькам і тому підробляють в основному у сфері побуту. Це різко позначилось на відвідуванні занять студентами денної форми навчання. загально відомий факт, що постійне відвідування занять дає належні знання за вибраною спеціальністю. Студентів в силу віку цікавить свій осередок, свої музичні категорії, свої особливості спілкування в побуті. Багаторічний досвід кураторської роботи підказує, що на даному етапі реформи вищої освіти основне у взаємовідносинах куратора із студентами – ніякого формального підходу.

Головне в роботі куратора – це щирість у спілкуванні з кожним студентом групи, поважати його гідність, виходячи з того, що ви з ним на рівних в інтелектуальному плані, тільки йому бракує спеціальних знань. Коли куратор з багатим життєвим досвідом він правомірно може рекомендувати, як вирішувати побутові питання і навіть пропонувати свою допомогу у вирішенні проблем.

Куратору необхідно в кожному конкретному випадку уважно віднестись до причин відсутності студента на заняттях, та якщо причини важливі, клопотатися перед деканатами щодо надання можливості вільного відвідування занять. Тобто своїми діями куратор зможе значно покращати психологічний клімат у групі і впливати на якість навчання.

СОВРЕМЕННЫЕ ОСОБЕННОСТИ ПРЕПОДАВАНИЯ «МЕТОДИКИ ГРАДОСТРОИТЕЛЬНОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ В ИСТОРИЧЕСКОЙ ЗАСТРОЙКЕ» ДЛЯ СТУДЕНТОВ ГРАДОСТРОИТЕЛЕЙ

Глинин Д.Ю. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Сохранение и регенерация культурного наследия является одним из главных приоритетов градостроительных программ последнего времени.

В течение долгого времени охранялись отдельные памятники без учета их окружения. Специфика культурного наследия Одессы диктует сочетание пообъектной, средовой и градостроительной и охранных практик.

При выполнении курсового проектирования особое внимание следует уделить таким понятиям как «объединенные охранные зоны» и «предметы охраны», по примеру городов с исторической застройкой. Зоны охраны - это территория защиты, где устанавливается режим градостроительной и хозяйственной деятельности, обеспечивающий физическую сохранность объекта культурного наследия и его исторического окружения. В целях идентификации Одессы как объекта Всемирного наследия можно выделить наиболее значимые по своей историко-культурной ценности территории, их объектный состав и режимы использования.

При выполнении курсового проекта в разделе «Градостроительный анализ» должны быть обязательно отражены в виде графоаналитических схем и таблиц следующие вопросы:

- историческая застройка, панорамы и виды, воспринимаемые с моря, видовые точки, с которых наилучшим образом раскрываются наиболее ценные ансамбли;
- соотношение фоновой застройки с системой доминант (силуэт города); композиционные оси и направления восприятия. Необходимо охранять от застройки основные направления, с которых воспринимаются архитектурные высотные доминанты.

На этих территориях устанавливаются:

- запрет нового строительства (за исключением мер, направленных на регенерацию исторической среды и приспособление объектов культурного наследия для современного использования);
- запрет на изменение исторической планировочной структуры улиц и лицевых линий кварталов;
- ограничения на реконструкцию объектов, представляющих историко-культурную ценность (зданий, лицевых фасадов, скверов и т.д.).

В курсовых проектах особое внимание следует уделять объектам охраны, которые отражают ценные особенности архитектурного облика, конфигурацию и габариты корпусов, исторические интерьеры, конструкции, ценные и устойчивые элементы планировочной структуры. Предметы охраны могут распространяться на структуру зданий, включая интерьеры, или же ограничиваться фасадом. Таким образом, на объектном уровне, так же как на градостроительном, определяются меры допустимых преобразований.

Уникальную особенность исторической среды центра Одессы придает симбиоз открытых пространств (ансамбли площадей, сады и парки, бульвары и улицы) и плотной внутриквартальной застройки. Открытые пространства являются частью архитектурного наследия. Они играют главную роль в обеспечении рекреационных и досуговых нужд городского сообщества, важны в социальном взаимодействии. Открытые пространства выражают коллективную жизнь города, являются своего рода общественной гостиной.

Ни один город из числа тех, которые называют музеями под открытым небом, не может быть законсервирован. Одесса - развивающийся мегаполис, поэтому согласование интересов охраны культурного наследия с необходимостью развития и реконструкции территорий - одна из важнейших задач.

Изучение истории архитектурного формирования Одессы, ее исторического центра выявило, что неоправданные сносы и строительство рядовых, ничем не примечательных зданий привели к утрате отдельных участков, даже целых фрагментов исторически сложившейся архитектурной среды.

Очевидно, что современная архитектура центра Одессы, который является важнейшим звеном в восприятии города в целом, складывается дисгармонично. Чтобы сохранить уникальные свойства исторически сложившейся городской среды и вернуть городу целостность восприятия, необходимо использовать принципы ансамблевости.

Основные направления возможной реконструкции исторического центра Одессы, с учетом сохранения старых и формирования новых архитектурных ансамблей, – это сохранение исторической среды с ее разнообразием, богатой информационной насыщенностью; создание образного, смыслового единства пространства; гуманный человеческий масштаб пространства и учет всех композиционных составляющих. Создание системы ансамблей является конечной целью реконструкции, а ансамбль трактуется как открытая система для дальнейшего развития.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ОФІЦЕРІВ ЗАПАСУ

Головань В.Г., Подтергера Є.М. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Підготовка офіцерів запасу є важливою складовою забезпечення держави підготовленим мобілізаційним ресурсом, який має свою специфіку підготовки. Для врахування цієї специфіки розроблена структурно-функціональна модель організації військової підготовки (ВП) офіцерів запасу, яка складається із наступних блоків: структурного, функціонального, критеріально-діагностувального і блоку організаційно-педагогічних умов ВП, дозволяє виявити взаємозв'язки і зміст цих блоків та їх взаємну впливовість. В основу моделі покладені визначення й урахування чинників, що впливають на систему організації ВП в сучасних умовах військового реформування і модернізації вищої освіти в контексті євроінтеграційних процесів в Україні.

Структурний блок моделі містить визначені організаційно-управлінські рівні: глобально стратегічний (найвищий), локально стратегічний (оперативно-стратегічний), загально тактичний (оперативно-тактичний) і локально тактичний, які в часовому вимірі виступають етапами організації ВП.

У функціональному блоці моделі подаються основні організаційно-управлінські функції виконавчих структур і виконавців (планування, керівництво, контроль, коригування) в усіх горизонтальних гілках управління, виявляються прямі та зворотні взаємозв'язки, взаємозалежність і взаємна впливовість означених функцій.

Критеріально-діагностувальний блок структурно-функціональної моделі організації ВП містить критерії і показники якості підготовки офіцерів запасу та засоби їх діагностики.

Щодо блоку організаційно-педагогічних умов ВП та їх взаємозв'язків з іншими блоками, то реалізація визначених організаційно-педагогічних умов здійснюється, в основному, на локально стратегічному, загально тактичному і локально тактичному рівнях, а глобально стратегічного рівня стосується тільки опосередковано - через вплив результатів військової підготовки на функції виконавчих структур цього рівня за каналом зворотного зв'язку.

Таким чином, підготовка офіцерів в запасу має свої специфічні умови і для їх урахування розроблена структурно-функціональна модель, яка складається із структурного, функціонального, критеріально-діагностичного блоку організаційно-педагогічних умов виховного процесу.

ПРОБЛЕМИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Голубєва Т.В. (*Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна*)

На сучасному етапі розвитку соціально-економічної системи вища освіта переживає своєрідну «кризу». Суперечності між потребами бізнесу та практичною підготовкою фахівців, низький рівень фінансування освіти з боку держави, формальний підхід до впровадження європейських освітніх стандартів – всі ці фактори негативно впливають на кінцеву мету вищої освіти – формування особистості, яка здатна самоудосконалювати професійні знання, вміння та навички впродовж усього життя. У зв'язку з цим необхідність реформування навчального процесу у вищій школі є вкрай необхідним, хоча формально цей процес продовжується вже на протязі десятиріччя.

Ключовим питанням, яке сьогодні підіймають у літературі провідні фахівці, є впровадження компетентнісного підходу у практику вищої школи. Компетентний фахівець відрізняється від кваліфікованого тим, що він не лише володіє певними знаннями, уміннями та навичками, що необхідні для його плідної професійної діяльності, а й реалізує їх у своїй роботі; завжди саморозвивається та виходить за межі своєї дисципліни.

Таке сприйняття сучасного фахівця передбачає реорганізацію усього навчального процесу. Сьогодні найбільш поширеним є така форма організації навчального процесу, коли викладач викладає студентові необхідний лекційний матеріал, а потім студент викладає той самий матеріал на семінарах та практичних заняттях. Але дана форма організації навчального процесу є неефективною, оскільки перед студентом не ставляться завдання щодо самостійного пошуку матеріалу, вивчення додаткової літератури з розглянутих питань та ін. Для того щоб майбутній фахівець міг постійно поповнювати свої знання та активно впроваджувати їх у свою практичну діяльність, необхідно щоб він оволодів низкою компетенцій, зокрема інформаційною.

Інформаційна компетентність передбачає здатність особистості орієнтуватися в потоці інформації, як уміння працювати з різними видами інформації, знаходити і відбирати необхідний матеріал, класифікувати його, узагальнювати, критично до нього ставитися, на основі здобутих знань вирішувати будь-яку інформаційну проблему, пов'язану з професійною діяльністю. Слід зазначити, що інформаційна компетенція формується саме у

вищій школі. Таким чином, навчальний процес необхідно будувати так, щоб майбутній фахівець міг оволодіти даною компетенцією в процесі вивчення дисциплін, що викладаються у ВНЗ.

Сьогодні, на жаль, навчальний процес стрімко «вироджується» в інформаційний. Замість того щоб вислухати, зрозуміти, прочитати і вивчити, студенти часто користуються більш ефективними, із їхньої точки зору, методом досягнення кінцевої мети: знайти в Інтернеті необхідну інформацію, «викачати» її та представити викладачу. В подібному випадку навчальний процес елімінується на користь інформаційного. Але й викладачі також замінюють дослідницьку діяльність інформаційною. Фахівці відмічають, що обсяги контрольних і випускних робіт все збільшуються, методичні рекомендації, як і формальні вимоги до студентських робіт, множаться, і все це служить підставою для різноманітних оцінок, рейтингів кафедр і викладачів. Таким чином, можна констатувати, що обсяг інформаційної роботи викладача зараз перевищує обсяг і навчальної, і наукової його роботи. При цьому осторонь залишається той факт, що одна з ключових ознак інформаційної діяльності полягає в тому, що вона не втручається в зміст наукових текстів, взагалі не бере участі в змістовних процесах. Її завдання полягає лише у підготовці інформації для фахівців. І саме таке завдання – приготувати інформацію – часто тепер сприймається як основне й в освітній діяльності.

На наш погляд, основним завданням сучасного викладача є контроль та оцінка вхідного інформаційного потоку. Він має ознайомити аудиторію з висунутою проблемою, навести існуючі у літературі точки зору з приводу рішення наукового або практичного завдання, висловити свою точку зору, а також надати рекомендації щодо застосування тих або інших інформаційних ресурсів (традиційних, електронних, інформаційно-комунікативних) для поглибленого вивчення даної проблеми. Маючи інформацію у сконцентрованому вигляді, студент потім має можливість скористатись порадами викладача та здійснювати самостійний інформаційний пошук, доповнювати надану йому інформацію і тим самим пізнавати дійсність. У такому вигляді взаємодія «викладач-студент» повністю відповідає китайській мудрості, вираженій у наступному прислів'ї: «Двері перед вами відчиняють вчителі, але увійти в них ви повинні самі».

Безумовно, реорганізація навчального процесу в такому контексті потребує перегляду існуючих нормативів планування учбового навантаження викладачів і студентів, відмови від застосування «дутих» рейтингів, які не відображають якість науково-дослідної роботи як викладачів, так і студентів.

«СПИСОК РЕКОМЕНДОВАННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ» – ВАЖНАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ КАЧЕСТВЕННОГО ОБРАЗОВАНИЯ СТУДЕНТОВ

Голубова Д.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, Одесса, Украина*)

«Список рекомендованной литературы» является неотъемлемой предпосылкой к повышению педагогического мастерства преподавателей и совершенствованию аудиторной и самостоятельной работы студентов.

На основе анализа данного пункта рабочих программ и методической литературы, издаваемой преподавателями ОГАСА, было выявлено:

- не соответствие литературных источников, указываемых в рабочих программах дисциплин в разделе «Перечень рекомендуемых учебников, иных методических и дидактических материалов» содержанию ОПП и рабочей программы,

- не соответствие литературных источников, указываемых в учебных пособиях и методических указаниях в разделе «Литература» их содержанию.

Кроме того, достаточно часто, как в рабочих программах, так и в методических указаниях, в качестве основной, указывается литература:

- отсутствующая в библиотеке или на ином доступном ресурсе;
- являющаяся устаревшей либо не слишком «свежей» при наличии достаточного количества современных источников (в том числе и в библиотеке);
- не действующая на территории Украины (делаются ссылки на старые ДБН, СНиП и т.д.).

Это, несмотря на наличие:

- в библиотеке современной отраслевой литературы, при постоянном обновлении и пополнении библиотечного фонда академии;
- в читальном зале библиотеки лицензированной версии информационно-справочной системы «Стройинфо»;
- на сайте академии систематизированной и минимизированной версии в печатном виде – Основные нормативные акты строительной отрасли (ДБН, СНиП), обновления вносятся раз в квартал;
- на сайте академии электронного каталога и списка новых поступлений.

Оставляет желать лучшего и сотрудничество (заинтересованность в таком сотрудничестве) ведущих преподавателей с библиотекой, в разрезе поиска современной учебно-методической литературы для дальнейшего улучшения и пополнения библиотечного фонда академии и, как следствие, методического обеспечения студентов для более качественного образования.

РЕЗУЛЬТАТЫ ВНЕДРЕНИЯ КРЕДИТНО-MOДУЛЬНОЙ СИСТЕМЫ НА КАФЕДРЕ СОПРОТИВЛЕНИЯ МАТЕРИАЛОВ

Гришин А.В., Корнеева И.Б., Кушнарeва Г.А., Неутов С.Ф. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Сопротивление материалов – это дисциплина, которая вводит студентов в курс общих и специальных инженерно-технических дисциплин. В процессе ее изучения закладываются общие теоретические основы расчета простейших элементов инженерных сооружений на прочность, жесткость и устойчивость. Сопротивление материалов является основой для целого ряда дисциплин, таких как теория упругости, строительная механика, металлические, деревянные и пластмассовые конструкции и т.д.

Сказанное выше требует постоянного совершенствования методики преподавания, контроля и организации самостоятельной работы студентов. В последнее время на кафедре Сопротивления материалов активно внедряется кредитно-модульная система организации учебного процесса, основанная на Болонской декларации.

За годы работы по этой системе преподавателями кафедры выработан единый критерий оценки знаний. Модульные работы состоят из вопросов различной сложности, которые оцениваются по-разному. Для получения оценки удовлетворительно студенту сдать и защитить РГР и ответить на самые простые тестовые вопросы. Для получения оценки хорошо студент должен кроме обязательных требований правильно ответить на часть развернутых вопросов. Оценку отлично можно получить только при условии, если кроме всех предыдущих этапов отлично решена задача, связанная с расчетом элементов инженерных сооружений.

Учитывая специфику преподаваемого предмета и количество расчетно-графических работ в семестре кафедра после многочисленных обсуждений на научно-методических семинарах решила: 60 из 100 возможных баллов студент может получить за отлично выполненные РГР и их аналогичную защиту, требующую знания практического материала. Оставшиеся 40 баллов – это суммарный контроль знаний, который осуществляется в конце семестра путем написания модульной работы..

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СИСТЕМУ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Грудок-Костюшко М.О. *(Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К. Д. Ушинського, Одеса, Україна)*

У сучасний час йде становлення нової системи освіти України. Процес супроводжується суттєвими змінами у педагогічній теорії та практиці учбово-виховного процесу. Традиційні засоби передачі інформації уступають місце іншим педагогічним технологіям. Змінюються і основні задачі учбового процесу. На перше місце виходять:

- формування креативності;
- вміння працювати в команді;
- практичне мислення;
- розвиток аналітичних здібностей;
- формування комунікативної компетенції;
- здібність до самостійного навчання (до самоорганізації).

Сучасна освіта – це така освіта, отримав яку, людина здібна самостійно працювати, вчитися та перенавчатися. Тому дуже важливо сьогодні, коли Україна виходить на світові горизонти, знати та використовувати позитивний зарубіжний досвід саме в галузі освіти. Теж, вивчення, аналіз і впровадження зарубіжного педагогічного досвіду сьогодні, як ніколи ще, є важливим науковим і практичним завданням.

В теорії навчання в останні роки отримали розвиток такі нові направлення, як діалогове навчання, контекстне навчання. Серед цих напрямків є зародження ще одного підходу – це технологічний підхід, який намагається знайти інший підхід до центрального поняття дидактики – учбового процесу. У педагогіці сформувалося поняття «технологія навчання». ЮНЕСКО сформував визначення «Це виявлення принципів та розробка прийомів оптимізації освітнього процесу шляхом аналізу факторів, підвищуючих освітню ефективність, шляхом конструювання та застосування прийомів і матеріалів, а також через оцінку методів, які застосовуються». Таким чином, технологія, будучи навчальною системою, охоплює повний цикл навчання – від постановки цілей і конструювання навчального процесу до апробування і впровадження цієї навчальної системи в навчальних закладах різного типу: ТЕХНОЛОГІЯ – ПОСТАНОВКА ЦІЛЕЙ – КОНСТРУЮВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ – АПРОБУВАННЯ – ВПРОВАДЖЕННЯ.

Ключове поняття „комунікативна технологія” не є новим у педагогічній літературі. Характеристику цього поняття можна знайти у працях Є.І. Пасова, І.А. Зімней, В.Г. Костомарова, А.А. Акішиної та у інших вчених. Акішина А.А. проаналізувала принцип комунікативності у навчальному процесі. По її думці, категорія комунікативності характеризується саме у виявленні об’єктивних взаємних зв’язків мови та культури, визначенням конструктивних цілей оволодіння різними категоріями навчаємих російській мові як засобом спілкування, задоволення комунікативних потребностей. Пасов Е.І. розробив концепцію комунікативної іншомовної освіти. Він розглядає комунікативність в двох ракурсах: теоретичному, а саме як категорія (поняття) і практичному, а саме як технологія.

Технології комунікативного навчання – це технології розвитку та формування комунікативної компетенції; вони забезпечують необхідні умови для активізації пізнавальної та мовленнєвої діяльності кожного студента, представляють кожному можливість осмислити новий мовний матеріал, отримати достатню мовну практику для формування необхідних навичок та вмінь.

Процес навчання повинен бути подібним процесу комунікації, а саме, він ґрунтується на тому, що процес навчання являється моделлю процесу спілкування. Ця модель за основними параметрами адекватна, подібна реальному процесу комунікації.

У процесі навчання необхідно зберегти наступні параметри процесу спілкування:

- співвідношення спілкування з визначеною комунікативною ситуацією;
- цілеспрямованість та мотиваційність спілкування;
- партнерські відносини між комунікантами, а саме між викладачем та студентом;
- діяльно-мовленнєва спрямованість учбового процесу.

Технології комунікативного навчання – навчання на основі спілкування – дозволяє досягнути високих результатів. Вибір технологій повинен бути обміркованим. Необхідно враховувати рівень досвіду студентів. Важливо попередньо знати, який досвід мають студенти в роботі з активними методами навчання, в якій ступені вони володіють дисциплінарними вміннями та навиками.

Викладання у вищій школі становиться більш складним. Зараз вже для викладача недостатньо бути компетентним у сфері своєї спеціальності. Сучасний викладач – головний носій змін.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДЛЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Гуляк О.В., Маміч В.В., Ройлян В.О. *(Військова академія, м. Одеса, Україна)*

Головними завданнями воєнної науки є формування теоретичних засад забезпечення воєнної безпеки держави та практичних напрямів її реалізації, розвиток теорії воєнного мистецтва та практики застосування Збройних Сил, вирішення проблем військового будівництва, розвитку озброєнь і військової техніки. Наукова і науково-технічна діяльність у Міністерстві оборони України здійснюється відповідно до Конституції України, Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність”, Закону України “Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки”, Закону України “Про наукову і науково-технічну експертизу”, інших нормативно-правових актів України, що стосуються наукової і науково-технічної діяльності, наказів і директив Міністра оборони України та начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України, Положення про організацію наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах України.

Основними складовими наукової і науково-технічної діяльності є: наукова робота – фундаментальні, пошукові та прикладні дослідження з метою одержання нових наукових і науково-прикладних результатів, спрямованих на забезпечення воєнної безпеки України, підвищення ефективності військового будівництва, розвиток форм і способів підготовки, застосування і всебічного забезпечення Збройних Сил, розвиток озброєння і військової техніки; науково-організаційна робота – комплекс заходів щодо перспективного і поточного планування наукової і науково-технічної діяльності у Збройних Силах, її організації, координації, методичного та інформаційного забезпечення, контролю за її здійсненням, реалізації результатів наукових досліджень, підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів, організації винахідницької, раціоналізаторської та інформаційно-видавничої роботи, підтримання зв’язків з науковими установами міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, що проводять дослідження з оборонної тематики; наукове супроводження – пошукові та прикладні наукові дослідження, спрямовані на впровадження результатів наукової роботи. Основним змістом наукового супроводження є обґрунтування та проведення заходів цілеспрямованого своєчасного коригування дій споживачів воєнно-наукової продукції у напрямі підвищення ефективності її використання та освоєння нововведень у воєнній сфері.

Таким чином, система воєнно-наукових досліджень взаємодіє та координує свою діяльність з іншими науковими установами та організаціями, які проводять наукові дослідження в інтересах оборони держави, та підвищення якості підготовки фахівців.

СТИЛИСТИЧЕСКИ ДИФФЕРЕНЦИРОВАННОЕ КОММУНИКАТИВНОЕ ОБУЧЕНИЕ РУССКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

Гуменко Н.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Как показывает опыт, интенсификации обучения иностранных студентов русскому языку способствует стилистически дифференцированное коммуникативное обучение.

Таковыми сферами являются учебно-профессиональная, социально-культурная, общественно-политическая и разговорно-бытовая коммуникация.

При отборе и систематизации учебных материалов для иностранцев целесообразно идти от дифференциации по подъязыкам к структурированию общей языковой базы.

Установка на быстрый выход в общение базируется на закреплении за подъязыками доминирующих видов речевой деятельности. Так, при обучении подъязыку специальности у студентов необходимо развивать умения и навыки изучающего чтения и аудирования, т.к. они должны слушать лекции и читать литературу по специальности. Подъязык газеты требует целенаправленного развития умений и навыков просмотрового чтения и аудирования, т.к. студент должен слушать и понимать новости, передаваемые по телевидению, понимать новости, читаемые в Интернете.

К сожалению, сокращение количества аудиторных учебных часов на изучение русского языка иностранными студентами (с восьми до четырех в неделю) привело к тому, что отдельным сферам коммуникации не уделяется должного внимания. Основной упор преподаватели кафедры языковой подготовки ЦПС вынуждены делать на научном стиле речи, чтобы подготовить студентов к учебной деятельности в техническом вузе. Кроме того, крайне низкий уровень подготовки иностранных студентов по русскому языку вынуждает преподавателей кафедры уделять на занятии время изучению базовой грамматики русского языка, тогда как этот материал должен быть усвоен студентами еще на подготовительном факультете.

Безусловно, стилистически дифференцированное коммуникативное обучение способствует повышению уровня мотивации обучающихся, поэтому в основу структурной организации учебного процесса на кафедре языковой подготовки ЦПС положены принципы активной коммуникативности и самообучения.

СУЧАСНЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 7.06010107 ТЕПЛОГАЗОПОСТАЧАННЯ ТА ВЕНТИЛЯЦІЯ

Даніченко М.В., Гераскіна Е.А. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Тяжке екологічне становище в Україні, яке сталося в результаті черезмірного антропогенного забруднення через безграмотність та безвідповідальність технічних керівників, потребує прийняття невідкладних заходів на переорієнтацію всього господарського комплексу на екологічне безпечне виробництво шляхом розробки і впровадження безвідходних технологій та високоефективної пилогазоочисної техніки з метою кардинального зниження забруднення навколишнього природного середовища.

Впевнені кроки зроблені Міністерством освіти та науки, молоді і спорту України та кафедрою ОВ та ОПБ для навчання фахівців з захисту головних компонентів оточуючого середовища: повітря, води, ґрунту, забруднення яких негативно позначається на життєдіяльності людей, тварин і рослин, а також сприяє руйнуванню будівель та архітектурних пам'яток.

Однак для підготовки висококваліфікованих фахівців у цьому напрямку необхідно терміново розробити базовий варіант учбово-методичного забезпечення по вдосконаленню процесу освіти з екології, який би охоплював усі аспекти навчання та виховання студентів за весь час перебування їх у ВНЗ.

Суттєвий крок у цьому напрямку зроблено на кафедрі опалення, вентиляції та охорони повітряного басейну нашої академії з виданням за останні роки 8 методичних вказівок та 12 наукових статей, які базуються на розробленій нами програмі безперервної екологічної підготовки студентів напрямку «Будівництво» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», «спеціаліст», «магістр». Вони зв'язали розрізнені учбові дисципліни в єдину систему екологічних знань і охопили усі сторони навчання в вузі (самостійну проробку лекцій, практичні та лабораторні роботи, завдання на практику, розробку курсового проекту, виконання природоохоронного розділу в дипломному проекті та суспільну і практичну діяльність по захисту оточуючого середовища.

В конспекті лекцій з дисципліни «Охорона повітряного басейну» викладені основи загальної екології і екології людини, розповсюдження забруднювачів в біосфері і наведені комплексні природоохоронні заходи. Особливу увагу приділено питанню нормування рівня шуму вентиляторів. Наведені методики розрахунків октавних рівнів звукового тиску в розрахованих точках і заходи по зниженню рівнів звукової потужності вентиляторів, включаючи проектування

глушників шуму. Крім того, надані методики визначення мінімальної висоти викидної труби вентиляційних установок та розробки проекту гранично допустимих викидів (ГДВ) шкідливих речовин в атмосферу з розробкою пропозицій по їх досягненню, а також комплексні повітрозахисні заходи, включаючи організаційні, технічні, технологічні, санітарно-гігієнічні, економічні та правові аспекти.

В методичних вказівках для виконання курсового проекту «Захист повітряного басейну від вентиляційних викидів» розглянуті розрахунки шкідливих речовин в повітрі та пилоулавлювачі, які використовуються у вентиляційній техніці, наведені основи їх вибору. Представлені аеродинамічний розрахунок аспіраційної системи, розрахунки ефективності та вибору циклону та рукавного фільтру, автоматизація роботи системи, розрахунок відведеного збитку при впровадженні пилоочисного обладнання.

Також приведено розрахунок відведеного збитку при впровадженні пилоочисного обладнання.

В методичних вказівках з дисципліни «Наукові принципи очищення вентиляційних викидів» до розробки курсового проекту «Системи очищення повітря від пилу будівельних матеріалів в перевантажувальних процесах» наведені усі необхідні дані і методики з метою подальшого поглиблення знань і отримання практичних навиків студентів по захисту навколишнього середовища від забруднення шляхом виконання індивідуальних завдань та розрахунком і вибором пилогазоочисного устаткування. Студенти розраховують в вентиляційному укритті надлишковий тиск, що утворюється внаслідок надходження ежектуємого повітря при русі робочих органів обладнання, а також при витісненні повітря сипучим матеріалом. Крім того, знаходиться значення ежекційного тиску повітря, обумовленого гравітаційним переміщенням сипучих матеріалів по самопливним трубопроводам, а також в вільному повітрі.

У висновку розглянута економіка природоохорони, включаючи питання загальної і порівняльної економічних ефективностей, чистого економічного ефекту природоохоронних заходів, розрахунки шкоди від забруднення навколишнього середовища та запобігнутої шкоди при упровадженні очисних установ.

Розроблене в ОДАБА методичне забезпечення спрямовано на підвищення професійного рівня і активізації творчої позиції фахівців, відповідає всім сучасним вимогам і може бути рекомендовано як базовий варіант для формування екологічної освіти різних спеціальностей.

ОСОБЛИВОСТІ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ ЯК ФОРМИ ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Деділова Т.В., Токар І.І. (Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)

Однієї з найбільш вживаних організаційних форм державної атестації освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» і «магістр» є випускна робота – дипломна робота (ДР) студента – мета якої полягає у вирішенні професійної проблеми, що ґрунтується на комплексному опануванні матеріалу і методів дослідження, послідовного викладання, а також практичного застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань щодо вдосконалення управління діяльністю організацій і підприємств.

Зазначена організаційна форма протягом останніх років активно використовується на кафедрі Економіки підприємства Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (ХНАДУ). Дипломна робота є кінцевим результатом самостійної індивідуальної навчальної діяльності студента-економіста, науковим дослідженням, яке підводить підсумки вивчення ним дисциплін, що передбачені навчальним планом підготовки за певною спеціалізацією однієї зі спеціальностей напряму «Економіка і підприємництво», та проходження всіх навчальних та виробничих практик, а також проходження переддипломної практики.

Кожному студенту кафедра призначає наукового керівника, який надає науково-методичну допомогу студенту в його самостійній роботі над дипломною роботою. Науковий керівник провадить індивідуальне консультування студента, допомагає йому скласти план дипломної роботи, індивідуальне завдання до переддипломної практики, а також контролює дотримання графіку виконання, рецензує частини роботи і завершений рукопис, готує студента до захисту. Науковими керівниками призначаються провідні викладачі і науковці кафедри. Розподіл дипломних робіт, які мають виконуватися студентами, відбувається за принципом наступництва наукового керівництва студентською науковою роботою на попередніх курсах навчання, а також з урахуванням наукових інтересів, які виявлені студентом у цей період.

Тобто написання дипломної роботи повинно ґрунтуватися на теоретико-методичних засадах написання науково-дослідної роботи студента-бакалавра за обраною актуальною тематикою. Тематика дипломних робіт розробляється випускаючою кафедрою згідно з вимогами варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівців із конкретної спеціалізації, у відповідності до затверджених програм вивчених нормативних та вибіркокових дисциплін. Тематика щорічно переглядається та поновлюється. Орієнтовна тематика дипломних робіт показана на рис.1.

Зважений вибір теми ДР і наукового керівника затверджується загальноуніверситетським наказом ректора ХНАДУ.

Рис. 1. Укрупнений перелік тем дипломних робіт для студентів спеціальності 7.03050401 та 8.03050401 «Економка підприємства»

Студентові надається право самостійно обрати тему дипломної роботи згідно з тематикою, що затверджена кафедрою. Крім того, дипломні роботи можуть виконуватися за тематикою, яку замовляють державні установи, підприємства та підприємницькі структури, що уклали із вищим навчальним закладом освіти контракти на навчання студентів або мають із ним договори співпраці. Студент за погодженням із керівником може запропонувати свою тему дослідження за умов відповідного обґрунтування доцільності її розробки. Бажаним є виконання теми на замовлення керівництва об'єкта дослідження. Це замовлення оформлюється листом.

Разом із вибором теми визначається об'єкт, за матеріалами якого буде виконуватися робота. Це повинно бути підприємство будь-якої форми власності, яке є юридичною особою і має самостійну звітність.

На період виконання дипломних робіт на кафедрі складається графік консультацій наукових керівників, згідно з яким забезпечується систематична співпраця студента і наукового керівника над дипломною роботою.

Таким чином, згідно з чинним законодавством основними формами зовнішньої оцінки є державна атестація студентів. Випускник ВНЗ повинен підтвердити рівень загальнотеоретичної і спеціальної підготовки. Дипломна робота є випускною кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої та успішного складання комплексного іспиту зі спеціальності ДЕК вирішує питання про присвоєння її автору кваліфікації і видачі диплома спеціаліста, магістра.

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ: ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Демченко Н.В. (Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)

У теперішній час викладачі професійно-педагогічних закладів спрямовують свою діяльність переважно на розвиток кваліфікаційних здібностей студентів, не приділяючи уваги ціннісним та культурним аспектам набуття знань. Нові умови функціонування освітньої сфери орієнтуються не лише на задоволення попиту певних споживачів освітніх послуг, вони вимагають від викладача постійного підвищення індивідуальної мобільності. Тому одна з актуальних проблем освіти породжується протиріччям між реалізацією нових цілей освітньої системи та недостатнім рівнем підготовки викладачів до роботи в сучасних умовах та низьким рівнем педагогічних здібностей.

Підготовка професіоналів, готових до роботи в нових умовах є однією з найбільш актуальних проблем, адже торкається вона проблеми ціннісної, що пов'язана із самовдосконаленням. Створення цінностей – це процес із широким та складним розумінням, пов'язаний із передачею знань, вихованням певного ставлення до знань, освіти та світу у цілому [1].

Для більш глибокого розуміння парадигми цінності знань треба приділити увагу ситуації, що склалася у сучасній освіті. По-перше, це зміна ролі освіти, перехід до переосмислення ролі науки у суспільстві, адже наука у час глобалізації стає елементом культури, результатом, технологічним базисом сучасної цивілізації. По-друге, тенденції розвитку науки та освіти проявляються у орієнтації на інтеграцію наукового знання, цілісність та розробку єдиної картини світу. По-третє, це тенденція створення певних конкурентних переваг, що пов'язана із виникненням нових знань. Такі тенденції приводять до переосмислення ролі освіти та визначення нової культури освіти у сучасних умовах і висувають на передній план іншу проблему – мотивацію до створення нового знання. Мотивація взагалі є основною проблемою будь-якої сфери людської діяльності. Одним із можливих шляхів до формування внутрішньої мотивації студента до нових знань є дослідницька діяльність із вирішення проблемних питань. Завдання викладача – створити проблемну ситуацію і залучити до її вирішення студентів, тобто роль викладача – це сприяння саморозвитку студентів. В організації студентської

дослідницької діяльності можливо застосовувати наступні засоби: слухання (створення умов для саморозкриття студента), дискусія (підтримування студента у руслі бесіди), інструктування (вплив на студента за допомогою певної інформації або вказівок). Для створення проблемної ситуації можуть бути застосовані різні педагогічні прийоми - створення певної довірливої атмосфери, яка сприяє вільній дискусії та залученню всіх студентів до проблемної ситуації [2]. Такі ж методи слід використовувати в організації дослідницької діяльності студентів. Безумовно, це потребує додаткової педагогічної підготовки викладача, але результати можуть перевищити всі очікування.

Треба зауважити, що перелічені засоби пошуку знань потребують від студентів пошуку інформації та роботи з нею. Але в сучасних умовах студенти не дуже ефективно вміють працювати з нею: не диференціюють процес пошуку інформації, не приділяють увагу значенню першорядних та другорядних джерел. Отже для мотивації пошуку нових знань необхідним стає набуття навичок для ефективної роботи з великим обсягом інформації, адже сьогодні ці якості є необхідними для будь-якого спеціаліста у будь-якій галузі [3].

Перед сучасною освітою постає складне питання – підготовка спеціаліста, здатного до самоосвіти, самовдосконалення, мотивації до вивчення нового. Але незважаючи на велику увагу, що приділяється організації наукових досліджень студентів існує багато проблем, наприклад, відсутність мотивації до самостійної роботи, низький рівень професіоналізму викладачів ті ін. Тому дослідження педагогічних, психологічних аспектів має не менше значення, ніж рівень професіоналізму викладача.

Література:

1. Гордеева Т.О. Психология мотивации достижения. М.: Смысл-Академия, 2006. – 336 с.
2. Матюшкин А.М. проблемне ситуации в мышлении и обучении // Мышление, обучение, творчество. – М.:Изд-во МПСИ, 2003. – С. 401 – 551.
3. Нюттен Ж. Мотивация, действие и перспектива будущего / Под ред. Д.А. Леонтьева. – М.: Смысл, 2004. – 608 с.

ОБ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Денисенко В.Ю., Барська І.С., Чумаченко Є.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури м. Одеса, Україна)*

Курсове проектування є найважливішою складовою безперервного навчального процесу технічних вишів. У курсовому проектуванні як ні в якій іншій складовій навчально-творчого процесу присутня і отримує розвиток креативна складова навчання, реалізується НДРС. Підготовка студента до захисту курсового проекту (курсвої роботи) і сам захист дозволяють сформувати в учня необхідні професійні навички, що затребувані для успішних захисту випускної кваліфікаційної роботи та подальшого кар'єрного росту молодого фахівця.

Відповідно до вимог МОН України курсові та дипломні проекти (роботи) є основними кваліфікаційними науково-практичними роботами, що містять науково обґрунтовані теоретичні або практичні результати, наукові положення, які виносяться автором для публічного захисту.

Мета курсвої роботи полягає у систематизації, закріпленні та розширенні теоретичних знань, ознайомленні з методами, які напрацьовані іншими дослідниками в певній галузі, а також у науковому обґрунтуванні результатів власних досліджень.

Метою даного виступу є спроба узагальнити рекомендації до керівництва курсовим проектуванням і організації захисту робіт, що дозріла в ході участі у роботі Методичної ради ОДАБА.

Організація проектування, видача завдань на проектування

Курсовому проектуванню передують ознайомча робота лектора в навчальній групі. Бажано, щоб у першій ж навчальній тиждень лектор повідомляв би студентам про порядок, строки, процедуру, зміст курсового проектування, про процедуру та терміни отримання завдання, рецензування та захисту, надав би доступ до інформаційно-методичного забезпечення курсового проектування.

Рецензування курсових проектів і робіт

Виконані студентами курсові роботи (проекти) повинні бути обов'язково піддані докладному письмовому рецензуванню викладачами, призначеними для цього завідувачем кафедри.

У рецензії вказуються дисципліна, П.і.П.Б. студента, група, назва теми (перелік поставлених завдань), дається досить розгорнута оцінка рецензента про якість, своєчасність, міру самостійності та завершеності виконаної роботи, розкриваються всі знайдені помилки і недоліки, включаючи оформлення. Рецензія обов'язково підписується (з розкриттям посади, ученого ступеня та звання) і датується рецензентом. У заключних фразах рецензії робиться висновок про загальну підсумкову оцінку роботи (бажано за 100 бальною шкалою) і її допуск (недопуск) до захисту. У разі, якщо робота не допускається рецензентом до захисту, студент зобов'язаний її переробити, виправити і представити на повторну рецензію.

Рекомендовано також запровадити в практику, як обов'язкову вимогу, подання на CD ROM або DVD ROM носіях відповідну уніфікованим вимогам повну копію проекту (роботи). Мабуть, можна всю основну частину проекту (роботи) виконувати і представляти для захисту і зберігання тільки в електронному вигляді, однак, вважається доцільним, подавати на паперовому носії титульний (другий титульний) листи і рецензію з підписами і датами вихідних даних роботи.

Організуючи курсове проектування і плануючи всі етапи цієї складної роботи кафедри не слід забувати про те, що далеко не всі студенти здатні виконати і представити в означений термін якісний завершений проект (роботу). Якби це було так, то і вчити їх було б нема чого. На думку авторів, мабуть, найкращий варіант - це вимога представляти виконану роботу на рецензію за тиждень до останнього контрольного тижня, а результати рецензування враховувати при виставленні оцінок в означений контрольний тиждень.

Процедура захисту, оформлення результатів захисту курсових проектів (робіт) на кафедрі

На думку авторів слід наполягати на дотриманні принципів відкритості, гласності, і конструктивно-творчої обстановки захисту курсових проектів (робіт), а також своєчасного гласного планування термінів і місць проведення захистів. Як і консультації з проектування, захисти повинні проводитись за наперед сформованим і затвердженим завідувачем кафедри розкладом. Останній запропонований день захисту не повинен виходити за межі днів, які відводяться керівництвом вузу та факультету для здачі всіх заліків перед екзаменаційною сесією. Почати захист навіть краще трохи раніше. Для створення студентам прийнятних умов для успішної реалізації заліково-екзаменаційної сесії таких призначених днів захисту може бути не менше трьох (не рахуючи обов'язкових згідно з настановами ректорату днів перездач заборгованостей в ході самої екзаменаційної сесії, у тому числі і по заборгованості в частині курсового проектування).

Автори виходять з того, що захист приймають комісії, не менше, ніж з двох викладачів, призначених для цього завідувачем кафедри. Захисти проводяться відкрито, гласно, дуже бажано в присутності студентів відповідної групи та при їх активній участі в обговоренні роботи, що захищається. Як правило, на захисті проекту (роботи) студент робить короткий публічний виступ (доповідь) за підсумками роботи, відповідає на питання викладачів і студентів, що беруть участь в обговоренні, відповідає на зауваження рецензента. Після чого викладачі спільно виносять і ставлять оцінку у відомість і залікову книжку студента (за умови, що студент допущений деканатом), роблять позначку з датою про захист і його результати на титульному аркуші роботи. У заліковій книжці студента розписується один з викладачів; в заліковій відомості - всі члени комісії (не менше двох). Така формалізація захистів сприяє здоровому психологічному клімату, розвитку творчої, товариської і демократичної обстановки в колективах викладачів і студентів.

ОСОБЕННОСТИ ИЗУЧЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В ТУРКМЕНСКОЙ АУДИТОРИИ

Дерманчук А.В., Степанюк Г.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

При изучении русского языка как иностранного у студентов-иностранцев возникают определенные трудности, вызванные явлением интерференции, т.е. изменением одного языка под влиянием другого, в данном случае русского под влиянием родного – туркменского.

В основном языковые трудности на занятиях по русскому у туркменских студентов возникают под воздействием следующих факторов: а) структурные расхождения между родным и изучаемым языком; б) сложившаяся в сознании студента-иностранца программа пользования родным языком; в) недостаточное знание лексического и грамматического материала русского языка; г) отсутствие прочных навыков и умений применения усвоенного; д) психологический барьер (боязнь вступать в контакт).

Изучение данной проблемы позволило нам выделить основные расхождения в языковой структуре туркменского и русского языков:

- туркменский язык, в отличие от русского – флективного, является агглютинативным языком, морфологическим признаком которого является осуществление словообразования и словоизменения при помощи агглютинации (приклеивания) различных формантов (суффиксов или префиксов);

- в туркменском языке грамматически не выражается одушевленность и неодушевленность существительных, в нем нет грамматической категории рода и неправильных глаголов;

- определяющие прилагательные и числительные в туркменском языке не склоняются, а существительные после числительных не принимают аффикса множественности;

- в туркменском языке типичный порядок слов в предложении: подлежащее – дополнение – сказуемое;

- глаголы в туркменском языке не образуются при помощи приставок, поэтому значение русских приставочных глаголов передается различными словами и словосочетаниями.

Таким образом, вышеприведенные отличия языковой структуры туркменского и русского языков должны быть учтены преподавателем при подготовке методических разработок занятий по русскому языку с целью минимизировать имеющее место явление интерференции.

КРЕДИТНО-МОДУЛЬНА СИСТЕМА НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ І ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ

Десятський В.В., Кошельник О.Л., Горовенко В.І. *(Одеський національний медичний університет. м. Одеса, Україна)*

Великий хірург і учений - Микола Іванович Пирогів визнав необхідним об'єднати вивчення хірургічної майстерності із знанням анатомії, але не на схоластичному рівні, абсолютно відірваному від практики, а на основі клінічної анатомії, «анатомії хірургічної». Ми максимально постаралися наблизити вивчення нашого предмету до вирішення проблем вищезазначених напрямів і завдань практичної спрямованості, тобто навчити застосовувати реально отримані знання і практичні навички на кафедрах хірургічного профілю. Методи навчання базуються на принципі безпосередньої участі, що дозволяє навчитися виробити мануально-асоціативні навички виконання класичних хірургічних втручань.

Впровадження і використання сучасних досягнень медичної науки вимагає постійної роботи по ефективному поєднанню класичних форм викладання з новими підходами до навчання майбутніх лікарів.

На практичних заняттях відробіток оперативних доступів і оперативних прийомів здійснюється на біоматеріалі і консервованих препаратах. З числа студентів комплектують операційну бригаду, яка освоює технологію оперативного втручання, сучасний хірургічний інструментарій, відробіток навиків послідовності дій хірурга.

З прийняттям ряду законів в Україні, які вимагають гуманного ставлення до об'єктів дослідження, нам знадобилося змінити своє відношення до них. Для цього ми стали втілювати альтернативні методи навчання з використанням муляжів, манекенів, наданих нам у рамках програмі «Лікарі проти експериментів на тваринах. Німеччина». Вони вдало доповнюють, а іноді і замінюють низку оперативних втручань при вивченні курсу оперативної хірургії, що дозволяють отримати практичні навички без порушень етичних норм. Учбовий процес ставши більш наочним, що безумовно підвищує якість засвоєння знань студентами.

Всі ці методи навчання вдало доповнюють один одного, кожен виконує свою певну мету. Студенти і лікарі-інтерни на нашій кафедрі також з великим інтересом відпрацьовують поставлені завдання з використанням синтетичних муляжів, максимально по властивостях наближених до натуральних.

УЧБОВИЙ ПЕРЕКЛАД ЯК ВИД МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Джой Т.В. (Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна),

Лабунська О.Б. (Південний науковий центр НАН України і МОН України, м. Одеса, Україна)

Лабунська Т.В. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Переклад – це один із видів людської діяльності. Учбовий переклад є специфічним засобом мовленнєвої діяльності, яка не вичерпується навичками одномовної мовленнєвої поведінки. Він, з одного боку, передбачає оптимальне оволодіння такими навичками, як читання, аудіювання, писемна форма та говоріння, але, з другого, - потребує координації двох мовних систем та паралельних мовленнєвих дій на двох мовах.

Учбовий переклад є одним із важливих компонентів практичних занять з української мови.

Одиницею навчання перекладу слід визначити на початковому етапі речення з його синтаксичною та семантичною структурою. Слідуючий етап процесу ознайомлення студентів з перекладацькими вміннями та навичками – робота з текстами або завершеними в суттєвому відношенні їх фрагментами. Перекладаються різноманітні за жанром тексти (науково-популярні, публіцистичні, суспільно-політичні, наукові) залежно від конкретної учбової мети та рівня підготовки студентів. Навчання перекладу здійснюється на текстах, тематика яких має комунікативну значимість в майбутній професійній діяльності. Ми пропонуємо оригінальні тексти або фрагменти текстів, запозичених із монографій, підручників, навчальних посібників або із статей за фахом. Це сприяє більш глибокому ознайомленню з термінологією спеціальності, допомагає працювати з різноманітними жанрами наукової та технічної літератури, робити узагальнення, реферати, анотації.

Система вправ по перекладу виділяється на ґрунті слідуючих видів роботи:

- переклад з української мови на російську;
- переклад з російської мови на українську;
- двосторонній (зворотний) переклад.

Переклад з української мови на російську сприяє швидкому запам'ятовуванню значення слів, дає більшу економію часу в залежності від фахової специфіки. Він служить доброю підготовкою до безперекладного читання, допомагає студентам розумінню різниці між двома мовами.

Переклад з російської мови на українську є методичним засобом, яке нормалізує свідоме використання правил. Він найбільш доцільний для зіставлення мовних явищ, виявлення характерних особливостей зв'язку слів, ефективний як засіб попередження помилок, діючий при вивченні та повторенні граматики.

Двосторонній (зворотний) переклад сприяє більш глибокому запам'ятовуванню мовного матеріалу, попереджує деякі труднощі. Кількість помилок в даному разі скорочується.

Система роботи проводиться за принципом поетапного зростання труднощів. Передбачаються вправи для оволодіння термінологічною лексикою, для засвоєння конкретної мовної лексики за фахом, для засвоєння текстів науково-популярного та наукового характеру.

При здійсненні перекладу найбільших труднощів викликає лексична та синтаксична сполученість. Студенти частіше виконують дослівний переклад, тобто перекладають сполучення за окремими компонентами та припускаються синтаксичних помилок, викликаних міжмовною інтерференцією. Але ж при перекладі необхідно знати не тільки значення конкретного слова, а також і визначене коло слів, у сполученні з якими воно може вживатися. Ось чому студентам молодших курсів недоцільно давати для перекладу вузькоспеціальні технічні тексти, тому що вони не оволоділи достатньою мірою термінологічну лексику за фахом.

Основними видами робіт при навчанні перекладу є знаходження лексико-фразеологічних, граматичних та стилістичних невідповідностей, вибір варіантів, коментування вірності (чи невірності), доцільності (чи недоцільності) використання тих чи інших варіантів, визначення ступеню еквівалентності перекладу.

Регулярні заняття по учбовому перекладу є необхідною складовою частиною в системі вивчення української мови, тому що саме учбовий переклад максимально активізує розумову діяльність та творчі здібності, виявляє ступінь автоматизації вмінь та навичок оволодіння мовою в усіх її функціональних різновидах.

Такі знання та вміння знадобляться студентам в майбутній науковій роботі або в практичній діяльності за умов можливого майбутнього співробітництва із закордонними закладами. Врахування майбутнього фаху – наявна необхідність.

ПРОФЕСІЙНА МОТИВАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА

Дидишко Й.Й., Плакідюк О.Л. *(Одеський коледж транспортних технологій,
м. Одеса, Україна)*

Система мотивації при формуванні майбутнього спеціаліста в Одеському коледжі транспортних технологій складається з професійної та навчальної мотивації.

Професійна мотивація виступає як внутрішній рушійний чинник розвитку професіоналізму студента і складає сукупність чинників і процесів, спонукає і направляє особу до вивчення майбутньої професійної діяльності.

Формування професійної мотивації починається з першого етапу - профорієнтаційної роботи за різноманітними формами і методами її проведення.

Спонукає молодь до отримання спеціальної освіти не тільки соціальний статус людини з освітою, наявність диплома, але й спеціальність „за покликанням”. Бажання стати досвідченим фахівцем пов’язане, перш за все, з наміром знайти бажану роботу, зробити кар’єру.

Другий етап у системі професійної мотивації починається з вступу студента до навчального закладу, з першого заняття і продовжується протягом всього періоду навчання. Викладачі всіх дисциплін на заняттях розкривають міжпредметні зв'язки та значення вивчення дисциплін для отримання майбутньої спеціальності.

Не тільки ґрунтовна шкільна підготовка та рівень інтелекту, а, перш за все, мотиваційні чинники зумовлюють успішне становлення особистості, набуття міцних фахових знань, умінь, навичок.

Для підвищення ефективності навчання конкурентоспроможних фахівців в умовах інформаційного суспільства, формування професійних компетенцій у майбутніх фахівців, актуальним нині стає використання електронних підручників, які доповнюють традиційні форми навчання. Такі електронні підручники створюються викладачами коледжу, знаходяться у бібліотеці та містять: опорний конспект, конспект лекцій, деталізований курс; в окремих розділах розміщується матеріал для поглибленого вивчення.

З початком вивчення спеціальних дисциплін (третій курс) як успішність студентів, так і задоволеність обраною спеціальністю підвищується, студенти усвідомлюють переваги та значення обраної спеціальності.

Третій етап формування професійної мотивації складає практичне навчання, в яке входять всі види роботи, де студенти знайомляться з практичною професійною діяльністю, набувають практичних умінь та навичок.

Не менш важливою особливістю сучасної підготовки конкурентоздатних фахівців є інтегрована система підготовки, яка об'єднує теоретичне навчання студентів за певним напрямом з їх професійною діяльністю на підприємствах залізничного транспорту.

Інтегрована система підготовки має на увазі тісні взаємовідносини з підприємствами залізничного транспорту, на замовлення яких проводиться підготовка фахівців. Вони є «базовими» для коледжу, є базами проходження практики студентами коледжу.

Після виробничо-технологічної та переддипломної практики (третій та четвертий курси) студенти остаточно визначаються з правильністю вибору спеціальності, складають чітку уяву про майбутню роботу у якості фахівця і усвідомлюють, яким має стати вибір майбутньої роботи.

Четвертим етапом формування професійної мотивації є працевлаштування. У зв'язку з збільшенням рівня безробіття в країні та процесом реформування залізничного транспорту, що відбувається у сучасному суспільстві, у молодіжному середовищі спостерігаються дуже суперечливі погляди на своє найближче майбутнє. Сьогодні молодь прагне самостійності і відповідальності у прийнятті важливих рішень.

Адміністрація Одеської залізниці приймає активну участь у працевлаштуванні молодих фахівців – залізничників, забезпечуючи роботою близько 95-97% випускників коледжу, що є найбільш впливовим чинником професійної мотивації.

Висновки. На вибір потенціальних студентів навчального закладу впливають цілий ряд чинників, з яких найвпливовіші: побажання батьків, друзів, бажання отримати диплом державного зразку, можливість отримувати стипендію, отримати самостійність.

Основна маса студентів цілком задоволена обраною спеціальністю, студенти 3-4 курсів мають чітку уяву про майбутню спеціальність, розуміння цього приходить уже під час знайомства з виробництвом у ході практик.

На загальне ставлення студентів до навчання впливає загальний культурний рівень сучасної молоді, а також система професійної та навчальної мотивації у коледжі та ставлення студентів до процесу навчання і позанавчальної діяльності.

З всього сказаного можна зробити висновки, що система професійної та навчальної мотивації у коледжі працює досить добре. Студенти йдуть до коледжу отримати професійні знання, уміння та навички фахівця-залізничника цілком усвідомлено, маючи на меті отримати вже визначену спеціальність і чітко бачать перспективу свого подальшого існування та працевлаштування.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСОБИ ВИКЛАДАННЯ ПОЛІТОЛОГІЇ, ЩО ЗАБЕСПЕЧУЮТЬ ЗВ'ЯЗОК МІЖ ТЕОРІЄЮ ТА ПРАКТИКОЮ

Димова О.В. (Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна), **Мілова М.І.** (Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова)

Високопрофесійна робота ВНЗ неможлива без постійного вдосконалення форм та методів освітніх послуг. Безумовно логічно збудований порядок читання навчальних дисциплін, що повинен йти по логіці від простого до складного як у технічних, так і в гуманітарних дисциплінах, буде сприяти формуванню високопрофесійного фахівця у будь-якої галузі. Але не менш важливий фактор, що забезпечують формування високостатусного класу «білих комірців» – це постійне вдосконалення рівня викладання гуманітарних наук у технічному ВНЗ. Професійна компетентність викладацького складу сприяє не тільки доброзичливому відношенню студента до суспільно-гуманітарних наук, але й розвиває у студентів їх здібності до логічного та самостійного мислення, до спроможності бачити ту чи іншу ситуацію цілісно, підтримувати зацікавленість до нових знань не тільки на студентській лаві, але й у подальшому житті. В політології, як й в інших галузях науки, теоретичні знання повинні підтримуватися практичними навичками, які будуть тим самим джерелом активності у якості українського громадянина у повсякденному житті. Тому дуже цікаво для студентів проходить семінарське заняття, що базується на такому інноваційному методі як прес-конференція з елементами методів якісного прогнозування. Тема заняття – парламентаризм в Україні – потребує домашньої підготовки трьох команд: *перша* команда приготує прогноз на найближче майбутнє за допомогою метода аналогії, порівнюючи рівень розвинутості інституту парламенту з іншою країною (наприклад, Болгарією); *друга* – використовує сценарний метод та виділяє ряд важливих факторів, що формують максимально можливий варіант розвитку подій та процесів; *третья* – за допомогою метода «експертних оцінок» та методу Делфі (використовуємо письмову форму, де кожний експерт пише згоден він чи не згоден зі сценарієм першої чи другої групи) підводить певний підсумок у вигляді того сценарію, який виявився найбільш реальним. Таким чином, студенти за допомогою цього семінару навчаються: а) логічно мислити, порівнювати, б) бачити аналогічні процеси, в) аналізувати та робити синтез, г) екстраполювати тенденції сьогодення у політиці на найближче майбутнє, д) формувати самостійну дорослу позицію громадянина України щодо вибору найбільш перспективної та соціально справедливої ідеологічної картини світу.

АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Диханов С.М. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Специфічною особливістю заочного навчання є переважний характер самостійної роботи студентів, тому одним із напрямків удосконалення навчального процесу є розробка та вдосконалення її форм і методів.

Слід зазначити що для заочної форми навчання співвідношення аудиторної та позааудиторної роботи становить 1:8. Великий обсяг самостійної роботи між сесіями повинен бути продуманий заздалегідь і організований належним чином, в іншому випадку він фактично не робиться студентом. Управління пізнавальною діяльністю студента, який поєднує роботу з навчанням, полягає в тому, щоб створювати умови для самоорганізації ним цієї діяльності.

Навчальні матеріали для самостійної роботи зі студентами-заочниками необхідно методично підготувати таким чином, щоб компенсувати відсутність контакту з викладачем та покласти на них функції управління самостійною роботою студентів. Вони повинні враховувати професійні і особистісні особливості студентів-заочників.

Наш досвід показав низьку якість засвоєння матеріалу домашніх контрольних робіт студентами заочної форми навчання. Тому ми вважаємо, що для активізації самостійної роботи студентів їм необхідно давати допомогу протягом всього міжсесійного періоду, використовуючи сучасні інтерактивні технології, що дозволяють розвивати активно-діяльнісні форми навчання. До них ми відносимо он-лайн спілкування студента з викладачем за допомогою служби миттєвих повідомлень ICQ, електронної пошти, Skype, вебсайта кафедри і т.д. На початку семестру кожен студент отримує індивідуальне завдання по самостійній роботі і необхідну інформацію для зв'язку з викладачем. На першому аудиторному занятті здійснюється вхідний контроль знань – тест з 30 питань першого рівня, який дозволяє проконтролювати ступінь засвоєння матеріалу. База тестів і всі навчальні матеріали обов'язково повинні існувати в електронній формі та бути доступні студенту.

Для підсумкового контролю знань ми використовували багаторівневі тести, в які входили також питання 2 і 3 рівня.

Можна відзначити, що використання елементів дистанційної освіти вже зараз може дозволити підняти якість навчання фахівців.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТОВ НАПРАВЛЕНИЯ «ВОДНЫЕ РЕСУРСЫ»

Довгань И.В., Дмитренко М.П., Маковецкая Е.А. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)

Для студентов направления «Водные ресурсы» на кафедре химии и экологии были разработаны, изданы и апробированы новые методические указания для выполнения контрольной работы по дисциплине «Основы экологии».

Загрязнение гидросферы является одной из важнейших проблем современности. Согласно докладу Всеукраинской Экологической Лиги: в Украине существует 290 источников загрязнения подземных вод, 69,1% проб из поверхностных водоемов не соответствуют нормам ни по одному из показателей. 70% воды из поверхностных водоёмов в Украине не пригодно к употреблению в целом. Основная причина загрязнения природных вод - неочищенные сбросы стоков промышленных предприятий. В среднем по Украине они составляют 30–35% всех сбросов в водные объекты.

Необходимость в издании новых методических указаний, связана с ухудшением экологической обстановки в Украине, принятием в 2010 г. новых санитарных норм и правил для питьевой воды, изменением методик расчета платы за сброс загрязняющих веществ и ущерба нанесенного государству при загрязнении водного объекта.

В методических указаниях приведены следующие методики расчетов:

Расчет платы за сброс загрязняющих веществ в водоток;

Прогнозирование загрязнения грунтовых вод в результате выбросов загрязняющих веществ в атмосферу промышленными комплексами;

Расчет ущерба, нанесенного государству вследствие нарушения законодательства об охране и рациональном использовании водных ресурсов;

Оценка выноса загрязняющих веществ поверхностным стоком с урбанизированных территорий.

Помимо этого в доступной для студентов форме изложены теоретические материалы о загрязнении гидросферы. Данные методические указания позволят подготовить квалифицированных специалистов в области рационального использования и охраны водных ресурсов.

НЕКОТОРЫЕ ОСОБЕННОСТИ СОВРЕМЕННОЙ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ В ОБЛАСТИ ПРОМЫШЛЕННОЙ ТЕПЛОЭНЕРГЕТИКИ

Дорошенко Ж.Ф., *(Одесский национальный политехнический университет
г.Одесса, Украина)*

Потапов М.Д., *(Одесская национальная академия пищевых технологий
г.Одесса, Украина)*

Эффективное теплоснабжение промышленных предприятий характеризуется безусловным выполнением требований, определяемых особенностями технологического процесса - обеспечение необходимым энергоресурсом заданных параметров, в определенном количестве в строго определенный период времени, при обязательном условии решить указанную сложную задачу с максимально возможной энергетической эффективностью.

Решение таких многофакторных задач на предприятии призваны, в первую очередь, выполнять специалисты-теплоэнергетики. Современные требования, предъявляемые ко всем технологиям, прежде всего, касаются снижения энергозатрат при обязательном условии обеспечения выпуска конкурентно способной продукции. В связи с этим специалисты-теплоэнергетики должны владеть теоретическими знаниями и практическими навыками в области энергосберегающих технологий и принципов их реализации, умением определять целесообразность использования конкретных мероприятий по энергосбережению с учетом особенностей предприятия. Формирование этих знаний и умений обеспечивается наряду с традиционными дисциплинами теплоэнергетического блока и такими, как «Энергосбережение», «Вторичные энергоресурсы», «Основы энергетического менеджмента».

В этих дисциплинах обобщена фрагментарная информация об использовании топливно-энергетических ресурсов (ТЭР), полученная студентами в базовых теплоэнергетических курсах и существенно дополнена современными данными о принципах эффективного использования ТЭР за счет энергосберегающих технологий с активным использованием новейшего теплоэнергетического оборудования, передовых методов использования природного и альтернативных видов топлив, повышения уровня утилизации вторичных энергоресурсов, применения нетрадиционных источников энергии с максимально возможным эффектом. Практика преподавания этих дисциплин показала, что полноценное усвоение материала и грамотное использование его

при рассмотрении конкретных практических ситуаций, возможно только тогда, когда студенты владеют принципами системного подхода. Именно такой принцип обеспечивает формирование у студентов четкого представления о каждом процессе, о каждой энергетической установке, как о неотъемлемом звене теплоэнергетической системы, понимание роли и значения этой системы в решении целевой задачи предприятия.

В рамках формирования четкого представления о том, какие практические подходы в области энергосбережения действительно будут максимально эффективными, необходимо обладать достоверной информацией о реальном уровне энергоиспользования во всех элементах системы теплоэнергоснабжения предприятия. Такая информационная база создается на основе анализа составленных топливно-энергетических балансов установок, процессов, предприятия в целом. Понимание принципов составления указанных балансовых уравнений студентами является основой для определения актуального перечня мероприятий в области энергосбережения, т.е. фактически дает возможность правильно формулировать реальные задачи по повышению энергоэффективности предприятия. Такой подход носит элементы исследования, что является чрезвычайно важным в подготовке инженера - теплоэнергетика, способного творчески решать актуальные задачи современного производства, связанные с эффективным использованием энергоресурсов. Теоретические знания и практические навыки составления топливно-энергетических балансов для предприятий разных отраслей промышленности студенты приобретают в процессе изучения дисциплин «Энергосбережение» и «Вторичные энергоресурсы».

Анализ многолетней и успешной подготовки специалистов - теплоэнергетиков подтверждает важность и необходимость изучения дисциплин, рассматривающих вопросы эффективного использования энергоресурсов. Эти дисциплины позволяют сформировать у студентов практические навыки анализировать эффективность энергохозяйств различных производств, определять возможности их совершенствования, оценивать результаты этих совершенствований с учетом объективных ограничений.

Теоретические знания и практические навыки, полученные студентами в рамках указанных дисциплин, широко используются в курсовом и дипломном проектировании, а главное, создают целостное представление о целях, задачах и возможностях решения практических вопросов по рациональному использованию ТЭР.

СТАН МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ОДАБА

Дорофєєв В.С., Клименко Є.В., Голубова Д.О. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Головна задача методичної роботи – створити умови, що сприяють підвищенню ефективності та якості навчального процесу. Для виконання цієї задачі в академії у 2012 році:

Усі навчальні дисципліни на 100% забезпечені навчальними та робочими програмами.

Постійно ведеться робота над удосконаленням електронної бази методичного забезпечення.

Бібліотечний фонд академії поповнено на 381 найменування навчально-методичної літератури (без врахування навчально-методичної літератури, що видано в ОДАБА), а це на 78 найменувань більше за попередній 2011 рік.

Оновлено навчально-методичні стенди, розширена база наочних посібників, оновлені лабораторні бази, у тому числі введено в дію нову аудиторію-лабораторію в інституті інженерно-екологічних систем, створену за сприянням фірми Герц, Австрія.

Для обміну досвідом між фахівцями-викладачами різних вищів, міст, країн було проведено 17-ту міжнародну науково-методичну конференцію «Управління якістю підготовки спеціалістів» в котрій приймали участь 40 наукових, навчальних закладів, у тому числі зарубіжних країн.

Підготовлена інформаційна сторінка для розміщення на офіційному сайті академії, зміст якої відображає методичну роботу в академії.

Як за позитивні результати такої роботи необхідно відмітити:

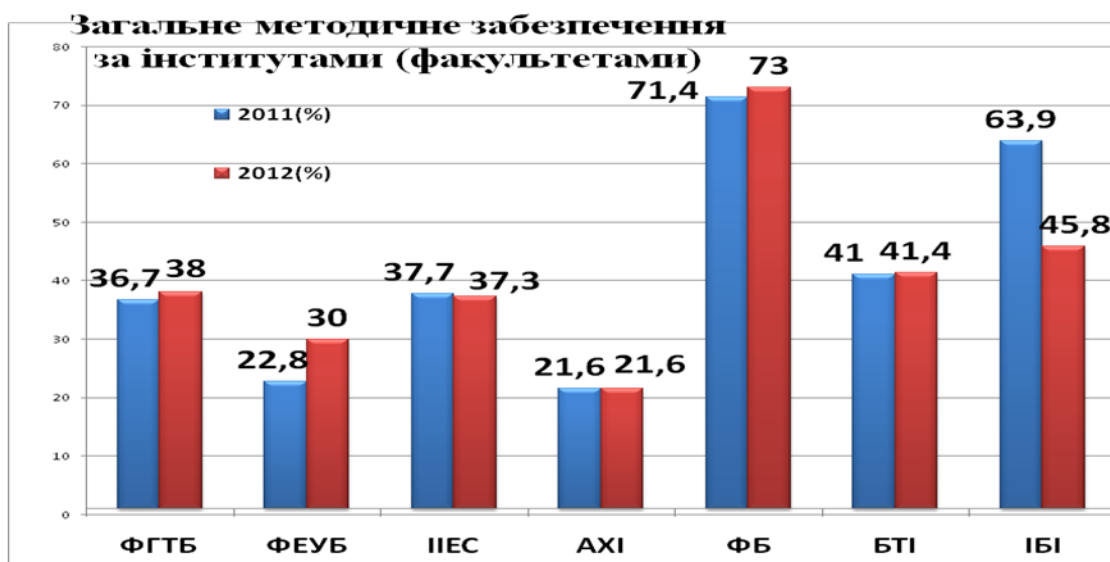
Покращення кількісних показників видання методичної літератури в порівнянні з 2010 й 2011 роками. Так всього в академії було видано найменувань

2010р. - 140	2011р. - 211	2012р. - 241
--------------	--------------	--------------

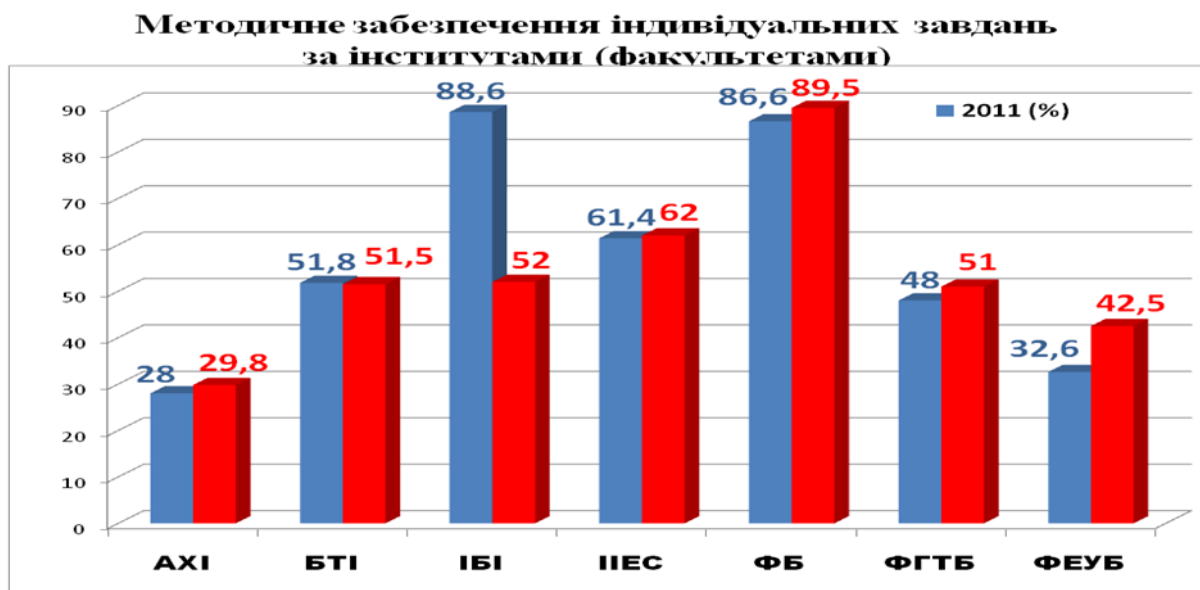
Покращилася й динаміка виконання планів видання кафедрами методичної літератури. Можна визнати задовільною (вперше за період 2-5 років) відповідність запланованої літератури до розробленої. За кількісними показниками (кількість найменувань методичної літератури) у 2012 календарному році: серед найкращих – кафедри ОБіОП (16), ПАТБМ (12), МтаУП (12), Маркетингу (11). Нажаль лише по одному найменуванню за 2012 рік видано кафедрами ОАіДАС, НГтаК, Містобудування, Фізичного виховання, МДтаПК.

Покращилася й якість методичної літератури та відповідність її наповнення, складу і обсягу РНП навчальної дисципліни.

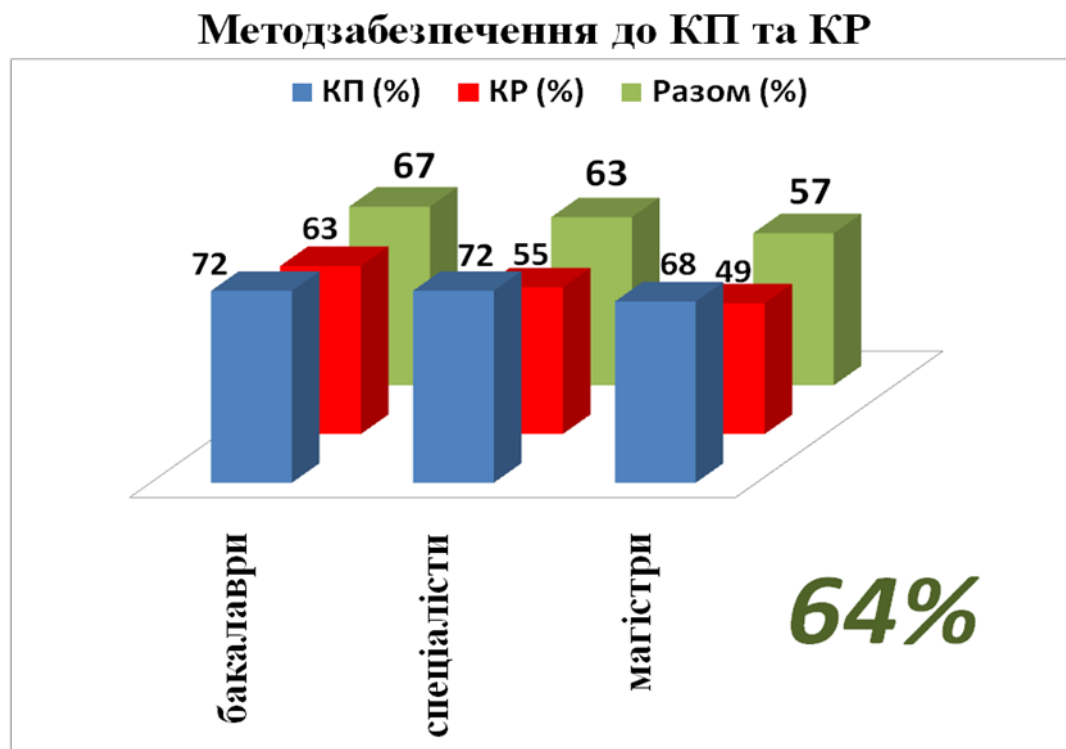
За стандартами вищої освіти навчально-методичне наповнювання навчальної дисципліни повинно складатися, в тому числі, з конспекту лекцій; МВ до практичних занять; інструкцій до лабораторних робіт; МВ до індивідуальних завдань (до КП, КР тощо); МВ з організації самостійної роботи студентів. Перераховані позиції було прийнято за основу нижченаведеного порівняльного аналізу.

Якщо не брати до уваги, що у зв'язку із щорічною зміною кількості навчальних дисциплін за робочими-навчальними програмами; поповненням новими напрямками або спеціальностями; переформуванням інститутів (факультетів), тощо отримати абсолютні данні неможливо - позитивна динаміка наявна, особливо якщо порівнювати показники методичної забезпеченості дисциплін до індивідуальних завдань.

Якщо розглядати методичне забезпечення виключно до КП та КР за освітньо-кваліфікаційними рівнями наприкінці 2012 року маємо наступне

Аналіз методичної роботи в академії дав можливість виявити наступні проблеми:

Формування бази методичного забезпечення підручниками та навчальними посібниками з грифом Міністерства – недостатньо виконується рішення щодо обов'язкової реєстрації видань в методичному відділі та обов'язкового надання кількох примірників у бібліотеку ОДАБА. У зв'язку з цим існують розбіжності в статистичних даних, а фахівці і студенти не мають доступу до такої літератури.

Доволі часто, в методичній літературі, що видається в академії наявні посилання на вже недіючі нормативні документи (СНіПи, ДБН тощо). За для вирішення цієї проблеми та з метою своєчасного інформування фахівців, методичним відділом був сформований Інформаційний довідник «Основні нормативні акти (ДБН А, ДБН Б, ДБН В, СНіП), що діють на території України в галузі будівництва», який був складений шляхом аналітичного моніторингу відповідного розділу сайту Мінрегіон розвитку, будівництва та житлового комунального господарства, Інформаційно-довідкової системи «Будстандарт», Інформаційно-довідкової системи «Будінфо». Довідник був виданий у друкованому вигляді та розміщений на сайті ОДАБА.

СТАН ТА ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ В ОДЕСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Дорофєєв В.С., Ковров А.В., Закорчемний Ю.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Сучасна система освіти за останні кілька років зазнала значних змін. Пріоритетними напрямками розвитку освіти в Україні визначено підвищення якості освітніх послуг, забезпечення рівного доступу до якісної освіти на всіх рівнях, підвищення конкурентоспроможності національної системи освіти та її інтеграція в єдиний європейський освітній простір.

В Україні створено конкурентне середовище на ринку освітніх послуг на яке впливають такі чинники як: – підвищення вимог зі сторони МОН України до діяльності вищого навчального закладу, які пред'являються при ліцензуванні та акредитації освітніх послуг; – постійна зміна вимог ринку праці, які пред'являються до випускника; – демографічна ситуація. Тобто передбачається безперервне оновлення системи освіти. На даний час надається велике значення, окрім конкурентоспроможності освіти, розширення автономії навчального закладу, змісту і якості освіти.

На протязі останніх років в Одеській державній академії будівництва та архітектури проводиться інтенсивна робота по створенню системи управління якістю навчання, в якій беруть участь всі структурні підрозділи.

Системи оцінки та забезпечення якості підготовки фахівців орієнтована на перехід від моделі «контролю якості» до моделі «забезпечення якості», оскільки технологія лише «контролю якості» виявила себе неефективною. Створена та впроваджена в академії система забезпечення якості спрямована на зацікавленні в результатах процесу навчання як викладачів, так і студентів.

Особливо важливо, щоб система якості підготовки фахівців діяла на основі об'єктивних і вимірюваних показників якості освітньої діяльності. Система моніторингу якості навчання академії, повинна забезпечувати безперервне вдосконалення і підвищення якості всіх процесів діяльності академії.

Основними ключовими факторами впровадженої в академії системи якості освітньої діяльності по яким здійснюється постійний моніторинг є: – структура контингенту студентів; – якісний склад науково-педагогічного персоналу; – організація навчального процесу; – наукова та науково-технічна діяльність; – міжнародна діяльність; – ресурсне забезпечення.

Управління якістю контингенту студентів здійснюється, в першу чергу, на етапі профорієнтаційної роботи, при цьому використовуються різні її форми і методи. В академії активно діє Центр доакадемічної освіти, який є структурним підрозділом академії та утворює систему підготовки професійно орієнтованої молоді – потенційних абітурієнтів до вступу на всі спеціальності академії.

Важливим є забезпечення психологічної готовності студентів до досягнення високих показників особистісного розвитку, загальнокультурної підготовки та професійної підготовки.

Найважливішою складовою, що визначає якість навчального процесу, є професорсько-викладацький склад академії. Всі інші складові забезпечення навчального процесу (навчально-методичне, матеріально-технічне, інформаційне та ін.), в кінцевому підсумку, залежать від кваліфікації викладачів. Кадрове забезпечення впливає на всі етапи підготовки студентів, починаючи з профорієнтаційної роботи і закінчуючи питаннями працевлаштування випускників. Важливою складовою системи управління є стимулювання професійного росту, постійного підвищення рівня та кваліфікації професорсько-викладацького складу.

В академії постійно підвищується якість кадрового забезпечення всіх напрямів діяльності, перш за все, навчально-виховного процесу та наукових досліджень. Успішно працює та постійно вдосконалюється система підготовки через аспірантуру та докторантуру молодих наукових кадрів.

Діюча система управління організацією навчального процесу побудована, в першу чергу, на чіткому визначенні місця та функції кожної дисципліни, взаємозв'язку різних дисциплін та їх відповідних змістовних структурних одиниць. Організація навчального процесу визначається розробленими структурно-логічними схемами навчання, робочими навчальними планами, графіками навчального процесу, розкладом занять відповідних форм навчання. Значні зусилля направлені на організацію самостійної роботи студента, яка забезпечується графіками виконання індивідуальних завдань, щорічними планами створення та оновлення відповідної методичної та матеріально-технічної бази. Ведеться робота по створенню рейтингової системи оцінювання досягнень студентів.

В цілому, впроваджена система є досить ефективною. Однак в цілях підвищення якості навчального процесу та його результату, назріла необхідність впровадження нових форм та методів планування організації та управління освітньою діяльністю.

ТРУДНОСТИ ИЗУЧЕНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА ТУРЕЦКОЙ АУДИТОРИЕЙ

Драгомирецкая О.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Турецкий язык входит в группу тюркских языков, которая относится к агглютинативному типу. В агглютинативных языках к основе слова прибавляются аффиксы, число которых может быть большим, каждый из аффиксов служит для выражения одного грамматического значения, что отличает данный язык от русского языка, относящегося к флективному типу.

Для выявления причины возникновения трудностей изучения русского языка турецкой аудиторией необходимо провести сравнительный анализ данных языков.

Основные отличия турецкого языка от русского:

в турецком языке в области синтаксиса действует четкий закон построения предложения, а в русском – может иметь место свободный порядок слов в предложении.

2) в турецком – одним из важных составных компонентов интонации является ритмика, т.е. тенденция к произнесению словесных ударений во фразе примерно через равные промежутки времени. В русском – ритмика отсутствует.

3) в турецком отсутствует грамматическая категория рода, согласование в падеже и числе между прилагательными и существительными в словосочетаниях, согласование в числе в сочетаниях количественных числительных с существительными;

4) в турецком практически отсутствуют приставки и предлоги и используются вместо них послелого, выполняющие функцию предлога, но в отличие от него находящиеся не перед управляемым словом, а после него, обычно сливаясь с ним в одно слово. В русском языке послелогов нет.

Итак, нельзя говорить о том, что турецкий и русский не имеют точек соприкосновения. Русская речь использует те же звуки, что и турецкая. Это облегчает обучение русскому языку, так как единственная проблема заключается в необходимости привыкнуть к тому, что эти звуки обозначаются кириллицей вместо латинского алфавита.

Однако, морфологические отличия, различное построение фраз, склонение существительных, виды глаголов, большое количество исключений затрудняют изучение русского языка как иностранного турецкой аудиторией.

МЕТОДИ АКТИВІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КУРСАНТІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ

Дроздов В.О., Дроздов О.М., Оленєв В.М. *(Військова академія, м. Одеса)*

На основі проведеного авторами аналізу основних активних форм і методів організації навчальної діяльності у сучасній вищій школі розглядаються підходи до вибору окремих найбільш доцільних методів активізації навчальної діяльності курсантів при підготовці військових фахівців розвідувально-інформаційних систем (РІС) з урахуванням деяких загальних вимог та особливостей підготовки військових фахівців в галузі інформаційних технологій (ІТ).

Проведений порівняльний аналіз систем підготовки фахівців ІТ у провідних країнах світу та в Україні визначив деякі спільні проблеми щодо організації і змісту їх навчання. До них можна віднести наступні проблеми:

- недостатня адаптація змісту підготовки фахівців до сучасних і перспективних потреб розвідувально-інформаційної роботи за умов стрімкого розвитку науково-технічних засад інформаційного суспільства;
- проблеми своєчасного оновлення стандартів і змісту освіти, засобів та форм навчання;
- поєднання у змісті підготовки фахівців на базі визначеного напрямку певних елементів змісту освіти деяких інших напрямів і, як наслідок, невідповідність необхідного та наявного бюджету навчального часу для забезпечення формування ускладнених кваліфікаційних вимог;
- необхідності узгодження змісту підготовки, з урахуванням майбутніх спільних об'єктів діяльності, фахівців гуманітарного і технічного профілю, цивільних та військових фахівців та ін.

Відповідно до вимог щодо підготовки військових фахівців ІТ у провідних країнах світу випускник повинен бути ерудованим експертом у різних предметних галузях з розвиненою аналітичною підготовкою, здібностями до використання наукових методів аналізу, експертних і прогностичних оцінок, високим рівнем мовної підготовки. Це визначає для майбутнього випускника переважно діагностичну діяльність (за класом задач) та за окремими напрямками – евристичну (на творчому рівні). Забезпечити ці вимоги, у межах державних стандартів вищої освіти та нормативного терміну навчання, без застосування активних методів навчання (АМН) неможливо. У цьому контексті є актуальним вибір окремих найбільш доцільних методів активізації навчальної діяльності курсантів при підготовці військових фахівців. Особливо ефективними з них все більше визначаються такі, що базуються на можливостях сучасних інформаційних технологій в організації інтерактивної взаємодії, тих хто навчається з освітнім середовищем ВВНЗ.

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ТЕРМІНОЛОГІЧНИМ СЛОВНИКОМ

Думанська Л.Б. (Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Одним із найважливіших завдань курсу «Українська мова (за професійним спрямуванням)» є підготовка студентів до сприймання, розуміння та продукування матеріалу за фахом в усній та писемній формах мовлення. Оволодіння мовою спеціальності у технічному вищому навчальному закладі передбачає досконале вивчення студентами термінологічного інструментарію сучасної науки, грамотне складання текстів на професійну тематику, використання мовних засобів залежно від сфери спілкування, здійснення наукових досліджень у певній галузі тощо.

Головним завданням вищих закладів освіти є підготовка спеціаліста, який володітиме не тільки певними знаннями, але й у подальшому зможе самостійно удосконалювати свою професійну підготовку. Знання, здобуті самостійно через власний досвід, думку і діяльність, стають дійсно міцним надбанням. Науковці розглядають чотири рівні самостійної роботи: 1)копіювання за зразком (підготовка до самостійної діяльності); 2)відтворення інформації шляхом узагальнення засобів пізнавальної діяльності (репродуктивна діяльність); 3)самостійне використання знань для розв'язання завдань не за зразком (продуктивна діяльність); 4)самостійна діяльність із застосуванням знань у нових ситуаціях.

Загальновідомо, що фахова література характеризується значною кількістю термінів та терміносполук, які позначають специфічні реалії або поняття різних галузей науки, техніки, мистецтва. Саме опрацювання (переклад, тлумачення) термінології спричиняє значні труднощі для студентів під час роботи з фаховим текстом. Організація самостійної роботи студентів з термінологічним словником значно підвищує якість та ефективність інтелектуального опрацювання матеріалу, оптимізує та забезпечує перспективність самоосвіти у подальшому науково-професійному зростанні.

Термінологічний словник є різновидом тлумачного словника, містить результати теоретичних або експериментальних досліджень у вигляді наукових понять та їх номінативних одиниць; подає короткі відомості наукового або прикладного змісту, що розраховані на фахівців різної кваліфікації. У навчальному процесі дуже широко використовуються словники, які відображають термінологію певної спеціальності чи курсу. Такі словники,

особливо тлумачні та тлумачно-перекладні, відображають поняттєво-термінологічний апарат певної наукової теорії і використовуються у навчальному процесі у якості довідкової бази.

Викладач-мовник під час планування навчального процесу повинен провести мовний аналіз текстового матеріалу підручників, навчальних посібників, визначити ключові терміни у фахових словниках, виокремити базову лексику та згрупувати її за семантичними та структурними ознаками, виділити запозичені та питомі терміни, об'єднати в групи синоніми, антоніми, омоніми тощо. Робота над фаховим текстом неможлива без навчального словника за спеціальністю, тому викладачеві варто для такого видання підібрати лексикографічні одиниці за принципами сполучуваності, частотності, словотвірної цінності, навчально-методичної доцільності.

Варто використовувати завдання, які мають диференційований характер: для студентів з високим рівнем володіння української мови – творчі, з середнім – пізнавальні, низьким – репродуктивні. Можна запропонувати студентам виконати переклад фахового тексту зі словником, добираючи потрібні відповідники і порівнюючи лексико-граматичні конструкції в обох мовах; спробувати пояснити семантику терміна, а потім перевірити себе за тлумачним словником; замінити пояснення в реченні відповідним терміном; виписати зі словника полісемічні терміни і скласти з ними речення, враховуючи відмінності у значенні. Особливо доцільною є самостійна робота студентів з двомовним або тлумачним термінологічним словником під час вивчення теми: «Труднощі перекладу текстів. Основні правила перекладу». Викладач повинен пояснити, що перекладання вузькогалузевих термінів, загальнонавчаних та загальнонаукових слів має специфіку; якщо під час перекладу підібрати постійний перекладний еквівалент неможливо, тоді слід використовувати лексичні трансформації: додавання, вилучення, заміни, контекстуальні заміни (конкретизацію, генералізацію, антонімічний переклад). Також слід враховувати, що майже 50% усіх слів науково-технічного тексту становлять термінологічні паралелі.

Отже, систематична та цілеспрямована організація самостійної роботи студентів з термінологічним словником дозволить індивідуалізувати процес навчання, забезпечить ефективне засвоєння термінології певного фаху, поглибить знання не тільки з української мови, а й спеціальності; удосконалисть та автоматизує навички та вміння, стимулюватиме пізнавальну активність, розвиватиме пам'ять і мислення, сприятиме формуванню та збагаченню фонду розумових прийомів та операцій як інтелектуальних умінь.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Жовтан Л.В. *(Луганський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Луганськ, Україна)*

Одним із засобів підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності є практики, які забезпечують поєднання теоретичної підготовки й практичної діяльності. У процесі практики виробляються професійні вміння й навички, розвивається професійно-педагогічне мислення, комунікативна культура майбутніх фахівців. Отже, практику можна вважати продовженням науково-дослідної роботи студентів.

При підготовці вчителя математики (спеціальність 6.040201, 7.040201 «Математика*») одним із найважливіших видів навчальної роботи є педагогічна практика, яка відноситься до виробничих та призначенням якої є формування в майбутніх фахівців умінь практичної роботи в закладах освіти.

Кафедрою загальної математики, що відповідає за організацію й проведення педагогічної практики із зазначеної спеціальності, попередню програму практики (з фахової підготовки) було розроблено в співробітництві з кафедрами педагогіки й психології ще в 2007 р. Проте останнім часом відбулись певні зміни в організації навчального процесу в ЛНУ імені Тараса Шевченка (зокрема, збільшення питомої ваги самостійної роботи). Крім того, обидві практики суттєво відрізняються одна від одної. Так, передвипускна практика (4 тижні) передбачає відвідування практикантів методистами, випускна ж (8 тижнів) має консультативну форму, припускає спілкування практикантів з методистами не лише безпосереднє, але й у телефонному режимі й за допомогою Інтернет-ресурсів. Крім того, відрізняється й рівень методичної і фахової підготовки практикантів на обох практиках. На випускній практиці студенти нерідко працюють на робочому місці. У зв'язку з цим виникла потреба в змінах підходів до планування практик. Особливо ця проблема загострилась при введенні в дію Наказу МОН, молоді та спорту України від 29.03.2012 р. № 384, що регулює, зокрема, звітну документацію з практики.

Саме тому кафедрою в поточному навчальному році було переглянуто діючу та апробовано нову програму практики з фахової підготовки. Згідно з нею, під час практик студенти ознайомлюються зі школою та її бібліотечним фондом, кабінетом математики, знайомляться з основними вчителями й учителем математики; у підзвітному класі проводять уроки математики та відвідують уроки з інших дисциплін, перевіряють письмові роботи й зошити з математики, проводять індивідуальну роботу з учнями; відвідують уроки математики інших

студентів-практикантів й інших учителів математики, ведуть щоденник практики, проводять позакласний захід з математики (на випускному курсі).

Звітна ж документація з практик істотно відрізняється:

- на 1-й практиці обов'язковим є проведення 8 уроків математики, на 2-й – 16, при цьому під час обох практик за проведення уроків студенти отримують 24 бали з 60 балів з фаху (40 %);

- на 1-й практиці багато уваги приділяється навчанню студентів правильному написанню конспектів, й тому студенти надають методисту для перевірки робочі конспекти всіх проведених уроків математики й розгорнутий конспект 1 уроку математики; на 2-й практиці для звітності надаються лише 2 розгорнуті конспекти, з алгебри й геометрії, інші конспекти не перевіряються, проте в разі потреби студенти можуть звернутись за консультацією до методиста;

- при відвідуванні уроків математики студенти мають відвідати уроки в класах різних вікових груп: по одному в 5–6, 7–9 і 10–11 класах на 1-й практиці та по 2 уроки на 2-й. При цьому, крім загальнодидактичного аналізу відвіданого уроку математики, що здійснюється практикантами на обох практиках, перевіряється рівень сформованості в них навичок самоаналізу власної діяльності: на 1-й практиці складається звіт із самоаналізом власної діяльності, на 2-й – самоаналіз одного з проведених студентом уроків;

- на 2-й практиці студенти проводять позакласний захід з математики та надають його конспект;

- оскільки на 2-й практиці контроль за діяльністю студента відбувається лише за звітною документацією й оцінкою школи, то, для усунення формалізму при виставленні оцінки з фаху, бали за кожний вид діяльності нараховуються таким чином, що максимальна сума балів складає 89 %, тобто оцінку "4" за 5-бальною системою. Отже, практикант, що бажає отримати відмінну оцінку з практики, має підготувати й публічно захистити практику у вигляді презентації з використанням фото й/або відео-матеріалів, які б відображали його діяльність з фаху протягом практики. Це стосується й студентів, які хочуть підвищити рейтингову оцінку з практики. Публічний захист відбувається за розкладом навчальних занять. У ньому, крім студентів-практикантів, бере участь створена завідувачем кафедри комісія з керівника практики, методистів з практики й передових фахівців. Кращі презентації розміщуються на сайті кафедри.

Розроблена програма практики в ході апробації зарекомендувала себе такою, що відповідає сучасним вимогам щодо підготовки майбутніх фахівців, отримала позитивний відгук студентів і провідних методистів кафедри та рішенням кафедри рекомендована для застосування в навчальному процесі.

МЕТОДИКА И СОДЕРЖАНИЕ СИТУАТИВНО-НАПРАВЛЕННОГО ПРЕПОДАВАНИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Зайцева О.Ю., Палагина Е.В. (*Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Отношение к предмету «Иностранный язык» и к его содержанию весьма отчетливо видно на отношении к методике ситуативно-направленного преподавания. Необходимым условием и важнейшим средством осуществления коммуникативности как ведущего принципа современной методики, является ситуативная направленность обучения английскому языку. В определении путей оптимизации процесса обучения говорящего ключевой проблемой является методика создания речевой ситуации и ее моделирование. Правильно и эффективно организуемые виды работы преподавателя, связанные с учебно-речевыми ситуациями, являются необходимым и важнейшим условием мотивации изучения языка. Создание интересных, эффективных и профессионально-направленных учебно-речевых ситуаций – это, прежде всего, творчество и методический поиск преподавателя. Творческий преподаватель должен умело владеть ситуативным подходом к такому преподаванию, когда он не только создает необходимость использования речевых ситуаций для организации мотивированной, активной речевой деятельности во всех звеньях обучения говорению, но и способен творчески и эффективно осуществлять весь процесс такого обучения.

Ситуативные методические умения и творческое владение приемами обучения не формируются эмпирически или спонтанно. Они должны быть объектом социального целенаправленного обучения студентов, главной целью которого является формирование у студентов комплексных методических умений. Эти навыки и умения обеспечивают выполнение следующих видов деятельности: - ознакомление студентов с функционированием нового языкового материала в данном контексте и речи; - организация коммуникативно-направленной тренировки студентов в употреблении новых речевых единиц; - стимулирование творческой речи студентов; - обучение технике ведения диалога с помощью функциональных опор.

Знания, связанные с «учебно-речевой ситуацией» носят интегрированный характер, поскольку речевое общение является предметом разных наук: лингвистики, психологии, психолингвистики.

Кроме того, учебно-речевая ситуация связывает такие важные для теоретической методики понятия, как ситуативность, коммуникативность, функциональность и речевая направленность.

Предлагаемые рекомендации обретают конкретный смысл лишь, будучи приложенными действующему материалу и включенными в живую ткань урока английского языка.

ИЗУЧЕНИЕ ГАРМОНИИ ФОРМЫ И ПРОСТРАНСТВА В СКУЛЬПТУРЕ

Зайченко С.И. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

В сущности, нет ни прекрасного стиля, ни прекрасной линии, ни прекрасного цвета, единственная красота - это правда, которая становится зримой.

Огюст Роден.

Рассматривая скульптуру как один из профильных предметов при обучении по специальности изобразительное искусство, следует обратить внимание на определенные этапы в формировании целостного объемного виденья формы в пространстве. Важную роль в обретении навыков ваяния играет рисунок и анатомия. На начальных этапах учащиеся могут рассматривать метод проверки верности формы скульптуры при лепке фигуры человека. Данный метод, заключающийся в поэтапном вращении скульптуры и сравнения силуэта скульптуры с силуэтом фигуры натурщика, учитывая при этом пропорции, общее движение и центр опоры. Данный метод хоть и является начальным, все же требует от учащегося хорошего владения анатомическим рисунком. Сверяя силуэт, учащийся должен осознавать какие именно мышцы и кости влияют на изображаемый им рельеф тела.

Следующее, чем нужно овладеть учащимися, это нахождение больших объемов формы и их пропорциональные отношения в пространстве. На данном этапе стоит задача развить у студента цельное виденье формы и дать ему возможность подчинить характеру изображаемой фигуры ее анатомические особенности. Условно говоря, мы прибегаем к своего рода гиперболе, этот прием использовали многие скульптора, как отечественные, так и зарубежные. Данная методика дает учащимся в АХИ ОГАСА студентам специальности Изобразительное искусство, развить объемное восприятие формы в пространстве, и находить взаимоотношение анатомических особенностей и локальных взаимоотношений формы в пространстве, что собственно и является гармонией.

В заключении следует напомнить о том что следует добиваться прочувствования связи между наиболее важными «точками-антиподами» объема; представлять его поперечное сечения; охватывать мыслью всю систему расположения ограничивающих и характеризующих объемов планов; глядя на видимую поверхность, представлять себе форму противоположной, невидимой стороны и ощущать в каждом месте расстояния между ними.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕОДЕЗИЧНИХ ЛАБОРАТОРІЙ СУЧАСНИМИ ВИСОКОТОЧНИМИ ЕЛЕКТРОННИМИ ПРИЛАДАМИ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Захарчук В.В. *(Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна)*

Для входження України в світову економіку виникає потреба в кадрах з правильного пізнання сьогоденного конкурентоздатного ринку високих технологій, що базується на сучасних знаннях. Щоб подолати ці нові виклики потрібно трансформувати стару навчальну базу геодезичних лабораторій і геополігонів для проведення практичних та лабораторних занять в навчальних закладах відповідного напрямлення.

При плануванні навчального процесу звертається особлива увага на кількість часу, який витрачається на лабораторні роботи та навчальні практики, об'єми виконуваних робіт та їх різноманітність. Також велику роль відіграє кількість електронних приладів, яка відповідає або не відповідає, нажаль, кількості студентів. Найголовніша проблема цього є недостатнє фінансування для комплектування геодезичних лабораторій сучасним обладнанням.

Для проведення навчальних практик має місце відсутність геополігонів. Ті місця, де все ж таки проходять навчальні роботи, нажаль мінімум наближені до відповідного рівня.

Організації, які зацікавлені в отриманні спеціалістів геодезичного напрямку, повинні більш співпрацювати з навчальними закладами та по можливості надавати підтримку геодезичним лабораторіям з програмного забезпечення і геодезичного обладнання. В цьому контексті сьогодні гостро стоїть питання державних загальнонаціональних програм по забезпеченню матеріальної бази спеціалізованих навчальних закладів сучасними електронними приладами, фаховими інформаційними системами і технологіями знань та вмінь.

Після отримання диплому, спеціалісти повинні професійно, самостійно та впевнено користуватись високоточними геодезичними приладами, а також вміти обробляти отриману інформацію в польових умовах та на об'єктах будівництва, за допомогою відповідного програмного комп'ютерного забезпечення. Це означало б потенційну привабливість українського ринку сучасних фахівців для інвесторів як з боку попиту так і з боку пропозицій в розвитку національної індустрії та послуг на території України.

ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Захлевська Т.В., Павлюк О.В. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Модернізація вищої школи, інтенсифікація навчальної діяльності й перехід від традиційної організації навчального процесу до інноваційних технологій, істотним чином підвищує вимоги до здоров'я студентської молоді. З огляду на це, одним із важливих завдань вищої школи постає збереження, зміцнення і формування здоров'я студентів.

Актуальність цієї проблеми визначається погіршенням стану здоров'я студентської молоді. Такий стан асоціюється з низкою об'єктивних і суб'єктивних причин: низьким економічним рівнем життя значної частини студентів, умовами навчальної діяльності, відсутністю механізму стимулювання культури здоров'я та здорового способу життя студентів, низькою активністю щодо свого здоров'я, зниження інтересу до гармонії духовного і фізичного розвитку особистості. Проведені на кафедрі фізичного виховання ОНАХТ дослідження на виявлення рівня фізичного здоров'я студентів першого курсу показали, що у 61,8% студентів він низький і нижче середнього, у 28,8% середній, у 9,4% вище середнього, а високий рівень здоров'я не має жоден студент. Вирішення проблем, пов'язаних зі здоров'ям, в першу чергу, залежить від підвищення свідомого відношення студентів до свого здоров'я. Велика роль в цій справі належить саме інформаційним та здоров'язберігаючим технологіям.

Технологія навчання здоров'ю – це прийоми, методи, способи, набір освітніх і виховних засобів, організаційно-методичний інструментарій педагогічного процесу, результатом яких є формування здорового способу життя. Серед здоров'язберігаючих технологій, які використовують у системі освіти, відокремлюється декілька груп, в яких застосовується різний підхід до збереження здоров'я: 1) медико-гігієнічні; 2) фізкультурно-оздоровчі; 3) екологічні здоров'язберігаючі технології; 4) технології забезпечення безпеки життєдіяльності; 5) здоров'язберігаючі освітні технології; 6) соціально -адаптуючі й особистісно-розвивальні технології; 7) лікувально-оздоровчі тощо.

Основною метою застосування здоров'язберігаючих освітніх технологій має бути не стільки засвоєння медико-біологічних, гігієнічних і психологічних знань, що виступають лише базисом компетенцій, але й виховання культури здоров'я, здорового способу життя, тобто прищеплення моральноетичних і естетичних навичок доброго, бережливого ставлення до свого здоров'я, здоров'я оточуючих: внутрішня потреба у виборі самозберігаючої поведінки, в безпечних способах взаємодії з соціумом. Відповідно і завдання здоров'язберігаючих освітніх технологій передбачають створення умов для підтримки стану здоров'я, вироблення позитивного ставлення до свого здоров'я і здоров'я оточуючих як

пріоритетної цінності, формування мотиваційно-ціннісних установок для повної реалізації свого фізичного, психічного, духовного потенціалу, засвоєння знань про сутність здоров'я і здорового способу життя, розвиток умінь і навичок щодо самостійної оцінки свого здоров'я, виховання відповідальності за вибраний стиль поведінки щодо власного здоров'я. Вирішення цих завдань слугуватиме формуванню відповідних компетенцій. Для цього в ході навчання необхідно приділяти значної уваги практиці оздоровлення, моделюванню ситуацій вибору, веденню щоденника здоров'я, здійсненню самоконтролю за станом здоров'я з реальними заходами щодо його поліпшення.

В організації навчання з питань здоров'я і здорового способу життя основним потенціалом здоров'язберігаючих знань мають стати навчальні курси «Валеологія», «Вікова фізіологія та валеологія», «Екологія», «Безпека життєдіяльності», «Психологія», «Фізична культура» та інші дисципліни. Модулі, факультативи, інтегровані курси з питань здоров'я мають бути практично зорієнтованими, тобто в них треба вміщувати практикуми, практичні та лабораторні заняття, тренінги тощо.

Практична реалізація здоров'язберігаючих освітніх технологій можлива в освітній галузі на різних рівнях її організації. На рівні ВНЗ для застосування здоров'язберігаючих технологій мають вирішуватися такі завдання: створення оптимальних гігієнічних, екологічних та інших умов освітнього середовища; забезпечення раціональної організації навчання, що сприяє попередженню у студентів дезадапційних станів: перевтоми, гіподинамії, стресу; забезпечення студентів у період їхнього перебування у навчальному закладі правильною організацією харчування відповідно до сучасних медико-гігієнічних вимог; сприяння у підготовці всього педагогічного колективу до оволодіння компетенцією з питань здоров'я, підготовка викладачів до запровадження в діяльність ВНЗ здоров'язберігаючих освітніх технологій; здійснення діагностики, моніторингу і динаміки стану здоров'я молоді; проведення тематичної роботи з батьками студентів, орієнтованої на формування у їхніх сім'ях здоров'язберігаючих умов, здорового способу життя, превенцію шкідливих звичок та залежностей.

Тож, запорука реалізації здоров'язберігаючих освітніх технологій полягає у чіткій організації навчально-виховного процесу, за якої якісне навчання, виховання і розвиток не шкодить здоров'ю студентства.

Висновок. Активне використання здоров'язберігаючих освітніх технологій може сприяти появі у молоді нових життєвих ресурсів, пов'язаних із збереженням та зміцненням їхнього здоров'я.

Перспективи подальших пошуків у напрямку дослідження. Для активізації позитивної мотивації на оволодіння здоров'язберігаючими вміннями, необхідно залучати молодь до виховної роботи, надавати їй можливість бути ініціатором і пропагандистом здоров'язбереження у вихованні.

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКОЙ МЕХАНИКИ

Зинкевич Я.С., Козаченко Т.А., Лещенко Д.Д. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Методика преподавания классических дисциплин: математика, физика, механика отрабатывалась веками. В XX столетии появилось достаточно много специальных дисциплин, которые рождаются, меняются и бурно развиваются на наших глазах. Но в основе специальных дисциплин остаются классические науки.

Количество накопленной информации по теоретической механике настолько велико, что изложить ее в рамках учебного курса не представляется возможным. Поэтому сейчас следует учитывать, одну из основных задач преподавателя - научить студента учиться. Если вернуться в прошлое, к истокам наук, известный философ, математик Декарт пришел к выводу, что нужна одна наука – наука ума. Он утверждает: «Для отыскания истины необходим метод». Поэтому студенту необходимо сообщить такие знания, навыки и методы, которые позволят ему в дальнейшем самостоятельно находить дополнительную информацию, усваивать ее и делать выводы.

При изложении материала преподаватель должен учитывать: доступность, последовательность, выделять главное, связывать новый материал с ранее изученным, также необходимо непрерывно обновлять и понимать материал, останавливаясь на интересных фактах базирующихся на основных законах механики. Лекционные и практические занятия являются средством, побуждающим мыслить, стимулируют самостоятельную работу студента, желание самому найти новую информацию, ответить на вопросы, возникающие в процессе изучения материала.

Важным при изучении студентами курса теоретической механики является выполнение расчетно-графических работ. В этом случае преподаватель выступает в роли консультанта, наблюдая за работой студента, вовремя оказывая необходимую помощь, не подавляя самостоятельности в работе, тем самым развивая самоконтроль студента.

Методика преподавания теоретической механики требует постоянного обращения к активной мыслительной работе студентов, способствует развитию познавательных интересов.

**ВПРОВАДЖЕННЯ НАСКРІЗНОЇ ПРОГРАМИ
“ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА-СІМЕЙНА МЕДИЦИНА”
ПРИ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ ДЛЯ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН
НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ №4**

Золотарьова Н.А., Волковинська Т.В., Євдокімова Т.Б. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Кафедра внутрішньої медицини приймає участь у впровадженні в навчальну роботу наскрізної програми “Загальна практика — сімейна медицина” за завданням МОЗ України при підготовці іноземних студентів. Впровадження у навчальний процес цієї програми диктує необхідність адаптації начального процесу до особливостей підготовки іноземних студентів і подолання низки об'єктивних труднощів, що виникає у зв'язку з цим. Це диктує необхідність проведення подальшого удосконалення організації навчального процесу та модернізацію технологій навчання, що дає змогу підвищити якість освіти. З метою покращення засвоєння практичних навичок та практичних методик, що застосовуються у практичній діяльності лікаря загальної практики, на кафедрі проведені зміни в організації практичних занять. Проводиться індивідуальне тестування, відпрацювання і контроль засвоєних практичних навичок. Проведено розширення спектру практичних навичок з нашої дисципліни, а саме — інтерпретація результатів УЗД, ЕГДФС, КТ, МРТ, доплер ЕХО-КГ та ін. Особлива увага приділяється засвоєнню і використанню Протоколів надання медичної допомоги при невідкладних станах в клініці внутрішньої медицини, затверджених МОЗ України, вміню володіти методами надання необхідної невідкладної допомоги в обсязі лікаря сімейної медицини.

Упровадження сучасних медичних технологій у систему навчання студентів підвищує якість підготовки лікарів, сприяє процесу здобуття знань, розвиває вміння навчатися. На кафедрі впроваджено використання Інтернету з метою розширення інформаційної бази, використання відеоілюстрацій для удосконалення практичних навичок. Для забезпечення належного фахового рівня та опанування нових технологій діагностики викладачі кафедри щорічно підвищують рівень своєї кваліфікації. Все це сприяє удосконаленню підготовки іноземних студентів у відповідності до вимог практики з охорони здоров'я.

ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧА ОСВІТА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЯК УМОВА ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Золочевський В.В., Голик О.С. *(Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, м. Харків, Україна)*

Положеннями Законів України «Про освіту», «Про фізичну культуру і спорт», Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, Загальнодержавної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2012-2016 роки та іншими документами стверджується необхідність стимулювання у дітей і молоді прагнення до здорового способу життя, формування у них здоров'язберезувальних компетенцій тощо.

Проте, як засвідчує аналіз робіт провідних вчених (М. Булатова, В. Бальсевич, М. Візтей, Н. Мелешкова, Т. Ротерс, В. Салов, В. Сутула, Б. Шиян), на сучасному етапі розвитку суспільства, спостерігається зниження здоров'я дітей і молоді через недотримання фізіологічного нормування розумового та фізичного навантаження у режимі дня, а також відсутність у них свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточення. Це свідчить про те, що школа і сім'я, недостатньо використовують свої можливості через брак практичного досвіду та нерозробленість відповідних виховних технологій. Пріоритетна роль в цих процесах відводиться учителю, особистий приклад якого є могутнім фактором виховного впливу на учнів. Адже педагог є не тільки носієм спеціальних знань та корисної інформації, а й насамперед, провідником культури, втіленням моральних норм, зразків поведінки, здорового стилю життя й відповідального ставлення до свого здоров'я (І. Данілова, 1988; В. Марков, 2001).

Сучасний стан підготовки вчителів характеризується протиріччям, яке полягає в усвідомленні значною частиною педагогів значущості складових здорового способу життя для здоров'я людини та їх реальним застосуванням у повсякденному житті (наявні шкідливі звички, низька фізична активність тощо), несформованістю за часи студентського навчання стійкої потреби в самостійних заняттях фізичними вправами і спортом (Г. Панченко, 2011), недостатнім розумінням ними ролі фізичної культури у формуванні культури здоров'я школярів, що підтверджено результатами соціологічних досліджень (Т. Бондар, В. Золочевський, 2012).

Ситуація, що склалася потребує вдосконалення змісту фахової підготовки майбутніх учителів у напрямку формування у них професійної компетентності щодо вирішення оздоровчо-виховних завдань у системі загальної середньої освіти на якісно новому рівні.

Зазначаємо, що з аналізу теоретико-методологічних положень формування професійної компетентності майбутніх учителів (Л. Большакова, В. Євдокімов, М. Єлькін, Н. Єршова, І. Зимня, Н. Кузьміна, О. Пошетун, А. Хуторський), положень проекту Концепції неперервної педагогічної освіти, Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти та даних соціологічного аналізу (Т. Бондар, В. Золочевський, 2012) витікає, що невід'ємною умовою забезпечення якісної фахової підготовки учителів є вдосконалення фізкультурно-оздоровчої освіти майбутніх педагогів.

На нашу думку така освіта повинна передбачати введення до змісту соціально-гуманітарної підготовки вчителів з усіх спеціальностей інтегрованих навчальних дисциплін, які сприяють формуванню відповідних теоретико-методичних знань і умінь щодо збереження та зміцнення здоров'я дітей і молоді засобами фізичного виховання, наприклад «Культурологія фізичного виховання», «Менеджмент здоров'я» тощо; спрямування змісту дисципліни «Фізичне виховання» на опанування студентами традиційними та інноваційними фізкультурно-оздоровчими технологіями, методиками їх побудови для організації фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів, а також впровадження у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів.

Крім того, практика засвідчує, що вдосконалення потребує й зміст післядипломної освіти вчителів та вихователів за рахунок опанування ними інтегрованих курсів, метою яких є навчання формам та методикам проведення фізкультурно-оздоровчих заходів у режимі навчального дня, наприклад «Рекреаційно-оздоровча робота в навчальних закладах», «Організація фізичного виховання дітей шкільного віку», «Організація і методика фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми дошкільного віку» тощо.

Отже, якісне вдосконалення змісту фахової підготовки учителів щодо формування здорового способу життя дітей і молоді на всіх ступенях освіти можливо за умови забезпечення професійно-педагогічного спрямування фізкультурно-оздоровчої освіти майбутніх педагогів, а саме збагачення її змісту навчальними модулями з теоретичних основ фізичної культури, організації фізичного виховання, валеології, методик використання традиційних та інноваційних оздоровчо-виховних систем.

ЭТАЛОН КРАСОТЫ ГЛАЗАМИ СТУДЕНТОВ

Кадурина А.О. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Приступая к обучению студентов «живым» дисциплинам, которые постоянно изменяются с трансформациями в обществе, новыми изобретениями и подходом к жизни важно проводить некий «срез» мнений относительно современных реалий. Так в рамках изучения предмета «Интерьер и оборудование зданий и сооружений» студентам в конце поточных лекций предлагались блиц-опросы, позволяющие отметить посещаемость, а заодно лучше понять философию, особенности восприятия мира и представления о красоте современной молодежи. Так, общие жизненные приоритеты ребятами были распределены в следующем порядке: 1. здоровье, 2. семейное благополучие, 3. личное счастье, 4. финансовое благополучие, 5. образование, философия, 6. культурные ценности, искусство, 7. индивидуальное развитие, 8. положение в обществе, 9. религия. Эти результаты во многом отражают «срез» современного общества, где люди позиционируют себя и свои семьи несколько отдельно от государственной идеологии, стремясь не столько к всеобщему благу, сколько к личному благополучию. Следующее небольшое исследование позволило выяснить понимание красоты глазами студентов. Эталонами женской и мужской красоты стали люди с красивыми спортивными фигурами, ведущие здоровый образ жизни, ухоженные и чистоплотные, с естественной красотой, следящие за модой. Пример для подражания в прошлые века копировался с царственных особ, в наше время их заменили «иконы стиля» – актеры и модели. В выборе самых красивых предметов 1-е место заняли статусные вещи (бриллианты, машины, аксессуары), 2-е – индивидуальные пристрастия, некоторые странные: «Бомба, потому что вспыльчивая, штык, потому что стройный, пули, потому что в цель». Символами красоты в мире животных стали: 1. кошачьи (кошки, тигры, леопарды, пантеры) – сила, гибкость, грация, красота, 2. голубь – чистота, 3. лошадь – благородство, красота. В мире растений это: 1. роза – царственная красота, 2. лилия – чистота, 3. орхидея – женственность, 4. нарцисс, пион, ромашка. В отношении природы маятник качнулся в сторону экологии, так как большинство студентов выделяло не столько конкретные растения, сколько мир природы в целом: «завораживающие пейзажи», «мир природы, в котором можно найти золотое сечение» и др. В целом, в представлении ребят, красота различна, но всегда это – гармония: «оттенки освещенных домов во время и после ливня» или «яркость мазка импрессионистов»...

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРІВ ТА ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУ СПЕЦІАЛІСТІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Казмірук Т.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Випускною кваліфікаційною роботою на здобуття ступеня бакалавра за напрямом 6.020205 «Образотворче мистецтво» та дипломним проектом на здобуття ступеня спеціаліста за напрямом 7.02020501 «Образотворче мистецтво» є художній витвір (об'єкт випускного або дипломного художньо-творчого дослідження), який експонується в обраному та самостійно вирішеному студентом інтер'єрі або екстер'єрі.

В якості об'єкта виконання випускного та дипломного дослідження виступає станковий живопис - тематична композиція, пейзаж, натюрморт, портрет; монументальний живопис - фрагмент мозаїчного панно, розпису, вітражу; станкова графіка - серія станкових графічних листів.

У зв'язку з цим, матеріали, що надаються до захисту, мають відображати уміння автора досягати поставленої мети; комплексно вирішувати художньо-творчі задачі із застосуванням знань, перш за все, з композиції, рисунку, живопису, матеріалів і технік станкової графіки, технік і технологій станкового та монументального живопису, а також з основ та методів архітектурного проектування, художнього дизайну інтер'єру та екстер'єру.

Головними методичними засадами оцінювання випускної кваліфікаційної роботи та дипломного проекту є актуальність і новизна ідеї, оригінальність композиційного рішення художнього витвору, самостійність архітектурно-художньої розробки інтер'єру чи екстер'єру з експонованим у ньому художнім витвором, науково-творчий підхід до розкриття теми у пояснювальній записці.

Загальні критерії оцінки знань і вмінь випускника визначає детальна розробка всіх структурних розділів випускної кваліфікаційної роботи та дипломного проекту: 1. Розробка етюдів, начерків, ескізів; 2. Виконання ескізу у розмірі (картон), художнього витвору або його фрагменту у матеріалі; 3. Оформлення листів з зображенням інтер'єру чи екстер'єру, у якому експонується авторський художній витвір.

Таким чином рекомендована вагомість критеріїв: відповідно 1:3:1 (а,б,с) дасть можливість оцінити підготовленість випускника до самостійної практичної роботи в якості бакалавра або спеціаліста образотворчого мистецтва.

ПИТАННЯ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ТЕОРЕТИЧНОГО І ПРАКТИЧНОГО КУРСІВ ОСНОВ ХУДОЖНЬОЇ КОМПОЗИЦІЇ

Казмірук Т.П., Валюк Ю.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Теоретичні знання, які отримують студенти на заняттях з основних тем лекційного курсу «Основ художньої композиції» є вихідною базою для професійно глибокого розуміння законів, принципів, методів, засобів художньої композиції як суттєвої складової професійної грамоти і творчого мислення майбутніх митців образотворчого мистецтва. Ці творчі знання дають майбутньому художнику можливість впевнено судити про естетичну і художню повноцінність витворів композиційної творчості, проникати в сутність їх гармонійного строю, ясно усвідомлювати механізми дії таких витворів на емоційно-чуттєву сферу сприйняття людини.

Однак, можливість перетворення знання в розуміння і практичну дію може і не здійснитись в реальності, оскільки знання саме по собі ще не гарантує розуміння, а є лише його необхідною внутрішньою передумовою діяльності суб'єкту композиційної творчості. Мова іде не про розуміння того знання, яке дає студентам теоретичний курс «Основ художньої композиції», а про те щоб навчити студентів самостійно перетворювати теоретичні знання в метод професійної творчості.

Тому суть справи полягає у розумінні як з допомогою знання осмислити, сутність різнобічних явищ дійсності і досягнути форми та способи їх відображення відповідними засобами, прийомами художньої композиції. Якщо теорія дає систему спеціальних понять художньо-композиційної виразності, то практика має розвивати художньо-творче мислення в процесі художньо-практичної діяльності. В цілому все це і визначає специфіку вимог до побудови теоретичного і практичного курсів «Основ художньої композиції» яка обумовлює особливі методичні форми організації учбового процесу.

Головною метою згаданих форм є забезпечення взаємозв'язку між знанням і розумінням даного курсу, досягнення єдності теорії і практики, що неодмінно приведе до перетворення теорії в метод професійної творчості майбутніх спеціалістів образотворчого мистецтва.

Таким чином, в даний час практичний курс забезпечується циклом спеціальних лекцій, де головна увага приділяється теоретичному обґрунтуванню загального підходу до професіонального освоєння студентами композиційної грамоти і розвитку у них здібності здійснювати синтез образного і логічного в процесі художньо-композиційної діяльності.

ІНШОМОВНА КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Картель Т.М., Станчик Є.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м.Одеса, Україна)*

Основна мета підготовки студентів у вищому технічному навчальному закладі полягає у формуванні комплексу компетентностей, серед яких феномен іншомовної комунікативної компетенції займає чільне місце. Фахова підготовка студентів-будівельників у процесі вивчення іноземних мов пов'язується із рівнем сформованості в них іншомовної комунікативної компетенції, що передбачає використання іноземної мови як засобу спілкування. Проблема іншомовної комунікативної компетенції майбутніх інженерів-будівельників значно актуалізувалася останнім часом у зв'язку, з одного боку, з розширенням міжнародних контактів у будівництві, застосуванням зарубіжних інноваційних будівельних технологій та споруд, а з іншого - функціональними і комунікативно-доцільними особливостями мовленнєвого спілкування фахівців-будівельників на іноземній мові.

У сучасній педагогічній науці (Ю. Варданян, М. Кабардов, Н. Кузьміна) спостерігається тенденція до визначення іншомовної комунікативної компетенції як такої, що характеризує професіоналізм особистості в розумінні й відтворенні мови на рівні не тільки фонологічних, лексико-граматичних і країнознавчих знань та мовленнєвих умінь, а й відповідно до різноманітних цілей та особливостей ситуації спілкування. Професійну компетентність майбутнього фахівця-будівельника слід розглядати крізь призму його компетенцій, тобто повноважень, в яких він орієнтується і навіть має певний досвід.

Термін компетентність почали застосовувати для характеристики рівня професійної підготовки фахівців порівняно недавно. Так, людина, що не є компетентною, не зможе повною мірою й у соціально значимих аспектах її реалізувати. Особливості комунікативної компетенції студента-будівельника виявляються через теоретичну підготовку в професійній галузі знань, а також міжособистісного пізнання, міжособистісних стосунків, законів логіки та аргументації.

РОЛЬ ТЬЮТОРА В ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА ПРИ ДИСТАНЦИОННОМ ОБУЧЕНИИ

Кивенко И.А. (*Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина*)

Идея дистанционного образования (ДО) в настоящее время находит практическое воплощение во всех сферах образования, в частности в сфере профессионального образования взрослых. В силу подвижности своей конъюнктуры рыночная ситуация вынуждает людей постоянно обучаться, переучиваться и повышать квалификацию. Одной из эффективных форм дополнительного профессионального образования, направленной на удовлетворение образовательных потребностей взрослого человека, является дистанционное профессиональное образование, современная концепция которого была разработана С.А. Щенниковым. Согласно данной концепции, одним из ключевых субъектов, обеспечивающих эффективность системы дистанционного профессионального образования, выступает тьютор. В переводе с английского “tutor” – это домашний учитель, репетитор, наставник, опекун [2, с. 1790]. В системе отечественного образования тьютор – это преподаватель особого типа, играющий роль консультанта, наставника, организатора самостоятельной деятельности обучающихся по освоению содержания курса и личностно-профессиональному саморазвитию. Тьютор является важной центральной фигурой, официально признанной частью университетской системы. Он помогает учащемуся составить индивидуальный план учебной работы, советует, какие лекции/занятия необходимо посещать в первую очередь, следит за подготовкой к экзаменам.

В Украине тьюторство представлено, прежде всего, в дистанционном обучении как преподавание-консультирование, т.е. тьютор – это помощник преподавателя, посредник между лектором (профессором) и обучающимся, выполняющий организаторскую функцию.

Важно отметить, что институт тьюторства в отечественной системе образования хоть и возник одновременно с распространением ДО, сегодня всё ещё находится в стадии становления. Как правило, тьюторством занимаются либо специалисты той сферы деятельности, которая осваивается обучающимися (например, менеджеры в промышленности, сфере услуг, в медицине и др.), либо преподаватели высшей школы. Первые, как правило, не

имеют специальной профессиональной подготовки к педагогической деятельности, а зачастую и опыта преподавательской работы; вторые обладают таким опытом, но он обычно не может быть перенесён в новую форму образования. Таким образом, формирующийся в настоящее время институт тьюторов характеризуется тем, что его субъекты не в полной мере готовы профессионально выполнять свои функции в силу отсутствия у них специальной подготовки к тьюторской деятельности. Недостаточный профессионализм тьюторов непосредственно отражается как на качестве их собственного труда, так и на качестве результатов обучения в целом.

Цель педагогической деятельности тьютора – создание условий для становления обучающихся как субъектов собственной учебной деятельности по развитию желаемого уровня компетентности; как субъектов социально-профессиональной деятельности, развивающих собственную профессиональную деятельность.

Основными функциями тьютора являются: контрольно-диагностическая, проектная, мотивационная, информационно-содержательная, организационно-деятельностная, технологическая, консультационная, рефлексивная. Каждая из функций включает комплекс функциональных задач.

С.А. Щенников, сделавший значительный вклад в изучение и описание деятельности тьютора, отмечает, что педагогическая деятельность тьюторов не ограничивается рамками национальных систем образования. Постепенно система образования переходит традиционные границы не только за счёт освоения новых, технически опосредованных форм своей организации, но также и за счёт роста числа субъектов участвующих в организации корпоративного образования. Это происходит не по причине того, что вузы традиционных форм обучения не справляются со своей обязанностью, главной из которых является научить студентов обучаться, а из-за необходимости произвести доводку специалиста к быстро изменяющимся условиям рынка [1, с. 451].

Список использованных источников

1. Щенников С.А. Открытое дистанционное образование / С.А. Щенников. – М.: Наука, 2002. – 527 с.
2. Longman Dictionary of Contemporary English. The Living Dictionary. – UK: Pearson Longman, 2003. – 1949 p.

СУЧАСНІ ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЇ – ЗАПОРУКА ЯКІСНОГО НАВЧАННЯ ФАХІВЦІВ

Кіршо С.М. *(Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)*

Розвиток інформаційного суспільства, вільний доступ до ресурсів Інтернету змінюють концептуальні підходи до лекції у вищому навчальному закладі, потребують пошуку нових форм її проведення. Для сучасної лекції провідну роль відіграють орієнтирна функція, бо сприяє формуванню орієнтирної основи для засвоєння студентами необхідного навчального матеріалу, та розвивальна, спрямована на активізацію самостійності мислення студентів.

Варто зазначити, що безумовними перевагами якісної лекції є розвиток теоретичного та творчого мислення студентів, співпраця у процесі пошуку істини. Проте вирішення зазначених завдань неможливе без знань сучасної педагогіки, вікових психологічних особливостей студентів, опанування викладачем новітніх освітніх технологій. Завданням викладача стає правильний вибір форми лекції відповідно до рівня обізнаності студентів, готовності до активних форм навчання, мети і певного етапу навчання.

На молодших курсах бакалавріату найбільш ефективною є лекція-бесіда. Така форма дозволяє привернути увагу аудиторії до найбільш важливих питань теми, визначати темп і зміст викладання з урахуванням особливостей студентів. Характерними прийомами такої форми лекції є постановка запитань, які потребують однозначної відповіді, звертання до всієї аудиторії

Для студентів старших курсів більш придатною формою викладання навчального матеріалу стає проблемна лекція. Вона дозволяє вирішити такі дидактичні завдання: засвоєння теоретичних знань, розвиток теоретичного мислення, формування професійної мотивації майбутнього фахівця.

Сучасне навчання стає неможливим без впровадження у повсякденну лекційну діяльність такої форми, як лекція-візуалізація. Вирішення проблеми відбувається на основі аналізу та синтезу інформації через згортання або розгортання, тобто активної розумової діяльності. Завданням викладача стає використання такої форми візуалізації, яка не тільки доповнює вербальну інформацію, а стає сама носієм інформації.

Новими інтерактивними формами викладання матеріалу стають лекція з розбором конкретної ситуації, лекція-дискусія, лекція-прес-конференція, лекція вдвох, лекція із запланованими помилками.

ПЕРЦЕПТИВНИЙ АСПЕКТ ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ЯК ФАКТОР ОПТИМІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Кісельова А.А. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

У сучасній психолого-педагогічній літературі виокремлюють різні дефініції викладача як організатора навчального процесу: менеджер, режисер, посередник, фасилітатор, психотерапевт. Незважаючи на певні відмінності у значеннях, ці поняття розглядають суть діяльності викладача в організації системи, процесу, в якому студенти мають змогу вільно й активно пізнавати, виробляти власне розуміння наукових теорій, особистісне бачення й вирішення професійних проблем тощо. До представників освітньої галузі суспільство висуває конкретні високі вимоги, адже саме вони створюють культуру наступних поколінь. Для педагогів, чия діяльність реалізується головним чином у спілкуванні, проблема іміджу набуває особливого значення. На нашу думку, сучасний імідж багато в чому зумовлює успішність професійної діяльності педагога, тому що дає йому змогу краще виявити особистісні та ділові якості. Зазначимо, що слово «імідж» з'явилося в нашій мові в кінці 1980-х рр. У перекладі з англійської воно означає “образ”. Причому мова йде не лише про візуальний, зоровий образ (вид, вигляд), а й про спосіб мислення, дій, вчинків. Це створення зовні привабливого образу, покликаного справляти емоційно-психологічний вплив, вміння сформувати в себе й оточуючих уявлення і впевненість у власній привабливості. Також це вміння спілкуватися, мистецтво говорити і, особливо, слухати. Правильно вибраний тон розмови, тембр голосу, витонченість рухів багато в чому визначають той спосіб, у якому викладач постає перед студентами та колегами. Разом з тактом, освітою, діловими якостями зовнішність педагога є або продовженням його достоїнств, або стає ще однією негативною рисою, що заважає в житті та кар'єрі.

Об'єктом нашого дослідження отже є імідж викладача, а предметом – його роль в оптимізації навчального процесу. В межах ширшої за обсягом наукової роботи, присвяченої вивченню іміджу у викладачів ВИШів, ми провели опитування, метою якого було визначити обізнаність студентів щодо суті поняття «імідж» та з'ясувати ступінь значущості іміджу викладача для респондентів.

Інформантами стали 60 студентів 1ого та 2ого курсів Одеського національного медичного університету, 20 осіб чоловічої статі, 40 – жіночої,

середній вік яких становив 18 років. Опитуваним було запропоновано письмово відповісти на наведені вище питання. Аналіз отриманих даних показав, що:

1. Сучасні студенти мають чітку уяву щодо визначення поняття «імідж», освідомлюють його природу та сутність, приписуючи йому такі характеристики, як «цілеспрямований», «зібране поняття», «оболонка, яку кожен створює сам собі» та інші. Зазначимо, що лише двоє опитуваних наголосили на чітко негативному сприйнятті досліджуваного поняття, яке розглядалось ними як «штучне». Інші ж інформанти висловили цілком позитивну оцінку іміджу, використовуючи, наприклад, такі порівняння: «гармонійна сполука», «здатність самовираження», «родзинка», що виявляється нам показником інтегрованості об'єкту дослідження у сферу уявлень представників сучасного суспільства.

2. Вищезазначене до того ж підкреслюється й тим, що для переважної більшості опитаних імідж викладача є важливим фактором їхнього сприйняття не тільки власне цієї особи, а й навчального процесу взагалі. 56 з 60 респондентів зазначили, що імідж викладача є вагомим чинником, який формує їхнє ставлення до предмету, впливає на відвідування ними занять та засвоєння матеріалу. Ключовою в цьому аспекті вважаємо характеристику, наведену в одній з робіт – «викладач, до якого просто приємо йти на пару». Отже, можна припустити, що саме ґрунтовне дослідження іміджу викладачів, структури цього поняття та закономірностей його оптимального конструювання може стати наріжним каменем у вирішенні одвічних проблем мотивування студентів.

Варто зазначити, що найбільший акцент був зроблений, проте, на кілька перших пар, які дозволяють скласти власну думку щодо певної особистості, її іміджу. В текстах відповідей неодноразово фігурувало формулювання «перше враження» та описувалась його значущість як складного психологічного феномену, в якому поєднуються чуттєвий, логічний і емоційний компоненти, а також наявне емоційне ставлення й більш чи менш усвідомлювані й узагальнені оціночні судження.

Отже, проведене опитування дає змогу констатувати великий ступінь значущості іміджу викладача для студентів, довести пряму залежність між образом педагога та ставленням до його предмету. Отримані дані, на нашу думку, прислужаться у подальших розробках у галузях педагогіки, теорії комунікації, іміджології, увиразнюючи теоретичну вагу та практичні перспективи зазначеної проблематики.

БЕЗПЕРЕРВНА ОСВІТА – СВІТОВА ТЕНДЕНЦІЯ

Клименко Є.В. *(Одеська державна академія будівництва і архітектури, м. Одеса, Україна)*

Інформаційна революція, що проходить у світі, суттєво змінює усі сторони життя людей, особливо освіту. Як зазначається у щорічному (2012 р.) посланні Президента України до Верховної Ради України, „...система генерації та передання знань за останні десятиліття кардинально змінилася, а її обсяг багаторазово зріс. Нині щорічно оновлюється близько 5% теоретичних та 20% професійних знань. Такий стан справ вимагає розвитку системи освіти протягом життя, де базова освіта періодично має доповнюватися програмами додаткової освіти і організується не як кінцева, завершена, а лише як основа, фундамент, що доповнюється іншими програмами“.

Ще в 60...70 роках ХХ століття ЮНЕСКО була сформована ідея безперервної освіти, хоча основні положення цих ідей спостерігаються у древніх філософів, як то: Конфуцій, Сократ, Арістотель, Платон. В даний час безперервна освіта розглядається як інвестування у людей, в знання. Задача полягає в тому, що при сучасному темпі приросту інформації (за різними оцінками середньорічний приріст інформації становить 4...6%, тобто близько 50% знань фахівця повинен набути після завершення першого, основного етапу навчання), необхідно забезпечити людей будь-якого віку рівним і відкритим доступом до якісних знань.

Ступінь доступності безперервної освіти протягом усього життя є одним із факторів, що визначають рівень розвитку країни. Так, в середньому в Євросоюзі кількість підприємств, що забезпечують навчання своїм працівникам складає 60%. При цьому в Греції такий показник становить лише 21%, то у Великій Британії – 90%. З кожним роком збільшується кількість людей у віці від 25 до 64 років, що навчаються. В Євросоюзі в цілому цей показник зріс з 8,5% у 2003 р. до 9,7% – у 2007 р. Причому кількість жінок, що навчаються (10,6% у 2007 р.), перевищує кількість чоловіків (8,8% у цьому ж році).

Безперервна освіта ставить ряд проблем, вирішення яких є умовою успішної реалізації проекту. Основними вимогами до навчального процесу, який мають забезпечити системи безперервного навчання, є індивідуалізація, релевантність (сміслова відповідність між інформаційним запитом та отриманим повідомленням) та орієнтація на практичний прикладний результат.

Модель навчального процесу, який має забезпечити виконання вищезазначених вимог має наступні етапи:

- визначення освітніх вимог та цілей об'єкту навчання;
- виявлення вже наявних знань та навичок особи, що навчається, які відповідають поставленим цілям навчання;
- побудова і адаптивна підтримка релевантного навчального процесу. Цей етап реалізується на основі даних, отриманих в ході реалізації перших двох етапів.

Встановлено, що між рівнем попередньої, основної освіти та рівнем залучення до навчання дорослого населення існує тісний кореляційний зв'язок – чим вище рівень початкової освіти, тим більше членів суспільства продовжує навчання протягом життя.

Оскільки України, як безумовний вектор свого розвитку, визначила інтеграцію до Європи, то і в площині безперервної освіти вона не може знаходитися осторонь. В Одеській державній академії будівництва та архітектури цій проблемі приділяється суттєва увага. У вищому навчальному закладі створений центр післядипломної освіти. Задачі та цілі цього структурного підрозділу, протягом існування уже в період української державності, суттєво змінюються. Якщо на початку 90-х років минулого століття в зв'язку зі зміною системи господарювання та виникненням дефіциту певних професій, в основному економічного спрямування, основним напрямком післядипломної освіти було надання другої вищої освіти відповідного напрямку, то останнім часом ситуація змінилася. Зараз основною потребою для осіб з вищою базовою будівельною освітою є адаптація до тих знань, що створюються у даній галузі. Як правило, це реалізується у вигляді короткочасних (1...2 тижні) курсів з нагальних проблем будівельної галузі. Такими проблемами останнім часом є: віднесення регіону до районів з підвищеною сейсмічною небезпекою та відповідними зміна вимог до будівель та споруд; вихід нових нормативних документів щодо проектування будівель, споруд та їх конструкцій; розвиток в регіоні нових технологій та поява нових будівельних матеріалів тощо.

Для вирішення поставлених проблем з метою безперервної освіти дорослих та забезпечення релевантності її в академії створюються невеликі (до 25 осіб) групи та проводяться курси за відповідними напрямками.

Таким чином, безперервна освіта перетворюється на послідовну заміну шаблів, кожний з яких має розвивати знання, набуті людиною на попередніх етапах навчання, й водночас – закладати засади до подальшої освіти. З кожним таким шаблоном підвищується конкурентоспроможність спеціаліста на ринку праці, що, в свою чергу, підвищує його соціальний і матеріальний статус.

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «КОМЕРЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПОСЕРЕДНИЦЬКИХ СТРУКТУР» У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОФІЛЮ

Клименко І.К., Рожко Д.Є. *(Одеська державна академія будівництва і архітектури, м. Одеса, Україна)*

Курс «Комерційна діяльність» викладається в усіх економічних вищих навчальних закладах. Комерційна діяльність – це сукупність послідовно виконаних торгово-організаційних операцій, які здійснюють в процесі купівлі-продажу товарів та надання торгових послуг з метою задоволення потреб споживчого попиту та отримання прибутку. На будівельному ринку товар – це закінчені та введені в експлуатацію будівлі та споруди виробничого та невиробничого призначення, житлові будинки, об’єкти соціально-культурного призначення, будівельні конструкції та матеріали, послуги проектно-дослідних, експлуатаційних та підрядних організацій. Це одна із принципових відмінностей будівельної продукції, як товару від інших видів товару.

Посередницькі структури – це юридичні та фізичні особи, що знаходяться між контрагентами комерційного процесу та виконують функції зі зведення їх один з одним для обміну товарами та послугами. В ролі контрагентів, як правило, виступають виробники товарів, оптові та роздрібні споживачі. На будівельному ринку досить часто здійснюються прямі продажі між товаровиробником та споживачем, який часто виступає замовником або інвестором. Але в процесі купівлі-продажу будівельної продукції велику роль відіграють ріелтери, банки, страхові компанії, реєстратори нерухомості, оператори управління нерухомістю, регіональні інженерні відомства тощо. Досить велику роль для придбання житла населенням відіграє і держава, впроваджуючи державні програми: «Доступне житло під 3%», «Оренда (лізинг) в Державній іпотечній установі», вносяться зміни до Житлового кодексу, приймаються закони стосовно державного регулювання в сфері будівництва житла та іпотечного кредитування в комерційних банках.

Студенти, які навчаються на спеціальності «Маркетинг» вивчають «Комерційну діяльність посередницьких структур» на ОКР «Спеціаліст», після вивчення таких дисциплін, як «Економіка», «Промисловий маркетинг», «Ріелторська діяльність», «Інфраструктура товарного ринку» і це дає їм змогу узагальнити та систематизувати отримані раніше знання, побудувати взаємовідносини посередницьких підприємств з іншими суб’єктами товарного ринку, побачити логіку всієї комерційної діяльності підприємств на будівельному ринку.

ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ «ІНФОРМАТИКА»

Ковальова І.Л., Окара Д.В., Чернишев В.Г. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеський національний економічний університет м. Одеса, Україна)*

Реальністю сьогодення розвитку освіти України пріоритетним напрямом є підготовка освічених людей, кваліфікованих спеціалістів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння і впровадження сучасних технологій. Для вирішення цієї задачі треба активізувати пізнавальну учбову діяльність студентів. Зараз як аксіома сприймається положення німецького педагога А.Дістервега про те, що «знання можна запропонувати, але *оволодіти ними може і повинен кожний самостійно*».

Самостійна робота – це форма організації індивідуального вивчення студентами навчального матеріалу в аудиторний та позааудиторний час. Вона є однією із складових навчального процесу, в ході якої відбувається формування навичок, вмінь і знань, а надалі забезпечується засвоєння прийомів пізнавальної діяльності, зацікавлення до творчої роботи, здатність розв'язувати практичні та наукові задачі. В зв'язку з цим планування, організація і реалізація СРС є важливою задачею навчання у вищих навчальних закладах.

Для ефективності СРС необхідне виконання таких умов:

1). *Забезпечення правильного поєднання обсягів аудиторної і самостійної роботи студентів.* Учбовий план повинен не тільки мати правильну послідовність вивчення окремих дисциплін, але і розумно поєднувати співвідношення аудиторної і самостійної роботи. Ще досі поширена точка зору про необхідність збільшення аудиторної роботи, мають місце випадки неправильного визначення трудомісткості різних видів самостійних робіт (розрахунково-графічних, домашні завдання тощо). Це приводить до того, що студент у кращому випадку виконує тільки якусь частину роботи, а інколи не виконує зовсім нічого. Учбовий план має враховувати бюджет часу студента.

2). *Методично правильна організація роботи студента в аудиторії та поза неї.* У процесі навчання треба постійно змінювати відношення між студентом та викладачем. Якщо у першому семестрі викладачу належить активна творча позиція, а студент частіше всього ведений, то далі йде напрям спонукання студента до самостійної праці і прагнення до самоосвіти. Завдання для самостійної роботи мають бути різних типів з відповідними рівнями складності.

При їх виконанні студент вчиться аналізувати завдання, враховувати його умови, ставити задачі та вирішувати проблеми, що виникають. Таким чином, самостійна робота поступово перетворюється в творчий процес. Досягненню цієї мети допомагають нові інформаційні технології. Досвід показує, що студент з більшою зацікавленістю розв'язує поставлені задачі, коли використовує сучасні засоби інформаційних та комп'ютерних технологій, або сам програмує розв'язок тієї чи іншої задачі. Він глибше пізнає сутність предмету, вивчає літературу, шукає оптимальні способи розв'язування задач, що викликає бажання отримання знань. Підвищенню ефективності СРС сприяє також таке потужне інформаційне джерело, як Internet.

3) Забезпечення студента необхідними методичними матеріалами.

Виконанню цієї умови сприяє видання підручників, учбових посібників, конспектів лекцій, робочих зошитів, електронних видань і навчальних програм, видавання роздавального матеріалу тощо. Так, правильне використання конспектів лекцій дозволяє скоротити обсяг в годинах матеріалу, що викладається. Лекція може перетворитись в деяку форму колективних консультацій, коли студент приходить з підготовленими матеріалами, а лекція перетворюється в дискусію викладач-студент по суперечним або незрозумілим питанням. Розробку електронних видань і навчальних програм необхідно вважати методичною роботою та поширити на них авторське право.

4) Контроль за виконанням самостійної роботи та вживання заходів заохочування студентів до якісного виконання роботи.

Завдання для самостійної роботи студентів мають бути відкритими та загально оглядовими. Усі студенти повинні знати їх зміст, мати можливість порівняти виконані завдання, проаналізувати правильність виконаної роботи, перевірити відповідність поставлених оцінок. Доцільне надання можливості студентам виконувати творчі роботи, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань, що сприяє прагненню студента до самореалізації (припущення підтверджується співбесідою зі студентами).

Самостійна робота студентів потребує чіткої організації, планування, системи й певного керування (визначення обсягу і типів завдань, забезпечення методичними рекомендаціями щодо їхнього виконання, аналіз передбачуваних труднощів, облік, перевірка та оцінювання виконаних робіт), що сприяє підвищенню якості навчального процесу.

В доповіді розглядається досвід організації самостійної роботи студентів при вивченні курсу «Інформатика».

РОЛЬ І МІСЦЕ ТВОРЧОСТІ В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ковальчук Г.В. *(Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна)*

Відаючи належне моментам неповторності в творчості того чи іншого педагога, необхідно підкреслити, що можливий науковий аналіз педагогічної діяльності, побудований не на описах, а на принципах порівняльного дослідження, якісно-кількісного аналізу. Перспективним у зв'язку з цим є напрям, пов'язаний із застосуванням принципів системного підходу до аналізу педагогічної діяльності та побудови моделей цієї діяльності. За визначенням, система – це безліч елементів з відношеннями та зв'язками між ними, що утворюють певну цілісність. Щодо педагогічних систем можна й потрібно посилити це визначення і вважати, що системою можна назвати лише такий комплекс вибіркового залучення компонентів, у котрих взаємодія і взаємовідношення набувають характеру взаємодії компонентів, спрямованих на отримання сфокусованого корисного результату. Структурними компонентами педагогічної системи є суб'єкт та об'єкт педагогічного впливу, предмет їх спільної діяльності, мета навчання та засоби педагогічної комунікації. У структурі праці викладача виділяються такі складові: професійні психологічні позиції, установки викладача, що вимагаються від нього професією; особистісні особливості, що забезпечують оволодіння викладачем професійними знаннями та вміннями. Педагогічна діяльність – це діяльність не індивідуальна, а спільна. Вона завжди спільна вже тому, що в педагогічному процесі обов'язково наявні дві активні сторони: викладач – студент.

Педагогічна діяльність є спільною також і тому, що практично завжди ця діяльність є «ансамблевою». Студент у процесі навчання одночасно взаємодіє не з одним викладачем, а з цілою групою викладачів. І їхня педагогічна діяльність виявляється найбільш ефективною, їхні зусилля залишають помітний слід в особистості того, хто навчається тоді, коли діяльність педагогів виявляється спільною, узгодженою, «ансамблевою». Вищим критерієм такої узгодженості є не просто взаємодія педагогів між собою, а також їхня взаємодія, спрямована на досягнення кінцевого результату, якою є зовсім не методична досконалість процесу, а особистість того, хто навчається – його розвиток, навчання та виховання.

КЛОУЗ-ТЕСТ КАК СРЕДСТВО КОНТРОЛЯ ПОНИМАНИЯ ТЕКСТА В ПРАКТИКЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Ковальчук Т.С. *(Военная академия, г. Одесса, Украина)*

Как известно, традиционные приемы проверки знаний, навыков и умений учащихся, применяемые в учебном процессе, не всегда отвечают требованиям, предъявляемым к рациональному контролю. Поиск эффективных форм контроля обусловил все возрастающий интерес к методу тестов.

Тестирование как метод состоит из целого ряда приемов, среди которых особого внимания заслуживает так называемый клоуз-тест (cloze-test). В педагогике под клоуз-тестом принято понимать тест, в котором некоторые слова заменены пробелами. По своей функции, в зависимости от поставленных задач, он может быть как обучающим, так и контролирующим. Рассматриваемый вид, теста описывается в методической литературе и как тест дополнения, и как тест восстановления. Клоуз-тест был разработан и предложен американским ученым В. Тейлором. С помощью данного теста исследователь предложил определять степень трудности того или иного текста/текстового фрагмента для чтения и понимания, а также того, насколько предложенный текст интересен обучающимся. В. Тейлор получил достаточно высокий коэффициент корреляции (0,76) между результатами выполнения теста и результатами ответов на вопросы по содержанию того же текста. С тех пор клоуз-тест находит широкое применение в зарубежной практике обучения родному и иностранному языкам в качестве эффективного приёма контроля, выполняемого преимущественно в письменной форме.

Особенность клоуз-теста состоит в том, что ситуация в нём представляется в виде связного текста (как монолога, так и диалога). Таким образом, информация подобной тестовой ситуации относится, с одной стороны, к организации языка, а с другой – к внеязыковой действительности. Сочетание лингвистических и экстралингвистических особенностей текста дает возможность преодолеть абстрагированность моделей проверяемого языкового материала. Отсюда следует, что успешность выполнения клоуз-теста находится в прямой зависимости от того, насколько быстро испытуемый может понять весь текст и восстановить связи между событиями или состояниями персонажей, описанными в тексте. Это в свою очередь определяется тем, как хорошо он владеет лексикой изучаемого языка, в какой степени у него развита языковая

догадка и насколько адекватно он понимает текст каждой конкретной тестовой ситуации.

Оценка качества выполнения клоуз-теста может осуществляться с помощью начисления баллов. Каждый правильный ответ – 1 балл, неправильный ответ или отказ от него – 0 баллов. Если выбрано не проверяемое слово, а близкое по значению и возможное в предложенном контексте, то при проведении контроля навыков чтения начисляется 1 балл, а при проведении текущего контроля – 0,5 балла. Начисление неполного балла является правомерным, поскольку такой ответ свидетельствует о высоком уровне развития языковой догадки, а не о владении осваиваемым в данный период времени лексическим материалом. При оценке качества выполнения теста общую сумму баллов, т.е. общее количество правильных ответов, сравнивают с реально набранным количеством баллов.

Психологическим содержанием деятельности испытуемых при выполнении такого клоуз-теста является прогнозирование на основе использования избыточных элементов сообщения, контекстуальной и лингвистической догадки. Активная внутренняя деятельность обучающихся по восстановлению деформированного сообщения находит своё выражение в конкретных результатах: восстановленных или не восстановленных словах, что свидетельствует о понимании или непонимании содержания текста. Усвоение лексики, как установлено, является одним из параметров обученности иностранному языку, который одновременно связан с другими параметрами и даже определяет их. Эта точка зрения подтверждается и данными частотного словаря Э.А. Штейнфельдт, согласно которому только лишь существительные составляют 40,7% всех наиболее употребительных знаменательных слов, выступающих при этом в роли смысловых вех и потому способствующих пониманию текста в целом.

Сказанное выше позволяет сделать вывод, что клоуз-тест может быть использован как форма текущего или семестрового контроля на продвинутом этапе обучения, когда у учащихся сформирована соответствующая языковая база, на основе которой строится языковая догадка. С помощью данного вида теста достаточно точно и объективно устанавливаются степень сформированности навыков чтения и уровень владения лексическим материалом. Внедрение в практику клоуз-тестов данного типа также намного расширит возможности преподавателя при организации контроля и позволит эффективно проверить усвоение всего лексического материала более экономным путем.

ПРО ДЕЯКІ СПРОБИ ВДОСКОНАЛИТИ ЗАСВОЄННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ (СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗТК ТА АРХІТЕКТУРА).

Коверний М. С, Лесечко О.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Освоювання предмету вищої математики в Вузі має, очевидно, спиратися на остаточні знання, які мали б бути засвоєні з школи. Проведення початкової контрольної роботи виявляє об'єктивні та суб'єктивні проблеми. Одна з таких полягає в тім, що результат зовнішнього тестування з математики для напрямків ЗТК та Арх. не є профільним, абітурієнти, що вибрали вищезгадані спеціальності, вступають до ОДАБА, маючи різний рівень шкільної освіти, навіть в порівнянні з інженерно - будівельними спеціальностями. Тому, для добре підготованих, одна з проблем переходу до навчання за порядком, прийнятим у вузі, полягає, в першу чергу, в непристосованості до нових принципів навчання. Про рівень - зрозуміло, що одні підготовані краще, інші - гірше. Досвід викладання, при аналізі підсумків засвоєння матеріалу, зокрема, після проведення рубіжних модулів виявляє, що кращий результат очікувано мають студенти з якіснішим засвоєнням шкільного матеріалу, вищою мотивацією до результатів (набрання певної кількості балів). Втім, прогалини шкільної математичної освіти дуже впливають на психологію і мотивацію здобуття нових знань не тільки з математики і не тільки майбутніх спеціалістів з архітектури та землепорядкування. Уявлення про характер майбутньої професійної діяльності у більшості першокурсників є примітивним, математична освіта багатьма сприймається спрощено. Одним з засобів переконання в необхідності глибшого оволодіння основними математичними положеннями є безпосереднє спілкування студента і викладача. Введення індивідуальних занять приносить відчутні результати, тільки було б бажано узгодити час таких занять з загальним розкладом. Проведення додаткових консультацій звісно виявляє рівень мотивації до досягнення результатів якісніше підготовлених і більш цілеспрямованих. На жаль, відчутно вплинути на сумління менш якісно підготованих, менше налаштованих на здобуття якісної освіти, можливостей у викладача відповідно значно менше. Методичні посібники, лекції в електронному та надрукованому вигляді, інший підготовлений матеріал, що використовується для забезпечення засвоєння матеріалу та належного контролю остаточних знань, на нашу думку повинен покращити засвоєння принаймні ключових положень курсу математики, передбаченого програмою.

АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ СТАНДАРТІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПРИ АКРЕДИТАЦІЇ ОДЕСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Ковров А.В., Довгань О.Д., Закорчемний Ю.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Підготовка фахівців в Одеській державній академії будівництва та архітектури (ОДАБА) здійснюється за акредитованими напрямами та спеціальностями освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр» на підставі стандартів вищої освіти, які є основою оцінки якості вищої освіти та професійної підготовки.

Стандарти вищої освіти (СВО) академії складають: галузеві стандарти вищої освіти (ГСВО) та стандарти вищої освіти вищого навчального закладу (СВО ВНЗ), які розроблені в ОДАБА комісією з підготовки складових стандартів вищої освіти. До складу комісії входять директори інститутів, декани факультетів, завідувачі випускних кафедр та провідні викладачі, які працюють на випускних кафедрах академії.

У досягненні високого рівня якості підготовки майбутніх кваліфікованих фахівців винятково важливе значення мають галузеві стандарти вищої освіти створені на компетентній основі. На жаль, сьогодні, галузеві стандарти вищої освіти за акредитованими в академії напрямами, спеціальностями підготовки бакалаврів, спеціалістів та магістрів (окрім напрямку «Менеджмент») є не оновленими або взагалі не має. Підготовка бакалаврів ведеться по затвердженні раніше відповідно до напрямів, спеціальностей ГСВО.

Стандарти вищої освіти ОДАБА з підготовки фахівців за акредитованими напрямами, спеціальностями за якими не має галузових стандартів вищої освіти пройшли етап узгодження з Науково-методичними комісіями, Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти та Департаментом вищої освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України та затвердження на Вченій раді академії. В Таблиці 1 представлено перелік стандартів вищої освіти академії за ліцензованими та акредитованими напрямами, спеціальностями.

Стандарти вищої освіти академії містять наступні складові:

перелік спеціалізацій за спеціальностями, що відображають відмінності у засобах, умовах та напрямах діяльності в межах спеціальності;

Таблиця 1.

Перелік освітньо-кваліфікаційних характеристик та освітньо-професійних програм
напрямів підготовки, спеціальностей Одеської державної академії будівництва та архітектури

Шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності	Стандарти вищої освіти (галузеві, варіативні)					
	Освітньо-кваліфікаційна характеристика			Освітньо-професійна програма		
	наявність	походження	рік видання	наявність	походження	рік видання
1	2	3	4	5	6	7
6.020205 Образотворче мистецтво	+	варіативна	2011	+	варіативна	2011
7.02020501 Образотворче мистецтво	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
6.030504 Економіка підприємства	+	галузева / варіативна	2004 / 2008	+	галузева / варіативна	2004 / 2008
7.03050401 Економіка підприємства	+	галузева / варіативна	2004 / 2008	+	галузева / варіативна	2004 / 2008
8.03050401						
6.030507 Маркетинг	+	галузева / варіативна	2004 / 2011	+	галузева / варіативна	2004 / 2011
7.03050701 Маркетинг	+	галузева / варіативна	2004 / 2008	+	галузева / варіативна	2004 / 2008
8.03050701						
6.030601 Менеджмент	+	галузева / варіативна	2010	+	галузева / варіативна	2010
7.03060101 Менеджмент організацій	+	галузева / варіативна	2011	+	галузева / варіативна	2011
8.03060101 і адміністрування						
6.050503 Машинобудування	+	СВО ВНЗ	2010	+	СВО ВНЗ	2010
6.060101 Будівництво	+	галузева / варіативна	2004 / 2012	+	галузева / варіативна	2004 / 2012
7.06010101 Промислове і цивільне	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
8.06010101 будівництво						
7.06010102 Гідротехнічне будівництво	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
8.06010102						

1	2	3	4	5	6	7
7.06010103 Міське будівництво та 8.06010103 господарство	+	СВО ВНЗ	2010, 2011	+	СВО ВНЗ	2010, 2011
7.06010104 Технології будівельних 8.06010104 конструкцій, виробів і матеріалів	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010105 Автомобільні дороги і 8.06010105 аеродроми	+	СВО ВНЗ	2011	+	СВО ВНЗ	2011
7.06010106 Мости і транспортні тунелі 8.06010106	+	СВО ВНЗ	2010	+	СВО ВНЗ	2010
7.06010107 Теплогазопостачання і 8.06010107 вентиляція	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010108 Водопостачання та 8.06010108 водовідведення	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
6.060102 Архітектура	+	галузева / варіативна	1994 / 2012	+	галузева / варіативна	1994 / 2012
7.06010201 Архітектура будівель і 8.06010201 споруд	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010202 Містобудування	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010203 Дизайн архітектурного середовища	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
6.060103 Гідротехніка (водні ресурси)	+	галузева / варіативна	2002 / 2012	+	галузева / варіативна	2002 / 2012
7.06010301 Гідромеліорація 8.06010301	+	СВО ВНЗ	2012	+	СВО ВНЗ	2012
7.06010302 Рациональне використання 8.06010302 і охорона водних ресурсів	+	СВО ВНЗ	2011, 2012	+	СВО ВНЗ	2011, 2012
6.080101 Геодезія, картографія та землеустрій	+	галузева / варіативна	2004 / 2009	+	галузева / варіативна	2004 / 2009
7.08010103 Землеустрій та кадастр	+	галузева, варіативна	2004 / 2010	+	галузева / варіативна	2004 / 2010
8.18010013 Управління проектами	+	галузева / варіативна	2004 / 2012	+	галузева / варіативна	2004 / 2012

варіативні частини освітньо-кваліфікаційних характеристик (ОКХ) фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр»;

варіативні частини освітньо-професійних програм (ОПП) підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр»;

варіативні частини засобів діагностики якості вищої освіти підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр»;

навчальні плани підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів «Бакалавр», «Спеціаліст» і «Магістр»;

програми навчальних дисциплін.

Варіативні частини ОКХ, ОПП підготовки та засобів діагностики якості вищої освіти забезпечують підготовку фахівців за спеціальностями з урахуванням особливостей суспільного поділу праці в Україні та мобільності системи освіти щодо задоволення вимог ринку праці.

Зміст варіативних частин ОКХ, ОПП підготовки, засобів діагностики якості вищої освіти, навчальних планів, програм навчальних дисциплін визначено академією у межах структури та форми, встановлених МОН України.

Одним із складових змісту підготовки фахівців є навчальний план, який розроблений на підставі ОПП та структурно-логічної схеми підготовки фахівців і визначає перелік та обсяг нормативних і варіативних навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми проведення підсумкового контролю, а також обсяг часу, передбаченого на самостійну роботу студентів. Всі навчальні плани підготовки фахівців за напрямками та спеціальностями затверджені ректором академії. На підставі навчальних планів щорічно розробляються робочі навчальні плани, в яких враховуються можливі поточні зміни у галузевих стандартах, нові методичні та організаційні зміни до навчального процесу. Робочі навчальні плани відображають зміни, а саме у відношенні вилучення чи доповнення навчальних дисциплін, які рекомендує Міністерство освіти і науки України.

Навчальні плани, як і робочі навчальні плани, передбачають розподіл змісту підготовки за циклами підготовки. Цикли підготовки поєднують у собі близькі за змістом та наповненням навчальні дисципліни. Для кожного освітньо-кваліфікаційного рівня можуть змінюватись годинне та відсоткове співвідношення між циклами підготовки для кожного ОКР.

Обсяги варіативної частини навчального плану залежать від освітньо-кваліфікаційного рівня та складається із двох компонентів: дисципліни за вибором вищого навчального закладу та за самостійним вибором студента.

Дисципліни за самостійним вибором студента, це дисципліни спеціалізацій чи профільюючих спрямувань.

На підставі освітньо-професійних програм підготовки фахівців за різними освітньо-кваліфікаційними рівнями в академії розроблені та затверджені ректором програми навчальних дисциплін. В програмах навчальних дисциплін визначені інформаційний обсяг дисципліни, рівень сформованості вмінь та знань, перелік рекомендованих підручників, методичних та дидактичних матеріалів.

Для кожної дисципліни навчальних планів на підставі програм навчальних дисциплін розроблені робочі програми навчальних дисциплін, які є також нормативним документом академії. Робоча навчальна програма дисципліни затверджується проректором з науково-педагогічної роботи після рекомендації на засіданні кафедри та вченої ради інституту, факультету. Вона містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та обсяг часу на різні види навчальної роботи, визначає форми й засоби поточного та підсумкового контролю, критерії успішності навчання.

Щорічно робочі програми навчальних дисциплін переглядаються, оновлюються та доповнюються з урахуванням досягнень та змін у соціально-політичній та економічній сферах країни.

Для покращення планування та організації навчального процесу в академії впроваджено зведений графік навчального процесу для студентів, як денної так і заочної форм навчання всіх рівнів підготовки.

В навчальний план, окрім обсягу часу на вивчення навчальних дисциплін, заплановано обсяг академічних годин на практичну підготовку фахівців, яка є невід'ємною складовою частиною навчального процесу в академії. Основною метою практичної підготовки студентів є оволодіння навичками, вміннями та способами організації майбутньої професійної діяльності. Студенти академії проходять практичну підготовку на молодших курсах навчання безпосередньо в ВНЗ, на старших курсах відповідно на підприємствах та організаціях будівельної галузі. Зміст проведення практичної підготовки фахівців визначено розробленими в академії навчальними програмами практик.

Таким чином, складові стандарти вищої освіти ВНЗ підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів за акредитованими напрямами, спеціальностями повністю відповідають державним вимогам щодо провадження освітньої діяльності в Одеській державній академії будівництва та архітектури.

МЕТОДИКА НАПИСАНИЯ, ПРАВИЛА ОФОРМЛЕНИЯ И ПРОЦЕДУРА ЗАЩИТЫ МАГИСТЕРСКОЙ РАБОТЫ ПО ПРОФЕССИОНАЛЬНОМУ НАПРАВЛЕНИЮ «СТРОИТЕЛЬСТВО»

Ковров А.В., Мишутин А.В., Новский А.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Общие требования к магистерской научной работе.

Магистерская выпускная работа по профессиональному направлению «Строительство» должна иметь научную и практическую ориентацию. Это означает, что ее главная цель состоит в разработке и обосновании научно-практических задач, в том числе: реализация конкретных проектов; внедрение новой техники, технологий, строительных материалов; развитие теоретических вопросов строительной науки и т.д. Работы должны иметь практическое значение.

Содержание магистерской научной работы.

Магистерская научная работа должна содержать необходимое обоснование, расчеты, графические материалы в виде чертежей, графиков, схем и состоять из следующих разделов: содержание, вступление, основная часть, выводы и список использованной литературы. Основная часть, как правило, должна включать: характеристику объекта исследований и технико-экономическое обоснование разработок; аналитическую часть, научный раздел, экономический анализ целесообразности реализации принятых решений; предложения по использованию магистерской работы.

Требования по оформлению магистерской научной работы.

Оформление работы необходимо выполнять в соответствии с ДСТУ 3008-95 на листах формата А-4, которые потом необходимо сброшюровать. Первый лист является титульным с резолюцией про допуск к защите. Второй - представляет собой задание на проектирование с перечнем консультантов, если такие имеются. Последующие - содержание работы по разделам. Пояснительная записка объемом 80-100 страниц печатается через 1,5 интервала. Основная часть работы делится на разделы, которые в свою очередь делятся на подразделы и пункты. Таблицы, формулы, графики, иллюстрации и др. выполняют в соответствии с ДСТУ 3008-95. Приложения оформляют как

продолжение работы, каждое начинают с отдельного листа и нумеруют буквами.

Требования к графической части магистерской работы.

Графическая часть является иллюстрацией магистерской научной работы. На листах А-1 показывают наиболее важные чертежи, таблицы, графики, формулы и выводы, которые обязательно должны быть в пояснительной записке. Каждый лист должен иметь название и стандартный штамп. Чертежи выполняются согласно требованиям ЕСКД.

Использование компьютерной техники в магистерской научной работе.

При разработке магистерской работы в любом из разделов необходимо обязательно использовать компьютерную технику. При выполнении расчетов, статистической обработке данных, прогнозировании характеристик, сметной стоимости и др.

Организация работы студентов.

Для качественного и своевременного выполнения магистерской работы необходимо на основании задания руководителя составить план работы и график ее выполнения. Для контроля за ходом работы, ее оценки и характеристики студента на кафедре формируют комиссии, которые просматривают ход подготовки работы не менее 3-х раз.

Кафедра должна обеспечить студентов методической и специальной литературой. Работы, которые имеют научный и практический интерес, кафедра должна рекомендовать для внедрения.

Защита магистерской научной работы.

Защиту магистерских научных работ организует кафедра совместно с деканатом. Защита может проходить как в академии, так и на предприятии, для которой выполнена работа. Комиссию по защите должен возглавить специалист, имеющий ученую степень.

Порядок защиты:

- доклад студента до 10 мин.;
- ответы на вопросы членов комиссии или присутствующих;
- оглашение отзывов научного руководителя и рецензента.

На кафедре должны быть разработаны методические указания по выполнению магистерской научной работы и ориентировочная тематика.

ЧТЕНИЕ ВСЛУХ ПРИ ОВЛАДЕНИИ ИНОЯЗЫЧНОЙ РЕЧЬЮ

Конон Л.П. *(Военная академия, г. Одесса, Украина)*

Овладение иноязычной речью – многогранный, комплексный процесс, имеющий последовательные этапы своего развития.

Традиционно, одним из первых таких этапов является овладение звуковой системой нового языка и системой её графического отражения на письме. Поскольку, чаще всего, звуковой строй родного языка и нового не совпадают, учащемуся необходимы определённые усилия для фиксации новых ощущений при постановке несвойственных для его речи новых звуков. Как добиться их максимально быстро и эффективного закрепления в речевом аппарате? Безусловно, путём многократного их повторения, начиная от автоматического повторения за источником звучания, основываясь поначалу на интуитивной имитации, переходя затем к этапу повторения, основанному на осознанной самокоррекции.

Этап повторения, который сам по себе развивается по спирали, как впрочем, и любой вид обучения - по принципу от простого к сложному, т.е. от повторения фонемы до воспроизведения распространённого предложения с соответствующей интонационной окраской - неразрывно сопряжен с процессом чтения. И если чтение молча, «про себя», есть, по сути, чтение для себя, то чтение вслух, это уже элемент коммуникации, даже при отсутствии собеседника.

При чтении вслух активизируется столько участков коры головного мозга, сколько никогда не работает при чтении молча. К работе подключаются все анализаторы: речедвигательный, слуховой и зрительный. За речедвигательным анализатором закрепляется исполнительная функция, а за слуховым – контролирующая. Все эти анализаторы взаимосвязаны. Слуховые рецепторы позволяют слышать самого себя и, соответственно, регулировать все составляющие элементы нормативного произношения новой звуковой системы и отрабатывать все её интонационные оттенки, что способствует, таким образом, развитию орфоэпической грамотности учащегося.

Чтение вслух способствует формированию навыков восприятия и воспроизведения интонационного и ритмо-мелодического строя речи. Ритмико-интонационные навыки предполагают знания ударения и интоном, как логических, так и экспрессивных. Слабое развитие этих навыков не только влияет на выдачу информации говорящих, но и затрудняет понимание чужой речи, построенной в соответствии с нормой произношения. Правильно оформляя предложение с точки зрения ритма и интонации, учащийся демонстрирует, таким образом, понимание воспринимаемых им элементов предложения в синтагме.

Читая вслух, учащийся развивает не только свою иноязычную речь, но и отрабатывает интонации своего голоса, развивает слуховую и зрительную память, а значит, совершенствованию устной и письменной речи.

РИСУНОК В ОБУЧЕНИИ АРХИТЕКТОРА

Коншина А.М. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Целью архитектурного образования является подготовка студентов к активной творческой практической деятельности. Архитектура занимает особое место в системе культуры, а архитектору отводится одна из главных ролей – творить прекрасное. Но чтобы создать красоту, он должен увидеть её, «пропустить» через себя и суметь изложить её на бумаге. Искусство рисования включает несколько этапов: наблюдательность, цельное видение, зрительную память. В процессе обучения изобразительному искусству возникают следующие, неразрывно связанные между собой педагогические задачи: воспитание и развитие природной способности к наблюдению; цельное видение и восприятие действительности; развитие и укрепление зрительной памяти; умение вызывать у себя представление о ранее воспринятом.

Архитектурные рисунки должны быть особенными; в своей основе они переходят через точечную, линейную, объёмно – пространственную геометрию. Рисунок в архитектурной школе должен быть направлен на развитие у рисующего объёмно – пространственного воображения. Без всякого сомнения, для будущего архитектора рисование должно логически и принципиально связываться с его знаниями по математике, геометрии, физике, биологии, общественным наукам, технологии труда и т.д. Систематические занятия рисунком (с натуры, по представлению, по памяти и воображению) способствует развитию объёмно – пространственного, логического мышления. Рисунок позволяет архитектору преобразовывать живой материал его наблюдений в архитектурные образы, тем самым активизируя развитие его креативности. Архитектурный рисунок – это область графического искусства, в которой должен активно работать всякий современный архитектор.

В период вузовского обучения подготовка должна осуществляться в три стадии: 1) репродуктивная деятельность; 2) репродуктивно – творческая деятельность; 3) творческая деятельность. Такой подход обеспечивает у студентов постепенное формирование профессионального мастерства, несмотря на изначально разную подготовку в области рисунка. Особенно эффективно это происходит при интеграции смежных дисциплин: живописи, скульптуры, архитектурного проектирования. Профессиональное владение архитектурной графикой является одним из неперенных условий формирования профессионального мастерства будущих архитекторов, так как, овладев умением хорошо рисовать, будущие архитекторы будут способны успешно решать различные архитектурные задачи.

ДО АНАЛІЗУ ФАКТОРІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ОНАХТ

Копа В.М. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса)*

За останні роки суттєво знизився рівень здоров'я студентської молоді. Переважна більшість Вишів України перейшла на одноразові (на тиждень – дві години) заняття. Дисципліна «Фізичне виховання» у Болонській системі навчання стала поза кредитною. Об'єктивно впала значущість занять і, як слідство - знизився рівень фізичного стану студентської молоді. Протягом останніх трьох років на кафедрі фізичного виховання і спорту проведено соціологічне опитування студентів, які навчаються на кафедрі з низки питань здорового способу життя та рухової активності. В опитуванні прийняли участь 71 студент 1-2 курсів різних рівнів фізичної готовності (спеціальна та загальна медична група). Всі особи жіночої статі. За спеціальностями маємо: економічні – 25 осіб; технологічні – 46 осіб. Метою статті було – виокремити характерні риси студентського портрету з приводу фізичного виховання в ОНАХТ. За результатами дослідження маємо: з приводу рухової активності - ніколи чи інколи додатково до обов'язкових занять (раз на тиждень) займаються 81% осіб, середнє і часто займаються додатково 16%, постійно займаються – 3% опитаних. Хоча 21% рахують, що займатися додатково треба обов'язково. Серед причин, які заважають виконувати добовий руховий режим студенти зазначили наступні: відсутність стадіону чи зали – 18%, високу оплату за секційні заняття – 25%, відсутність напарника – 21% осіб. Серед причин які б заважали студенткам додатково займатися оздоровчими видами рухової активності тільки 12% зауважили, що їм не вистачає медіко-біологічних чи методичних знань з цього питання. Студенти медичної групи мають більше рухове навантаження ніж загальної (22% проти 18%). Серед причин що заважають самостійно займатися – 18% студенток медичної групи вказали на свої хвороби. Серед загальної групи – 4%. Студентки економічних спеціальностей – більш рухливі ніж – технологічних. Заради заліку готови займатися 86% і 91%. Скласти нормативні та приймати участь у змаганнях дали згоду 83% і 91%. Свій спосіб життя рахують здоровим 75% медичної і 91% загальної групи. Хоча вживають алкоголь і активно палять 6% і 18% відповідно. Свій стан здоров'я вважають хорошим і відмінним 18% медичної і 41% загальної групи. Здоров'я як особисту цінність сприймають 92% медичної і 100% загальної групи. За темою місця кафедри в системі вищої освіти респонденти відповіли ствердно, що бачать кафедру фізичного виховання в структурі Болонського процесу - 77% медичної і 82% - загальної групи.

ОСОБЕННОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ ЗАОЧНОГО И ОЧНОГО ОТДЕЛЕНИЙ ПО МАТЕМАТИКЕ

Копейка П.И. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Самостоятельная работа является основой образовательного процесса при заочном обучении в высшем учебном заведении. В последнее время в ОДАБА наметились положительные тенденции в образовании на заочном отделении. Если раньше студентам заочникам основной материал читался на сессии, обобщая подготовленный дома материал по предмету, то в последнее время основной материал предмета читается на установочной сессии, что дает возможность студенту более глубоко ознакомиться с изучаемой дисциплиной к сессии по конспекту и учебнику с последующим написанием планируемых контрольных работ. При этом для успешной работы студентом заочником над материалом контрольных заданий очень важную роль играет подбор контрольных задач, которые должны иметь такой уровень, чтобы эти задачи могли быть решены студентом ниже среднего уровня очного отделения. Нам кажется не разумно предлагать студенту заочнику домашние задания, которые вызывают затруднения у наиболее сильных студентов стационарного обучения. По контрольным работам обязательно должна проводится защита студентом содержания контрольных заданий проверяющим данную работу преподавателем с предоставлением на экзамен рецензии и самой контрольной работы, что не всегда выполняется кафедрами.

Для студентов очного отделения качественно лучший вариант обучения состоит в том, чтобы уже на практических занятиях каждый студент получал индивидуальное задание, а не общее для всех, и выполнял его в аудитории под присмотром преподавателя. Такие индивидуальные задания можно оформить в виде блока лабораторных работ, причем часть заданий каждой лабораторной работы выполняется в аудитории, а часть дома. Такая форма работы устранила бы бездумное переписывание решения примеров с доски студентами группы. Повышению эффективности самостоятельной работы студента способствует использование модульно-рейтинговой системы, которая обеспечивает последовательное изучение предмета по отдельным блокам. Одной из форм самостоятельной работы студента является умение работать с видеозаписями лекций, практических заданий, а также имеющихся на кафедре обучающих курсов по высшей математике.

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ ОСВІТНЬОГО РОЗВИТКУ

Копіца Є.П., Пислар Т.П. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Людина розумна у ХХІ столітті – це людина, яка постійно навчається. Людина, для якої отримання знань стає сутнісною рисою способу життя. Таку людину має формувати вже школа, а створити умови для безперервної освіти впродовж життя повинні суспільство і держава.

Одна із найважливіших функцій навчального процесу – навчити людину використовувати отримані знання у своїй практичній діяльності – професійній, громадсько-політичній, побуті тощо. Поки що, на превеликий жаль, засвоєння знань тими, хто навчається, часто свідомо чи ні, зорієнтоване на досягнення «тактичної цілі» - успішно скласти іспит чи залік. За такого підходу людина і знання найбільше зближуються в момент іспиту, але потім швидко і назавжди взаємно віддаляються. Практично втрачається смисл навчання, засвоєння знань. Вихід тут один – позбутися формального підходу в навчанні, перетворити навчальну діяльність в органічне засвоєння знань як методології, бази, основи діяльності людини в різних сферах життя. І цього ми зможемо досягти лише за суттєвої перебудови самого викладання знань.

Світове співтовариство прагне створити систему освіти, яка відповідала б викликам часу, потребам особистості і суспільства в цілому, а тому прогнозує нові умови і віднаходить інноваційні моделі освітнього розвитку. У найперспективніших моделях, які випробувані часом, в основу покладено ідею підтримання і розвитку природної обдарованості, здібностей кожного як запоруки її самоствердження на життєвому шляху.

В основі моделювання освітньо-інформаційного середовища майбутнього повинна лежати ієрархічна модель особистості. Особистість має розглядатися не ізольовано, а як складова навколишнього світу. Новизна ідеї полягає в тому, що ставиться завдання сформувати соціально активну й відповідальну, творчо думаючу і працюючу особистість шляхом створення оригінальної системи безперервної освіти.

Поставлені завдання необхідно реалізувати через створення оптимальних матеріально-технічних, психолого-педагогічних, санітарно-гігієнічних, організаційно-режимних і кадрових умов.

Апробувати новий зміст освіти, що оптимізує всі цикли предметів на основі інтегрування навчального матеріалу з урахуванням принципів гуманітаризації,

гуманізації та політехнізації. Саме гуманізація та гуманітаризація освіти передбачають створення таких змісту, форм і методів навчання та виховання, які забезпечують ефективний розвиток індивідуальності, її пізнавальних здібностей, особистих якостей, у першу чергу тих, за допомогою яких особистість може і хоче навчатися, особисто зацікавлена в тому, щоб ефективно сприймати навчальні й виховні впливи. Основною функцією навчання при цьому стає формування всебічно розвиненої особистості з високим рівнем інтелекту, мотивованими і високими громадсько-значущими цілями й ідеалами.

Учебний процес бажано організовувати як взаємодію, творчу співпрацю викладача і студентів. Особливо актуальним виступає інтерактивне навчання, тобто діалогове, взаємодіюче. У процесі такого навчання студенти мають можливість обмінюватися думками, ідеями, пропозиціями.

Не менш важливими є і інші новітні методи навчання: проектна технологія, технологія кооперативного навчання, мультимедійні технології, технології ситуативного моделювання тощо. Так, наприклад, проектна технологія дозволяє не стільки передавати студентам суму тих чи інших знань, скільки навчити здобувати ці знання самостійно, вміти користуватися набутою інформацією для вирішення нових пізнавальних та практичних завдань.

Необхідно також розробити специфічні види самостійної роботи студентів і способи контролю та самоконтролю їхніх навчальних досягнень. Здійснити заходи як з поліпшення якості електронних навчальних ресурсів, наближення змісту, засобів і педагогічних технологій до соціально-економічних вимог інформаційного суспільства, до індивідуальних потреб людини, так і з розширення масштабів та підвищення ефективності застосування цих ресурсів в освітньому розвитку.

Розв'язання проблеми розвитку й реалізації інтелектуально творчих здібностей студентської молоді потребує відповідної законодавчої основи і нормативно-правового забезпечення, а також суттєвого посилення дослідницько-інноваційної діяльності вищої школи. Вітчизняне освітнє законодавство, відображаючи особливості та історично-культурні традиції вищої освіти України, має оптимально адаптуватися за змістом і до світових, і до європейських освітніх та дослідницьких норм.

Удосконалення освітнього процесу має розглядатись у контексті гуманістичної парадигми виховання – ставлення до людини, згідно зі статтею 3 Конституції України, як до найвищої цінності, переорієнтації на особистісну спрямованість, створення умов, що забезпечуватимуть гармонійне входження в соціум, усвідомлення принципів і цінностей особистого суспільного життя.

ВПЛИВ ВИКЛАДАЧА НА ЯКІСТЬ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Коріцька С.І. (Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна)

Кожен викладач на початку своєї діяльності стикається з цілою низкою проблем, доцільне рішення яких у майбутньому може позитивно відбитися на всьому педагогічному процесі. Це відноситься до організації навчального часу, правильного і логічного викладання матеріалу, темпу проведення заняття. Проте ці проблеми усуваються з накопиченням педагогічного досвіду та на основі відвідування занять більш досвідчених викладачів.

Головним моментом, необхідним для адекватного сприйняття матеріалу важливо врахувати: стиль його викладання, стиль поведінки викладача і характер його спілкування із студентами. Особливо актуальним це питання постає зараз, коли у процесі трансформування знаходиться все середовище, оточуюче вищу освіту. Викладач має змогу використовувати один із влаштовуючи його стилів, чи змішати їх по необхідності, але треба пам'ятати, що прогресивний розвиток освіти може гальмуватися різноманітними соціальними і політичними явищами, здатними не тільки знизити темпи розвитку освітніх відносин але й відкинути їх далеко назад, тому вибір стилю викладання повинен відповідати цілям навчання у вузі і бути по можливості більш ефективним.

Важливе значення має стиль викладання навчальної дисципліни у освітньому процесі. Розглянемо найчастіше зустрічаємі стилі і проаналізуємо доцільність їх використання у таких формах, як лекційні та лабораторні заняття.

Стиль праці - це психологічні особливості взаємодії викладача вищої школи із студентом при викладанні матеріалу. У відношенні викладача до студентів, в його керуванні студентським колективом, розрізняють авторитарний, демократичний і ліберальний стилі спілкування.

Авторитарний стиль - пов'язаний з надмірним перебільшенням ролі викладача, який завжди сам вирішує всі питання, не враховуючи думку студентів. Для цього стилю характерна надмірна вимогливість до студентів без урахування їх ділових та особистих якостей. Авторитарний стиль приборкує ініціативу і самостійність студента. Процес викладання здійснюється ні методами роз'яснення і переконання, а методами примушення, які іноді приводять до протилежного результату. Авторитарний стиль характеризується жорсткістю, у ньому домінує вимогливість до студента (його реальні

можливості не враховуються), мова категорична, не терпляча заперечень. Такий викладач впевнений, що негативні емоції найкраще стимулюють працю, тому він рідко хвалить студентів, а більше їх сварить. Вміє чітко планувати свою діяльність і того ж вимагає від підлеглих. Володіє формальним авторитетом. Найбільш ефективним виявляється використання авторитарного стилю при проведенні лекцій. Матеріал викладений студентам на лекції, повинен бути адекватно сприйнятий ними, тобто докладно без помилок і перекручень. Пізніше студенти можуть самостійно повторити матеріал, не побоюючись помилок у тексті лекцій.

Звісно, авторитарний стиль викладання вимагає глибокого знання предмету самим викладачем, хорошої орієнтації в усіх подібних темах і дає результат тільки при усвідомленому його використанні та високому педагогічному професіоналізмі.

Ліберальний стиль характеризується тим, що викладач не має чіткої системи вимог до студентів, тому не втручається в їхню роботу, не вимагає відповідальності за невиконання завдань виконавцями, пускає роботу на самоплив. При ліберальному стилі викладач обмежується переконанням, це стиль «невтручання». Мова викладача - ліберальна, частіше нерішуча, а іноді ласкава та запобіглива. У зв'язку з тим, що він не має чіткого плану роботи, нерідко діє інтуїтивно. Не виступає з відкритою критикою. Не має достатнього авторитету, щоб здійснити вплив на процес засвоєння знань студентами. Слід відмітити, що цей стиль використовується як викладачами з достатнім досвідом роботи, так і молодими викладачами.

Мотивація і цілі, які вони переслідують різні: у випадках сумлінного відношення до своєї роботи цей стиль допомагає не тільки виявити слабкі та сильні боки групи студентів, але і посилити її пізнавальні здібності, підвищити рівень засвоєння знань, які здобуваються самостійним пошуком. Тобто ліберальний стиль, при правильно організованому навчальному процесі добродійно відобразиться на його якості. Але ці сподівання не виправдовують себе при низькому інтелектуальному рівні студентів і некомпетентності викладача.

Демократичний стиль характеризується залученням студентів до обговорення і підготовки рішень по основним напрямкам діяльності групи, взаємним розподілом прав та обов'язків, розвитком самостійності студентів, при виконанні прийнятих рішень і поширенням взаємного контролю. Характер мови виважений, привітний, дружній. При формуванні вимоги основний упор

на свідомість та співпрацю. Радиться зі студентами і враховує їхню думку. Викладач багато уваги приділяє позитивній мотивації студентів за фактичні досягнення. Часто є як формальним, так і неформальним ватажком колективу. Сам проявляє ініціативу і схвалює її у студентів. Часто займається самовдосконаленням і допомагає у творчих пошуках студентів.

Демократичний стиль викладання припускає участь студента в обговоренні завдань, які стоять перед групою, вимогливість сполучається з переконанням. Викладач цим стилем показує студентам необхідність оволодіння новими навичками та формує стимули і мотивацію до навчання. Тільки у такому випадку студент розуміє, що без цих знань йому не вдається досягнути важливих для нього цілей, вирішувати поставлені задачі, виконувати професійні обов'язки. Людина усвідомивши потребу у нових знаннях, здатна показувати виняткове старання у оволодінні і реалізації нового. У студентів поступово формується бажання навчатися.

Цей стиль більш близький до оптимального: тут більше задовільності процесом і результатом праці, сильніше творчий пошук, вище результат. У колективах з таким стилем керівництва тісніше взаємовідносини між студентами, відповідальність за загальну справу, взаємний контроль.

У деяких викладачів вищої школи поступово формується індивідуальний стиль викладання. Він базується на демократичному стилі, є динамічним. Перетворюється у гострих випадках в авторитарний, а по відношенню до творчих особистостей виступає як ліберальний. Цей стиль викладання може вважатися оптимальним стилем. Важливість формування ефективного індивідуального стилю викладання пояснюється тим, що він здатен активно сприяти об'єднанню колективу, перетворюючи його в єдине ціле.

Стиль роботи викладача, безумовно, має великий вплив на якість навчального процесу, часто залежить від створеного у країні політичного клімату, історичних обумовленостей, національної специфіки і менталітету різноманітних студентів. Стиль керівництва багато у чому обумовлен структурою, кількісним і якісним складом її членів і специфікою навчання.

Чим вище творчий і інтелектуальний потенціал студентів, тим в більший мірі для викладання підійде демократичний, і в визначній степені, ліберальний стиль. Вища школа не може підлаштовуватися під кожного студента, і виробляє власну стратегію навчання. Тому слід приділяти цьому аспекту більше уваги як з боку викладача, так і з боку системи освіти в цілому.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МОСТИ ТА ТРАНСПОРТНІ ТУНЕЛІ»

Костюк А.І, Дмитрієва Н.В., Постернак О.О. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В 2009 році академією відкрито підготовку студентів за спеціальністю «Мости та транспортні тунелі».

Ця спеціальність дає можливість навчитися мостовій інженерній справі і майстерності маркшейдерів (фахівців з будівництва підземних споруд).

В 2012-2013 навчальному році відбудеться перший випуск бакалаврів за спеціальним видом діяльності «Мости та транспортні тунелі».

Підготовка бакалаврів ведеться за затвердженими галузевими стандартами ОКХ та ОПП та варіативними складовими, які розроблені та затверджені в академії.

Навчально-методичне забезпечення (навчальні та робочі програми дисциплін, плани практичних та лабораторних занять, методичне забезпечення індивідуальних завдань та ін..) розроблено згідно переліку дисциплін навчального плану підготовки бакалавра.

Навчальні плани складені з відповідно до вимог ОПП і включають в себе цикли дисциплін нормативної частини - професійної і практичної підготовки; дисципліни варіативної частини за вибором вищого навчального закладу; дисципліни за вибором студента.

Навчальні плани та програми дисциплін постійно вдосконалюються. Ведеться робота щодо корегування РНП, розробки та корегування програм дисциплін а також по забезпеченню цих дисциплін навчально-методичними матеріалами.

Наявність програм дисциплін з підготовки фахівців ОКР «бакалавр» взагалі складає:

- програми навчальних дисциплін - 100%;
- робочі програми - 81%;
- програми навчальних та професійних практик -100%;
- тематика індивідуальних завдань (КП, КР, РГР) розроблена та впроваджена на всіх кафедрах.

Із загальної кількості дисциплін професійної підготовки (27) методичними розробками забезпечено 17 дисциплін, а по 10 дисциплінах методичні розробки відсутні або знаходяться в стадії розробки.

Методичних вказівок для організації самостійної роботи студентів на кафедрах, які забезпечують спеціальність МТТ, дуже мало. До деяких дисциплін існує короткий конспект лекцій або текст лекцій, методичні вказівки до підготовки до екзамену, заліку, модульного контролю, але більшості студентів вони не доступні, бо існують тільки в електронному варіанті, або є недостатня кількість примірників.

Практично всі кафедри, які забезпечують навчання студентів за цією спеціальністю, підключені до локальної мережі академії, до мережі INTERNET, більшість з них обладнані комп'ютерними класами та заняття проводяться в мультимедійних аудиторіях.

В бібліотеці академії по цій спеціальності є 276 найменувань літературних джерел. Із них підручників та навчальних посібників 163 найменування; довідників - 27 найменувань; нормативних документів - 7 найменувань; статей та авторефератів - 30 найменувань; методичних розробок - 71 найменування; типових альбомів та карт - 12 найменувань .

З 276 найменувань літературних джерел лише 16 видано після 1980 року і тільки 27 Інтернет - джерел видано після 2000р.

Слід відмітити, що про якість підготовки фахівців цієї спеціальності свідчить те, що в минулому навчальному році на Всеукраїнській олімпіаді зі спеціальності Мости транспортні тунелі студенти зняли 2 та 3 місця в двох номінаціях з п'яти.

Одночасно, існують невирішені та проблемні питання:

необхідно підвищити авторитет даної спеціальності, вирішивши проблеми зв'язку з профільними підприємствами та подальшим працевлаштуванням випускників;

організувати роботу по підготовці та проведенню державної атестації фахівців ОКР «бакалавр», перший випуск яких відбудеться в цьому навчальному році;

організувати перший прийом на ОКР «спеціаліст» та «магістр» на наступний навчальний рік;

забезпечити підвищення кваліфікації викладачів та залучення фахівців відповідного профілю;

забезпечити необхідними методичними розробками дисципліни програм підготовки ОКР «спеціаліст» та «магістр».

ТЕХНИЧЕСКИЕ СРЕДСТВА ОБУЧЕНИЯ В ПРЕПОДАВАНИИ ОПЕРАТИВНОЙ ХИРУРГИИ И ТОПОГРАФИЧЕСКОЙ АНАТОМИИ

Кошельник Е.Л., Попов А.Г., Десятский В.В. (*Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина*)

Внедрение и использование современных достижений медицинской науки требует постоянной работы по эффективному сочетанию классических форм преподавания с новыми подходами к обучению будущих врачей. Это требует поисков новых интегральных форм обучения, базирующихся на использовании традиционных и новых информационных технологий и технических средств. При преподавании топографической анатомии и оперативной хирургии обычно используются классические методы обучения практическим навыкам. Эти методы базируются на принципе непосредственного участия, позволяющем учащимся выработать мануально-ассоциативные представления о методике выполнения наиболее распространенных хирургических манипуляций. Однако данные методы обладают не только высокой эффективностью в овладении практическими навыками, но и не лишены определенных недостатков, не позволяющих в полной мере достигнуть полноценного результата. Использование для преподавания новых современных технологий позволяет расширить дидактические возможности при обучении студентов. Использование компьютерных технологий, прежде всего, направлено на улучшение качества персонального обучения. Это может быть достигнуто, к примеру, с помощью применения так называемых «электронных учебников». Наша кафедра наряду с традиционными методами (таблицы, цветные слайды, биоматериалы, муляжи) использует современные технические средства обучения – мультимедийное обеспечение лекций, видеофрагменты хирургических операций, электронные учебники и атласы, тестирующие и обучающие программы. В результате анализа успеваемости учащихся был сделан вывод о положительном влиянии тестов на процесс обучения и качество знаний студентов, поэтому было принято решение о развитии программы компьютерного тестового контроля. Традиции преподавания топографической анатомии и оперативной хирургии в современных условиях нуждаются в некоторой перестройке. Это, в первую очередь, касается внедрения в преподавание основ эндоскопической хирургии путем широкого применения операционных манипуляторов. Это различные механические и компьютерные тренажеры, способные моделировать некоторые элементы работы хирурга под контролем эндоскопа. Необходимо учитывать, что применение в обучении операционных манипуляторов не отменяет, а наоборот увеличивает роль подготовки учащегося на препарате и трупе для создания у него системного представления о хирургической (топографической) анатомии человека в целом и ее клиническом применении.

МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ У ВВНЗ НІМЕЧЧИНИ

Кравчук О.І., Ключник С.О., Маміч В.В. *(Військова академія, м. Одеса)*

При формуванні готовності офіцерів до управлінської діяльності у вищих військових навчальних закладах Німеччини враховується те, що керування людьми буде успішним, коли командир (начальник) буде готовий до спілкування, прояву уважності, партнерства, зразкового виконання свого обов'язку, а також на основі професіональної майстерності зможе переконати свого солдата та пояснити йому сенс його завдання та його місця у загальній структурі.

Німецькі військові вчені щодо управлінської діяльності вважають, що формування у командного складу Бундесверу управлінських знань, умінь та навичок є своєрідним "інвестуванням в майбутнє". Завдання, що стоять перед арміями провідних країн світу, мають комплексний характер, а динаміка значних, з військової точки зору, змін у політичних, правових, інформаційних, екологічних та інших умовах безперервно наростає. У зв'язку з цим комплектистність і динамічність мають враховуватися в управлінській діяльності офіцерів.

Безпосередня підготовка офіцерів до управлінської діяльності передбачає придбання досвіду, який би сприяв формуванню у слухачів умінь аналізувати обстановку у процесі навчання та аналізувати свою поведінку у відповідності з концепцією "внутрішнього керівництва".

У сучасних умовах в університетах Бундесверу організатори навчально-виховного процесу одностайно вважають, що об'єктом наукової підготовки офіцера повинна бути його майбутня діяльність, а поведінкові та суспільні науки формують провідну професіональну мотивацію на користь служби у збройних силах. Командування вищих військових навчальних закладів намагається виділити в навчальних програмах більше часу для придбання кандидатами в офіцери практичних умінь та навичок роботи з людьми.

Практика формування готовності офіцерів Бундесверу до управлінської діяльності, може слугувати корисним прикладом для вирішення актуальних проблем підготовки військових кадрів.

Слід між тим відзначити, що такий приклад не може насаджуватись прямим шляхом – занадто різними залишаються і соціально-економічні умови і військові традиції, в яких бажано не втратити корисну складову багатьох поколінь захисників Вітчизни. Тому досвід підготовки військових фахівців у передових країнах світу потрібно вивчати і переймати лише на основі зосереджених наукових досліджень і відповідних випробувань.

РОЛЬ НАБРОСКА В РАЗВИТИИ МОЛОДОГО ХУДОЖНИКА

Краня В.К. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Набросок – это небольшое графическое или живописное произведение, сделанное художником в быстрой, беглой манере. Предназначается для быстрого запечатления на бумаге, холсте, каких-либо замыслов или наблюдений в ходе текущей работы художника. Набросок может быть выполнен с натуры, по памяти или быть плодом воображения художника. Наброски играют особую роль в развитии будущего художника. Они помогают развивать наблюдательность, умение остро и точно схватывать самое главное в натуре и отбрасывать второстепенное. Чувство понимания, пластики, характера натуры приходит не сразу, и именно наброски пробуждают способность воссоздавать увиденное, как яркий зримый образ и долго удерживать его в памяти. Это качество крайне необходимо каждому художнику, а для студента имеет первостепенное значение.

Для создания набросков используют великое множество графических приемов и средств, разнообразные линии, штрихи, пятна, стараясь, как можно полнее задействовать возможности материала. Применяют смешанные техники, двух и трех материалов для получения большей выразительности.

Материалы, применяемые при набросках очень разнообразны. Это и графитный карандаш различной мягкости, и цветные карандаши, тушь, соус, сангина, сепия, пастель, акварель, уголь (древесный и прессованный), мел, фломастер, шариковая ручка, и другое, что может оставлять след на бумаге и холсте.

В отличие от длительного, многосеансового рисунка, где основательно прорабатываются даже мельчайшие детали сложного целого, наброски с натуры фиксируют чаще всего общее впечатление, самое главное в объекте изображения или же наоборот – отдельные частности натуры. Трудно переоценить важность наброска в работе художника и еще более в развитии начинающего художника (студента). С помощью наброска студент не только познает мир вокруг себя, но и свой собственный, исследует себя, свои возможности, экспериментирует, проверяет себя, тренирует, «нащупывает» путь своего максимально эффективного развития.

Роль наброска чрезвычайно важна в системе художественного образования. В процессе обучения наброскам необходимо уделять особое внимание, наряду с длительными академическими постановками.

КАЧЕСТВО ПРЕПОДАВАНИЯ В ВУЗЕ: ПРОЦЕДУРА ПЕРВОЙ ВСТРЕЧИ В СТУДЕНЧЕСКОЙ АУДИТОРИИ

Кривошеков В.Е. (*Региональный представитель межотраслевого центра качества «ПРИРОСТ» Украинской ассоциации качества в Одесской обл., г. Одесса, Украина*)

Как «театр начинается с вешалки», так и качество усвоения/изучения каждой конкретной дисциплины начинается с первой встречи студентов с преподавателем. «Обучение – особенный процесс. Его успех зависит от взаимоотношений между учителем и учеником, преподавателем и студентом, а также от разговоров с молодежью на их родном языке...», - справедливо отмечал Вячеслав Кантор. Как ни странно, но именно на конференции Ассоциации технологов-машиностроителей Украины довелось недавно услышать мысли в отношении алгоритма проведения первого занятия со студентами, которые созвучны собственному восприятию качества преподавания в вузе и собственной практике их осуществления. Причём, высказаны они аспирантом украинского вуза из Ирана Мортеза Раджаб Заде. Ниже изложены основные структурные элементы процедуры первой встречи.

1. Прийти на занятие в опрятном виде и вовремя.
2. Познакомиться со студентами. Знакомство начать с рассказа о себе, представить резюме. Познакомиться с каждым студентом отдельно.
3. Изложить современные образовательные идеалы, свой подход, метод преподавания, технологию и шкалу оценивания компетентности студентов.
4. Рассказать о принципах мотивации и мотивировать студентов на изучение учебной дисциплины. Объяснить студентам, что самое главное – обретение знаний, умений и навыков. Получение баллов и оценок является следствием.
5. Установить рамки и нормы поведения студентов, которые регулируют условия и порядок проведения различного вида занятий. Показать примеры.
6. Объяснить студентам значение, важность и необходимость изучения дисциплины, которую читает преподаватель, основываясь на том, что полученные компетенции по этой дисциплине помогут решать сложные производственные вопросы.
7. Подарить студентам надежду на будущее. Убелить в том, что только компетентный специалист в будущем сможет быть и будет трудоустроен.
8. Предоставить студентам учебный план и программу по определенной дисциплине. Попросить студентов высказать свои мнения и пожелания относительно проведения занятия. Выдать соответствующую анкету.
9. Завершить первое занятие позитивно и без изложения учебного материала.

ПРОБЛЕМЫ УНИФИКАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Крыжантовский А.В., Притула И.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Переход Украины к новой форме подготовки специалистов по Болонской системе требует универсализации и унификации системы образования.

Основная задача универсализации образования – создание единого информационного пространства, обеспечивающего доступ каждого студента к информационным ресурсам цивилизации.

Унификация учебного процесса требует разрешения проблемы соотношения информационного, коммуникационного и дисциплинарного времени, отведенного на подготовку специалиста.

Информационная составляющая учебного процесса включает в себя определение времени на конкретный учебный курс. Это время по гуманитарным дисциплинам в течение двадцати лет сокращается. Происходит перераспределение информационного времени между кафедрами, происходит сокращение времени гуманитарных циклов и увеличение его на специальные предметы. Причем объясняется это потребностями усиления профессиональной подготовки.

Но идет постоянный процесс приращения знаний и необходимость вводить их в информационное время. Постоянное сокращение часов заставляет преподавателей изменять методику изложения материала, больше времени отводить на самостоятельное изучение учебного материала, поскольку самостоятельная работа включается в информационное время образования.

Но самостоятельную работу невозможно удовлетворительно организовать по объективным причинам:

- 1) недостаточность фондов вузовских библиотек (последние издания);
- 2) невозможность иметь в наше время студентам современную компьютерную технику с подключением к Интернету;
- 3) незнание иностранных языков;
- 4) и, наконец, многие студенты вынуждены работать, чтобы удовлетворять самые необходимые потребности и оплачивать образование.

Поэтому сегодня высшая школа имеет снижение качества подготовки специалистов.

Следующей составной частью образовательного процесса является коммуникативное время, т.е. время взаимодействия субъектов учебного процесса «преподаватель-студент».

РАЗВИТИЕ КОНСТРУКТИВНОГО, ПРОСТРАНСТВЕННОГО И КОМПОЗИЦИОННОГО МЫШЛЕНИЯ СТУДЕНТОВ В ПРОЦЕССЕ ИЗУЧЕНИЯ ДИСЦИПЛИНЫ «РИСУНОК»

Кубриш Н.Р. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В различных методиках по рисунку для архитектурных ВУЗов Украины происходит противопоставление двух составляющих изобразительной культуры архитектора – художественного и архитектурного рисунка. Под художественным рисунком в архитектурной среде понимается либо законченное произведение, либо его эскиз, под архитектурным рисунком – предсоздание образа архитектурного пространства, своеобразный «взгляд на будущее», который предполагает решение не только образных задач, но и пространственной структуры архитектурной среды в реальном пространстве, подразумевает умение представить образ архитектурно-пространственной среды во взаимосвязи с планами, разрезами, фасадами. Конструктивное, композиционное и пространственное мышление является связующим звеном этих двух составляющих изобразительной культуры архитектора.

Для того, чтобы повысить уровень графической и художественной культуры будущих архитекторов, на кафедре рисунка, живописи и архитектурной графики Архитектурно-художественного института осуществляется поиск новых методов развития объемно-пространственного мышления и представления, творческого воображения, художественно-образной выразительности, углубление знаний о композиционных приемах организации архитектурной среды, формирования практических навыков изображения архитектурного пространства графическими средствами и материалами, происходит усовершенствование организации учебного процесса и внедрение диалоговых форм общения студента и преподавателя во время выполнения учащимся текущих заданий по дисциплине «Рисунок». Поиск прогрессивных методов развития у студентов-архитекторов конструктивного, композиционного и пространственного мышления, необходимого им в будущей практической деятельности, потребовал включение в учебную программу дисциплин «Рисунок, живопись, скульптура. Рисунок», «Рисунок (спецкурс)», «Рисунок (спецраздел)» новых заданий, составляющих тематический блок «Архитектурная среда».

Учебные задания данного блока выстроены по степени сложности: от рисунка фрагмента архитектуры (малых или больших форм), интерьера и экстерьера здания, улицы, площади до изображения архитектурной панорамы, городского пейзажа. За счет варьирования заданий, техники условий работы от аналитических до творчески-синтетических у студентов формируется особенное внимание к способам трактовки форм и изучению графических техник. Ряд заданий позволяет прорабатывать стилистические, композиционные, образные ситуации.

На примере изображения интерьера жилого помещения, вестибюля общественного здания, торгового центра, театра, музея студенты изучают формообразование простого и сложного архитектурного пространства. В процессе выполнения рисунка одесского двора, памятника архитектуры, а также ландшафтного экстерьера (изображение перспективы улицы, парка, сложной монументально-декоративной композиции фонтана) студенты анализируют структуру здания или комплекса архитектурных сооружений во взаимосвязи с природной средой. Перед студентами ставится художественная задача изобразительными средствами передать фактуру разнообразных материалов, характер освещения (искусственное, естественное), состояние погоды, время года. В изображение интерьера и экстерьера на третьем и четвертом курсе включается фигура человека или группа людей, поскольку сообразно пропорциям человеческого тела устанавливается масштаб и пропорции архитектуры и ее пространства, изображения предметного окружения.

Следует отметить также важность выполнения натуральных зарисовок и набросков, которые необходимы для формирования представлений о архитектурном пространстве и развитие умения фиксации зрительного реального или воображаемого образа на плоскости. Для развития конструктивного, композиционного и пространственного мышления студентов-архитекторов на практических занятиях по рисунку наряду с изучением архитектуры с натуры применяется рисунок по воображению (например, изображение города будущего, футуристического интерьера торгового центра или вокзала, монументально-декоративной композиции фонтана).

Выполнение данных учебных заданий улучшает понимание студентами многоплановой структуры композиции реального или воображаемого архитектурного пространства и формирует знания и представления о различных типах пространств – замкнутого (площадь), направляющего (улица) и открытого (парк), развивает профессиональные навыки и умения их изображения изобразительными художественными средствами.

К ВОПРОСУ О МЕТОДИЧЕСКОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ СПЕЦИАЛЬНОСТИ «АВТОМОБИЛЬНЫЕ ДОРОГИ И АЭРОДРОМЫ» ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ИНОСТРАННЫЙ ЯЗЫК»

Кусаковская В.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Студенты факультета «Гидротехнического и транспортного строительства», обучающиеся по специальности «Автомобильные дороги и аэродромы» (АД), изучают английский язык в 1-3 семестрах на первом и втором курсах, на 4 курсе (8сем.) и 5 курсе (10сем.). Данная специальность является относительно новой и нуждается в постоянной разработке методических материалов.

Автором доклада разработана рабочая программа спецкурса по английскому языку для магистров (10сем.), составлена выборка аутентичных текстов на английском языке по данной специальности, подготовлены контрольные работы для более объективной оценки уровня знаний студентов. Спецкурс рассчитан на 54ч., 1,5 кредитов (ECTS). На аудиторные (практические) занятия отводится 20ч., на самостоятельную работу – 34ч.

Спецкурс разрабатывался с учётом того, что выпускник должен быть готов к профессиональной деятельности инженера, разработке проектной, проектно-исследовательской и проектно-сметной документации. Самостоятельный поиск информации, в том числе из иностранных источников, необходим для решения профессиональных задач.

Основная часть программы спецкурса включает изучение профессионально-ориентированных текстов. Структура выборки текстов представляет собой семантическое пространство, отображающее понятия науки и техники. Тематика текстов связана с историей строительства дорог и аэродромов в разных странах, современными проектами, эксплуатацией машин и оборудования, обеспечением экологической безопасности при строительстве, ремонте и содержании автомобильных дорог и аэродромов.

Тексты выборки отбирались из современных англоязычных источников, включая журналы “Road Management & Engineering” (U.S.), “Highway Engineering Australia Magazine”, “Transport Journal (UK Institute of Civil Engineers)”. На базе выборки текстов автором проведён анализ лексического состава подязыка АД, определены тематические группы лексики и наиболее частотные термины. Этот исследовательский материал позволяет оптимизировать процесс обучения в условиях ограниченного количества часов.

Задания по самостоятельной работе студентов, на которую отводится 34ч., включают отдельные темы по грамматике, аудио курс (диалоги) для развития навыков разговорного английского языка и аудирования, а также задания по теме «Научная работа магистра». В настоящее время автор продолжает разработку индивидуальных заданий для студентов-магистров по теме «Научно-исследовательская работа». Готовятся материалы для оптимизации работы студентов 5 курса с использованием Internet, рассматриваются перспективы и возможности применения элементов дистанционного обучения студентов.

К ВОПРОСУ О РАЗРАБОТКЕ УЧЕБНЫХ СЛОВАРЕЙ ПО АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ ДЛЯ МЕТОДИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Кусаковская В.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Для успешного преподавания английского языка по конкретной специальности необходимо определить, базовую, наиболее употребительную лексику, не ограничиваясь только терминами и терминологическими словосочетаниями. Лексический минимум по специальности должен включать общеупотребительную, общенаучную и узкоспециальную лексику. При строго научном определении лексического минимума обучение студентов английскому языку проходит довольно эффективно.

Статистическая лексикография – это раздел языкознания, который занимается анализом и обработкой наиболее частотных слов какого-либо языка. В задачи статистической лексикографии входит создание частотных словарей национальных языков, включая частотные словари подязыков определённых отраслей знаний (строительство, архитектура, искусство и т.д.).

За рубежом и в Украине издано большое количество частотных словарей, в том числе, учебные частотные словари, имеющие форму двуязычных словарей. Преподавателями кафедры иностранных языков ОГАСА подготовлены два словаря такого типа: Кусаковская В.А. Частотный англо-русский словарь-минимум по архитектуре и градостроительству, 1993; Почтарук Г.Я., Добровольская Т.В. Частотный англо-русский словарь-минимум подязыка автоматизации теплоэнергетических процессов, 1986.

В рамках подготовки методического комплекса по английскому языку для направления «Изобразительное искусство» автором доклада разрабатывается учебный частотный словарь-минимум по английскому подязыку изобразительного искусства (ИИ) на основе лингвостатистического анализа выборки текстов взятых из оригинальных источников.

Анализ наиболее частотной лексики гуманитарного подязыка представляется нам довольно интересным с точки зрения определения его сравнительных характеристик по отношению к английскому подязыку архитектуры и градостроительства. Например: тематические группы лексики, лексико-семантические группировки в тематических группах, набор инвариантных и дифференциальных сем. Методика вероятностного моделирования лексики и обработки текстов позволяет достаточно надёжно определить самую частотную лексику исследуемого подязыка.

Структура частотного словаря-минимума по английскому подязыку изобразительного искусства предусматривает два списка лексики: 1) собственно частотный; 2) алфавитно-частотный. Собственно частотный список включает ранг (порядковый номер), слово с указанием части речи, перевод, частоту и показатель распространённости во всех обследованных текстах. Индекс распространённости определяется по общепринятой методике. Данный показатель даёт возможность понять насколько та или иная лексема характерна для текстов выборки. Специальные термины в алфавитно-частотном списке сопровождаются примерами употребления в предложении.

О ПЕРСПЕКТИВАХ СТРОИТЕЛЬНОГО МАТЕРИАЛОВЕДЕНИЯ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Кучеренко А.А., Лавренюк Л.И., Парута В.А., Гнып О.П. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

До 1990 г. дисциплина «Строительные материалы» имела 189 часов, в которой рассматривались общие понятия о строительных материалах. Сейчас она заменена на другую, классом выше, - «Строительное материаловедение». Это предусматривает умение специалиста, с учетом знаний фундаментальных законов химии и физики, создать на производстве материал (продукцию) с наперед заданными свойствами, т.е. добавилась «сознательная» технология. Сейчас и кафедра должна называться «Строительного материаловедения и технологий», но количество часов уменьшилось – 108.

В настоящее время производство некоторых строительных материалов и строительной продукции в городе Одесса находится на низком уровне. Например, керамический кирпич - разрушается уже при перегрузках и транспортировке с завода на стройку; дорожные покрытия ремонтируются два раза в год и более. Сданные в эксплуатацию объекты не долговечны, например, набережная «Золотой берег» (16 ст. Б. фонтана): после 9 месяцев эксплуатации возникли трещины, высолы и т.п.

Во избежание подобного, по нашему мнению, целесообразно ввести дополнительные дисциплины для студентов направления 6.060101 «Строительство». Прежде всего, это должны быть «Химия твёрдого тела (веществ)», которая научит специалиста создавать продукт, а на базе её «Минералогенная инженерия в промышленности строительных материалов», которая обеспечит сознательное придание ему нужных свойств.

Хороший пример тому – введен спецкурс «Технология бетона» для специальности «Промышленное и гражданское строительство». Для студентов специальности «Автомобильные дороги и аэродромы» не удалось ввести курс «Технология асфальтобетона», из-за отсутствия часов. Однако, это позволило бы студентам получить более глубокие знания, необходимые для устройства качественных и долговечных дорожных и аэродромных покрытий, тем более, что дороговизна асфальтобетонных покрытий и их низкая долговечность требуют перехода на монолитные (за рубежом) бетонные дороги.

С 1996 г. в Украине утверждена и реализуется межотраслевая научно-техническая программа, связанная с развитием производства сухих смесей. Мировой опыт применения сухих смесей говорит об их высокой эффективности и преимуществах по сравнению с традиционными методами проведения работ. Объем применения сухих строительных смесей в монолитном домостроении занимает 30%, а при ремонтно-реставрационных работах – до 90%. Поэтому считаем целесообразным введение спецкурса «Сухие строительные смеси».

При введении спецкурса «Энергосбережение в строительстве» также будут рассмотрены и изучены: проблемы энергосбережения в жилищном строительстве; выбор энергосберегающих современных материалов; термомодернизация влажностных режимов (тепло-, массоперенос, теплообмен, конденсация и т.п.) ограждающих конструкций, полов, чердаков, окон.

Для детального и более полного изучения огромного количества разнообразных современных лакокрасочных покрытий, их эксплуатационных, технологических, декоративных и специальных свойств необходимо введение курса «Лакокрасочные покрытия».

Для рассмотрения проблемы повышения долговечности строительных материалов с учетом характеристик внешней среды и определением доминирующих факторов; изучением механизма и кинетики коррозионных процессов необходимо изучение курса «Коррозия строительных материалов».

Для реализации подобных предложений нужны добавочные часы, которых, по заверениям деканов и директоров институтов, негде взять. Однако, давно уже назрела необходимость остановиться и оглянуться.

Ликвидировать дублирование внутри институтов и факультетов и между ними. Например, теорию твердения бетонов читают на кафедрах химии, строительных материалов и производства строительных конструкций. То же и с коррозией бетона.

Уничтожить совмещение. Например, никогда не проводились лабораторные работы по курсу «Тепловые установки». В эти часы велись расчёты курсовых проектов по этой дисциплине. Это совмещение часов консультаций и лабораторных или практических работ.

Ряд дисциплин перевести на контрактную основу или передать на курсы повышения квалификации. Например, «Экспериментально статистическое моделирование»: малая доля студентов преуспевает в этом, подавляющему большинству это штатная тройка за незнание. Или более глубокое изучение работы на компьютере, или иностранного языка аспирантами (его учат в детском садике, школе, техникуме, ВУЗе и если «воз и ныне там», т.е. в садике, то и бог велел заплатить в аспирантуре) и т.п.

Унифицировать дисциплины, особенно межкафедральные. Например, целые разделы теплотехнических расчётов тепло- и массопереносов, теплопроводности, изучения свойств строительных материалов на младших курсах и повторения в спецдисциплинах на старших курсах и т.п.

Поэтому считаем целесообразным: из опытных высококвалифицированных преподавателей создать комиссии (3 чел) в каждом деканате, институте и одну академическую и, с учетом рабочих программ и объема часов, лабораторных, практических и других форм обучения, тщательно отрегулировать перечень и объем действительно необходимых дисциплин и даже, быть может, переориентировать их по кафедрам. По мнению авторов можно найти до 20% часов.

ПІДВИЩЕННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ У ВНЗ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ У ВИХОВАННІ НОВОГО ПОКОЛІННЯ ФАХІВЦІВ

Кушніренко І.Ю. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Вища школа ХХІ століття в Україні – це, передусім, школа полікультурного виховання школа культурного самовизначення й самореалізації особистості, де створенні сприятливі умови для оволодіння кожним студентом базовою культурою, серцевину якої становлять духовні цінності українського народу й світової цивілізації. Альфою і омегою оцінки діяльності вищої школи є рівень оволодіння кожним випускником базовою культурою, а не певною сумою інформації. Саме до такого пріоритетного напрямку навчання схиляються усі найстаріші та найпрестижніші ВНЗ Європи та США.

Одна із центральних ідей нового культурно-освітнього мислення – перехід від знаннєцентричної до культуродоцільної практики у вищій школі. Мусимо подбати про те, щоб освоєння духовних цінностей мало не пасивно-споглядальний, а активний характер, перетворювалось у внутрішній світ особистості. До пріоритетних напрямів поглиблення культуротворчої спрямованості діяльності ВНЗ належать: по-перше, розкриття проблем духовності у контексті діалогу культур народів світу; по-друге, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, прищеплення шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій усіх народів, що населяють Україну, активний обмін здобутками їхньої духовної культури; по-третє, формування у студентів різнобічних духовних потреб та інтересів, створення умов для їхньої самореалізації у різних видах творчої діяльності; по-четверте, інтеграція ВНЗ України із соціокультурним середовищем, творча співдружність із закладами культури і мистецтва у вирішенні складних проблем становлення та розвитку духовної культури студента.

Отже, базова культура у вищій школі – цілісність, яка включає в себе оптимальну наявність якостей, орієнтацій особистості, що дозволяють індивідові розвиватись у гармонії із духовною культурою, що в свою чергу значно підвищує загальний та полікультурний розвиток нового покоління фахівців.

PUBLIC RELATIONS (PR) ЯК ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЧИННИК ЗАЛУЧЕННЯ АБІТУРІЄНТІВ ДО ВИЩОЇ ШКОЛИ

Кушніренко І.Ю. *(Одеський державний екологічний університет, м. Одеса, Україна)*

Public Relations (PR) для вищої школи містить у собі перспективні шляхи і напрями впровадження нововведень, реалізації конструктивних ідей у діяльності різних типів вищих навчальних закладів, озброює механізмами та орієнтирами ефективного управління інноваціями у ВНЗ.

Public Relations (PR) – це функція управління, яка передбачає налагодження та постійну підтримку взаєморозуміння, доброзичливості й взаємовигідних зв'язків між організацією і різноманітними групами громадськості, від яких залежить успіх її функціонування.

PR для будь-якого ВНЗ - це, передусім, вироблення привабливого образу (іміджу) для підвищення рівня залучення абітурієнтів до своїх лав. Образ навчального закладу – це бачення його сутності громадськістю, яке синтезує в собі знання про цілі, місію ВНЗ; уособлює ядро цінностей, що їх сповідують професорсько-викладацький колектив та студенти; мотиваційний компонент, пов'язаний із гармонізацією комунікативних зв'язків із різними групами громадськості. Розробка PR-іміджу включає в себе організацію прес-конференцій, виставок, презентацій, спрямованих на ознайомлення широких мас громадськості із творчими пошуками колективу ВНЗ, його студентів та аспірантів. В розробці PR-іміджу ВНЗ важливий інформаційний професіоналізм, який включає в себе оволодіння мистецтвом створення подій, механізмом «паблісіті» (популяризацією, пропагандою та просуванням бренда), специфікою підготовки прес-релізів, прес-дайджестів, дос'є-проблем, інформаційних бюлетенів, освоєння стратегій і правил ділових паперів тощо. Важливо до створення атрибутів, символіки вищих навчальних закладів залучити графіків, дизайнерів, художників, стилістів рекламного тексту.

PR-менеджер при розробці PR-іміджу повинен враховувати, що управління розвитком будь-якого ВНЗ здійснюється на трьох рівнях – стратегічному, технологічному та особистісному. На стратегічному рівні визначаються концептуальні засади вищої школи, її базові та професійні цінності; цінності, які є фундаментом філософії конкретного навчального закладу, основою для визначення його місії, загальних напрямів.

Стратегічний і технологічний рівні завжди забезпеченні у передових ВНЗ рівнем особистісним, як в особі керівників ВНЗ, здатних приймати і генерувати нові ідеї, технології, адаптувати їх до конкретних умов навчального процесу, надихати колектив на їх реалізацію, заохочувати впровадження нових інформаційних технологій навчання, так і в особі професорсько-викладацького колективу, студентів, громадськості, які дбають про створення позитивного іміджу навчального закладу, примноження його традицій. Йдеться про своєрідний дух вищої школи, «дух корпорації», який сприяє поширенню морального зв'язку між студентом (абітурієнтом) і вищим навчальним закладом.

ВНЗ як цілісна система передбачає наявність в ній ряду характеристик і вмінь як на колективному, так і на індивідуальному рівнях. Серед характеристик такі як: почуття спільності; бачення, мета, цінності і норми, які поділяють члени команди; акцент на чітких правилах; довіра; клімат відкритості, відкрита комунікація; зацікавленість у неформальних контактах; самооцінка і почуття безпеки; почуття готовності і причетності до змін; активне залучення всіх до процесу змін; схильність до постійного навчання та підвищення рівня компетентності, професіоналізму та кваліфікації. До вмінь відносяться: колективно планувати та приймати рішення; якісно уявляти завдання та диференціювати їх; встановлювати адекватний зворотній зв'язок; використовувати адекватні техніки обміну думками; аналізувати і розв'язувати проблеми; коректно долати конфлікти; адекватно оцінювати себе, свій професіоналізм та поведінку. Для ефективної PR-компанії всі ці характеристики та вміння PR-менеджер повинен розкривати у світлі ідеалізованих цінностей, які мають місце саме в цьому конкретному навчальному закладі на відміну від інших ВНЗ з подібною спеціалізацією. Це дасть змогу бути поза конкуренцією.

Органічне поєднання стратегічного, технологічного, особистісного рівнів управління спрямоване на досягнення нової якості навчально-виховного процесу, забезпечення ціннісного, динамічного розвитку вищої школи. Орієнтація вищої школи на три вищевказані управлінські кити є однією із важливих наукових і практичних проблем у дослідженні специфіки Public Relations (PR) як складного комунікативного явища з інноваційним потенціалом та змінами радикального характеру в організації навчального процесу.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «БУДІВЕЛЬНЕ МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО»

Лавренюк Л.І., Гнип О.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури м. Одеса, Україна)*

Відомо, що зміст лекційних занять доповнює лабораторні роботи та навпаки. При перенесенні теоретичних положень у практичну площину при вивченні дисципліни виникають деякі труднощі. У будівельному матеріалознавстві є багато різних теоретично-практичних положень, які необхідно враховувати спеціалісту при рішенні відповідних задач. Тому при підготовці студентів приділяється особлива увага доброякісного засвоювання ними основних положень науки та на їх вміння практично застосовувати теоретичні знання для рішення технічних та соціальних задач.

Навчальним планом виділена значна кількість годин для самостійної роботи студентів по дисципліні «Будівельне матеріалознавство». Тому студенту необхідні вміння працювати з літературою, виділяти найважливіші питання та робити висновки.

Для цього необхідно ясно і чітко сформулювати проблему та створити передумови. Проблема повинна бути цікавою та певної трудности. Для ефективного вивчення і закріплення матеріалу студенту необхідно виконати наступні завдання: розв'язати практичні задачі по одержанню матеріалів з різними властивостями (кераміка, неорганічні в'язучі речовини, бетони і розчини, природні кам'яні матеріали); розглянути, теоретично пояснити і обґрунтувати вплив домішок на матеріали; провести пошук практичного застосування конкретного матеріалу чи виробу у промисловому та цивільному будівництві для різних будівель та споруд; прогнозувати наслідки неправильного застосування матеріалу, тобто не за призначенням (виробу з властивостями нижче чи вище означене них, наприклад, клас бетону по міцності на стиск, середній густині, теплопровідності, морозостійкості, водонепроникності, деформативних властивостей і тощо), моделювати проблемні ситуації та попереджувати їх; обґрунтувати причини, чому саме таким способом вирішено певне завдання, тобто знайти рішення при найменших матеріальних, трудових та енергетичних затратах.

Таким чином, використовуючи такі прийоми студенти розвивають логічне мислення, навчаються самостійно робити висновки і вирішувати виробничі завдання по використанню будівельних матеріалів, передбачувати та приймати найкращі рішення.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕТОДА ПРОЕКТОВ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Лазор Н.В. (*Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса*)

Метод проектов возник еще в начале нынешнего столетия в США в рамках гуманистического направления в философии и образовании. Авторами метода принято считать американского философа и педагога Дж. Дьюи, а также его ученика В. Килпатрика. Метод предполагает обучение на активной основе, через целесообразную деятельность учащегося, в соответствии с его личным интересом именно в этой области знаний. В основе метода проектов лежит развитие познавательных навыков учащихся, умений самостоятельно конструировать свои знания, умений ориентироваться в информационном пространстве, развитие критического и творческого мышления, что привлекает многие образовательные системы, стремящиеся найти разумный баланс между академическими знаниями и прагматическими умениями.

Метод проектов может быть успешно использован при обучении иностранным языкам (с учетом специфики предмета) в неязыковом вузе.

Целью обучения иностранному языку в неязыковом вузе является иноязычная речевая деятельность как средство межкультурного и профессионального взаимодействия.

Чтобы сформировать коммуникативную компетенцию вне языкового окружения, недостаточно насытить занятие условно-коммуникативными или коммуникативными упражнениями. Важно создать ситуацию или среду, когда студентам необходимо мыслить, решать какие-либо проблемы, рассуждать над возможными путями решения этих проблем, т.е. акцентировать внимание на содержании своего высказывания, а язык выступал бы в своей прямой функции — формирования и формулирования этого содержания.

В основе проекта лежит определенная проблема. Чтобы ее решить, студентам требуется не только знание языка, но и владение большим объемом разнообразных предметных знаний, необходимых и достаточных для решения данной проблемы. Так реализуется принцип межпредметной коммуникации. Кроме того, студенты должны владеть определенными интеллектуальными, творческими и коммуникативными умениями.

Объем доступной информации в современном мире предполагает овладение навыками работы с информационными Интернет-ресурсами, следовательно, все больше актуальным становится овладение навыками работы с Интернет источниками на иностранном языке (выбор оптимальной поисковой системы, алгоритм определения ключевых слов и понятий, определение оптимальных компьютерных переводчиков и принципы работы с ними, принципы и критерии выборки материала и т.п.).

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ АРХИВНЫХ МАТЕРИАЛОВ В НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ РАБОТЕ СТУДЕНТОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ ИСТОРИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Латышева Л.П., Соколова Л.С. *(Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В современных условиях возрастает требовательность к научной работе студентов, особенно в связи с перспективой обучения в магистратуре. Естественно, не все студенты проявляют к ней интерес и обладают необходимыми для этого способностями. Поэтому выявление способных к научным исследованиям студентов является одной из серьезных задач педагога. Уже на первых курсах обучения при подготовке рефератов, докладов на конференции, тезисов и статей раскрывается способность студента к самостоятельному поиску необходимой информации, анализу, обобщениям, выводам. И здесь неоценима роль преподавателя, которая проявляется в различных видах необходимой педагогической помощи: рекомендация темы, проблемы исследования, могущей заинтересовать студента, выбор ключевых идей и формирование плана, оформление результатов, нацеливание на поиск необходимых источников информации.

Следует отметить, что изучение исторических дисциплин имеет свою специфику и предполагает единство, сочетание, взаимодополняемость традиционных и инновационных методов обучения. Нередко приходится сталкиваться с тем, что современные источники информации не обеспечивают полнотой материала для раскрытия темы. Это относится, прежде всего, к персоналиям – изучению жизни и деятельности выдающихся исторических личностей (общественно-политических деятелей, представителей творческой интеллигенции, деятелей науки, культуры, зодчих и т.п.). Так, например, изучая историю строительства и архитектуры южного региона и вклад ОГАСА, ее выпускников в развитие строительства и архитектуры как Одессы и нашего края, так и далеко за их пределами, студенты не смогли посредством интернета и библиотек найти достаточно информации о многих известных зодчих (Головине В.К., Замечке М.В., Степанове Ю.И., Топузе Г.В., Троупянском Ф.А. и мн. др., не говоря уже о многих инженерах и архитекторах XIX в.).

Пришлось обращаться в архивы. Наша кафедра имеет опыт организации работы студентов в архивах не только академии, но и в Одесском областном государственном архиве (ООГА). Еще при сборе материалов по истории института члены исторического кружка (рук. доц. Латышева Л.П.) во главе с его старостой Ириной Ковалевой собрали уникальный документальный материал 30-х годов XX в. о становлении и первых годах высшего строительного образования в Одессе (создании нашего вуза). Работники ООГА были поражены тем, что не студенты-историки, а первокурсники-строители увлеченно работают с архивными документами. На протяжении ряда последующих лет наши студенты использовали документальные материалы из архива ОГАСА. В нынешнем 2012-2013 учебном году по рекомендации преподавателей и при их активной помощи студенты ЭКУС Бабенко Э., Карнаушенко А. и др. изучали личные дела архитекторов и педагогов Замечека М.В. и Троупянского Ф.А. Они соприкоснулись с эпохой. Соприкоснулись с подлинными документами, написанными собственноручно, ощутили дух времени, окунулись в обстановку первых послевоенных лет в институте, в стране (к сожалению, довоенные документы в архиве ОГАСА не сохранились), узнали много подробностей о жизни и творчестве замечательных педагогов, архитекторов-творцов. Никакой другой источник информации таких ощущений не вызывает.

С большим интересом они проследили по личным документам жизненный путь (вплоть до его кончины) замечательного архитектора и педагога проф. Троупянского Ф.А., узнали как много прекрасных зданий в Одессе и многих других городах построено по его проектам и при его участии. Узнали ценные подробности о творческом пути члена-корреспондента АА УССР проф. Замечека М.В. – талантливого педагога, воспитавшего таких выдающихся архитекторов, как Лауреат Государственной премии СССР 1-й степени Минкус М.А., Иофан Б.М., Топуз Г.В., Безчастнов И.М., Казаков В.Б. и мн.др.

Использование архивных материалов не только позволило подготовить отличные рефераты, но и имело огромное воспитательное значение (гордость за свой вуз, уверенность в собственных способностях и возможностях и т.п.). С сожалением следует отметить, что гуманитарные кафедры (в частности, кафедра украиноведения) не располагают достаточной информацией об изданиях ОГАСА и исторические научные работы как студентов, так и преподавателей, не попадают в издаваемые в академии сборники.

ОПЫТ ИНТЕГРАЦИИ ПРЕПОДАВАНИЯ ОСНОВ МОЛЕКУЛЯРНОЙ ГЕНЕТИКИ В КУРСЕ МЕДИЦИНСКОЙ БИОЛОГИИ

Левицкая Н.А., Шевеленкова А.В., Чеснокова М.М., Кондрусина Е.В.

(Одесский национальный медицинский университет, г. Одесса, Украина)

Совершенствование организации учебного процесса преподавания естественно-научных дисциплин в медицинском университете должно быть основано на более глубоком раскрытии использования биологических явлений в современной медицине. Система внутренней логики требует связать сквозными программами курсы медико-биологических дисциплин. Примером такого подхода служит опыт преподавания на первом курсе на кафедре клинической иммунологии, генетики и медицинской биологии Одесского национального медицинского университета тем по медицинской биологии и элективному курсу «Современные аспекты молекулярной биологии», который показал логичное взаимное дополнение изучения тем. Например, в теме «Морфология клетки» по медицинской биологии студенты изучают строение и функцию отдельных органоидов. В элективном курсе этот материал дополнен вопросами клеточной инженерии. Тема, касающаяся морфологии хромосом в медицинской биологии, углубляется изучением строения теломерных участков хромосом и их значение в развитии опухолей, наследственных синдромов преждевременного старения. При изучении медицинской биологии студенты знакомятся со строением и функцией нуклеиновых кислот. На занятиях элективного курса студенты имеют возможность детально изучить молекулярные механизмы репарации ДНК и наследственные болезни, связанные с мутацией генов репарации ДНК. Отдельные занятия элективного курса посвящены таким важным с практической точки зрения вопросам как геновая инженерия, геновая терапия. На практических занятиях по медицинской биологии небольшое время отведено для изучения механизмов репликации ДНК. На элективном курсе можно более детально рассмотреть эти процессы и, что очень важно для будущих врачей, обосновать основной молекулярно-генетический метод диагностики – полимеразную цепную реакцию (ПЦР). Создается также возможность более подробно осветить значение молекулярно-генетических методов в диагностике моногенных заболеваний, судебной медицине, идентификации личности человека.

Считаем, что такой подход способствует более глубокому осмыслению учебного материала, сущности процессов и является необходимым для формирования творческой индивидуальности студента.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДИКИ «2С70»

Леженко Н.І., Бабайлов В.К. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Однією з важливіших проблем підготовки фахівців є відсутність ефективних методик формування понять. Метою даного доклада є інтерпретація і популяризація нової науково-обґрунтованої методики формування поняття – методики "2С70", розробленої на кафедрі економіки підприємства Харківського національного автомобільно-дорожнього університету.

Існує значна кількість наукових публікацій з інтерпретації методики «2С70», зокрема, отримано й авторське свідоцтво. Доведена її позитивна роль в підвищенні ефективності вищої освіти. Був досліджений й зв'язок даної методики з Болонським процесом, Болонською системою освіти, можливість її використання в даній системі. Головне положення даної методики: «Найбільший внесок в поняття (приблизно 70%) вносять всього лише два найважливіші аспекти – сутність і зміст». Зокрема: «Сутність вносить внесок в поняття 50%, а зміст - 20%». Звідси була запропонована і назва методики - «2С70». Тут «2С» - аббревіатура російських термінів «Сущность» і «Содержание».

Тому формування будь-якого поняття повинне здійснюватися, головним чином, на основі двох його найважливіших аспектів, якими є сутність і зміст. Загальнонаукова категорія «Сутність» означає найголовнішу властивість будь-якого поняття, а «Зміст» – склад основних його елементів. Решта аспектів поняття лише доповнюють, уточнюють його, і їх разом узятий, сумарний внесок складає лише 30%. Важливо й те, що сутність та зміст формуються виключно стисло: так, наприклад, сутність менеджменту визначається як організація виробництва; зміст менеджменту включає шість елементів: планування, проектування, мотивацію, контроль, ділове спілкування і прийняття рішення. Така концентрація інформації сприяє значній економії часу викладання і підвищенню якості засвоєння висловлюваного викладачем матеріалу. Досвід засвоєння студентами автомобільного факультету навчальних дисциплін дозволяє стверджувати, що навіть за найскромнішими оцінками досягається приблизно двократне скорочення його часу.

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВНЗ

Літяга І.В. (*Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна*)

Підготовка студентів-першокурсників до навчально-виховного процесу залежить від їх адаптації до умов ВНЗ.

На перших етапах навчання у вищому навчальному закладі зі студентами-першокурсниками активно повинна проводитись робота, спрямована на розширення системи психологічних та соціально-педагогічних заходів з метою полегшення їх адаптації до процесу навчання і виховання. Процес адаптації проходить на декількох рівнях «пристосування»: до нової системи навчання; до режиму праці і відпочинку; до входження в новий колектив, складність же його студентами визначається великим обсягом інформації, відсутністю навичок самостійної роботи, яке викликає велике емоційне напруження, що нерідко призводить до розчарування у виборі майбутньої професії. Першокурсники мають труднощі при засвоєнні знань тому, що у них не сформувалися такі соціально-психологічні риси, як: готовність до самостійного навчання, самоконтролю та адекватної самооцінки, володіння своїми індивідуальними особливостями пізнавальної діяльності, уміння правильно розподілити свій робочий час для самостійної підготовки. Основною метою технології роботи зі студентами-першокурсниками є детальне визначення кінцевого результату, метою якого є успішна адаптація їх до умов навчально-виховного процесу у вузі. Необхідним є розподіл процесу досягнення на послідовні взаємопов'язані етапи дій, у виконанні яких мають взяти участь куратори, викладачі, адміністрація, студентське братство, студентська соціальна служба. Така технологія повинна включати ознайомлення з ситуацією і типовими проблемами навчання і виховання у вищому закладі освіти, мотиваційний компонент, формування чутливості до змін в оточуючому середовищі і разом з тим позитивне мислення, щоб забезпечити змогу конструктивно сприйняти такі зміни.

При успішній адаптації студенти отримують можливість максимально успішно самореалізовуватись без надмірних зусиль в навчальній та майбутній професійній діяльності.

К ПРОБЛЕМЕ СТИЛИЗАЦИИ, КАК ФОРМЕ ВЫРАЗИТЕЛЬНОСТИ В ДЕКОРАТИВНОМ НАТЮРМОРТЕ

Лозинская Я.О. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

На занятиях по дисциплине «Живопись» студенты направления «Архитектура» выполняют академические работы по теме: «Декоративный натюрморт». Учебные задачи, стоящие перед студентами в процессе работы над декоративным натюрмортом, состоят в следующем: выявить характерные качества и усилить их в декоративной переработке; создать общее впечатление нарядности в работе; научиться красиво пластическими средствами обобщать форму, то есть стилизовать.

Стилизация издавна используется в орнаментах, плакатах, логотипах, шаржах. Она задействована здесь, как главное средство выражения идеи. Ее начали применять в своих работах живописцы начала XX века.

Для стилизации натюрморта минимальными графическими средствами из основных, характерных черт изображаемой группы предметов создается творческая работа. Для ее создания нужно найти те линии и формы, которые бы с наибольшей точностью передавали характер предметов, возможно даже утрируя их, но не переводя в гротеск. При стилизации не передается объемно-пространственное построение, здесь действует воображение зрителя, которое само «дорисовывает» его в своем представлении. Здесь работают уплощение, повышение цветового звучания, художественная выразительность, условность.

Предметы необходимо стилизовать согласно их формообразованию с учетом источника света (или же без него). Пропорции предметов должны сохраняться, но могут немного изменяться. Необходимо определить, какой вид контраста будет задействован, будет ли присутствовать контур, или же изображение целиком будет пятновое, какова будет роль узорочья или же можно обойтись без него, какой будет колорит и звучание работы. Результатом должна быть выразительная, эмоциональная, творческая работа, в которой заложен сложный образ. Он должен возбуждать воображение зрителя, заставить его мыслить ассоциативно и нестандартно.

Декоративный натюрморт дает возможность развития у будущих архитекторов чувство цветовой гармонии, ритма, количественной и качественной соразмерности цветовых плоскостей в зависимости от их светлоты, насыщенности и теплостудности, и в целом активизирует творческие силы студентов. При помощи стилизации студент учится выделять главное и, творчески переосмыслив, воплотить свой замысел в материале, что очень важно для роста его профессионального уровня.

О ВНЕДРЕНИИ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС НОВЫХ ФОРМ ОБУЧЕНИЯ

Лысанова А.М., Киреева М.П. *(Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, г. Харьков, Украина)*

Необходимым условием эффективной подготовки студентов при изучении ими экономических дисциплин является внедрение в учебный процесс новых неординарных форм обучения.

Одной из таких неординарных форм обучения студентов являются тренинги.

Проведение тренингов особенно актуально при изучении экономических дисциплин, так как позволяет приобрести и развить навыки самостоятельности при принятии эффективного решения в какой-либо проблемной хозяйственно-экономической ситуации.

Кроме того, тренинг предполагает использование групповой динамики с выделением микрогрупп и их лидеров, что является залогом активизации обучаемых студентов.

Тренинг должен проводить специально подготовленный к этому виду занятий преподаватель (тренер), владеющий видеокамерой и использующий магнитофон и телевизор.

Относительно хозяйственно-экономической ситуации должно быть принято оптимальное экономическое решение в условиях ограниченного таймера.

Проведение тренингов позволяет студентам приобрести опыт командного взаимодействия, что является немаловажной составляющей успеха личности в бизнесе. При этом повышается социальная активность и личная ответственность студента за принятое решение, так как тренинг предполагает участие каждого студента в процессе принятия решения по сложившейся хозяйственно-экономической ситуации.

Тренинг предполагает процедуру отслеживания при просмотре отснятого на видеокамеру материала, при которой производится анализ собственных действий каждого обучаемого выявление ошибок в процессе коммуникаций.

Опыт проведения тренингов преподавателями кафедры экономики предприятия имеется среди слушателей фактора повышения квалификации и переподготовки кадров. И этот опыт показывает, что занятия, проводимые в форме тренингов, очень полезны для студентов всех специальностей, а особенно для уже функционирующих лид-менеджеров и ко-менеджеров.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ МАРКЕТИНГУ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ВИЩИХ ЕКОНОМІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Майковська В.І. *(ПВНЗ Харківський інститут економіки ринкових відносин та менеджменту, м. Харків, Україна)*

Розглядаючи професійну підготовку як цілісний педагогічний процес, ми цілком погоджуємося з Л. Грень, що в умовах ринкових відносин він є якісно новим утворенням, яке нетотожне механічному поєднанню процесів виховання, навчання та розвитку [2]. На даному етапі в Україні відбувається перехід до такої стадії розвитку економіки, коли знання стають джерелом прибутку. Саме цими обставинами зумовлене виникнення терміну «економіка знань», формування якої вимагає нового концептуального підходу до змісту та організації професійного навчання, до урахування в процесі професійної підготовки явища конкуренції на ринку освітніх послуг [1]. Наявність конкуренції підвищує динамічність професійної освіти, сприяє впровадженню альтернативних педагогічних концепцій та інноваційних технологій навчання.

Результати дослідження сучасного стану ринку вищої освіти свідчать про необхідність вести професійну підготовку в умовах ринку споживачів [3]. Для ситуації ринку споживачів характерними є широкий вибір вищих навчальних закладів (ВНЗ); можливість враховувати в процесі професійної підготовки запити споживачів і замовників; повернення до ефективної організації практики і працевлаштування випускників; проведення локальних маркетингових досліджень ринків освітніх послуг і праці. Сучасному споживачу важливі гарантії того, що ВНЗ надає дійсно якісні освітні послуги та забезпечує високий рівень його професійної підготовки. В ситуації ринку споживачів вимоги до якості професійної підготовки диктують абітурієнти і студенти, що підсилює потенціал ВНЗ та вимагає активного застосування інструментів маркетингу в його діяльності. Проте слід звернути увагу, що в системі вищої професійної освіти маркетингова діяльність доцільна як діяльність структурних підрозділів на громадських засадах. Тому застосування інструментів маркетингу в діяльності ВНЗ є сферою активного залучення до цього процесу насамперед студентів спеціальності «Маркетинг», що суттєво поліпшує зміст їх практичної професійної підготовки та є інновацією. З цією метою в ПВНЗ Харківський інститут економіки ринкових відносин та менеджменту була розроблена структура Бізнес-центра маркетингової освіти.

Бізнес-центр являє собою спрощену модель відділу (служби) маркетингу реально діючого суб'єкта ринку в конкретній галузі. Головною метою його

діяльності є забезпечення конкурентоспроможності даного ВНЗ та його випускників на ринках праці й освітніх послуг.

Бізнес-центр - це комплекс сучасних освітніх технологій, які дозволяють вперше як основний напрям професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю використовувати маркетингову діяльність. Імітація справжньої маркетингової діяльності в межах такої моделі дозволяє не тільки давати студентам необхідні знання з конкретних фахових питань, а й формувати у них відповідні компетенції в процесі виконання завдань (операцій) на конкретних робочих місцях. Структура Бізнес-центру побудована за функціональним принципом. Функції Науково-дослідного сектору як одного з підрозділів Бізнес-центру розподілені за двома напрямками: наукова й дослідна робота. Студенти збирають й обробляють інформацію з метою моніторингу міжнародного, національного та регіонального ринків праці; вивчають потреби та мотивацію споживачів освітніх послуг; аналізують фактори, що формують потреби в освітніх послугах; досліджують асортимент освітніх послуг інших ВНЗ. Аналіз конкуренції на ринку освітніх послуг здійснюється у межах загальної системи збору і обробки інформації про діяльність ВНЗ, що пропонують споживачам ті ж самі освітні послуги, їх наукову і навчально-методичну продукцію. Як об'єкти аналізу найчастіше використовуються відгуки студентів, випускників, їх батьків про якість професійної підготовки; рекламні заходи; матеріали конференцій; результати участі в конкурсних проектах. Як інструмент маркетингу студентами також застосовується сегментація: споживачі освітніх послуг групуються за географічними, національними, віковими, професійними (на основі фаху батьків) й матеріальним ознаками. Необхідною умовою при використанні маркетингового підходу до організації професійної підготовки маркетологів є вивчення і прогнозування кон'юнктури ринків праці та освітніх послуг, що пов'язано з підтримкою іміджу даного ВНЗ, формуванням його освітнього бренду.

Враховуючи досвід діяльності Бізнес-центру маркетингової освіти в ПВНЗ Харківський інститут економіки ринкових відносин та менеджменту, ми вважаємо, що дієвість даної інноваційної форми організації професійного навчання обумовлена покращенням якості теоретичної й практичної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю шляхом оптимізації функціонування діяльності даного ВНЗ як суб'єкта ринку освітніх послуг та вимагає сповідування науково-педагогічним колективом відповідної системи цінностей, норм і правил. Подальші наукові пошуки пов'язуються нами з дослідженням засад розробки технології професійної підготовки майбутніх маркетологів як конкурентної переваги вищого економічного навчального закладу в умовах ринку споживачів.

ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ КУРСОВОГО И ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ

Макаров В.О., Калинин А.А., Шевченко Л.Ф. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В процессе обучения в ВУЗе и, в частности, ОГАСА студенты выполняют ряд курсовых проектов. При этом учебным планом предусматривается их самостоятельное выполнение под руководством преподавателей, ведущих соответствующие курсы. В ходе разработки проектов проявляется способность студентов к самостоятельной работе с нормативной и справочной документацией, создаются условия для детальной проработки стандартных инженерных решений, а также накапливаются знания на основе которых появляется вероятность генерирования новых идей и их воплощения в реальные проекты. Результатом подведения итогов обучения и оценки уровня приобретенных знаний студентами является защита дипломных работ специалистов и магистров на подготовку которых отводится около 2 месяцев.

Дипломное проектирование, как известно, по своей структуре представляет собой не что иное, как набор взаимосвязанных курсовых проектов, аналоги которых в отдельности прорабатывались ранее на младших курсах. В этом случае уместно говорить об оптимизации курсового и дипломного проектирования, предусматривая исключение дублирования в расчётах.

В свое время предпринимались попытки введения *сквозного проектирования* - предлагалось считать выполнение курсовых проектов этапами разработки дипломного проекта, однако по различным причинам этот процесс не был доведен до стадии внедрения.

В настоящее время в условиях расширения полномочий ВУЗов нам представляется возможным реанимирование этой методики. Реализация подобной методики позволит сократить отведенное время на разработку дипломного проекта. Но для этого необходимо предусмотреть в учебном плане перераспределение нагрузки между курсовым и дипломным проектированием, а высвободившееся время можно будет использовать, например, для работы со студентами в области научно-исследовательских изысканий. В свою очередь это повысит уровень дипломного проекта, т.к. теоретически и практически студенты 5-го курса лучше подготовлены к научной работе и с полной осознанностью будут подходить к проведению исследований и их теоретическому обоснованию.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКІВ ВВНЗ

Маміч В.В., Оленєв М.В., Дроздова О.В. *(Військова академія, м. Одеса)*

Основні критерії якості підготовки випускників вищого військового навчального закладу визначаються у наступних питаннях:

для чого існує ВВНЗ? – як будь-які підприємства чи організації він виробляє «продукцію особливого роду – офіцерські кадри для ЗС України» у потрібних кількостях і спеціалізаціях;

чи має значення якість такої «продукції»? – потрібна якість має бути вищого на даний час у світі гатунку – саме це, в першу чергу, забезпечує безперервну державну незалежність на протязі життя поколінь населення;

для чого призначений випускник ВВНЗ? – за великим рахунком – для захисту Вітчизни від зовнішніх ворогів; що для цього потрібно, якими суттєвими властивостями він має відрізнятися (зокрема безумовної вірності військовій присязі)? – по-перше випускник ВВНЗ повинен бути професіоналом у тій сфері військових знань, в якій він отримує знання, вміння і навички на протязі навчання у ВВНЗ. По-друге ставиться здатність швидко пристосовуватись до нових, часом нестандартних умов як у мирний, так і у воєнний час. По-третє, мати певні психологічні і фізичні властивості, такі як добру фізичну підготовку і здоров'я, волю, рішучість, сміливість, врівноваженість, дисциплінованість, ретельність, чесність, порядність.

Виходячи з вищесказаного, можна дати таке визначення поняттю «якість підготовки випускника ВВНЗ» - це складний комплекс властивостей випускника ВВНЗ, який забезпечує його успішну діяльність на первинних посадах у військах і перспективу службового росту як у мирний так і у військовий час. Тут треба відзначити, що сьогодні, відповідно до сучасних освітніх реформ, виникає стійка тенденція на стандартизацію якісних характеристик випускника ВВНЗ. В цьому аспекті цікавим є запропонування системи чотирьох головних критеріїв, які характеризують якість засвоєння випускниками ВВНЗ нормативної діяльності фахівця з вищою військовою освітою, включаючи якість засвоєння програмного навчального матеріалу.

Таким чином якість підготовки випускника ВВНЗ повинна визначатися через його здатність використовувати отримані за програмою підготовки теоретичні знання в практичній діяльності, ефективно організовувати свій професійний, методичний і науковий розвиток і сприйняття нових знань і технологій на користь підвищення свого професійного рівня і покращення виконання посадових обов'язків підлеглими.

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ФАХІВЦІВ У ВВНЗ США

Маміч В.В., Тодорич І.В., Трушков Г.В. *(Військова академія, м. Одеса)*

Структура підготовки курсантського та професійного сержантського складу у США складається з військових училищ (академій), курсів позавійськової підготовки резерву, школи родів військ, системи заочного навчання, набір на навчання із числа ворент – офіцерів, сержантів, рядових, набір із числа цивільних спеціалістів, набір із числа офіцерів національної гвардії, набір із резерву.

Значна кількість джерел підготовки та комплектування офіцерського складу ЗС США дає змогу оперативно, динамічно та з високою якістю забезпечувати їх кваліфікованими військовими фахівцями. Крім того, кожен із видів ЗС має доволі розгалужену й потужну систему перепідготовки та підвищення кваліфікації офіцерського складу. У Сухопутних військах це – армійський командно-штабний коледж (основне та заочне відділення, підготовка офіцерів резерву, відділення перепідготовки командирів, офіцерів штабів, підготовчі курси офіцерів армій інших країн: армійський військовий коледж (штабний коледж, національний військовий коледж, військово-промисловий коледж, військові навчальні заклади армій країн НАТО): національний інститут зі стратегічних досліджень: університет національної оборони (вищий інститут оборони, штабний коледж, індустріальний коледж, національний військовий коледж). Подібні системи підготовки військових фахівців мають також інші види ЗС США.

Три основні військові училища США готують офіцерів: у Вест-Пойнті (штат Нью – Йорк) – для Сухопутних військ, у Колорадо-Спрингсі (штат Колорадо) – для Військово-повітряних сил, в Аннаполісі (штат Мериленд) – для Військово-морських сил (через високий рівень підготовки їх частіше називають академіями). Про суворість професійного відбору у Вест-Пойнті та напруженість підготовки красномовно свідчить те, що приймають до нього 1500 осіб, а через чотири роки випускають лише 1000. Насичена навчальна програма включає загальноосвітню та професійну підготовку.

Професійне навчання кадетів складається з початкової військової підготовки – одразу після вступних іспитів (300годин) і подальшої військової підготовки (перший курс–45 годин, другий–245, третій–773, четвертий курс–825 годин).

Таким чином, система підготовки військових фахівців у США має свої особливості, які потрібно вивчати фахівцям та впроваджувати кращі з них.

ПРОБЛЕМЫ ПРЕПОДАВАНИЯ КУРСА ФОТОГРАММЕТРИЯ

Мельник Е.Б. (*Одесский государственный аграрный университет, м. Одесса, Украина*)

Фотограмметрия является обязательной наукой для обучения по специальностям «Географические информационные системы», «Землеустройство», «Государственный земельный кадастр», «Геодезия», а также специалистам производства, занятым фотограмметрическими работами.

Но в настоящее время, в связи с потерей престижа на рынке образования специалистов технических наук, всё больше возникает проблема выращивания магистров фотограмметристов, и как следствие этого - преподавания курса «Фотограмметрии» в вузах. Также в последнее время появилось мнение об «отмирании» фотограмметрии, в связи с появлением дистанционного зондирования. Все это привело к проблемам преподавания курса «Фотограмметрии» в вузах нашей страны. Зачастую фотограмметрию в вузах преподают не дипломированные фотограмметристы, а специалисты, которые изучали фотограмметрию как предмет во время изучения своей основной специальности. Все еще усложняется отсутствием материалов для подготовки преподавателя к занятиям, отсутствием разнообразия учебных пособий. Книги по данному курсу выпускаются крайне редко, а старые труды списываются бездумно библиотекой, не советуясь с кафедрой использующей их для работы со студентами. Часто отсутствует возможность обучения преподавателей на курсах повышения квалификации.

В тоже же время фотограмметрия остается актуальной для работы специалистов различных специальностей. Также актуальным остается создание проекта и схемы маршрутов для фотографирования определенных объектов и обработка этих данных, так как не всегда на производстве имеется возможность покупки дорогостоящих спутниковых снимков.

Для более качественного обучения студентов было бы полезным создание специализированного интернет ресурса, посвященного обучению курса «Фотограмметрия», где преподаватели данного курса могли бы выставлять написанные методические пособия для самостоятельной работы студентов и обмениваться опытом учебного процесса с коллегами.

КЛАУЗУРНЫЙ МЕТОД В АРХИТЕКТУРНОМ ПРОЕКТИРОВАНИИ

Мельник Н.В. (Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)

Клаузура, как разновидность графической подачи архитектурного замысла является наброском. Эскизная подача требует ясности, выразительности формы, правильно расставленных акцентов и доминирующих черт проектируемого объекта. Таким образом, клаузура выступает как способ развития творческих способностей. Живость и быстрота подачи достигается за счет техники и материалов: акварель, гуашь, фломастеры, маркеры, гелиевые ручки, цветные карандаши, пастель, сангина.

Ограниченные сроки выполнения тематической клаузуры как этапа в разработке курсового проекта (4 академических часа) требуют аналитического подхода к проектируемому объекту. *Клаузура здесь выступает как результат рефлексии* себя самого, своей деятельности, а так же объекта, на который направлена проектная деятельность.

Клаузурный подход актуален в условиях сокращения количества учебных часов. На каждом из этапов разработки курсового проекта важна тщательность проработки таких аспектов как образ проектируемого объекта, градостроительная ситуация, архитектурно - планировочное решение, объемно-пространственные характеристики, конструктивные решения, предметное наполнение и благоустройство проектируемого пространства. Вариативный поиск таких емких разделов сопровождается конкретизацией деталей, однако, в эскизной манере. Содержательная сторона клаузуры зависят от уровня подготовленности студента, от масштаба поставленной архитектурной задачи и должна быть поддержана композиционными средствами и видом изобразительных материалов.

Клаузуры как задания с определенной степенью завершенности важны для соблюдения сроков выполнения КП. Аудиторные и домашние клаузуры, на мой взгляд, должны представляться в группе в режиме коротких презентаций. Обсуждение и сравнительный анализ решений помогает развить в студентах критическое мышление, культуру дискуссии как способа общения на профессиональной почве. Коллективное обсуждение клаузур демонстрирует индивидуальность авторских подходов в разработке проектных решений, вариативность возможных решений в рамках одного проектного задания, носит позитивный характер для становления собственного почерка будущих архитекторов.

О НЕОБХОДИМОСТИ РАЗРАБОТКИ УЧЕБНОГО ПОСОБИЯ «СПРАВОЧНИК ИНЖЕНЕРА ТЕХНИЧЕСКОГО НАДЗОРА ЗА СТРОИТЕЛЬСТВОМ»

Менейлюк А.И., Бичев И.К. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В системе «Высшей школы» постоянно происходит модернизация старых учебных и методических пособий (учебников) и разработка новых. В нашем ВУЗе и в частности на кафедре «Технологии строительного производства» постоянно успешно разрабатываются учебно-методическая литература.

Согласно, Постановления Кабинета Министров Украины от 23 мая 2011 года №554, инженеры технического надзора за строительством должны пройти обязательную профессиональную аттестацию и по ее итогам получить квалификационный сертификат.

В связи с этим, целью статьи является обоснование необходимости разработки нового учебно-методического пособия, которое позволит:

- более качественно производить подготовку инженеров технического надзора за строительством к профессиональной аттестации;
- обучать студентов строительных специальностей основам специализации «инженер технического надзора за строительством».

В «советский» период основные специалисты строительного производства были обеспечены качественной и на доступном языке разработанной учебной литературой, например: справочник инженера-строителя; справочник инженера-проектировщика; справочник инженера-строителя отделочника; справочник инженера-строителя монтажника.

На сегодняшний день новых специализированных учебников, или учебных пособий для инженеров технического надзора за строительством в Украине, к сожалению нет. Но за годы независимости Украины появилось множество нормативных документов. Их необходимо учитывать при техническом надзоре. Например: ДБН А.3.1-5-2009 «Організація Будівельного Виробництва. Управління, організація і технологія»; ДБН В.2.6-98:2009 «Бетонні Та Залізобетонні Конструкції. Конструкції будинків та споруд»; ДСТУ-Н Б А.2.2-10:2012 «Настанова з організації проведення експертизи проектної документації на будівництво», ДБН А.2.2-3-2011 «Склад та зміст проектної документації на будівництво об'єктів», ДБН В.1.2-14-2009 «Загальні принципи забезпечення надійності та конструктивної безпеки будівель, споруд, будівельних конструкцій та основ», и др.

Кроме этого, появилось много новых технологий и материалов для их реализации, на которые нет нормативной литературы. Поэтому в таком справочнике необходимо привести критерии оценки их качества, хотя бы рекомендательного характера. Но жизнь не строит на месте, и мы не можем ждать выпуска новой нормативной литературы.

Поэтому на кафедре Технологии строительного производства ОГАСА запланировано разработка учебного пособия «Справочник инженера технического надзора за строительством».

- Основные разделы пособия будут состоять из следующего:
- Государственная политика и надзор в области градостроительной деятельности.
- Стандартизация и Сертификация в строительстве.
- Технический надзор заказчиков (застройщиков) за качеством строительства.
- Контроль качества и Экспертиза проектной продукции в проектной организации.
- Технический надзор за качеством строительства по видам строительно-монтажных работ.
- Особенности работы с исполнительной документацией.
- Приемка законченных строительством объектов
- Основные причины неравномерных осадок и деформации зданий и сооружений.
- Предупреждение преждевременного износа зданий и сооружений.

Опыт разработки учебно-методической литературы на кафедре «Технологии строительного производства» насчитывает не один год. За последние восемь лет было издано: учебник, четыре учебных пособия и более тридцати методических указаний. При разработке литературы принимали участие не только специалисты кафедры, но и известные ученые и специалисты ведущих ВУЗов и строительных организаций (ООО Хенкель Баутехник (Украина), Промбудремонт, ИНАПиК и ДонНАСА). Учебник и серия «Современное строительство» отмечены золотыми медалями на всеукраинском и международном конкурсах.

Вывод. Разработка и публикация учебного пособия «Справочник инженера технического надзора за строительством» позволит обучить студентов строительных специальностей основам технического надзора. Пособие может быть использовано и при подготовке инженеров технического надзора за строительством к профессиональной аттестации.

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЯК СИНЕРГЕТИЧНА СИСТЕМА

Мокін Б. І., Писклярова А. В. (*Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна*)

Взаємодії викладачів і студентів університету під час навчального процесу присвячено багато наукових публікацій, але в основному педагогічного характеру і по окремих напрямках.

Авторами розпочато дослідження синергетичного ефекту взаємодії студентів і викладачів університету, який розглядатимемо як синергетичну багатозв'язну ієрархічну логіко-динамічну стохастичну систему. Елементами цієї системи є: академічні групи, кафедри, органи управління та забезпечення факультетів, інститутів та університету в цілому.

Узагальнені математичні моделі академічної групи та кафедри університету матимуть такий вигляд

$$\vec{X}(t) = \vec{F}_r(\vec{U}, \vec{V}, t), \quad (1)$$

$$\vec{Y}(t) = \vec{F}_k(\vec{Q}, \vec{Z}, t), \quad (2)$$

де $\vec{X}(t), (\vec{Y}(t))$ - вектор усереднених проекцій (реакцій) академічної групи (кафедри), який визначається векторами усереднених проекцій управління $\vec{U}(t), (\vec{Q}(t))$ та завади $\vec{V}(t), (\vec{Z}(t))$.

Для академічної групи запропонована наступна множина проекцій: x_1 - знання теорії дисциплін; x_2 - уміння застосовувати теорію на практиці; x_3 - навички роботи з апаратурою; x_4 - уміння знаходити потрібну інформацію; x_5 - уміння самонавчатись; x_6 - воля до самонавчання; x_7 - швидка адаптація до нової техніки; x_8 - уміння працювати в колективі над поставленими завданнями в якості одного із виконавців; x_9 - уміння працювати з колективом в якості керівника; x_{10} - сприятливість до загальнолюдських цінностей; x_{11} - любов до батьків і Батьківщини; x_{12} - здатність рахуватись з чужою точкою зору; x_{13} - ступінь дисциплінованості.

Множина проекцій вектора управління академічними групами представлена такими елементами: u_1 - якість лекцій; u_2 - якість практичних і семінарських занять; u_3 - якість лабораторного практикуму; u_4 - якість консультацій викладачів; u_5 - ступінь забезпечення предмета якісною навчальною та методичною літературою; u_6 - вплив бібліотеки; u_7 - вплив Інтернету; u_8 - ступінь самостійності виконання домашніх завдань і курсових робіт; u_9 - вплив комп'ютеризації навчального процесу; u_{10} - вплив деканату та факультетських

керівників і громадських організацій; u_{11} - вплив директорату інституту та інститутських керівників і громадських організацій; u_{12} - ступінь взаємодопомоги з боку інших членів бригади чи інших мешканців спільної кімнати в гуртожитку; u_{13} - вплив органів студентського самоврядування та профспілок.

Для вектору кафедри множина проекцій така: y_1 - якість лекцій викладача; y_2 - якість його практичних і семінарських занять; y_3 - якість лабораторного практикуму; y_4 - якість консультацій; y_5 - інтенсивність контрольних заходів, за допомогою яких викладач отримує інформацію про те, як засвоюють його предмет студенти; y_6 - якість навчальних та методичних матеріалів, створених викладачем; y_7 - ступінь дисциплінованості викладача під час проведення занять; y_8 - ступінь участі у виховній роботі; y_9 - значимість наукових здобутків викладача, його вклад в підготовку науково-педагогічних кадрів через залучення студентів до написання наукових статей, створення винаходів, керівництво аспірантами та докторантами; y_{10} - ступінь участі викладача в нарощенні фінансової та матеріальної бази кафедри; y_{11} - значимість навчальних матеріалів, створюваних викладачем; y_{12} - ступінь участі викладача в житті кафедри, факультету, інституту, університету, включаючи обов'язки координатора по напрямку; y_{13} - ступінь участі викладача в роботі наукових, громадських чи політичних організацій за межами університету.

Множина проекцій вектора управління $\bar{Q}(t)$ представлена такими елементами: q_1 - ступінь власного знання викладача теоретичних основ предмета, який викладається, q_2 - ступінь власного уміння викладача застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, q_3 - ступінь володіння викладачем апаратурою, включаючи комп'ютер, q_4 - вплив заходів матеріального стимулювання, q_5 - вплив заходів морального заохочення (грамоти, нагороди, почесні звання), q_6 - робота над дисертаціями, науковими монографіями, q_7 - інтенсивність підвищення педагогічної кваліфікації, включаючи створення навчальних посібників і підручників, q_8 - вплив органів управління (накази, подяки, догани, відрядження, путівки), q_9 - вплив інших членів кафедри, q_{10} - вплив сімейних стосунків - батьків чи членів подружжя, q_{11} - вплив бібліотеки, q_{12} - вплив Інтернету, q_{13} - ступінь забезпечення викладача комп'ютерною технікою і науковою та навчальною апаратурою.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЗМІСТУ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ У ВНЗ I-II РІВНІВ АКРЕДИТАЦІЇ – ВИМОГА ЧАСУ

Моторна Л.В. (*Вінницький технічний коледж, м. Вінниця, Україна*)

Оновлення освіти – справа вельми складна. Удосконалення навчально-виховного процесу у ВНЗ I-II рівнів акредитації пов'язане з необхідністю модернізації науково-методичної роботи, її вдосконалення на інноваційній основі. Йдеться, насамперед про залучення педагогів у творчу діяльність та дослідно-експериментальну роботу і формування в них нових підходів до організації науково-методичної роботи, нового розуміння педагогічної творчості.

Відповідно до сучасних вимог освіти у ВНЗ I-II рівнів акредитації зросла потреба у викладачах, які здатні модернізувати зміст своєї діяльності шляхом критичного, творчого її удосконалення, використання досягнень науки і перспективного педагогічного досвіду. У викладачах, які активно проводили б власні наукові дослідження та були спроможними організувати науково-дослідницьку роботу серед студентів. Хоча ВНЗ I-II рівнів акредитації не є тими навчальними закладами, які повинні впроваджувати наукову діяльність, і викладачі є педагогічними, а не науково-педагогічними працівниками, та наукова діяльність їх є вимогою часу. Тому організація науково-методичної роботи є одним із основних напрямів діяльності методичної служби коледжу.

Вирішити проблему методологічної переорієнтації процесу навчання та виховання на розвиток компетентного, конкурентноздатного фахівця, можна тільки шляхом підвищення ефективності праці кожного педагога, якнайповнішого використання його потенціальних творчих можливостей.

Для того, щоб вирішити ці завдання потрібен новий погляд на структуру і зміст науково-методичної роботи з педагогічними кадрами. Тільки та методична робота, яка організована на наукових засадах, може забезпечити підтримання належної професійної форми як кожного з її учасників, так і колективу в цілому, забезпечити адекватну реакцію на всі інноваційні процеси, що відбуваються і в освіті, і в суспільстві в цілому. Звичайно це не означає, що викладачі щодня мають займатися науковими дослідженнями, але вони мають побудувати свою власну концепцію науково-дослідницької роботи, поставити певну мету, спрогнозувати результат і уміло рухатися до їх виконання.

Сьогодні відомі форми методичної роботи передбачають колективну, групову та індивідуальну роботу. І, звичайно, для забезпечення систематичної

практичної допомоги кожному педагогові слід використовувати всі ці форми. Проте, і практичний досвід, і сучасні теоретичні дослідження дійшли висновку про те, що методичну роботу необхідно перебудувати так, щоб вона була зорієнтована на особистість педагога. Тому перевагу в системі науково-методичної роботи слід віддавати індивідуальним формам і методам організації діяльності.

Однією з найефективніших форм індивідуальної методичної роботи є проведення методичних консультацій з найрізноманітніших актуальних питань та самоосвіта. Індивідуальні консультації можуть проводитися в результаті проведеного аналізу відвіданих занять, або вивчення педагогічного досвіду, а також у тому випадку, якщо у викладача виникають ті чи інші питання та труднощі.

Наступною ефективною формою є самоосвіта. Самоосвіта здійснюється за індивідуальними планами, зміст яких має зв'язок з проблемою, над якою працює весь педагогічний колектив, сприяє удосконаленню й розширенню психолого-педагогічних знань та умінь, підвищенню власної професійної майстерності. У процесі самоосвіти виділяють такі ступені послідовних вихідних витків спіралі процесу самоосвіти: 1) елементарна (низька), безсистемна, спонтанна самоосвіта, зумовлена переважно впливом зовнішніх чинників (наприклад, викладачу доручено підготувати виступ на засідання методоб'єднання). Їй властиві періодичний характер і недостатньо усвідомлена особистістю потреба в розвитку власних творчих здібностей; 2) допустима (середня) самоосвіта, що базується на осмисленні особистістю багатогранної педагогічної технології, врахуванні внутрішніх резервів, усвідомленні тактичної мети діяльності, самоаналізі її результатів та виявленні прагнення вдосконалювати свою професійну майстерність; 3) оптимальна (висока) самоосвіта, систематична, цілеспрямована, зумовлена набуттям суб'єктом професійних знань на методологічному, теоретичному та технологічному рівнях, а також здатністю синтезувати їх у процесі досягнення стратегічної професійної мети та власного самоствердження; 4) ідеальна (найвища) самоосвіта, що стала для викладача постійною, життєво необхідною потребою і характеризується самопізнанням, самореалізацією, самопрогнозуванням пошукової педагогічної роботи, у результаті чого формується певна професійна позиція і виробляється індивідуальний стиль професійної діяльності [2].

ХАРАКТЕРНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДОУНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТИ

Муранова Н.П. *(Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна)*

Важливою формою підготовки учнівської молоді до навчання у технічних університетах є: діяльність інститутів (факультетів) доуніверситетської (довузівської) підготовки, що у системі освіти виконують завдання розробки, впровадження та застосування гнучкої системи безперервної освіти; створення ефективних умов для загальноосвітньої і спеціальної підготовки учнівської молоді до вступу до ВНЗ; здійснення профорієнтаційної діяльності серед випускників різних закладів середньої освіти; пошук та підтримку різних видів обдарованості старшокласників; науково-практичне забезпечення діяльності науково-педагогічних працівників; здійснення якісної підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

Основу аналізу якості фізико-математичної освіти в системі доуніверситетської підготовки становлять об'єктивні показники: кількість старшокласників і абітурієнтів, які бажають отримати доуніверситетську підготовку; аналіз вступного, поточного, семестрового і річного контролю за результатами навчання у системі доуніверситетської підготовки; показники вступу до ВНЗ після проходження доуніверситетської підготовки та ін. Аналіз представлених статистичних індикаторів дозволяє визначити кореляційні зв'язки між змістом середньої освіти, педагогічною системою Інституту доуніверситетської підготовки та наявними соціально-економічними умовами її становлення (окремі характеристики такої залежності представлено у роботах О.Г. Балла, В.В. Давидова, М.П. Легкого, О.І. Ляшенка, О.О. Медведенко, В.М. Монахова, М.М. Поташника, О.М. Пехоти, О.Я. Савченко, Н.Ф. Тализіної, В.Л. Федяєвої та ін.).

Проведений за описаними показниками аналіз рівня фізико-математичних знань старшокласників у системі підготовки до навчання у технічному університеті дозволив визначити такі основні тенденції сучасної доуніверситетської освіти: 1) результативність й затребуваність системи доуніверситетської підготовки обумовлена низкою об'єктивних соціальних чинників (як-от: освітні реформи, демографічна ситуація, рівень доходів населення тощо); 2) розподіл знань, умінь та навичок старшокласників за рівнями (високим, достатнім, середнім, низьким) протягом 2008-2012 рр. є ситуативним (немає стійко вираженого характеру), що виражається у

неможливості прогнозування очікуваних результатів діяльності системи доуніверситетської підготовки; 3) найбільш ефективною сучасна система навчання фізики і математики в Інституті доуніверситетської підготовки є для старшокласників із середнім і низьким рівнями фізико-математичних знань, коли результати моніторингу демонструють покращення результатів вихідного тестування; 4) існує тенденція до неузгодженості результатів різних форм контролю знань із фізики і математики, зокрема: результати оцінювання навчальних досягнень школярів у середніх навчально-виховних закладах є завищеними у порівнянні з результатами оцінювання у системі доуніверситетської підготовки та зовнішнього незалежного оцінювання. Корені цього ми вбачаємо у невідповідності змісту і форм фізико-математичної освіти в різних педагогічних системах.

Загальна динаміка кількості старшокласників у системі доуніверситетської підготовки носить нелінійний синусоїдальний характер, що, на нашу думку, першочергово обґрунтовано освітніми реформами – переходом середньої загальноосвітньої школи на 12-ти річну систему освіти та повернення – до 11-річної; уведенням і універсалізацією механізмів зовнішнього незалежного оцінювання, уведенням 12-ти бальної системи оцінювання навчальних досягнень школярів та семестрового контролю; скороченням мережі загальноосвітніх навчально-виховних закладів у зв'язку з демографічною ситуацією в країні тощо. Загалом попит абітурієнтів на спеціальності технічного напрямку є сталим, що також визначає тенденції розвитку доуніверситетської освіти в Україні, оскільки саме фізико-математична підготовка абітурієнтів становить масову частку 50% від усіх інших напрямів підготовки. Це суперечить прийнятій у суспільстві думці щодо неактуальності серед сучасної молоді технічних професій та переважання попиту на суспільно престижні, інтелектуально статусні, високооплачувані професії.

Охарактеризовані тенденції визначають потреби сучасної системи доуніверситетської підготовки із фізики і математики у модернізації психолого-педагогічних і дидактичних умов змісту, форм і методів фізико-математичної освіти задля забезпечення сталості отриманих результатів, підвищення ефективності роботи зі слухачами підготовчих курсів високого і достатнього рівнів знань, забезпечення комплексного впливу на усі компоненти готовності до навчання у технічних університетах (мотиваційного, когнітивного, компетентнісного тощо).

ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ ПОТЕНЦИАЛА СТУДЕНТОВ В ВЫПОЛНЕНИИ НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ РАБОТ

Нахмуров А.Н., Гребенюк В.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Исторически сложилось так, что в СССР вузовская, отраслевая и академическая наука развивались параллельно. В зависимости от ситуации происходило перетекание кадров и финансирования. С развалом СССР отраслевая наука уничтожена практически полностью, академическая планомерно уничтожается в следствии ежегодного снижения бюджетного финансирования.

Как ни парадоксально, из этой неблагоприятной ситуации высшая школа вышла с положительным результатом – произошло значительное перетекание научных кадров в высшие учебные заведения. Таким образом, в значительной степени возросла роль высшей школы в развитии научных исследований. Этому по идее должен был способствовать переход на систему обучения «бакалавр-специалист-магистр».

Предусматривалось, что введение магистратуры будет способствовать развитию научно-исследовательской работы студентов. Вместе с тем, качество и количество научных исследований студентов снижается. Связано это со многими причинами. Следует остановиться на одной из них – отборе кандидатов в магистратуру. Из показателей рейтинга поступающего в магистратуру два раздела касаются общественной, спортивной и культурно-массовой деятельности и только один – непосредственно научной деятельности студентов.

Один из авторов настоящих тезисов в течение почти четырех лет принимает участие в выполнении хоздоговорной тематики. За этот период освоил работу с современными электронными геодезическими приборами, применяемыми в строительном производстве и при проведении научных исследований, научился обрабатывать и, что очень важно для мыслящего студента, анализировать полученные результаты, постоянно совершенствует компьютерную грамотность с целью оптимальной и оперативной обработки результатов геодезических измерений, осваивает азы научно-исследовательской работы.

Вместе с тем, староста группы, председатель или член студенческого совета, спортсмен могут получить 0,6-0,8 балла к рейтингу, а студент, принимающий непосредственное участие в выполнении НИР по хоздоговорным темам, получает ноль баллов.

Заслуживают критики и вступительные экзамены в магистратуру. Тестовая система оценки знаний не позволяет оценить склонность студента к научно-исследовательской работе, его оригинальность мышления и, в конце концов, его желание посвятить себя научно-исследовательской деятельности именно в стенах нашей академии.

Таким образом, напрашивается вывод о совершенствовании системы отбора студентов в магистратуру путем внесения существенных корректив как в показатели рейтинга так и во вступительные экзамены с целью выявления самых способных и талантливых, склонных решать сложные научные задачи.

Изложенное выше в полной мере соответствует и приему на обучение специалистов. Однако, в отличие от магистров, специалисты - завтрашние мастера и прорабы на строительных площадках, инженеры - проектировщики. В связи с этим необходимо уделить пристальное внимание выбору и наполнению содержанием спецкурсов.

В связи с тем, что инженерная геодезия изучается студентами на 1 курсе, при этом объем учебных часов катастрофически сокращается из года в год, следует исходить из того, что спецкурс по этой дисциплине должен решить главную задачу - умение выпускника работать с современными геодезическими приборами.

Однако, отсутствие современной материально - технической базы на кафедре инженерной геодезии, в первую очередь в достаточном количестве электронных геодезических приборов, не позволяет решить эту проблему.

Поскольку необходимы значительные средства, без бюджетных вливаний не обойтись. Вместе с тем ежегодные заявки в Министерство на приобретение геодезических приборов остаются без внимания. Обращения в Областной совет о выделении средств из местного бюджета также остаются без положительной реакции.

Усугубляется положение кафедры инженерной геодезии и тем, что с нового учебного года будет осуществлен набор бакалавров для обучения по новой специальности «Геодезия». При этом предусматривается подготовка специалистов и магистров. Это уже другой, на порядок выше, уровень обеспечения высокоточными геодезическими приборами для качественной подготовки кадров.

Поскольку на Юге Украины кадры такой квалификации на уровнях специалиста и магистра для строительной отрасли ранее не готовились, а потребность в них значительная, следовало бы ожидать помощь от спонсоров-крупнейших строительных компаний.

ТЕСТОВЫЕ ЗАДАНИЯ КАК ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА КОНТРОЛЯ ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ

Ненастина Т.А. (*Харьковский национальный автомобильно - дорожный университет, Харьков, Украина*)

Тестовый контроль знаний студента является неотъемлемой частью учебного процесса многих высших учебных заведений Украины. Однако использование тестового контроля студента является более эффективным и объективным по сравнению с традиционными методами выявления знаний студента. В настоящее время разработано множество как универсальных, так и специализированных программ для проведения тестирования по химии, каждая из которых имеет как свои преимущества, так и недостатки.

Преимущества тестового контроля:

Тестирование является более качественным и объективным способом оценивания, его объективность достигается путем стандартизации процедуры проведения, проверки показателей качества заданий и тестов целиком.

Тестирование – более справедливый метод, оно ставит всех студентов в равные условия, исключая субъективное мнение преподавателя.

Тесты – более объёмный инструмент, поскольку тестирование включает в себя тестовые задания по всем темам.

Тест это более точный инструмент, так, например, шкала оценивания теста из 20 вопросов, состоит из 100 делений, в то время как обычная шкала оценки знаний – только из четырёх.

Сборник задач по дисциплине «Химии» разработанный на кафедре содержит основные теоретические и дополнительные положения, а также примеры решения задач. Каждый раздел сборника имеет следующие уровни сложности: начальный, средний, высший и творческий. Для полноты определения уровня знаний используются различные типы заданий: дополните утверждение, установите соответствие в виде комбинации цифр и букв, укажите букву правильного ответа и др.

За каждое правильно решенное тестовое задание, в зависимости от его уровня сложности, начисляются баллы от 2 до 8. Количество тестовых вопросов рассчитано на 2 полных аудиторных часа работы студента. Студентам, набравшим менее 59 баллов, работа не засчитывается и для них назначается повторная сдача тестов.

АКТИВІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Нікіфорова Н.Й. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Небачений розвиток та інтенсифікація глобалізаційних процесів, становлення та розвиток економіки знань потребує глибоких змін у змісті освіти, навчальних технологіях, у самій філософії освітньої діяльності. В умовах розбудови економіки знань фахівці нової формації мають стати носіями нових якостей та компетенцій, які не можуть бути сформовані поза інститутом вищої освіти. Сформувати сучасні компетенції та сучасне економічне мислення не можливо без утвердження якісно нового рівня індивідуалізації навчального процесу, удосконалення форм і методів організації самостійної роботи студентів.

Посилення ролі самостійної роботи студентів приводить до зміни організації навчального процесу. Завданням навчального закладу стає не тільки надання студентам системи знань, умінь та навичок, але й забезпечення розвитку особистості кожного студента. Процеси навчання та становлення особистості - нероздільні, повинні здійснюватися послідовно та безперервно, щоб забезпечити здатність майбутнього фахівця до професійної діяльності, оновлення знань, підтримки рівня кваліфікації, саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності, індивідуальної і колективної творчості.

При організації самостійної роботи важливе значення має переосмислення ролі викладача, який повинен стати консультантом для студента при виконанні індивідуального самостійного завдання, наполегливо сприяти залученню студентів до активної наукової праці, розробляти якісне організаційно-методичне забезпечення індивідуальної роботи студентів, упроваджувати сучасні технології організації навчання, створювати атмосферу максимальної взаємодії та співпраці.

Самостійна робота виконує певні дидактичні функції: закріплення знань, одержаних під час аудиторної роботи, розширення і поглиблення учбового матеріалу, формування умінь і навичок самостійного виконання завдань, розвиток самостійності міркувань, придбання умінь щодо систематизації, планування, контролю й регулювання власної діяльності без допомоги викладача.

Самостійна робота студентів охоплює зазвичай три види робіт: самостійна робота, що забезпечує підготовку до поточних аудиторних занять (лекцій, семінарів, практик); пошукова аналітична робота; наукова робота.

Особливу увагу в сучасних умовах слід приділяти пошуковій та науковій роботі, яка повинна бути спрямована на розвиток творчих здібностей студентів. З цією метою створюється комплект завдань творчого характеру різного рівня складності в залежності від рівня підготовки та індивідуальності кожного студента. Пошукова аналітична робота може здійснюватися як у формі підготовки доповідей та рефератів за окремими питаннями курсу, так і в межах підготовки студентом міні-лекцій, написання есе на актуальні теми, складання кросвордів, словника термінів, створювання блок-схем та інтелект-карт, презентацій власної експертної оцінки актуальних проблем сьогодення. Наукова робота студента може складатися з виконання науково-дослідних робіт з подальшою презентацією результатів досліджень на студентських конференціях з профільних дисциплін та публікацією матеріалів у виді статей та тез доповідей.

Дуже ефективною формою організації самостійної роботи студентів в сучасних умовах є метод кейсів, який передбачає безпосередню участь студентів і викладача у обговоренні ділових ситуацій або завдань, сприяє розвитку вміння аналізувати різні ситуації, оцінювати альтернативи, вибирати оптимальний варіант і скласти план втілення його в життя.

Особливу увагу в сучасних умовах слід приділяти організації колективної самостійної роботи студентів, забезпечуючи при цьому максимальну зайнятість кожного. Робота в малих групах дозволяє студентам більш ефективно виконувати завдання з дисципліни за рахунок атмосфери співпраці. Всі етапи занять закінчуються аналізом виконаної студентами роботи, показом досягнутого результату.

Для підвищення ефективності самостійної роботи студента необхідно: забезпечення раціонального поєднання аудиторної та самостійної роботи студентів; наявність методичного матеріалу для ефективного перетворення самостійної роботи в творчий процес; своєчасне надання допомоги викладачем під час виконання студентом індивідуальних завдань; організація якісного контролю, максимально націленого на індивідуальний підхід до кожного студента.

Таким чином, активізація самостійної роботи студентів, удосконалення її змісту та організації буде сприяти формуванню у студента сучасних компетенцій, сучасного мислення та навичок самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості майбутнього фахівця.

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ІЗ ЗЕМЛЕУСТРОЮ

Новосад В.М. *(Екологічний коледж Львівського національного аграрного університету, м. Львів, Україна)*

Вища школа постійно удосконалює якість підготовки фахівців із землеустрою. Україна чітко визначила орієнтир на входження в освітній і науковий простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, дедалі наполегливіше працює над практичним приєднанням до Болонського процесу. Мобільність – важлива якісна особливість європейського простору. Вона передбачає мобільність людей між вищими навчальними закладами та державами. В Україні цьому заважають системні невідповідності, візовий режим, економічні характеристики нашої держави, врешті-решт, відмінність між рівнем життя в Україні і країнах ЄС. Враховуючи вимоги сучасного виробництва, науки, техніки і перспектив їх розвитку, покращення якості навчання у вузах неабиякою мірою залежить від вірного вибору методів викладання і логіки їх застосування. Предметом методики викладання є сам процес навчання зазначеної навчальної дисципліни.

Використовуючи методи інженерної геодезії для геодезичного забезпечення будівництва та експлуатації різних споруд, необхідно розробляти нормативні документи. Інженерна геодезія вивчає методи геодезичного забезпечення при розробці проектів, будівництві та експлуатації різних споруд, а також при вивченні, освоєнні та охороні природних ресурсів. Інженерна геодезія як наука має свій предмет вивчення, свої задачі і методи їх розв'язання.

Сьогодні при навчанні геодезичним технологіям вимірювання застосовують такі методи навчання, як лекції, лабораторні і практичні заняття, практикуми і навчально-польові практики. Найбільш ефективним є метод польової навчальної практики. Але для навчання практичним вимірюванням в геодезії і землевпорядкуванні виконують досить складний комплекс робіт з оцінкою за кінцевим результатом. На сьогодні в багатьох вищих навчальних закладах застосовується тестовий контроль. Для оцінки точних геодезичних і землевпорядних вимірювань цей контроль є малоефективним, тому що в ньому відсутня необхідна диференційна оцінка проміжних операцій вимірювання.

Перехід до комп'ютерних технологій навчання, створення умов для їхньої розробки, апробації й впровадження, пошук розумного сполучення нового із традиційним вимагають вирішення цілого комплексу психолого-педагогічних, навчально-методичних та іншого ряду проблем. Серед них можна виділити такі напрями: вироблення єдиного комплексного науково-методичного підходу до вирішення проблеми впровадження комп'ютерних технологій в освітній процес; розробка методики використання комп'ютерних технологій у практичній діяльності; підготовка науково-педагогічних кадрів для освоєння комп'ютерних технологій навчання й впровадження їх в освітній процес; підготовка комп'ютерних технологій, що призначені для набуття знань і вмінь; матеріально-технічне

оснащення освітньої установи. Комп'ютер дозволяє підсилити мотивацію. Не тільки новизна роботи з комп'ютером, що сама по собі сприяє підвищенню інтересу до навчання, але й можливість регулювати пред'явлення навчальних завдань за ступенем складності, оперативне заохочення правильних рішень позитивно позначаються на мотивації. Крім того, комп'ютер дає змогу повністю усунути одну з найважливіших причин негативного відношення до навчання – неуспіх, обумовлений нерозумінням, значними прогалинами в знаннях.

Працюючи на комп'ютері, студент одержує можливість довести рішення завдання до кінця, спираючись на необхідну допомогу. Тренажерне навчання на базі сучасної мікропроцесорної й комп'ютерної техніки здобуває широке застосування в різних галузях промисловості, транспорту та інших областей техніки. Як показала практика, комп'ютерні імітаційні тренажери можуть не тільки доповнювати традиційний лабораторний практикум, але й замінювати його. Крім формування професійних навичок й умінь, комп'ютерні імітаційні тренажери успішно розвивають творчі здібності, професійну інтуїцію, а найголовніше – вміння працювати в команді. Все це допомагає значно підвищити якість підготовки фахівців. Отже, впровадження тренажерного комп'ютеризованого навчання геодезичним вимірюванням для робіт по землепорядкуванню, геодезії суттєво підніме ефективність навчання як студентів, так і спеціалістів, дозволить зберегти терміни здобуття студентами необхідних практичних навичок, що досить актуально при існуючих порівняно невеликих термінах навчальної практики. Тренажерно-комп'ютеризовані форми навчання не тільки дають студентам навички точних вимірювань, але й сприяють освоєнню складних технологічних процесів робіт, розумінню змісту цих процесів.

Не менш важливим для якості навчання є написання підручників з врахуванням сучасних інноваційних технологій. Геодезія, картографія, топографія та інженерна геодезія хоча і мають свій предмет вивчення, але фактично існують у тісному взаємозв'язку. Тому складати підручники для спеціальностей не топографо-геодезичного профілю, наприклад, інженерно-будівельних, автомобільно-дорожніх, сільськогосподарських і т. ін. потрібно з використанням навчальних планів дисциплін. У зв'язку з швидким розвитком науково-технічного прогресу основною визначальною проблемою залишається непропорційність між технологіями виконання робіт. А це не дає можливості своєчасного врахування питань у створюваних підручниках.

На наш погляд в навчальних планах необхідно враховувати питання, які б надавали студентам відомості з видів і методів топографічних зйомок. Коли висвітлюються такі питання, то це буде дисципліна не геодезія, а топографія.

Але це стає зрозумілим, коли стосується змісту підручника, і зовсім незрозумілим, коли під зміст підлаштовують предмет дисципліни.

Для підготовки спеціалістів із землеустрою необхідно передусім підвищувати рівень науково-методичного забезпечення дисципліни з врахуванням сучасних інноваційних технологій.

О МЕТОДИЧЕСКОМ ОБЕСПЕЧЕНИИ ДИСЦИПЛИНЫ «ХИМИЯ ВОДЫ И МИКРОБИОЛОГИЯ»

Олейник Т.П., Маковецкая Е.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В 2011-2012 учебном году в учебную программу ОГАСА была введена новая специальность «Рациональное использование и охрана водных ресурсов». В связи с этим для кафедры химия и экология возникла необходимость в методическом обеспечении курса «Химия воды и микробиология» для студентов данной специальности. С этой целью в 2012 году преподавателями кафедры были разработаны и изданы новые методические указания для выполнения лабораторных работ. Изданные ранее в 1982г. методические указания по курсу «Химия воды и микробиология» не соответствуют объему и действующим нормативам для новой специальности.

Необходимость надежной защиты водоемов от загрязнений промышленного и бытового происхождения диктует строгие нормы содержания примесей в воде. В ходе лабораторных работ по курсу «Химия воды и микробиология» каждый студент индивидуально выполняет физико-химический анализ природной или очищенной воды и оценивает ее качество. Поскольку состав примесей природных вод крайне разнообразен, возникают проблемы при использовании стандартных методик анализа воды. Поэтому в новых методических указаниях при характеристике методов исследования более подробно описано влияние специфических примесей на ход анализа, указаны особенности проведения методик, достоинства и недостатки методов, более широко изложен теоретический материал для физических и физико-химических методов. В связи с этим студенты стали лучше понимать, чем обусловлен выбор тех или иных условий реакций, более осознанно контролировать ход выполнения анализа и оценивать возможные ошибки при проведении исследования. Самостоятельная работа студентов под руководством преподавателя вырабатывает у будущих специалистов практические навыки, способствует закреплению теоретического материала.

Данные методические указания позволяют достичь основной цели проведения лабораторных занятий – научить студентов основам лабораторно-производственного контроля качества воды и ее кондиционирования для обеспечения надежной работы водопроводных систем.

ВНЕДРЕНИЕ ЗАДАЧ ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЯ В УЧЕБНЫЙ ПРОЦЕСС ПРИ НАСТРОЙКЕ ОТОПИТЕЛЬНОЙ АРМАТУРЫ ФИРМЫ «HERZ»

Олексова Е.А., Басист Д.В., Поломанный А.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры)*

Квалифицированные специалисты, которые подготавливаются в ВУЗах, должны обладать необходимым опытом проектирования и практической наладки современного оборудования систем теплоснабжения. С целью повышения уровня подготовки будущих специалистов, компания «HERZ» являющаяся лидером в производстве передового оборудования, уделяет особое внимание к повышению уровня квалификации не только своих специалистов, но и наших студентов по специальности «Теплогазоснабжения и вентиляция». С этой целью фирмой предоставлено в 2012г.- кафедре ОВиОВБ экспериментальный стенд для решения научно-прикладных задач по настройке производимой регулирующей арматуры отопительных систем. Экспериментальный стенд «HERZ» предназначен для моделирования распределения гидравлических потоков теплоносителя в однотрубных и двухтрубных системах отопления, как при ручном, так и при автоматическом регулировании выпускаемой арматуры. Проведение практических и лабораторных занятий с имеющимися возможностями стенда направлено на закрепление теоретических знаний с практическим усвоением основ функционирования гидравлической системы. Разрабатываемые лабораторные работы предусматривают решение необходимых задач изменения расхода теплоносителя в отопительных приборах. По полученным расходам теплоносителя определяют соответствующие уровни настройки регулирующей арматуры. В данных лабораторных работах рассматриваются схемы движения теплоносителя в одно и двухтрубных системах отопления с ручным и автоматическим регулированием арматуры на соответствующих участках. Здесь большой интерес представляет эффективное использование автоматизированной арматуры для регулирования расхода теплоносителя в системах отопления посредством: ручных балансировочных клапанов Stromax 4216 M; автоматической настройки системы регуляторами перепада давления 4002 с балансировочными клапанами Stromax 4217 GM ; перепускных клапанов HERZ для поддержания перепада давления. Также стенд оснащен измерительными приборами, термостатическими клапанами HERZ TS-99-FV TS-98-V и другими устройствами. На практических и лабораторных занятиях предусматривается решение вопросов автоматизации необходимого распределения тепловых потоков в сложных разветвленных системах, гидравлической балансировки систем отопления и т.д. В ходе проведения занятий представляется возможным установить влияние различных параметров настройки на изменение гидравлической характеристики системы отопления. Лабораторные работы на стенде позволяют произвести анализ эффективности использования существующего и нового оборудования в системах отопления, а так же установить варианты возможного снижения энергозатрат системами отопления при создании нормативных комфортных условий.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СО СТУДЕНТАМИ В ИИЭС

Олексова Е.А., Витюков В.В., Семенов С.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Для повышения эффективности учебно-воспитательной работы необходимо четкое понимание своей задачи всеми структурными звеньями института. Для своевременного реагирования и возможности принимать оперативные меры по устранению выявленных недостатков и контроля за работой преподавателей и кураторов академических групп заведующие кафедрами должны усилить контроль посещаемости занятий и своевременной сдачи тестовых заданий модульного контроля, курсовых проектов, зачетов в соответствии с графиками и формой отчета, разработанной деканатом, в которой помимо общих пропусков студентами занятий указывать пропуски по конкретным дисциплинам.

Контроль работы кураторов и их отчеты ежемесячно, а в период сессии еженедельно необходимо осуществлять заместителю директора по воспитательной работе.

Ежемесячный, а в период сессии еженедельный, отчет кураторов групп производится по специально разработанной форме, которая бы показывала наличие пропусков занятий студентами по уважительной и неуважительной причинам, а также принятые куратором меры к нерадивым студентам.

Для улучшения учебно-воспитательной работы на уровне специалистов учебные группы закреплены за выпускающими кафедрами, что позволяет усилить контроль над этой категорией студентов. На уровне магистров контроль осуществляется руководителями магистерских работ с начала учебного года.

Учебно-воспитательная работа во время прохождения практик проводится специально созданными структурами, которые состоят из ответственного по институту и ответственных по специальностям и по кафедрам.

С целью накопления, обработки и предоставления администрации своевременной и объективной информации работает группа сбора информации и анализа.

Для обеспечения учебного процесса современной информацией, создания лабораторной базы, стимулирования студентов и преподавателей необходимо продолжить работу группы ответственных по работе с фирмами. Это позволило ежегодно организовывать проведение на базе ИИЭС конкурсов дипломных проектов с использованием оборудования и методик расчета ведущих фирм мирового и европейского уровня. Отбор лучших студентов, их награждение производят представители фирм, что обеспечивает беспристрастность оценки и заинтересованность студентов.

ПЕРСПЕКТИВЫ ВНЕДРЕНИЯ ГУМАННЫХ МЕТОДОВ ОБУЧЕНИЯ НА КАФЕДРЕ ОПЕРАТИВНОЙ ХИРУРГИИ С ТОПОГРАФИЧЕСКОЙ АНАТОМИЕЙ

Ославская Т.М., Попов А.Г., Десятский В.В., Горовенко В.І. *(Одесский национальный медицинский университет. г. Одесса. Украина)*

На протяжении десятилетий в Украинской республике, как и в других республиках СССР, практические занятия с использованием экспериментальных животных, трупного материала, были неоспоримым и неотъемлемым составляющим учебного плана для студентов медицинских и естественнонаучных специальностей. Максимальное приближение к реальности – это непростая задача для студента в стенах аудитории, в эти моменты ведущая роль отводится преподавателю, как воспитателю, авторитету, ведущему. Возникает много вопросов и здесь важно отношение ко всему происходящему руководителя процессом обучения, так как при этом закладываются гуманные идеи образования, уважительное и ровное отношение к объектам исследования. На нашей кафедре многие годы выполнялись студентами операции на собаках, а параллельно воспитывалось чувство ответственности перед ними за свои вмешательства. Утром до занятий, студенты приходили навестить прооперированную собаку, приносили ей корм и были просто счастливы, когда находили ее в хорошем состоянии. Нельзя сказать, что это было плохо. Но времена меняются, страна обрела независимость, отмечается тенденция к интеграции с ЕС, к ценностями европейского сообщества, переходом на Болонскую систему высшего образования, развиваются инновационные технологии и в обществе активизировался процесс пересмотра отношения к вопросам этики. Изменения коснулись и нашего предмета. Удачно дополняющим, а не заменяющим, стало использование на нашей кафедре альтернативных методов обучения, современных высококачественных муляжей, манекенов и специальных обучающих компьютерных программ – это уникальная возможность по-новому оценить возможности образования. Эти методы позволяют разносторонне усовершенствовать наш учебный процесс, сделать его наглядным, более ярким, запоминающимся, помогает отрабатывать практические навыки без нарушения этических норм. Современные компьютерные технологии предоставляют многочисленные возможности от виртуальных диссекций и экспериментальных лабораторий на экране, до всецело погружающих симуляторов виртуальной реальности клинических процедур.

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНИХ НАВИЧОК З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ

П'янова І.Ю., Шотова-Ніколенко Г.В. *(Одеський державний екологічний університет, г. Одеса, Україна)*

Як відомо, граматичний навик – це здатність автоматизовано викликати із довгочасної пам'яті граматичні засоби, необхідні для здійснення спілкування, а граматичне вміння слід розуміти як здатність використовувати граматичні навики і знання для вирішення різних комунікативних задач. Слід наголосити, що граматичний навик представляє собою синтезовану дію з вибору моделі, яка є адекватною мовленнєвій задачі в даній ситуації, і правильного оформлення мовленнєвої одиниці будь-якого рівня, яке здійснюється у навичкових параметрах і яке слугує однією з умов виконання мовленнєвої діяльності. Як в дії синтезованих, в граматичному навичці можна виділити такі його складові дії:

1) вибір моделі, що адекватна мовленнєвому замислу того, хто говорить у даній ситуації;

2) оформлення мовленнєвих одиниць, якими заповнюється модель згідно з нормами англійської мови.

Процес автоматизації повинен пройти шість послідовних етапів формування граматичного навичку:

- 1) сприйняття,
- 2) імітацію,
- 3) підставляння,
- 4) трансформування,
- 5) репродукцію,
- 6) комбінування.

Всі ці стадії виділено згідно з критеріями дії того, кого навчають із засвоєним матеріалом.

Для ознайомлення з формою, значенням і вживанням граматичного явища використовується зв'язаний текст, що подається або для сприйняття на слух (аудіотекст), або в друкованому вигляді. Текст – це типове середовище для граматичного явища, оскільки він — образ майбутнього висловлювання.

Сприйняття тієї або іншої граматичної моделі здійснюється на першому уроці вже в процесі презентації, яку можна визначити як показ моделі в дії, показ її функціонування у говорінні.

Імітація закладає підґрунтя для зв'язку слухового і мовленнєворухомого образів граматичної форми. Завдяки імітаційним вправам у пам'ять закладається акустичний образ нового явища, розвивається здібність до прогнозування. Предметом імітації є різноманітні морфологічні і синтаксичні варіанти граматичного явища так, як вони представлені у мовленні.

Підставляння починає формувати операцію оформлення. Зароджується усвідомлення узагальнення моделі. Збільшується здібність до репродукції на підставі аналогії, де особливу увагу слід приділяти схемам і таблицям, особливо коли це стосується синтаксичних конструкцій.

Трансформація всі ці вказані процеси піднімає на більш високій рівень, де закріплюються операції оформлення і починається диференціація часового зв'язку. Таким чином зароджується операція самостійного виклику моделі.

Репродукція, як спрямоване, ізольоване вживання, посилює диференціацію часового зв'язку, яке завершує встановлення асоціації між формальною і функціональною стороною моделі (завершується на рівні спрямованого говоріння) формування операції виклику, а також внутрішнього образу моделі.

На етапі комбінування відбувається спеціальне, цілеспрямоване, скероване комбінування, тобто „стикання”, „поєднання” засвоєного на попередніх стадіях моделі з іншими, засвоєними ще раніше, в інших циклах. Тут мова йде власне про скероване комбінування: вправи цього етапу слід спеціально організовувати так, щоб модель, яка засвоюється, по черзі комбінувалася з головними моделями, що використовуються з нею в природному говорінні. На стадії комбінування закріплюється диференціювання часового зв'язку, і отже, закріплюється стійкість навичку.

Таким чином, докладно розглянуті методичні принципи і етапи формування граматичного навичку з урахуванням сучасної методології викладання, дають змогу викладачам і студентам вдосконалювати знання з методики викладання граматики англійської мови.

Література

1. Армаш С.Ф., Бабырэ Е. Методические принципы формирования грамматических навыков // Сучасні дослідження з іноземної філології. Збірник наукових праць. – Вип. № 6. Відп. ред. Фабіан М.П.–Ужгород, 2008. – С. 674-679
2. Бабинская А.В. Практический курс методики преподавания иностранных языков. – М.: Тетра, 2005. – 288 с.
3. Куликовская О.Д. Консультации по английской грамматике. – М.: Флинта, 2004. – 88 с.
4. Рогова Г.В. Методика обучения английскому языку. – Л.: Просвещение, 1975. – 312 с.

МІСЦЕ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ

Павлик Н.П. (*Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна*)

Найбільш повно потенціал неформальної освіти використовується у європейських країнах, де під неформальною освітою розуміється будь-яка організована поза межами формальної освіти освітня діяльність, яка доповнює формальну освіту, забезпечуючи освоєння тих умінь і навичок, які необхідні для соціально та економічно активного громадянина країни.

Аналіз наукової літератури з проблеми неформальної освіти свідчить про зростання протягом останнього десятиріччя уваги науковців та практиків педагогічної діяльності до змісту, форм і методів неформальної освіти в Україні та закордоном. Зокрема, у роботах Н. Верхоглядової, Ю. Деркач, С. Закревської, Д. Зіцера, С. Овчаренко, А. Солнишкіної висвітлено загальні підходи до визначення та змісту неформальної освіти; Г. Нестеренко, О. Тишкової, С. Зінченко, А. Гончарук, Л. Тимчук, Л. Сігаєвої, С. Архипової – охарактеризовано місце неформальної освіти у системі освіти дорослих. Окремі галузі застосування неформальної освіти у професійній підготовці та професійній діяльності висвітлено у роботах С. Зінченко (мистецькі напрями професійної підготовки), Т. Кристопчук (аграрні коледжі), Н. Мартинової (туристична індустрія), Н. Сулаєвої (музична освіта), К. Шендеровського (соціальні комунікації). Велика частка наукових праць присвячена опису та порівняльному аналізу застосування потенціалів неформальної освіти за кордоном – О. Огієнко (Швеція), В. Стрижалковська (Чехія), Н. Горук (США), О. Сандецька (Польща), М. Лещенко і В. Давидова (Швеція), А. Гончарук (країни ЄС), І. Яковлєва (Білорусь). Спеціальні технології здійснення неформальної освіти висвітлено у роботах Г. Дацюк, О. Зайцевої, Н. Карбовської, Н. Монахової, О. Савенок, О. Семиколенової, Я. Сорокопуд, О. Суислової, І. Сущенка, А. Шиліної.

Витоки концепції неформальної освіти першочергово полягали у її протиставленні системі формальної освіти, яка має чітку ієрархію, державну регламентацію програм, офіційну сертифікацію, та були зумовлені сучасним феноменом розширення сфери освітніх послуг, а саме: поступовим «розмиванням» меж між вільним часом і навчальним процесом для набуття професійної конкурентоспроможності (додаткове вивчення молоддю інших мов

і культур, набуття організаційних і комунікативних компетентностей, вивчення психологічних засад професійної діяльності, тощо); прагненням студентської спільноти до активної участі у житті суспільства та набуття можливості впливу на сучасні політичні, соціальні, освітні процеси (поширення молодіжних громадських об'єднань і студентських рухів, зміна ставлення до самоврядування та волонтерства); формуванням в Україні інформаційного суспільства та відповідними потребами майбутніх фахівців у оволодінні компетентностями щодо швидкої соціальної/професійної адаптації та інформаційно-комунікаційної орієнтації.

Неформальна освіта, будучи навчально-виховною сферою, учасники якої самостійно визначають цілі, зміст і результати навчання, дозволяє урізноманітнити зміст професійної підготовки для забезпечення повної відповідності потребам сучасного українського студентства. Неформальна освіта не має потенціалу змінити формальну освіту, що створює загальний фундамент майбутньої професійної діяльності, однак вона здатна поглибити компетентності у сферах, які становлять інтерес для студентської молоді.

Основними характеристиками неформальної освіти є: варіативність програм і термінів навчання, поєднання форм наукових і прикладних знань, добровільний характер навчання, цілеспрямованість навчання та практичної діяльності студентів, спрямованість на задоволення освітніх потреб окремих соціальних, професійних, територіальних громад, створення комфортного освітнього середовища, навчання засобами комунікативної взаємодії, можливість психологічного захисту студентів у змінних умовах середовища.

Соціологія освіти розрізняє 3 сучасні діючі форми освіти, що виходять за межі формальної: освіта протягом життя, неформальна освіта та позаформальна освіта. Усі визначені форми мають важливий соціально-педагогічний потенціал, однак саме неформальна освіта дозволить майбутнім соціальним педагогам реалізувати соціально-педагогічні функції у професійній діяльності. Крім того, саме неформальна освіта, що пропонує додаткові альтернативні форми навчання і додатковий зміст, може допомогти випускникам спеціальності «Соціальна педагогіка» ефективно пристосуватися до сучасних суспільних трансформацій. Звідси впливає соціально-педагогічний зміст неформальної освіти, оскільки саме соціальна педагогіка, інтегруючи вагомі здобутки у сферах педагогіки, психології, соціології тощо, здатна створити умови для рефлексії дітьми та молоддю власних особистісних переваг та здібностей та забезпечити їх життєву і соціальну самореалізацію.

ФОРМИРОВАНИЕ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ У СТУДЕНТОВ ПРИ ПРЕПОДАВАНИИ ЭКОНОМИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН

Пандас Т.Н., Собченко А.Ю. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В условиях современной экономики качество подготовки будущих специалистов зависит от их способности генерировать, обрабатывать и использовать экономическую информацию, основанную на знаниях.

Очень часто студенты задают вопросы: «Что значит для меня эта информация и полезна ли она? Как и где я могу использовать эти знания? Какая связь между новыми знаниями и тем, что я уже знаю?»

Студенту необходим такой механизм, такие умения, которые позволят ему контролировать информацию, интегрировать ее, перестраивать, адаптировать или игнорировать.

Студент должен уметь найти новую информацию и поразмышлять над ней, действовать в соответствии с результатом своих размышлений таким образом, чтобы полученная информация стала полезной. *Главное для преподавателя – это научить студента мыслить критически.*

Критическое мышление – это комплексный процесс творческого интегрирования идей и ресурсов, переосмысливания их в процессе получения новой информации. Это познавательный, активный и интерактивный процесс, происходящий одновременно на нескольких уровнях.

Критическое мышление – это не учебный материал, это не набор навыков, которые нужно запомнить и применять по нашему убеждению, критическое мышление – это продукт. Это точка, к которой приходит наша мысль в момент, когда это происходит автоматически. Это активный процесс, который происходит намеренно или самопроизвольно.

Формирование критического мышления должно происходить систематически. Для того, чтобы стать по-настоящему личностью, умеющей мыслить критически, студент должен иметь в этом практику.

Мыслить критически – это:

- брать идеи;
- изучать их применение;
- ставить под сомнение;

- сравнивать с другими точками зрения, даже с противоположными;
- выстраивать схемы аргументов, на которые идеи будут опираться;
- формировать собственное отношение на основе этих аргументов.

Критическое мышление – это противопоставление схематическому мышлению. Оно предполагает, что информация – это скорее всего начало, а не завершение обучения.

Существует определенный алгоритм формирования критического мышления, предполагающий ответы на следующие вопросы.

Какова цель данной познавательной деятельности? Цели могут включать в себя выбор одного из вариантов решения, выработку решения при отсутствии вариантов; обобщение информации; оценку надежности аргументов; оценку вероятного развития событий; проверку достоверности источника информации.

Что известно? Этот этап также включает в себя нахождение недостающей информации.

Что делать? Какие навыки мышления позволяют достичь поставленной цели? Здесь как раз и предполагается использование сформированных ранее интеллектуальных умений.

Достигнута ли поставленная цель? Точность при выполнении заданий является решающим фактором успеха.

Для формирования критического мышления у студентов вуза, будущих специалистов, важно научить их правильно выдвигать предположения, гипотезы в поиске наиболее рациональных способов решения проблем, задач, выявления ошибок в ходе изучения предметов по экономическим дисциплинам.

Процесс преподавания экономических дисциплин – это не только передача определенных знаний, умений и навыков, но и формирование определенных качеств личности, необходимых для эффективной экономической деятельности. Специалист с экономическим образованием должен от механического накопления экономической информации переходить к глубокому пониманию и осмыслению важных закономерностей экономического развития. Понимание экономики состоит в способности человека критически оценивать экономические ситуации и принимать не интуитивно-эмоциональные решения, а осмысленный и экономически грамотный выбор того, как поступить в конкретном случае.

ВОПРОСЫ ПРОЕКТИРОВАНИЯ РАБОЧИХ УЗЛОВ ЗДАНИЙ И СООРУЖЕНИЙ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ

Парута В.А., Лавренюк Л.И. *(Одесская государственная академия
строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Опыт сотрудничества со строительными и проектными организациями показал, что незнание современных строительных технологий приводит к низкому качеству проектирования и производства работ. Особенно при разработке рабочих чертежей узлов зданий и сооружений. Неправильно выбранный материал, неграмотно запроектированный узел с его использованием, приводит к тому, что не обеспечиваются требуемые условия эксплуатации зданий. Уменьшается их долговечность, возрастают затраты на текущие и капитальные ремонты.

Некомпетентные проектировщики обращаются к менеджерам фирм, производителей строительных материалов. Но так как для последних приоритетом является объемы продаж, при нулевой ответственности за свои рекомендации, то качество проектирования и строительства от этого страдает.

Выпускник строительного ВУЗ должен знать современные строительные материалы, особенности их применения, данные по их долговечности и совместной работе в узлах зданий, иметь навыки проектирования таких узлов.

На кафедре «Строительные материалы» ОГАСА читается курс дисциплин «Современные строительные материалы», «Современные строительные конструкции и материалы» для пятого курса Инженерно-строительного, Архитектурно-художественного институтов, факультета Строительства (заочный). Лекционный курс содержит информацию о современных строительных материалах, особенностях их применения, данные по долговечности и совместной работе в узлах. Дают типовые узлы с использованием таких материалов. Однако работа проектировщика, это творческий процесс, требующий, на основании вышеизложенной информации, умения разрабатывать узлы для конкретного здания, и в отличие от предыдущих лет, эти здания не являются типовыми, в котором можно использовать готовые, уже проверенные узлы.

С целью приобретения навыков в проектировании рабочих чертежей студентами ОГАСА, считаем целесообразным ввести раздел «Рабочие чертежи» в дипломный проект специалистов Инженерно-строительного и Архитектурно-художественного институтов, факультета Строительства (заочный). Консультирование по этому разделу поручить кафедре «Строительные материалы».

КОНЦЕПЦИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА ПО ЭНЕРГОСБЕРЕЖЕНИЮ НА ОСНОВЕ ТЕПЛОНАСОСНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Петраш В.Д., Шевченко Л.Ф., Гераскина Э.А., Басист Д.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Традиционные системы теплоснабжения потребляют высококачественное первичное топливо с температурой горения до 1500°С для нагрева воды от теплоэлектроцентралей (ТЭЦ), районных котельных (РК) либо местных котельных (МК). Они передают абонентским системам теплоту с температурой нагрева воды до 100÷150°С и воздуха 50÷70°С для поддержания в отапливаемых жилых и общественных помещениях температуры воздуха 18-22°С и воды для систем горячего водоснабжения 55°С. Вместе с тем существует множество низкопотенциальных возобновляемых источников энергии (наружного воздуха, грунта, речных, морских и подземных вод, солнечного излучения), а также вторичных теплоэнергоресурсов в виде производственных и коммунально-бытовых водных, газовых и воздушных тепловых потоков, которые, имея температуру 10-30°С, могут полезно использоваться для теплоснабжения зданий. При этом обеспечивается экономия первичного топлива со снижением уровня загрязнения окружающей среды тепловыми и газопылевыми выбросами.

В 1824 г С. Карно предложил, а позже лорд Кельвин обосновал возможность использования теплоты наружного воздуха для отопления здания на основе обратного термодинамического цикла, который осуществляется с затратой внешней приводной энергии.

Одним из эффективных технических решений экономии топлива с одновременным повышением уровня защиты окружающей среды является широкое использование тепловых насосов (ТН), которые позволяют преобразовывать низкопотенциальную теплоту отмеченных источников энергии и тепловых отходов в энергию с более высокой температурой, которая достаточна для теплоснабжения зданий.

Тепловым насосом принято называть агрегат, предназначенный для получения теплоты на основе обратного термодинамического цикла.

Обоснованное применение теплового насоса позволяет на каждый киловатт-час затраченной энергии извлекать дополнительно не менее 3-4 кВт-ч, теплоты

низкопотенциального источника, то есть значительно больше, чем в процессе непосредственного преобразования топлива либо электроэнергии в теплоту.

Совокупность теплового насоса и оборудования абонентской системы (теплообменные устройства, гидравлические машины, трубопроводы для подвода и отвода теплоносителя, системы энергопитания, контроля и регулирования) представляет собой теплонасосную систему теплоснабжения, рис.1. В общем случае теплонасосная установка, предназначенная для теплоснабжения здания, содержит собственно тепловой насос, функционально взаимосвязанный с подсистемами отбора теплоты от низкопотенциального источника и передачи энергии абонентской системе.

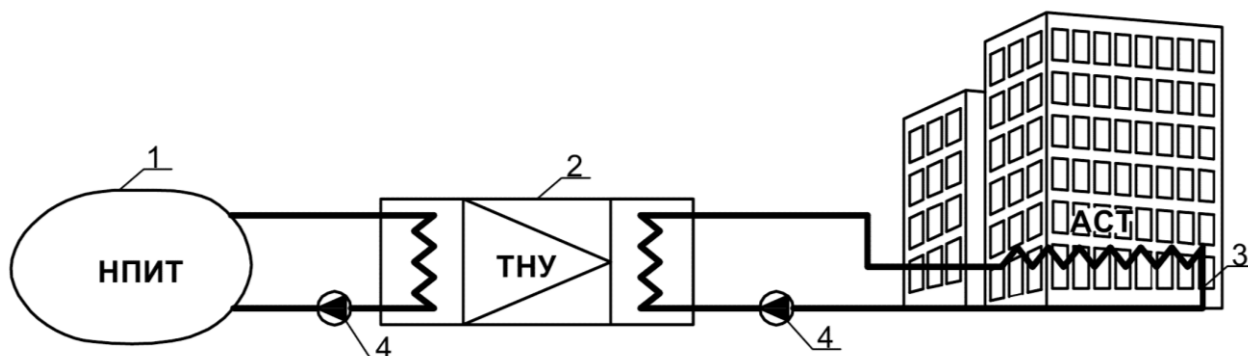

Рис. 1. Упрощенная схема теплонасосной системы теплоснабжения здания.

Условные обозначения: 1 – низкопотенциальный источник теплоты; 2 – теплонасосная установка; 3 – абонентская система теплоснабжения, 4 – насос (вентилятор).

Поскольку приводная энергия в работе компрессора расходуется в основном для поднятия температурного уровня, а большая часть вырабатываемой теплоты извлекается из низкопотенциального источника, то коэффициент использования энергии первичного топлива в работе теплового насоса может быть больше единицы. В традиционных котельных установках эта величина, т.е. КПД, всегда меньше единицы.

На кафедре «Отопления, вентиляции и охраны воздушного бассейна» более 15-ти лет внедряется в учебный процесс направление использования теплонасосных технологий. На заключительной стадии обучения будущих специалистов и магистров читается лекционный курс, проводятся практические занятия, корректируется концептуальный и методический подход к совершенствованию курсового проектирования. В настоящее время впервые на кафедре внедряется лабораторная база с установками и стендами для проведения лабораторных работ по теплонасосным системам теплоснабжения, включая новые патентные разработки сотрудников кафедры в указанном направлении.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ “БІОХІМІЯ” ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ УНІВЕРСИТЕТУ

Петров С.А., Данилова А.О. *(Одеський національний університет ім.
І.І.Мечникова, м. Одеса, Україна)*

Освітні технології системно сполучають в собі традиційні категорії, що виступають предметом діяльності педагога, такі як цілі, завдання, структуризація учбового матеріалу, методи навчання, способи засвоєння змісту з формами організації навчально-пізнавальної діяльності, способами контролю, самодіагностики і корекції засвоєння. Звідси виникає необхідність використання в освітньому процесі таких освітніх технологій, в основі яких лежали б особово-діяльний підхід, критичне мислення, уміння розробляти проблеми, приймати рішення, співпрацювати в колективі, мати внутрішню впевненість у своїх можливостях використовувати і індивідуально трансформувати свій досвід, реалізувати творчі здібності. В той же час, студенти заочної форми навчання вже мають досвід роботи у колективі і певні навички співпраці, які необхідно використовувати під час навчання. Сутність навчання в співпраці полягає в необхідності прогнозувати і проектувати результат професійної підготовки майбутніх фахівців в умовах ВНЗ, виходячи не лише і не стільки із заданих стандартів навчання, вимог до рівнів засвоєння знань, умінь і навичок (виражених в учбових планах, програмах, показниках контролю), скільки з отримуваної інформації про сучасний стан засвоюваної дисципліни, умови і можливі засоби її функціонування та ефективне впровадження отриманих знань для повсякденної роботи. Така інформація може бути отримана передусім в результаті постійної суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача і студентів та завдяки системному моніторингу учбового процесу і його якості. Системний моніторинг педагогічного процесу може і сам по собі виступати окремою інновацією в системі вищої освіти, якщо включає стабільну долю вживаних уперше або в новій якості методів дослідження якості освіти. Як результат, освітній процес на кафедрі біохімії зорієнтований на отримання студентами заочної форми навчання необхідних для наукової роботи або навчання корисних знань і навичок, що поглиблюють їх уявлення і цій галузі, при цьому широта і варіативність освітніх запитів у студентів заочної форми навчання сприяє зміщенню акцентів з отримання знань на самоосвіту.

ОСВЕЩЕНИЕ ИЗУЧАЕМОГО МАТЕРИАЛА ПО ИНДИВИДУАЛЬНО ПОДГОТОВЛЕННОМУ ЦЕЛЕВОМУ ЗАДАНИЮ ОБУЧАЮЩИХСЯ – ПОКАЗАТЕЛЬ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПРЕПОДАВАНИЯ

Пивонос В.М. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

Предлагается методика освоения изучаемого материала студентами с использованием расширенной базы данных интернет-изданий, специальной литературы и справочных материалов изданий разных лет.

При изучении технических дисциплин студентам зачастую излагается новый материал, содержащий определённый объём технических терминов и наименований, отображающих природные явления, связанные с определёнными разделами прикладных наук. Так, например, при освещении геотехнических процессов, рассматриваемых при изучении курсов дисциплин: «Инженерная геология», «Гидрогеология», «Гидрология», «Инженерные изыскания», «Грунтоведение», «Механики грунтов» и других, необходимо устанавливать первопричины, обуславливающие проявления данных процессов.

Для более детальной проработки таких тем студентам поручается подготовка сообщений по определённой тематике с использованием современной базы данных, размещённых в Интернет источниках, где содержится информация глобального уровня с учётом исторической хроники, а также материалов специальной литературы и справочных изданий.

Подготовленный материал докладывается на практических занятиях, что побуждает аудиторию к активной дискуссии.

В ходе обсуждения появляется необходимость в освещении определённой части дополнительных тем и вопросов, а также в повторении ранее изученного в курсе по программе школьного обучения.

Часто при освещении конкретных вопросов выясняются изменения (трансформации) в подходах к постановке вопросов, их рассмотрению и оценке. Безусловно, наиболее точными и корректными являются данные последних исследований.

Можно полагать, что такая форма подачи изучаемого материала в определённой степени инициирует потребность в самообразовании с персональным анализом изучаемого материала, что качественно повышает подготовку профильных специалистов.

ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ З ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ОДЕСЬКОМУ КОЛЕДЖІ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Плакідюк О.Л., Плакідюк О.С. *(Одеський коледж транспортних технологій,
м. Одеса, Україна)*

Економічні дисципліни вивчається з метою формування у майбутніх фахівців з вищою освітою необхідного в їхній подальшій професійній діяльності рівня знань з питань організації, планування виробництва, праці, заробітної плати, обліку і аналізу виробничої-фінансової діяльності, а також вмінь, спрямованих на отримання кращих результатів господарювання шляхом оптимального використання трудових, матеріальних, фінансово-кредитних та інших ресурсів підприємства.

Практичне навчання студентів з економіки в Одеському коледжі транспортних технологій відбувається за системою, яка містить п'ять етапів:

- Технологічна практика, в завдання якої складовою частиною входить збір сучасного нормативного та технологічного матеріалу для виконання курсового проекту
- Проведення практичних робіт, частина яких є базою для виконання курсового проекту
- Виконання курсового проекту, який є базою для виконання дипломного проекту
- Переддипломна практика на виробництві, одним із завданням якої є збір найсучасніших відомостей для виконання економічної частини дипломного проекту
- Розробка дипломного проекту

Практичне навчання починається з видачі завдання на технологічну практику, яке містить:

- перелік питань, які повинні з'ясувати студенти на виробництві,
- перелік матеріалів, з якими повинні ознайомитись студенти у різних відділах та цехах виробництва
- перелік матеріалів, які повинні студенти зібрати у різних відділах та цехах виробництва для виконання курсових проектів, одним з яких є курсовий проект з економіки.

Технологічна практика відбувається протягом п'яти місяців. Всі студенти набувають практичних вмінь та навичок відповідної професії.

За результатами технологічної практики студенти складають звіт з практики заповнюють щоденник з практики, в якому освітлюють ті питання, з якими ознайомились на виробництві.

Практичні роботи проводяться на аудиторних заняттях і в позаурочний час самостійно.

Завдання на підготовку до кожної практичної роботи з теоретичними відомостями та з питаннями за темою, з тестовими та змістовими завданнями видається студентам на лекції, яка передуює практичному заняттю. Виконуються практичні роботи студентами у робочих зошитах, які отримує кожний студент.

Практичні роботи виконуються студентами за варіантами курсового проекту і є його складовими частинами, тому кожна наступна практична робота використовує результати попередніх, тобто практичні роботи пов'язані у логічній послідовності.

Курсовий проект передбачає організацію роботи дільниці або підрозділу, визначення собівартості технічного обслуговування, ремонту рухомого складу або пристроїв. Для успішного виконання студентами курсового проекту викладачами розроблено методичні посібники.

У методичних посібниках охоплено всі найбільш вагомні питання матеріалу, який вивчається та застосовується на виробництві у відповідній галузі залізничного транспорту, надані теоретичні відомості, надані методичні вказівки щодо поетапного виконання курсового проекту, надані новітні нормативні документи, які використовуються на виробництві і відповідають сучасному стану галузі, розроблені завдання на різні теми та окремі варіанти для кожного студента, розроблено економічну частину за єдиним планом та статтями калькуляції, за якими проводяться розрахунки у відповідних підрозділах залізниці.

Переддипломна практика студентів проходить протягом трьох тижнів на виробництві. Після закінчення практики студенти складають звіт та виконують дипломний проект за допомогою підібраного матеріала.

Дипломний проект є логічним продовженням курсового проекту. Для виконання економічної частини дипломного проекту викладачами економіки розроблено методичний посібник щодо її виконання, який містить методичні вказівки для виконання розрахунків.

Висновки

Безперервна система практичного навчання з економіки має велике значення для набуття вмінь здійснювати планування, організацію та економічну оцінку виробничої діяльності, застосування нової техніки і передової технології, для формування професійних компетенцій майбутнього фахівця-залізничника.

О НЕОБХОДИМОСТИ СВЯЗИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА И ПРАКТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Погорелов О. А., Моргун Е.Л. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Основная цель и задача архитектурного образования – это подготовка грамотных специалистов, которые должны уметь применять основные методы проектирования для решения творческих задач, разрабатывать проекты общественных, жилых, промышленных зданий, градостроительных, ландшафтных объектов, интерьеров и т.п.(согласно «ОПП высшего образования по профессиональному направлению «Архитектура»). В рамках практических занятий по дисциплине «Архитектурное проектирование» студентам прививаются навыки проектной деятельности, но этого явно недостаточно. Росту профессионализма способствует реальное проектирование.

О необходимости привлечения студентов к реальному проектированию говорят наши российские коллеги (к сожалению, информацией по решению этой проблемы в украинских вузах мы не обладаем), и не только говорят, но и работают в этом направлении. Так архитектурный факультет Южно-Уральского государственного университета активно занимается проектной деятельностью, что даёт возможность привлечь студентов к работе над масштабными объектами ещё в период учёбы. В Томском государственном архитектурно-строительном университете работает студенческое проектное бюро, которое является подразделением архитектурного факультета. В Саратовском государственном техническом университете им. Ю.А. Гагарина на кафедре «Архитектура» существует хорошо оснащённое компьютерной и множительной техникой студенческое проектное бюро, где выполняются работы по заданию университета (проект благоустройства территории СГТУ, учебного корпуса, общежития и т.д.), организаций города и области.

Опыт привлечения лучших студентов старших курсов к реальному проектированию был и в нашей академии (тогда ОИСИ). В 80-х – 90-х годах в ОИСИ существовала НИЛЭП – научно-исследовательская лаборатория экспериментального проектирования. Назначение этой лаборатории заключалось в выполнении реальных проектов не только для института, но и для всего СССР. Основным направлением научной и проектной деятельности являлась сфера отдыха и оздоровления. После заключения договора выполнялись научно-исследовательские работы, проводилось анкетирование и изучение проблемы. Затем на основе этих исследований разрабатывался проект на определённой стадии. В процессе выполнения рабочих чертежей, из числа

успевающих студентов приглашались несколько человек. Их закрепляли за ведущими специалистами лаборатории.

В процессе работы над проектом студенты под руководством опытного проектировщика знакомились с научными исследованиями, изучали нормативную литературу и документацию по оформлению чертежей. Студенты погружались в атмосферу проектной организации и были активными участниками процесса проектирования. Немаловажное значение имело знакомство студентов с принципом взаимодействия отделов разных специальностей и выдачи уже готовой проектной документации. После окончания института студенты, прошедшие такую школу были готовы идти в любую проектную организацию либо сами организовывать проектный процесс.

В 90-е годы большинство государственных проектных институтов и организаций были закрыты. Была ликвидирована и НИЛЭП за неимением заказов и средств, необходимых для её функционирования. Был утерян огромный опыт работы, накопленный коллективом за десятилетия, архив в котором хранилось большое количество проектной документации и нормативной литературы, а за одно, и сам коллектив

Сейчас студентов-архитекторов привлекают в проектные конторки для выполнения просто механической чертёжной работы и визуализации. У проектировщиков нет времени, да и желания, работать с учениками, поскольку строительную политику, сейчас во многом, определяет заказчик с его средствами, сроками и требованиями. Можно много рассуждать о современных направлениях в проектировании, архитектуре и строительстве, но грамотные проектные решения, расчёты, чертежи и сам подход к технологии проектирования ещё никто не отменял. Проектировщик несёт ответственность за объект, который он создал.

Исходя из вышесказанного, было бы уместным восстановление проектной организации в стенах архитектурного института, в которой будут работать наши студенты и выпускники. Многие интересные идеи для последующего воплощения в реальном проектировании созревают уже на стадии выполнения курсовых и дипломных проектов. С объёмом работ и заказами могут помочь в главном архитектурном управлении, тем более, что там работают выпускники нашей академии. В этом вопросе конечно необходима заинтересованность руководства академии. Если мы хотим в будущем выпускать квалифицированных и грамотных специалистов, необходимо восстановление проектной организации, которая будет ими заниматься.

ЛИНГВОСТРАНОВЕДЧЕСКИЙ АСПЕКТ В ПРЕПОДАВАНИИ РУССКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Полинецкая Т.В., Простакова К.М. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Для современной методики преподавания русского языка как иностранного характерно все более полное признание важности изучения языка одновременно с изучением культуры страны. Преподаватели-филологи могут и должны использовать язык как одно из убедительных средств распространения информации об Украине. Решение этой задачи обеспечивает лингвострановедческий аспект преподавания русского языка как иностранного.

Курс «Страноведение. Украина» является составной частью учебного комплекса для студентов-иностранцев, обучающихся на подготовительном факультете. Главной задачей довузовской программы является овладение языком для достижения своих личностных и профессиональных целей, адаптации к украинской среде: социально-политической, социально-культурной. Кафедрой языковой подготовки ЦПС подготовлены Методические указания по страноведению для студентов-иностранцев подготовительного факультета. Они помогут студентам получить определенный объем информации об Украине. Данные методические указания способствуют воспитанию у студентов-иностранцев чувства уважения к истории и традициям украинского народа.

МУ состоят из двух органически взаимосвязанных частей, которые дополняют друг друга. Первая часть содержит общие сведения о территории, границах, населении Украины, ее административно-территориальном устройстве, климате, экономике, государственной символике. Вторая часть посвящена краткой характеристике основных вех исторического пути украинского народа с древнейших времен.

МУ содержат материал, рассчитанный на аудиторные занятия во втором семестре и изложенный с учетом языковых возможностей учащихся на этапе ввода дисциплины в учебный процесс. Система предтекстовых заданий направлена на понимание лексического значения слов и словосочетаний, умение определять контекстуальное значение языковых единиц. Перевод новой лексики дан на два языка: английский, французский. При подборе текстов учитывались их познавательная ценность и актуальность. Практика работы в аудитории с данными МУ показала, что изучаемый курс эффективен.

РАСШИРИТЬ В УЧЕБНЫХ ПРОГРАММАХ ОБЪЕМ И СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИН, СВЯЗАННЫХ С ТРУБОПРОВОДНЫМ ТРАНСПОРТОМ ЭНЕРГОНОСИТЕЛЕЙ

Полунин М.М., *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина),*

Воинов А.П., *(Одесский национальный политехнический университет, г. Одесса, Украина),*

Шевченко Л.Ф., *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Анализ состояния трубопроводного транспорта энергоносителей в отечественной энергетике свидетельствует о том, что показатели его технологической эффективности ниже, чем в энергетике наиболее развитых стран.

В мировой энергетике трубопроводный транспорт широко применяют в системах перемещения газообразного, жидкого, псевдоожиженного твердого топлива, водяного пара, горячей воды, сжатого воздуха и др.

Важная роль этой сферы четко проявляется во все возрастающем ее влиянии на уровень технологической эффективности энергетического производства в мире и, особенно, в нашей стране. Эти обстоятельства требуют углубления подготовки, расширения знаний студентов в сфере трубопроводного транспорта энергоносителей.

Научно-технические особенности применения и проблематику развития трубопроводного транспорта студенты изучают в ряде дисциплин учебного плана энергетического направления. Вопросы трубопроводного транспорта являются существенными элементами курсового и дипломного проектирования.

В целях реализации изложенного, представляется целесообразным совершенствовать учебную работу с учетом изменения ряда ее элементов, в частности, совершенствовать излагаемый материал и усилить контроль над усвоением студентами, прежде всего, следующих вопросов:

- аэро-гидродинамические особенности потоков, протекающих через трубопроводы и элементы арматуры; влияющие на них факторы;
- нормативно-проектные ограничения, учитываемые при проектно-конструкторской разработке и выборе режимов работы трубопроводов;

- обоснование и выбор конструкционных и других материалов, применяемых в трубопроводном (сетевом) хозяйстве;
- расчетные изыскания на прочность, пропускную способность, удельные тепловые потери, удельные ресурсовложения;
- факторы, влияющие на ресурс трубопровода, парковый и индивидуальный;
- прокладка, монтаж, наладка, испытания трубопровода, ввод в действие;
- режим работы трубопровода (сети); показатели его технологической (экологической, экономической, общетехнической) эффективности; влияющие факторы;
- контроль, техническая диагностика, оценка состояния трубопровода;
- техническое обслуживание трубопровода, эксплуатационное и ремонтное, обновление частичное и полное.

Указанные и другие элементы совершенствования излагаемого студентам учебного материала касаются учебной работы всех видов и всех дисциплин, в которых рассматривают те или иные аспекты применения трубопроводного транспорта энергоносителей.

В плане рассматриваемой задачи существенную роль следует отвести производственной практике студентов

В материале дипломных проектов и дипломных работ сфера использования сетевого хозяйства на разрабатываемом дипломником объекте должна занимать положение, соответствующее ее роли и значению. Детальная разработка элемента сетевого хозяйства предприятия представляет существенный интерес. Совершенствование учебного материала должно повысить его теоретико-практическое наполнение.

Надлежащий уровень знания сферы трубопроводного транспорта необходим специалистам энергетического направления подготовки, в том числе инженерам специальности «Теплогазоснабжение и вентиляция». Их практическая деятельность на производстве будет отличаться применением значительного числа инновационных технических решений.

Успех в обеспечении прогресса отечественной энергетики будет определяться в процессе решения ряда социальных и научно-технических задач. Среди них важнейшую роль играет кадровый потенциал энергетики, а он зависит от уровня научно-технической культуры и профессионального потенциала специалистов отрасли. Вклад отечественной высшей школы в решение задач указанной проблемы имеет решающее значение.

ИННОВАЦИОННАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА УРОКАХ ИСТОРИИ ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА

Порожнякова Н.Е. (*Одесское художественное училище имени М.Б. Грекова, Южноукраинский национальный педагогический университет имени К.Д. Ушинского, г. Одесса, Украина*)

На лекциях по предмету «История изобразительного искусства» учебный процесс базируется на принципах научности, гуманизма, демократизма, преемственности и непрерывности, независимости от вмешательства любых политических партий, других общественных и религиозных организаций. Он нацелен на формирование просвещенной, гармонично развитой личности, способной к постоянному обновлению научных знаний, профессиональной мобильности и быстрой адаптации к динамическим процессам в образовательной и социально-культурной сферах, областях техники и технологий.

В учебном процессе используются инновационные технологии обучения. Инновационные технологии – это целенаправленный системный набор приемов, средств организации учебной деятельности, которая охватывает весь процесс обучения от определения цели к получению результатов.

Концепция курса «история изобразительного искусства» состоит в том, чтобы выявить и показать представление разных культур и народов о картине мира через изобразительное искусство, проявить общность и национальные особенности, которая отвечает основным методологическим требованиям педагогических технологий.

В процессе преподавания применяются и объединяются разные формы обучения: урок-диспут, урок-лекция, урок-семинар (с диспутом), исследовательский урок, ролевая игра, урок-зачет, урок-пресс-конференция.

В процессе преподавания предмета «история изобразительного искусства» применяются такие методы активизации обучения: имитационные (разыгрывание ролей, индивидуальный тренаж), неимитационные (активный самоконтроль знаний, научно-практическая конференция, научно-исследовательская работа, проблемная лекция).

Методика обучения по предмету «история изобразительного искусства» базируется на академическом курсе общей и украинской истории искусств. В

лекционном курсе истории изобразительного искусства анализируется историческая последовательность художественного наследия различных эпох и вместе с тем дается локально-территориальная оценка художественных памятников. Курс построен так, чтобы дать понимание природы, генезиса, идеологии мирового искусства.

Методологической основой лекционного курса является системный подход, который объединяет художественно-стилистический, компаративный, типологический (в историческом аспекте), иконографический и иконологический методы. Компаративный метод позволяет выявить и показать связь древних памятников с произведениями мастеров отечественного и мирового искусства. Типологический метод (обоснованный М. Храпченко) используется для уяснения наиболее существенных моментов, которые объединяют два (или несколько) художественных произведений (мотив, сюжет, образ – то, что несёт содержательную функцию). Иконографический метод позволяет нам классифицировать мотивы независимо от особенностей исторического типа искусства. Важным для нашего исследования является иконологический метод, который был развит Э. Панофским. С его помощью мы можем проникнуть в художественный смысл изображения, значение художественных форм в контексте определенного направления, течения, стиля. Иконологический метод предполагает расширение хронологических рамок интерпретируемого материала.

Новаторство. Использование компаративного, типологического, иконографического и особенно иконологического методов достаточно ново на территории Украины. Одним из первых искусствоведов, применивших данные методы в лекционных курсах по истории изобразительного искусства, является Ольга Андреевна Тарасенко (доктор искусствоведения, профессор, преподаватель ЮНПУ им. К. Д. Ушинского). На сегодняшний момент времени ею создана искусствоведческая школа, представителем которой я также являюсь. Программы многих специализированных предметов ОХУ им. М. Б. Грекова интегрированы с программами ЮНПУ им. К. Д. Ушинского и ОГАСА. Так как методы, применяемые в указанных учебных заведениях, идентичны, то предмет истории изобразительного искусства ОХУ им. М. Б. Грекова являет пример такой интеграции.

ІГРОВЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ СТУДЕНТІВ

Приходько Д.О. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Можливість відчувати себе в особі економіста, маркетолога, юриста, педагога ще під час навчання, при цьому мати можливість проаналізувати свою поведінку, не заподіяти шкоди виробництву, виявити недоліки та переваги, сильні та слабкі сторони, допомагає ігрове навчання.

Ігрове навчання – це форма навчального процесу в умовних ситуаціях, яка націлена на відтворення і засвоєння знань, навичок, умінь, емоційно-оціночної діяльності студента.

Проявом ігрового навчання є ділова гра. Ділова гра - метод імітації прийняття рішень працівників або спеціалістів в різних виробничих ситуаціях, здійснюваний за заданими правилами групою людей або людиною при наявності конфліктних ситуацій або інформаційної невизначеності.

Перевагами використання ігрового навчання є те, що це досить звичне явище для кожної людини, адже людина з дитинства звикає до ігр, а також те, що ігрове навчання з початку налаштовує людину на роботу з людьми, соціально адаптує студента. Спонтанність відтворювальних ситуацій, їх різноманітність та адаптування до життєвого середовища, сприяють розвитку швидкого логічного мислення, формуванню у студентів певних умінь і навичок, оскільки такий підхід припускає активну творчу діяльність.

За кількістю учасників ігрове навчання може проявлятися в формі «тет-а-тет», в мікрогрупах та великих групах студентів. Доцільно, щоб кожний студент проявив себе в кожній з зазначених форм, що буде сприяти як індивідуальному розвитку необхідних якостей студентів, досвіду боротьби в змаганнях, так і колективному вирішенню проблем.

Отже, застосування ігрового навчання формує у студентів уявлення про майбутню професійну діяльність без ризиків для виробництва. Використання ігрового навчання та ділових ігор сприяє більш якісному та швидкому навчанню, отриманню необхідного досвіду прийняття рішень, підвищенню їх професіоналізму.

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Прокопенко Н.В. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Кейс-технології являють собою групу освітніх технологій, методів і прийомів навчання, заснованих на розв'язанні конкретних задач – ситуацій (кейсів). Кейс – це ґрунтовні описи змісту конкретних ситуацій та їх додаткових обставин, які виникають у реальній професійній діяльності.

Застосування кейс-методу передбачає врахування сукупності таких дидактичних принципів:

- індивідуальний підхід до кожного студента, який передбачає збір максимуму інформації про студентів ще до занять;
- максимальне надання свободи у навчанні (вибір дисципліни, форм навчання, типу завдань, способів їх виконання);
- забезпечення достатньою кількістю очних матеріалів (відео-, аудіокасети, CD-диски, статті у пресі та ін.);
- невеликий обсяг теоретичного матеріалу (лише головні положення);
- активна співпраця викладача і студента (допомога з боку викладача);
- формування навичок самоменеджменту (уміння опрацьовувати матеріал);
- акцентування уваги на розвитку сильних сторін студента.

Кейси можуть бути використані на різних етапах навчання: у процесі навчання; у процесі контролю.

Зміст кейса може варіюватися відповідно до цілей навчання. Найчастіше в навчальній аудиторії використовуються кейси, які орієнтовані на розвиток і вироблення у студентів навичок прийняття рішень. Кейс має бути коротким чи довгим, загального чи спеціального змісту, і при цьому вибір теми не є обмеженим. Головною вимогою є те, що кейс повинен містити реальну, обґрунтовану інформацію, достатню для того, щоб студент зміг уявити себе в описаній у кейсі організації, в описаній ситуації і ототожнити себе з іншими студентами, які беруть у ній участь.

Повноцінний комплект матеріалів для роботи з навчальним кейсом має виглядати таким чином:

- Власне сам кейс (текст із запитаннями для обговорення).
- Додаток з набором різної інформації, що передає загальний контекст кейса.
- Висновок щодо кейса (можливе вирішення проблеми).

- Супровідні матеріали (пояснювальну записку, методичні рекомендації) для викладача з викладом авторського підходу до розбору кейса.

Студенти опрацьовують кейс на занятті у малих групах, обговорюючи проблему та шляхи її розв'язання. Потім організовується дискусія. Викладач виступає у ролі ведучого, який генерує питання, фіксує відповіді, підтримує і спрямовує обговорення, тобто виступає у ролі диспетчера процесу співтворчості.

Переваги кейс-методу:

- Дозволяє демонструвати академічну теорію з точки зору реальних подій.
- Дозволяє захопити студентів у вивченні предмета у контексті інших предметів та явищ.
- Стимулює активне засвоєння знань та навичок збору, обробки та аналізу інформації.
- Виробляє аналітичні навички (вміння відрізнити дані від інформації, класифікувати, визначати важливу та другорядну інформацію, аналізувати її, докладати її стисло та зрозуміло).
- Дозволяє відпрацювати практичні навички.
- Дозволяє розвинути клінічне мислення, творчі навички (неможна вирішити кейс за допомогою лише тільки логічних мислень, важливі також творчі навички у генерації альтернативних рішень, які неможна знайти логічним шляхом).
- Розвиває комунікативні навички (вміння вести дискусію, наполягати на своєму рішенні, використовувати наочний матеріал та інші медіа-джерела, вміти кооперуватися у групі, переконувати опонентів, складати короткий звіт).
- Розвивати соціальні навички (у період праці над кейсом з'являються соціальні навички: оцінювання опонентів, вміння слухати, брати участь у дискусії або аргументувати протилежну думку та ін.).
- Розвивати самоаналіз (протилежна думка у дискусії сприяє аналіз думок інших співрозмовників, нові моральні та етичні проблеми потребують формування соціальних навичок їх вирішення).

Дослідження свідчать, що цей метод не потребує великих матеріальних і часових витрат й допускає варіативність навчання. Проблемна ситуація може бути висвітлена як при вивченні нової теми у викладенні теоретичного матеріалу так і може використовуватися з метою узагальнення та систематизації матеріалу. Метод ефективний при вивченні економічних, суспільних і соціальних наук та професійних дисциплін.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ У ВИКЛАДАННІ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

Прокопенко Н.В. *(Харківський національний автомобільно-дорожній університет, м. Харків, Україна)*

Сучасні тенденції розвитку України визначаються у загальному контексті Європейської інтеграції з орієнтацією на фундаментальні цінності західної культури, а саме – права людини, лібералізацію, свободу пересування, свободу отримання якісної освіти будь-якого рівня.

Обсяг накопичених людством знань про навколишнє середовище є дуже великим, тому необхідно відібрати та систематизувати той мінімум, який є найбільш доцільним у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців екологічного профілю. Сьогодні основні методичні інновації пов'язані з використанням інтерактивних методів навчання. Суть їх полягає у тому, що навчальний процес організовується на основі взаємодії, діалогу, в ході якого студенти навчаються критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, враховувати альтернативні думки, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях. Такий метод викладання матеріалу дозволяє засвоювати до 90 % отриманої інформації.

Однією з інтерактивних методик, що набула популярності у Великобританії, США, Німеччині, Данії та інших країнах, стала Case-study (кейс-метод, метод аналізу ситуацій).

Метод case-study, або метод конкретних ситуацій (від англійської case – випадок, ситуація) – метод активного проблемно-ситуаційного аналізу, базований на навчанні шляхом рішення конкретних завдань – ситуацій (рішення кейсів). Це один з імітаційних активних методів навчання.

Суть методу полягає у використанні конкретних випадків (екологічної ситуації, історії, тексти яких називаються кейсом) для обговорення або вироблення рішень студентами з певного розділу навчання дисципліни. Тобто кейс – це не просто описання випадку, а чіткий інформаційний комплекс, який дозволяє зрозуміти ситуацію. Добре сформований кейс провокує дискусію, яка оснований на реальних фактах чи даних, що модулює реальну проблему, з якою у подальшому будуть стикатися студенти у професійній діяльності. Крім того, кейси розвивають аналітичні, дослідницькі, комунікативні навички, стимулюють вміння аналізувати ситуацію, планувати стратегію та приймати рішення.

Безпосередня мета методу case-study – спільними зусиллями групи студентів проаналізувати ситуацію – case, яка має місце у реальному житті і розробити практичне рішення; закінчення процесу – оцінка запропонованих алгоритмів і вибір кращого в контексті поставленої проблеми.

Цілі, на які спрямовано використання кейс-метод, залежить від типу конкретної ситуації, а саме виділяють: кейс-потреби, кейс-вибір, кризовий кейс, конфліктний кейс, кейс-боротьба, інноваційний кейс.

Навчальні завдання кейс-методу полягають у :

- набутті навичок використання теоретичного матеріалу для аналізу практичних проблем;
- формуванні навичок оцінювання ситуації, вибір та організацію пошуку основної інформації;
- виробленні вмінь формулювати питання і запити;
- виробленні умінь розробляти багатоваріантні підходи до реалізації плану дії;
- формуванні вмінь самостійно приймати рішення в умовах невизначеності;
- формуванні навичок та прийомів всебічного аналізу ситуацій, прогнозування способів розвитку ситуацій;
- формуванні вмінь та навичок конструктивної критики.

Кейс-метод має певні переваги, так як є не тільки навчальним, а й має великий виховний потенціал з позиції формування особистісних якостей:

- розвиток працьовитості;
- розвиток креативності;
- формуванні здатності до конкурентноспоможності;
- формуванні готовності взяти на себе відповідальності за результати власного аналізу ситуації і за роботу всієї групи;
- формуванні впевненості в собі;
- формуванні потреби в досягненні;
- розвиток вольових якостей, цілеспрямованості;
- формуванні навичок роботи в групі;
- формуванні навичок комунікативної культури;
- формуванні соціально активної і життєво компетентної особистості, здатної до саморозвитку, самовдосконаленню і самореалізації.

Таким чином, треба відзначити, що застосування викладачем кейс-методу, з одного боку, стимулює індивідуальну активність студентів.

О ПАССИВНОЙ ЛЕКСИКЕ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ, ИЗУЧАЮЩИХ РУССКИЙ ЯЗЫК

Простакова К.М., Полинецкая Т.В. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

При обучении лексике у преподавателей очень часто возникает вопрос – сколько слов необходимо знать студентам на каждом уровне обучения? В этом случае преподаватель обычно опирается на учебник (методическую разработку), предлагая студентам выучить слова, выделенные в каждом уроке. Как показывает практика, количество этих слов за полтора часа обучения составляет приблизительно 15– 20 слов активного словаря, т.е. слов, которые студенты употребляют в устной речи для выражения своих мыслей.

Пассивный словарь студента – слова, которые он узнаёт и понимает в процессе чтения и слушания иноязычной речи, но не заучивает и не употребляет их самостоятельно, – пополняется в основном за счёт речи преподавателя, но, к сожалению, ему обычно не уделяется должного внимания на занятиях. Такие новые лексические единицы даются в чтении или в фонетических упражнениях, и преподаватель зачастую не отрабатывает и не контролирует их упражнениями. В этом случае очень важно для формирования пассивного словаря давать студентам словообразовательные модели, которые резко увеличивают возможность понимания текста и грамотность письма.

Так как специфика работы над лексикой на среднем и продвинутом этапах обучения заключается как в расширении уже имеющегося словарного запаса у студентов-иностранцев, так и в более углублённом изучении уже пройденного языкового материала, то следующий момент при формировании пассивного словаря, на который мы обращаем большое внимание при создании методических разработок – это знание различных значений слова, переноса значений, разница в употреблении семантически близких слов, а также введение новых лексических единиц, о значении которых учащиеся могут догадаться по сходству с родным языком или языком-посредником. Такие новые слова затем могут перейти в активный словарь учащихся при условии их использования в письменной и устной речи.

Всё это даёт возможность нашим иностранным студентам разобраться в наиболее трудных случаях употребления новой лексики, расширить их словарный запас и в дальнейшем свободно читать и слушать тексты по специальности.

ЕВРИСТИЧНИЙ ДІАЛОГ ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ТВОРЧИХ УМІНЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Проценко І.І. *(Сумський державний педагогічний університет імені
А.С.Макаренка, м. Суми, Україна)*

Провідною метою сучасної української вищої освіти згідно з Законом України «Про вищу освіту» (2002 р.), Національною доктриною розвитку освіти (2002 р.), Законом України «Про інноваційну діяльність» (2003), стало створення соціально-педагогічних умов для розвитку особистості і творчої самореалізації майбутніх фахівців, виховання громадян, здатних ефективно працювати і навчатися впродовж життя. Така мета стає досяжною, коли забезпечується пріоритет осмисленої, мотивованої діяльності студентів, зменшення обсягу репродуктивної діяльності, творче освоєння теоретичних знань і практичних умінь.

Системне запровадження діалогу у навчальному процесі – необхідна умова успішного оволодіння професійно-творчими вміннями, тому що пануючий монологічний спосіб викладання матеріалу стає неефективним для творчого розвитку суб'єктів навчання. Саме продуктивний діалог Сократа з його розмаїттям методів і прийомів евристичного здобуття істини за допомогою діалогової взаємодії став основою для поступового перетворення навчання в евристичний процес. Діалогова взаємодія, центрована на запитаннях студентів, забезпечує успішне формування провідних професійно-творчих умінь, як загально-діалогічного характеру, так і спеціальних та діагностичних, які стають важливим надбанням фахівця, зокрема при створенні ним освітніх продуктів – мети сучасної евристичної освіти.

Евристичне навчання стає пріоритетним і втілюється у формування професійно-творчих умінь за допомогою евристичної діалогової взаємодії. Цей аспект стає провідним у створенні власних творчих продуктів як мети навчання. Ми враховували висновки дослідниці А. Козирєвої, що доцільно організована педагогічна взаємодія викладачів і студентів є базовою умовою включення студентів у навчально-творчу діяльність. Цілеспрямований вплив педагога на процес творчого розвитку особистості можливий у тому випадку, коли викладач спирається на мотиви та інтереси особистості студентів. У цьому випадку взаємодія педагога зі студентами набуває властивостей методу організації самовиховання творчих якостей особистості і активізації її творчого

потенціалу. Професійно-творча діяльність саме на просторі діалогової взаємодії сприяє підвищенню мотивації до праці, розвитку інтелекту, максимальному розкриттю здібностей студента.

Процес навчання зорієнтований, у першу чергу, на студента, що виконує функцію пошуку нових знань про незнане у спільній діалоговій взаємодії з викладачем при створенні освітніх продуктів. Характер евристичних запитань типу «як?, що?, чому?, коли?, для чого?, з якою метою?» та їх варіантів, формування професійних умінь творчого характеру спонукає студентів до активної, творчої, спільної діяльності. Особисте освітнє збагачення студента (його знань, почуттів, здібностей, досвіду, матеріальної продукції) у цьому випадку неминуче. У досліджених нами працях (А. Короля, А. Хуторського, О. Кондратюк) не відображено пошуки шляхів і способів навчання студентів основних евристичних (творчих) діалогових умінь професійної спрямованості – діалогізації лекцій і пояснень, постановки пізнавальних запитань, умінь евристичної діалогової взаємодії у бесідах, дискусіях, діагностики запитальної діяльності тощо. А така підготовка на основі постійного й продуктивного діалогу особливо необхідна студентам гуманітарних спеціальностей, які готуються до складної роботи в умовах ринкового суспільства.

Для реалізації поставлених завдань створено й випробувано комплексну дидактичну модель. Дидактична модель розроблена з метою формування професійно-творчих умінь у процесі евристичної діалогової взаємодії. Її ми розглядали як складну систему, що являє собою комплекс завершеної педагогічної діяльності, яка включала такі компоненти (мотиваційно-цільовий, змістово-діяльнісний та діагностичний): від визначення й осмислення її мети до конкретних діяльнісних операцій і прогнозованих результатів. У представленій моделі задіяно основні дидактичні чинники: розвинуті вміння викладача гуманітарних дисциплін вищої школи до евристичної діалогової взаємодії у навчальному процесі; мотивація і цілеспрямоване навчання студентів діалогової діяльності для розв'язання значимих для них проблемних завдань; системне використання евристичного діалогу у вищій школі при створенні освітніх продуктів. Концепції евристичного навчання, спрямовані на досягнення основної мети вищої освіти (створення студентами професійних продуктів) і широкого застосування діалогової взаємодії – вимагали значного збільшення обсягу самостійної роботи (індивідуальної і групової).

Така особливість збігається з вимогами більшості інноваційних технологій навчання, які розглядають самостійні зусилля студентів з належним супроводом педагога – вирішальним чинником розвитку особистості.

ПРЕПОДАВАНИЕ ФИЛОСОФИИ В ТЕХНИЧЕСКОМ ВУЗЕ КАК УСЛОВИЕ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ

Пурцхванидзе О.В. (*Одесская национальная академия пищевых технологий, г. Одесса, Украина*)

Одним из факторов повышения качества подготовки специалистов наряду с другими является преподавание философии. Философия как сложная и многоуровневая система знаний, несмотря на процессы, происходящие как внутри нее самой, так и в системе высшего образования в целом, на наш взгляд, продолжает играть немаловажную роль в формировании самостоятельного мышления и критического отношения к действительности у будущих специалистов. Сегодня необходимость ее изучения в высших учебных заведениях подвергается сомнению не только представителями естественнонаучного, технического знания, но и самим философским сообществом.

Данная ситуация обусловлена рядом причин, главная из которых, на наш взгляд, состоит в тех процессах, которые происходят в самой философии. Известно, что сегодня без особых усилий, в философии можно обнаружить различные «повороты». Например, онтологический или лингвистический. Так на статус поворота в философии претендуют антропологический, теологический, постмодернистский и другие. В.В. Савчук предлагает рассматривать в качестве третьего - иконический поворот. Обосновывает свою позицию он тем, что современная цивилизация ведет к упрощению языка общения, редукции глубины символического, к плоскому знаку, к иконке, «смайлу». «Власть текста сменяется властью картинки».

В таких условиях проблема преподавания философии в высших учебных заведениях обретает особую остроту. Что преподавать? Как преподавать? Как сохранить в курсе философии ее смысл, и сделать, если это возможно, его приемлемым в условиях господства иконического мышления, когда большим доверием пользуется не буква и слово, а визуальный образ.

На наш взгляд, несмотря на процессы, происходящие внутри самой философии, она продолжает согласно классическому определению, оставаться «эпохой схваченной в мысли», «осознанием эпохи». Поэтому не вызывает сомнения факт необходимости преподавания философии в вузах. Кроме того, несмотря на плюрализм, господствующий в философии, необходимо

системное, интересное и внятное донесение основ курса до студентов. Здесь возникает круг проблем. Одна из них - проблема сегодняшнего студента, который не плох и не хорош, он – другой. Он активно ориентируется в мире информационных технологий. Его мышление «иконично» по определению. Иные формы мышления, уходящие своими основаниями в слово, текст, его смысл, возможны, но, к сожалению, не так часто, как бы этого хотелось. Кроме того, в технические вузы часто поступают молодые люди со слабой гуманитарной подготовкой.

Казалось бы, иконическое мышление не требует большой затраты аудиторных часов. Однако такое представление достаточно поверхностно, поскольку мышление студента, не изучавшего философию, иконично не в силу процесса, его становления подобного процессу развития философии как мировоззрения и мышления вообще со всевозможными «поворотами», а в силу среды, в которой сегодня пребывает мышление любого человека. Поэтому сокращение аудиторных часов на преподавание философии крайне пагубно, поскольку влияет на сужение мышления студента, а потом формирует неспособность воспринимать «простые» философские истины, что в результате чревато неспособностью мыслить творчески.

С целью решения проблем преподавания философии в вузах в современных условиях необходимо четко уяснить, какие здесь существуют трудности. И попытаться их решить хотя бы в первом приближении. Во-первых, понять, что переводение философии в практическую плоскость сопряжено с опасностью сужения предмета философии и недооценки ее мировоззренческой, аксиологической функций. Во-вторых, помнить, что философию не следует отождествлять с наукой, поскольку теряется специфика философии, как знания развивающего самостоятельное мышление и критическое отношение к действительности. В-третьих, есть необходимость, в технических вузах особенно, дать возможность преподавателям наряду с общим курсом читать авторские уже студентам старших курсов. Обязательным при этом должно быть преподавание истории философии, что даст возможность студентам пройти в своем мышлении все вышеозначенные повороты, не утратив всего того, что приобретено философией в ее развитии. При таком подходе к преподаванию философии мы сможем повысить качество подготовки специалистов, поскольку обращение к истории философской мысли, рассмотрение ее актуальных проблем станет залогом развития мышления, формирования его творческого потенциала, критического отношения к действительности.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОРГАНІЧНА ХІМІЯ» ДЛЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЕКОЛОГІЯ, ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА ЗБАЛАНСОВАНЕ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»

Решта С.П., Данилова О.І. (*Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна*)

У сучасному світі проблема екологічної культури є загальновизнаною. Нині екологічний напрям в системі освіти в процесі формування екологічної культури студентів технологічних ВНЗ стає важливим чинником, з'являється необхідність інтеграції екологічної і технічної освіти, відбувається радикальна зміна ціннісних систем, культурних норм і ідеалів у сучасної молоді. При цьому, на жаль, недостатньо розглядаються проблеми формування екологічної культури у студентів технічних і технологічних спеціальностей ВНЗ. Для сталого розвитку України важливо сформувати особу фахівця, яка б прагнула до оптимальної взаємодії з природним середовищем, особу, що відрізняється наявністю твердих переконань та потребою в діяльності по поліпшенню довкілля. Одним з безперечних фактів при цьому стала необхідність провідної ролі і відповідальності майбутнього технолога в рішенні проблем становлення екологічної культури виробництва, зокрема, в харчовій промисловості. У зв'язку із цим необхідним є формування у студентів дбайливого відношення до навколишнього середовища та активної позиції щодо впровадження екологічної безпеки та безвідходних або маловідходних енергозберіжливих технологій на виробництві, що й відбувається під час викладання дисципліни «Органічна хімія». На сучасному етапі розвитку науки і суспільства потрібні додаткові зусилля, пов'язані із інтеграцією екологічного і загальноінженерного знання. Завдяки викладанню дисципліни «Органічна хімія» для спеціальності «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» студенти не тільки отримують базові знання, але, й завдяки лабораторним, самостійним роботам та індивідуальним завданням, що передбачають більш глибоке ознайомлення із окремими видами контамінантів та екотоксикантів вивчають особливості їх хімічних перетворень та вплив на організм людини і навколишнє середовище. Таким чином, формування екологічної культури студентів технічних ВНЗ здійснюється через викладання дисципліни «Органічна хімія», формування екокультури, інтеграцію у практичні дії, що і дозволяє реалізувати основні стратегії і технології в майбутній діяльності інженера-еколога.

РОЛЬ ЦВЕТОВЕДЕНИЯ В ПОДГОТОВКЕ АРХИТЕКТОРА

Рындина Л.И., Рындин А.С. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса Украина)*

Цветоведение - комплексная наука о процессах восприятия и различения цветов, объединяющая данные физики, химии, физиологии, психофизиологии, психологии, колориметрии, эстетики. Ее сведения адресованы специалистам, так или иначе, связанным с цветом. Цель курса цветоведения – развитие способностей и умения пользоваться цветом в профессиональном труде, в разных отраслях промышленности и искусстве, включая живопись, декоративно-прикладное искусство, архитектуру, дизайн, кино, фотографию. Эти знания помогают специалистам, создающим художественные произведения искусства и предметы народного потребления, занимающимся отделкой зданий и интерьеров, разобраться во многих процессах связанных с цветом. К сожалению, указанный учебный предмет не предусмотрен учебным планом архитектурного вуза, что сказывается на обучении живописи, где должны закладываться основы теории и практики цветовых процессов происходящих в природе и процесса психолого-физиологического понимания их восприятия.

Подготовленность специалиста в области цветоведения должна иметь диапазон от осознанного выбора цвета до формирования навыка эмоционально – психологического и эстетического воздействия его на человека.

В задачи курса цветоведения должно входить: получение конкретных знаний о цвете и его художественной выразительности, в основе которых лежит восприятие и понимание физических, химических и пространственных свойств; расширение возможностей цветоощущения и совершенствование чувства цвета; освоение методики цветоведчески грамотной разработки колористического замысла в авторской композиции.

Поставленные задачи должны решаться посредством специальных упражнений, содержание которых предусматривает: практическое изучение правил цветоведения; последовательное визуальное ознакомление с цветом; анализ характера цветосочетаний по производимому впечатлению и выявление их качеств; овладение основами гармонизации цветов; воспитание художественного вкуса, развитие творческой фантазии.

Упражнения выполняются в форме цветовой мозаики. Содержание упражнений ставит обучаемого в условия, в которых он неминуемо делает цветовые открытия, а именно: видит такие оттенки и полутона, такие сопоставления цветов, о которых не знал ранее. Упражнения становятся для студента самостоятельным исследованием, ведущим его к приобретению колористического опыта.

СПЕЦИФИКА ОБУЧЕНИЯ ЖИВОПИСИ В АРХИТЕКТУРНОМ ВУЗЕ

Рындина Л.И., Рындин А.С. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры г. Одесса Украина)*

Современный архитектурный ВУЗ должен готовить специалистов умеющих работать в содружестве с художниками декоративно – монументального жанра. В этой связи, выпускник должен обладать определенными навыками в области монументально – декоративного искусства, таких его областях как: настенная роспись, мозаика, витраж и т. д. Без этой взаимосвязи не будет гармонии, которую мы называем синтезом искусства и архитектуры. Эту проблему может решить курс живописи с целенаправленными задачами. Курс «Живописи» в архитектурном институте должен преследовать цели: овладение основами изобразительной грамоты; развитие художественного вкуса; воспитание чувства гармонии; воспитание сознательного использования изобразительных средств в создании монументально-декоративного искусства.

Поставленные цели достигаются путем всестороннего изучения объективных закономерностей света и цвета, психофизиологических особенностей восприятия цветовой и пространственной среды, реалистической передачи средствами живописи предметного мира, изучения основ стилизации предметной формы, гармонизации цвета в декоративной композиции. Курс живописи должен состоять из двух разделов – основ реалистической и декоративно – монументальной живописи. Раздел «Реалистическая живопись» – изучение изобразительных и выразительных средств живописи, объемно пространственного восприятия и передачи цветового многообразия окружающего нас мира.

В разделе «Декоративная живопись» изучаются закономерности построения цветовых гармоний в монументально-декоративной композиции. Данный раздел программы предусматривает освоение методики творческого поиска: разработка различных вариантов фор-эскизов, натурный материал, все подготовительные материалы, отражающие методику творческого поиска и последовательность работы над композицией, поиск сюжетного и цветового решения, воплощение в окончательный эскиз и ее исполнение.

Композиционные основы монументально – декоративной живописи включают: способы организации пространства в композиции; передача состояния движения и покоя в композиции; использование симметрии, ритма, контраста как композиционных приемов; выделение сюжетно-композиционного центра; организация колористического единства в композиции.

В декоративном искусстве для выразительности художественного образа, большей убедительности, используются художественные средства, нехарактерные для станковой живописи.

КОНТРОЛЬ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТАМИ НА СЕМІНАРСЬКОМУ ЗАНЯТТІ

Сазонов В.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна)*

Семінарське заняття - один з самих творчих видів учбових занять.

В ході заняття і по його результатах можна судити, наскільки глибоко студентами засвоєні основні теоретичні положення, якою мірою вони оволоділи методологією дисципліни для аналізу і оцінки явищ, фактів і подій, методом діалектичного мислення і дії.

У вузівській практиці на перший план висувається проблема ефективного контролю за розумовою діяльністю студентів на семінарі, перетворення його в лабораторію творчого, креативного, сучасного мислення.

Контроль на семінарі повинен носити конструктивний, творчий, орієнтуючий характер. Якщо на заняттях відсутні ділова суперечка, відстоювання різних точок зору на можливість того або іншого підходу до реальних фактів, а студенти не намагаються у виступах прикласти одержані знання до життєвих явищ, то на такому семінарі важко проконтролювати справжню глибину освоєння теорії до рівня її практичного застосування.

Контроль на семінарі повинен бути направлений:

по-перше, на виявлення умінь студентів правильно підходити до того або іншого питання, аналізувати його, доводити висунуті положення, робити висновки і узагальнення, пов'язувати теорію з практикою, використовувати знання для конкретного аналізу конкретної ситуації;

по-друге, на те, щоб оцінити у студентів рівень умінь міркувати і мислити самостійно, критично відноситися до результатів пізнавальної діяльності.

Викладачі, добиваючись того, щоб семінар проходив на високому науковому рівні, піддає перевірці знання студентами змісту основних понять і термінів по темі, що вивчається.

Як основна форма контролю за засвоєнням змісту основних понять і термінів на семінарі звичайно використовують усний опит.

На семінарі знаходить все більше застосування поєднання письмових відповідей з усним обговоренням доповіді (рефератів).

Доповіді на семінарах створюють широкі можливості для перевірки різних сторін в підготовці студентів.

По-перше, перевіряються уміння студентів з достатньою глибиною і разом з тим на конкретних прикладах розкрити центральну проблему теми, правильно сформулювати і обґрунтувати теоретичні положення, довести їх, зробити ясними і зрозумілими іншим, розкрити їх значення для практичної діяльності.

По-друге, виявляється уміння студентів не тільки розкривати і обґрунтовувати проблему, але і ставити перед аудиторією ряд конкретних питань творчого характеру, привертати увагу товаришів по групі до сутнісних сторін теми, викликати у них активність на семінарі, створювати передумови для розгортання дискусії навколо окремих проблем.

По-третє, виявляється публічна майстерність доповідача, його уміння викликати інтерес, встановити контакт з аудиторією, підтримати увагу товаришів по навчанню, правильно розрахувати час і т.п.

Керуючи семінаром, викладач прагне проконтролювати засвоєння знань у можливо більшого числа студентів.

Для того, щоб студенти в своїх виступах не йшли убік від головних питань теми, досвідчені керівники семінарів після закінчення доповіді підсумовують основні її положення і контрольнo-орієнтуючими питаннями мобілізують студентів на обговорення найбільш складних проблем.

Особливо слід виділити ті засоби контролю, які дозволяють викладачу оцінювати уміння студентів вирішувати проблемні ситуації: практичні завдання, що викликають творчу продуктивну роботу студентів.

В цілях реалізації контролю за самостійною роботою на семінарі використовуються і традиційні прийоми: письмові роботи, усні опити-летючки з окремих питань, перевірка конспектів, розгляд тестових завдань щодо підготовки та проведення модульних контролів і т.п.

Великі можливості контролю дають мультимедійні засоби.

Таким чином, використання на семінарі контрольнo-орієнтуючих питань, логічних і практичних завдань, різних пізнавальних завдань як певної системи засобів контролю за результатами пізнавальної діяльності студентів дозволяє:

- по-перше, здійснювати конкретну і якісну перевірку підготовки студентів, відокремлювати формальні знання від знань засвоєних творчо;
- по-друге, в процесі вирішення дійсних пізнавальних протиріч, в ході дискусії і відстоювання власної точки зору розкривати недоліки і упущення в знаннях і уміннях студентів;
- по-третє, направляти пізнавальну діяльність студентів на глибоке освоєння знань і перетворення їх в особисті переконання.

РОЛЬ М'ЯКИХ МАТЕРІАЛІВ У РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СПЕЦІАЛІСТІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Сакалюк В.М., Жижин Д.Ю. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Серед спеціальних дисциплін, що вивчаються в художніх закладах особлива увага приділяється рисунку, так як це провідна фахова дисципліна у системі навчальних предметів, що входять до програми підготовки спеціалістів образотворчого мистецтва.

Головною метою вивчення дисципліни рисунок є створення високохудожніх реалістичних творів, що потребує справжньої професійної майстерності, високої загальної культури.

Як показує педагогічний досвід, щоб опанувати мистецтво рисунку, майбутнім художникам недостатньо вміло оперувати технікою роботи олівцем. Потрібно також досконало використовувати виразні можливості різних графічних матеріалів.

Практика роботи зі студентами свідчить, що серед великого розмаїття матеріалів для виконання рисунку особливу увагу слід приділити м'яким матеріалам – вугіллю, пастелі, сангвіну, сепії, соусу, їх виразним можливостям.

Щоб досягти бажаного успіху у володінні м'якими матеріалами, особливу увагу на практичних заняттях необхідно звернути на розвиток знань і умінь побудови об'ємної форми тоном, передачі фактури, матеріальності, різноманітного стану натури в залежності від умов освітлення і середовища.

Також варто пам'ятати, що у кожній техніці є свої, тільки їй притаманні виразні можливості і вивчення їх особливостей дозволяє найвищою мірою використовувати їх безцінні образотворчі якості і тим самим підвищувати виразність графічної мови студентських робіт. Все це відноситься до технічної сторони художньої творчості, до ремесла художника.

З педагогічної точки зору використовувати м'які матеріали потрібно починаючи уже з 1 курсу, але строго від простих до більш складних завдань. На перших порах це начерки та короткочасні рисунки вугіллям. Далі, на 2, 3 курсах, ескізи, етюди, окремі постановки сангвіном, сепією, соусом. І врешті, на 4, 5 курсах тривалі роботи усіма матеріалами, включаючи пастель. Варто зауважити, що вибір відповідного матеріалу та способу роботи ним часто підказує натура.

Отож, використання у програмі підготовки спеціалістів образотворчого мистецтва м'яких матеріалів значно підвищить їх професійну майстерність.

ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВИХ ЗВИЧОК МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Сергєєва Т.П. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса)*

У системі фізичного виховання студентів за останні десятиріччя відбулися значні зміни. З погляду на збереження здоров'я, ефективність традиційних занять фізичною культурою низька. Традиційна система навчання, як правило, негативно позначається на стані здоров'я студентів. Досліджуючи стан здоров'я молоді, науковці зазначають, що 60% молодих фахівців, які поступають на роботу після закінчення вищого навчального закладу України, фізично не готові працювати в тому темпі і з тією інтенсивністю, які вимагає їх професія.

В останні роки постійно зростає число студентів із різноманітними відхиленнями в стані здоров'я, захворюваннями хронічного характеру, різноманітного роду фізичними і психічними перенапружками, травмами. Більшість студентів (52%) оцінюють свій стан здоров'я як не зовсім добрий і поганий, так само як і фізичну підготовленість (50%).

Про недостатню ефективну побудову занять з фізичного виховання свідчать відповіді студентів. Зокрема, їх не задовольняє спрямованість занять (29%), зміст занять (31%), недостатнє або надмірне навантаження (16%), відсутність музичного супроводу (11%) та інше. Різноманітність груп дає підстави для реформування існуючої системи фізичного виховання, одним із компонентів якої є наповнюваність навчальних груп. Реально втілити цю вимогу студентів у рамках існуючих положень можливо тільки у випадку реорганізації фізичного виховання і більш чіткої диференціації студентів відповідно до їхнього рівня здоров'я та фізичної підготовленості, в процесі розподілу в основну, підготовчу, спеціальну медичні групи.

Результати соціологічних досліджень свідчать, що найбільшою популярністю в студентській молоді користуються фізичні вправи оздоровчо-рекреаційної спрямованості. Впровадження нових технологій у сферу фізичного виховання дозволить розширити діапазон засобів рухової активності, тим самим збільшити кількість тих, хто займається, задовольняючи їхні потреби і інтереси.

Пріоритет оздоровчо-рекреаційної діяльності пояснюється особливим ефектом і неповторною можливістю значного підвищення загального рівня працездатності, переключення з одного виду діяльності на інший, що сприяє підвищенню успішності і творчої активності студентів. Цьому сприяють різноманітні форми проведення занять, що припускають зміни характеру й змісту фізичних вправ у залежності від мотивів, інтересів і потреб студентів у фізкультурній активності.

За даними анкетування студентів I-II курсів - серед факторів здорового способу життя студенти використовують рухову активність (52,9%), гігієнічні фактори (67%), відмову від шкідливих звичок (54,3%), раціональне харчування (16,1%). Практично всі опитані нами студенти визнають необхідність ведення

здорового способу життя. В ієрархії цінностей студентів, здоров'я практично не спускається нижче третього місця. У той же час, лише 37,5% опитаних студентів вважають, що вони ведуть здоровий спосіб життя. Причому, більшість студентів у якості факторів здорового способу життя практично не розглядають такі, як раціональну організацію життєдіяльності, статеву культуру, здоров'я-зберігаючі технології, самоосвіту і самовиховання. Слід також зазначити, що формування здорових звичок пов'язане з цілеспрямованою виховною роботою і не є автоматичним результатом тої чи іншої діяльності, навіть такої, що прямо стосується здоров'я. Вважається, що для формування успішного вироблення навичок здорового способу життя необхідні шість компонентів: навчання, моделювання, практика в процесі навчання, зворотній зв'язок, закріплення і практика між тренувальними заняттями. Під контролем ймовірності розуміють вироблення стійкої звички у майбутньому шляхом контролю і впливу на результат її реалізації на сьогоднішній день.

У зв'язку з цим, для вирішення проблеми що склалася, нами розроблено технологію формування здорових звичок в умовах вищого навчального закладу, що враховує ряд обставин: по-перше, складність формування навичок здорового способу життя багато в чому обумовлена тим, що на певних етапах онтогенезу в молоді відсутня базова потреба у здоров'ї, а самооцінка рівня здоров'я явно завищена; по-друге, зворотній зв'язок від змін, що наступили в організмі в результаті дотримання здорового способу життя, помітний не відразу, а інколи може бути відстроченим на роки; по-третє, опитування студентів свідчить про те, що серед причин, які змусили б студентів змінити свій спосіб життя, вони називають, як правило, деякі екстремальні обставини: хворобу, трагедію близької людини, любов та ін.

Сучасна попередня діагностика в змозі компенсувати цей дефіцит інформації, створити у студентів стан, подібний екстремальному, та змусити їх до пошуку нових форм організації своєї життєдіяльності.

Інший важливий резерв у формуванні суб'єктивного ставлення до проблем здоров'я і здорового способу життя – вивчення його потреб мотиваційної сфери. Той чи інший тип поведінки виробляється у людини тому, що поведінка відповідає його базовим потребам і мотивам. Отже, для того, щоб людина захотіла стати здоровою, необхідно, по-перше: знати його первинні цілі поведінки, а по-друге: так організувати роботу з формування здорових звичок, щоб альтернативи, які пропонуються, сприяли як досягненню цієї мети, так і зміцненню здоров'я.

Висновки. В рамках запропонованого підходу нами сформульовані основні задачі для кожного компоненту і етапу формування здорових звичок; розроблена схема моніторингу і оцінки ефективності подібної діяльності. В цілому вузівські комплексні профілактичні заходи і програми повинні передбачати наступні компоненти: організацію учасників програми, оцінку потреб, визначення пріоритетів, багаторівневе втручання, оцінку процесу, оцінку результатів.

БІЛІНГВАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР

Ситняківська С.М. (*Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна*), **Хливнюк М.Г.** (*Житомирський військовий інститут Національного авіаційного університету, м. Житомир, Україна*)

Трансформування вищої освіти в умовах глобалізації суспільства потребує розроблення нових підходів до підготовки майбутніх фахівців у контексті відродження ідей національної та полікультурної освіти. Сучасне соціокультурне становище в системі вищої освіти, залучення студентів до національної та світової культури є актуальною потребою сьогодення. Володіння кількома мовами (полікультурна освіта) сприяє мовному і загальному розвитку людини, умінню орієнтуватись у сучасному багатомовному світі, розв'язувати проблеми міжнаціональних відносин. Тому одним із невід'ємних і важливих завдань сучасної вищої освіти стає оновлення її змісту у напрямку полілінгвізму і підготовки молоді до життя у багатокультурному глобалізованому суспільстві. При цьому, особливого значення у підготовці майбутніх фахівців будь-якої галузі набуває формування вміння ведення професійного наукового пошуку нових ідей і досягнень, діалогу та обміну інформацією, у тому числі й іноземною мовою з представниками інших країн, націй, держав. Також слід відмітити, що якісне оновлення змісту освіти у бік полілінгвізму пов'язане зі зростанням потреби у її мультикультурності з огляду на процеси, які спрямовані на інтеграцію трудового потенціалу в межах європейських країн. Національна політика підготовки галузевих фахівців багатьох європейських країн, які б визнавались іншими державами та були конкурентоспроможними на сучасному ринку праці, зазнала значних позитивних змін, особливо стосовно рівня вивчення іноземних мов за фахом підготовки (білінгвальної освіти).

Таким чином, впровадження білінгвального навчання у процес підготовки майбутніх фахівців дасть можливість підвищити його результати, адже з його допомогою у студентів будуть формуватися як лінгвістичні комунікативні, так і професійні компетенції, зростатиме особистісна мотивація до навчання, пізнавальна діяльність, а також укріплюватимуться зв'язки змісту професійного навчання у вищому навчальному закладі з потребами сучасного ринку праці у білінгвальних фахівцях.

ОБ ОЦЕНКЕ КАЧЕСТВА ПОДГОТОВКИ ВЫПУСКНИКОВ БАКАЛАВРАТА

Ситшаева 3.3. *(Республиканское высшее учебное заведение «Крымский инженерно-педагогический университет», г. Симферополь, Украина)*

Рейтинг высшего учебного заведения, а потому и устойчивость его функционирования (набор абитуриентов, финансирование и т.д.), не говоря уже о межгосударственной легализации (действительности) дипломов о высшем образовании, что предполагается Болонским процессом, напрямую и весьма сильно зависит от качества подготовки выпускников. Именно этим в большей степени гарантируется востребованность выпускников вуза на рынке труда.

Говоря о качестве подготовки, следует рассматривать многие аспекты процесса подготовки студентов: качество образовательного процесса и, в первую очередь, информационно-образовательную среду вуза, кадровое, научно-методическое и учебно-методическое обеспечение, материально-техническую базу и т.п. Здесь мы обсудим лишь один, завершающий этап обучения – проведение государственной аттестации.

Согласно принятой системе оценки качества высшего образования студент бакалаврата, завершая обучение в высшем учебном заведении, должен пройти государственную аттестацию, в частности, сдать квалификационный экзамен, обычно проводимый в устной или письменной форме.

Как известно, устная форма реализации контрольных испытаний может способствовать негативным (с точки зрения объективности получаемых результатов оценивания) проявлениям субъективного характера. Поэтому в последнее время в высших учебных заведениях чаще используется письменная форма квалификационных испытаний. Однако и в этом случае обсуждаемая процедура, а именно, ее подготовительный этап, регламент проведения и организация процесса оценивания работ, пока еще далека от совершенства.

Перечислим возникающие здесь актуальные проблемы, не претендуя, впрочем, на полноту освещения обсуждаемого вопроса:

1. вопросы экзаменационных билетов, зачастую, не соответствуют образовательно-квалификационной характеристике, хотя экзамен является квалификационным; они обычно выбираются из рабочих программ дисциплин, причем не ясен принципу этого отбора;
2. проведение квалификационных испытаний проводится преподавателями выпускающей кафедры, заинтересованными в высоких результатах испытаний;

3. обычно не предусматривается этап кодирования работ, что приводит к информированности лица, проверяющего экзаменационные работы, о персональных данных испытуемого;
4. проверка экзаменационных работ осуществляется теми же преподавателями, опять-таки заинтересованными в получении высоких оценок студентами;
5. проверка не осуществляется в день проведения экзамена, что способствует возможности доступа к работам заинтересованных лиц.

Учитывая упомянутые выше проблемы, можно предложить следующие возможные пути их решения:

1. составление вопросов и формирование билетов квалификационного экзамена должно осуществляться на уровне министерства образования (при наличии утвержденного им образовательного стандарта специальности) либо сторонними экспертами-специалистами (на основе образовательно-квалификационной характеристики) по заказу руководителя вуза и курироваться назначенным им ответственным лицом, не связанным с подготовкой выпускников того или иного направления;
2. экзаменационные билеты следует хранить в сейфе в запечатанном виде и вскрывать на экзамене во время его начала;
3. проведение квалификационного испытания следует поручать лицам, не имеющим отношения к выпуску экзаменуемого направления, и назначенным ректором в особо оговоренном порядке;
4. после окончания экзамена работы испытуемых кодируются ответственным лицом;
5. проверку экзаменационных работ следует поручать предпочтительно сторонним экспертам, приступающим к проверке закодированных работ в день экзамена;
6. после проверки ответственное лицо декодирует работы и составляет протокол об оценках.

По нашему мнению, даже лишь апробация этих предложений позволит не только получить полезную информацию о реальном уровне качества образовательного процесса, выработать тактику для повышения его эффективности, управления качеством образования, а и в перспективе действительно улучшить качество знаний и умений выпускников.

В заключение отметим, что наличие утвержденных министерством образования образовательных стандартов по всем специальностям способствовало бы снятию части обсуждаемых в данной работе проблем.

СТРУКТУРИЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО КОМПЛЕКСУ В СИСТЕМІ ЕЛЕКТРОННИХ ОСВІТНІХ РЕСУРСІВ

Сікора Я.Б. (*Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна*)

Розвиток мережевих інформаційних технологій дав новий поштовх в процесі використання комп'ютерних технологій в освіті. З'явилися спеціалізовані *комп'ютерні освітні середовища*, створені на основі веб-технологій. Розробниками такого типу середовищ пропонуються різні напрями їх використання: від підтримки реального курсу до автономної системи дистанційної освіти. В основу даного типу середовищ закладені ідеї комунікації і співробітництва, забезпечується опосередкований діалог між студентом і викладачем, студентом і студентом і т.д.

Особливе місце у реалізації фахової підготовки посідає індивідуалізація навчального процесу. Кредитно-модульна система організації навчального процесу має забезпечити особистості можливість одержати освіту та підвищувати рівень фахової підготовки впродовж життя шляхом усвідомленої побудови власної індивідуальної траєкторії професійної підготовки, компонентами якої є зокрема індивідуальна траєкторія вивчення дисципліни як системи залікових та змістових модулів, що передбачає реалізацію дидактичних принципів індивідуалізації й диференціації навчання з вибором студентом індивідуальних рівнів і термінів опанування навчального матеріалу в межах модуля дисципліни [1, с. 47].

У зв'язку з цим доцільною є розробка і упровадження навчально-методичних комплексів з конкретних навчальних курсів і дисциплін на основі ECTS, що забезпечить можливість проходження навчального матеріалу як по лінійній траєкторії (послідовне проходження модулів), так і по розгалуженій, в рамках якої ті або інші модулі можуть бути виключені або додатково включені в програму залежно від початкової підготовки студента і його індивідуальних інтересів [2].

У Житомирському державному університеті ім. І. Франка в рамках виконання держбюджетної теми «Розробка та впровадження інформаційних технологій дистанційного інтерактивного навчання (на прикладі нормативних дисциплін спеціальностей «Інформаційно-комунікаційні технології» та «Інформатика*») розробляються навчально-методичні комплекси з навчальних дисциплін.

Для забезпечення індивідуальних траєкторій навчання студентів пропонується наступний склад навчально-методичного комплексу дисципліни. Весь обсяг дисципліни поділяється на окремі модулі в залежності від кількості, кредитів, що відводяться на її вивчення, кожен з яких дозволяє засвоїти певні поняття або оволодіти відповідними компетенціями. Подібна структуризація навчально-методичного комплексу дозволяє застосувати модульно-компетентнісний підхід в навчанні.

Кожний модуль містить:

- інформаційний блок;
- модуль, що містить лабораторні заняття;
- контролюючий блок.

Навчально-методичний комплекс, підготовлений на такій основі, є ефективним посібником для вивчення студентами навчальних дисциплін і проведення їх самостійної роботи, що забезпечується модульною побудовою навчальних курсів. У цьому випадку навчальний модуль, що виступає як структурна одиниця даного навчально-методичного комплексу, одночасно є:

1) цільовою програмою дій студента; 2) банком інформації; 3) методичним керівництвом по досягненню навчальної мети; 4) формою самоконтролю знань студента та їх можливої корекції [3, с. 3-4].

Розробка і використання навчально-методичного комплексу спрямована, перш за все, не тільки на оволодіння студентами певною сумою знань в діяльнісному режимі, але й на самостійне їх опанування, на роботу з навчальною інформацією. Важливо також, щоб студенти у своїй самостійній роботі змогли побачити способи пізнавальної діяльності, на яких побудований комплекс, оволодіти ними і надалі застосовувати в умовах самоосвіти для вирішення різних проблем, пов'язаних з компетенціями в життєво-практичній діяльності.

Список використаної літератури

1. Спірін О.М. Координація навчальної діяльності в умовах кредитно-модульної системи організації навчального процесу / О.М. Спірін, О.М. Шимон. – Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – Житомир : ЖДУ, 2007. – Вип. 32. – С. 47–52.
2. Сергієнко В.А. Структура навчально-методичного комплексу для забезпечення індивідуальних траєкторій навчання студентів [Електронний ресурс] / В.А. Сергієнко. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Pedagogica/65700.doc.htm.
3. Учебно-методический комплекс: модульная технология разработки : [учебно-методич. пособ.] / А.В. Макаров, З.П. Трофимова, В.С. Вязовкин, Ю.Ю. Гафарова. – Мн. : РИВШ БГУ, 2001. – 118 с.

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДИКИ КУРСОВОГО ПРОЕКТИРОВАНИЯ МНОГОЭТАЖНЫХ ГАРАЖЕЙ

Снядовский Ю.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина*)

Выход в свет новых нормативных документов (ДВН В.2.3-15-2007 «Автостоянки и гаражи для легковых автомобилей»), накопление современного опыта проектирования и строительства многоэтажных паркингов, в частности экспериментального проектирования, обусловили необходимость издания новых методических указаний для выполнения курсового проекта на III курсе Архитектурно-художественного института при разработке курсового проекта на тему: «Многоэтажный гараж на 300 автомобилей».

Методические указания по выполнению курсового проекта многоэтажного гаража (автор доц. Бондаренко В.П.) морально устарели, не были доведены до печати и требуют переработки. В новых методических указаниях будут рассмотрены вопросы выбора участка, градостроительного обоснования, зонирования территории, архитектурно-планировочного решения, организации групп помещений СТО и современных противопожарных требований.

Многоэтажный гараж предназначен для компактного хранения и обслуживания легковых автомобилей в условиях городской застройки.

С повышением уровня автомобилизации проблема хранения транспортных средств является одним из актуальнейших аспектов современного градостроительства. Решение этой проблемы требует больших материальных затрат, связанных с отводом и реконструкцией значительных территорий, обеспечением технологической безопасностью и экологией.

Многоэтажный гараж экономически выгодное сооружение, позволяющее на минимальной территории сконцентрировать максимальное количество автомобилей, создать благоприятную экологическую защиту от шума, выхлопных газов и вредных выбросов, путем применения современных технологий и обслуживания.

Недостаточное пополнение библиотеки института современной специальной литературой требует создание компьютерной версии методических указаний расширенного объема, снабженной большим количеством иллюстраций, примеров экспериментальных и студенческих проектов.

Подобранный материал окажет помощь и в работе над дипломными проектами соответствующей тематики.

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНО-ДЕРЖАВНОГО ПАТРІОТИЗМУ У СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»

Соколова Л.С., Латишева Л.П. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

В умовах становлення і розвитку незалежної держави України у студентської молоді з'явився певний потяг до історичного самоусвідомлення, вивчення славетного минулого і сьогодення України. Це підвищує роль і значення курсу «Історія України» в процесі формування почуття державного патріотизму у студентської молоді. Сьогоднішній студент технічного Вузу – це завтрашній керівник мікро- або макроколективу, а в умовах ринкової економіки, бізнесмен, власник різних фірм, акціонерних товариств, тощо. І в силу цього він незабаром також стане активним політичним діячем і буде визначати подальшу долю нашої країни. Як свідчать підрахунки соціологів, майже 80% державної еліти сучасного українського суспільства складають колишні випускники технічних Вузів України.

Національно-державний патріотизм – це велика сила кожного народу. Він виховується, перш за все історією свого народу, його держави. В цьому плані важко перецінити значення викладання курсу «Історія України» у Вузі, стрижнем якого є історія української державності від могутньої стародавньої Київської Русі, легендарної козаччини і Запорізької Січі до незалежної самостійної України сьогодні.

Виховувати молодих спеціалістів необхідно на традиціях українського державотворення. В основі всього курсу Історії України, його методологічних і теоретичних принципів досліджується історія багатовікової боротьби українського народу за створення своєї національної держави. Процес державотворення на українських землях пройшов ряд важливих періодів та етапів. Перший період – історія виникнення і розвитку Київської Русі, прийняття християнства, досягнення міцної внутрішньої економічної, політичної та духовної консолідації.

Другий період – становлення і розвиток українського народу, виникнення козацтва заснування Запорізької Січі, створення української держави на чолі с Б. Хмельницьким.

Третій період – це період української революції (1917-1920 рр.), коли була створена Українська Народна Республіка, на чолі з М. Грушевським, потім – Українська держава П. Скоропадського, Директорія УНР на чолі з В. Винниченком, потім Петлюрою і на кінець УРСР.

Четвертий період – охоплює десятиріччя радянської влади, пов'язано з епохою сталінізму і тоталітаризму. Це час об'єднання всіх українських земель в соборну державу.

П'ятий період – це роки відродження і створення сучасної незалежної держави Україна – 24 серпня 1991 року.

Історія України – це складова частина історії світової цивілізації. Вона формує історичну пам'ять, без якої немає освіченої культурної людини. Історична наука також здатна формувати основи інтелігентності, виховувати соціально-політичне мислення, закладати історичні підвалини для глибокого опанування професії та реалізації своїх творчих можливостей.

Слід підкреслити, що сьогодні згідно з навчальним планом Міністерства освіти та науки на вивчення курсу «Історія України» відведено 108 годин, з них тільки 32 години аудиторних занять, більша частина курсу планується на самостійне вивчення. З 32 годин на лекції виділяється тільки 16 годин, тобто всього 8 лекцій. За такий обсяг лекційних занять просто неможливо розкрити не тільки весь курс, але й навіть розглянути в стислому вигляді найважливіші теми курсу. А лекція, як говорив великий І. Франко, є головною формою навчання. І ніякі засоби технічного навчання не зможуть замінити постаті самого лектора. Скорочення годин на вивчення курсу може привести до остаточної ліквідації найважливішого у світоглядному плані предмету, що буде безпосередньо відбиватися на вихованні студентів.

Всі наші негаразди в недооцінці державного патріотизму. Сьогодні перед Україною стоїть задача створення сучасної національної держави європейського зразка. І тільки патріоти своєї Батьківщини, а в конкретних умовах свого міста, села, Вузу тощо здатні внести суттєві позитивні зміни в життя нашого нестабільного суспільства.

Таким чином, тільки такі методологічні принципи та методичні прийоми дозволять найбільш повно і ґрунтовно виховувати у студентської молоді гідність, почуття дійсного державного патріотизму.

ПЕРЕКЛАДАННЯ ЯК ОСОБЛИВИЙ ВИД МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ І ОСОБЛИВОЇ ФОРМИ КОМУНІКАЦІЇ, ЙОГО РОЛЬ І МІСЦЕ В СИСТЕМІ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Старунова А.Л. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Сучасне викладання української мови у вищій школі прагне виробити нові форми і прийоми активізації розумової діяльності і творчих можливостей студентів. Цим пояснюється активний розвиток аспекту перекладання у межах навчання української мови.

Перекладання як інструмент розв'язання конкретного завдання становить багатоступінчатий процес. Під час перекладання ставиться завдання перетворення вихідного тексту засобами іншої мови на основі еквівалентного змісту оригіналу і перекладу. Пошуки еквівалентних відповідностей дозволяють студентів розширити обсяг граматичних явищ і його лексичний запас.

Досвід викладання перекладу як одного з аспектів навчання української мови переконує нас у тому, що студенти, які навіть добре володіють українською мовою, відчувають великі труднощі у процесі перекладання. Вони припускаються багатьох помилок як в усному, так і писемному мовленні, особливо за спеціальністю.

Навчальне перекладання максимально активізує розумову діяльність і творчі здібності, виявляє ступінь автоматизації і навичок володіння мовою у всіх функціональних різновидах.

Система занять з навчального перекладання повинна забезпечити досягнення таких цілей:

1. здобуття більш глибоких знань про рідну мову;
2. підвищення рівня активного володіння українською мовою;
3. набуття навичок порівняльного аналізу перекладання і навичок перекладацьких прийомів.

Досягнення зазначених цілей припускає виділення трьох етапів роботи:

1. творче знайомство з порівняльним аналізом перекладів;
2. практика самостійного перекладання;
3. узагальнення порівняльно-лінгвістичних спостережень, які з'явилися у процесі роботи.

Основними видами на кожному етапі є порівняльний аналіз оригіналу з перекладом, виявлення і пояснення використання прийомів трансформації, знаходження лексико-фразеологічних, граматичних і стилістичних невідповідностей, вибір варіантів, коментування правильності і неправильності, доцільності і недоцільності використання тих чи інших варіантів, визначення еквівалентності перекладу; вироблення навичок редагування перекладу.

Щоб виконати завдання щодо правильного перекладання — доцільно: викласти основні постулати сучасної теорії перекладу, матеріал презентувати у вигляді доступних за лексикою і обсягом навчальних текстів, далі робити аналіз перекладного тексту в його порівнянні з оригіналом, на конкретному матеріалі виявити актуальні проблеми перекладання, відпрацьовувати методику аналізу.

Особливе місце посідають тексти для самостійного аналізу.

Так, професор Л. С. Бархударов пише: «перекладач має справу не з окремими мовними одиницями, а конкретними мовленнєвими творами і прагне не до еквівалентності тих чи інших лексичних або граматичних одиниць, взятих у відриві від контексту всього твору, а до еквівалентності всього тексту мовою перекладу всього тексту мовою оригіналу, як єдиному цілому».

Перекладання є не тільки засобом семантизації, контролю розуміння і продукування мовлення виучуваною мовою, але має і культурно-пізнавальне значення, розвиває філологічні і розумові здібності студентів. З цією метою треба пропонувати не тільки тексти зі спеціальності, але й тексти з газет, інформації, повідомлення, в яких простежуються національні, культурні традиції нашого народу, а також уривки з художніх творів з включенням прислів'їв, приказок та інших фразеологізмів.

Робота над перекладом розширює межі поняття «синонім», привчає студентів, виходячи з контексту, знаходити в словниках потрібну відповідність, враховуючи стилістичне і емоційне забарвлення і асоціації, а також межі семантичних полів уживання слова, його лексичну і синтаксичну сполучуваність.

Заняття перекладання у процесі навчання української мови виконують завдання і лінгвокраїнознавчого і соціального характеру.

Навчальне перекладання може бути цілісним і фрагментарно-ярусним.

Завдання цілісного перекладу — сприяти остаточному засвоєнню і закріпленню вивчених мовних явищ української мови в цілому і подоланню інтерференції.

Фрагментарно-ярусне навчальне перекладання має зазвичай ізольовані або комбіновані компоненти, моделі, структури, словосполучення.

ДІЛОВЕ МОВЛЕННЯ В ІНОЗЕМНІЙ АУДИТОРІЇ

Степанюк Г.М., Галаган Л.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Згідно з Програмою дисципліни Українська мова як іноземна, запропонованою Міністерством освіти й науки, молоді та спорту України, на завершальному етапі навчання (3-4 курси) іноземні студенти мають опанувати основи офіційно-ділового мовлення. Десятки підручників, навчальних посібників, що побачили світ в Україні останнім часом, розраховані на українських студентів вищих навчальних закладів, учнів ліцеїв, гімназій, працівників організацій та установ. Невелика загальна кількість навчального часу, відведена на вивчення цієї дисципліни взагалі і формування навичок створення документів зокрема, суттєва різниця в рівні володіння українською мовою між вітчизняними та іноземними студентами обумовлюють необхідність створення методичних матеріалів, розрахованих саме на іноземну аудиторію.

Зупинимося на тих вимогах, які, на нашу думку, дозволять створити якісне методичне забезпечення. Отже, дані методичні матеріали повинні:

- мати теоретично-практичний характер, що дозволить студентам після вивчення теоретичного матеріалу частину часу присвятити створенню ділових паперів;
- знайомити іноземних студентів з побудовою лише основних, переважно особових документів справочинства, таких як заява, автобіографія, розписка, доручення, резюме, скарга тощо.
- містити зразки ділових документів з відтвореними на них реквізитами, якими студенти зможуть ефективно користуватися під час аудиторної та самостійної роботи;
- містити перекладний російсько-український словник, що включає до свого складу слова, словосполучення найбільш активного вжитку в офіційно-діловій сфері, важкі для перекладу і такі, в яких студенти найбільше припускаються помилок;
- враховуючи популярність комп'ютерного перекладу текстів, містити інформацію про можливі лексичні, синтаксичні та стилістичні помилки, які найчастіше трапляються під час такого перекладу;
- готувати студентів до оформлення бакалаврської роботи, а тому включати до свого складу правила та вимоги до оформлення сторінок документа, рубрикації тексту, оформлення заголовків, скорочень, приміток та бібліографії.

ОРГАНИЗАЦИЯ ДОМАШНЕГО ЧТЕНИЯ В РАМКАХ СРС

Стерхова М.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Практика преподавания русского языка как иностранного накопила большой опыт в организации и проведении домашнего чтения, которое строится не только на специальных и публицистических текстах, но в значительной мере на художественных текстах. При отборе таких текстов в процессе обучения меняется соотношение сложности и объектов текстов для аудиторного и домашнего чтения. Более лёгкие и меньшие по объёму тексты для домашнего чтения сменяются текстами, равными по объёму и трудности аудиторным. Постепенно более объёмные тексты выносятся для самостоятельной работы.

Процесс самостоятельного чтения может управляться системой вспомогательных средств педагогического руководства:

1. Читая текст, помните, что ваша цель – понять основное содержание текста.
2. Постарайтесь не обращаться сразу к словарю, встретив незнакомое слово. Попробуйте догадаться о его значении, опираясь на знание словообразовательных моделей, контекст.
3. Найдите для себя ответы на вопросы: кто? где? когда? почему?
4. После первого прочтения мысленно восстановите последовательность событий в тексте.
5. При повторном чтении отметьте отрывки, раскрывающие основные черты главного героя (героев) произведения.
6. Опираясь на содержание текста, попытайтесь сформулировать в письменной форме идею произведения и своё отношение к прочитанному.

Обучение приемам самостоятельного чтения начинается на аудиторном занятии, где студентов учат анализировать действия, соответствующее разным уровням понимания текста. Это подводит студентов к осознанному применению приёмов, изложенных в памятке.

Методически правильная организация домашнего чтения предполагает возможность самоконтроля прочитанного. Для этой цели можно использовать тестовые упражнения с ключами. Тесты имеют разную форму, но, как правило, они реализуют принципы множественного выбора. После выполнения каждого из заданий студенты корректируют правильность ответов по ключу, что при обучении навыкам самоконтроля при организации домашнего чтения даёт эффективные результаты.

ПЕРЕВАГИ І НЕДОЛІКИ КОМУНІКАТИВНОЇ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Стрелок Н.В. (*Військова академія, м. Одеса, Україна*)

Перше місце в рейтингу популярних сучасних методик викладання іноземної мови посідає комунікативна методика, яка спрямована на практику спілкування. Її виникнення зумовив існуючий на сьогоднішній день функціональний підхід до вивчення іноземних мов. Методика розвиває одночасно всі чотири види мовленнєвої діяльності: читання, письмо, говоріння і аудіювання, причому перевагу віддає двом останнім. Швидке засвоєння вивчаємого матеріалу відбувається за рахунок того, що лексика і граматичні структури іноземної мови надаються тим, хто навчається, в контексті реальної ситуації. Завдяки створеній між викладачем і слухачем доброзичливій атмосфері, знімається психологічний бар'єр перед спілкуванням іноземною мовою і розмовляти стає простіше.

Інтерактивність не лише створює реальні життєві ситуації, але й виробляє у слухачів адекватну на них реакцію за допомогою іноземної мови. І коли в слухача це виходить, можна казати о створенні комунікативної компетенції, навіть при наявності помилок. Викладач виконує роль посередника і радника, організовує взаємодію в групі слухачів. На заняттях викладач і слухачі апелюють до рідної мови мінімально, а низка методичних прийомів веде до створення англomовного середовища, що є дуже важливо в умовах дефіциту спілкування з носіями мови. Слухачі читають, спілкуються, роблять висновки, а найвищим результатом даної методики є вміння думати на мові іншої країни. Форми колективної взаємодії реалізуються протягом занять шляхом роботи в парах, в трьох, групах, рольових ігор. Все це підвищує мотивацію слухачів, а викладач непомітно контролює процес навчання. Дана методика розглядає кожного слухача як індивідуальність. На заняттях активно використовуються аутентичні матеріали, які знайомлять слухачів з історією і культурою інших країн. Отже комунікативна методика має багато переваг.

Але є і певні недоліки. Тому, хто починає вивчати іноземну мову, важко засвоїти основну граматику, викладену виключно іншою мовою. Людина засвоїть стандартні граматичні структури, фрази-кліше, матиме небагатий лексикон і зможе спілкуватися без бар'єру, але бажано, щоб її мовлення було більш правильним. Тому комунікативна методика має грамотно поєднуватись з фундаментальною для підвищення ефективності навчання та високого рівня володіння слухачами іноземною мовою.

НОВИЙ ЕТАП ВЗАЄМОДІЇ СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ ТА ВІЙСЬКОВОЇ СЛУЖБИ

Сухін О.В., Ройлян В.О., Луханін В.В. (Військова академія м. Одеса)

Взаємовідношення, взаємостосунки між військовою освітою та військовою службою випускників існували, як в минулому, так і сьогодні. Практично завжди, підготовка курсантів у ВВНЗ не задовольняла потреби військ. Однак, ці стосунки повинні формуватися на принципах взаємодії: замовник визначає завдання для ВВНЗ, військова освіта забезпечує їх виконання. Ми розуміємо, що наразі технологічна компонента людства розвивається настільки стрімко, що ринок праці ставить нові складні завдання перед освітою. Національна рамка кваліфікацій віддає перевагу результатам навчання, не зосереджуючи уваги на процес навчання. Результати навчання у рамочних кваліфікаційних структурах визначаються як виклад того, що знає, розуміє і може зробити після завершення навчального процесу особа, яка навчається. Результат навчання конкретизується за трьома категоріями – знаннями, вміннями та компетентністю.

Національна система кваліфікацій України має передбачувати такі моменти:

- обов'язковість державних і галузевих стандартів;
- система освіти відіграє другорядну, виконавчу роль;
- заміна ринку «дипломів» як сертифікатів освітньої системи ринком реальних кваліфікацій, що базується на компетенціях, необхідних «замовнику»;
- «цінність», тобто ефективна працездатність спеціаліста, визначається не лише дипломом про його освіту, а перш за все, його кваліфікацією, яка підлягає атестації;
- створення системи набуття кваліфікацій та запровадження інституту кваліфікаційних сертифікатів;
- розробка відповідних галузевих стандартів, покликаних встановлювати та регулювати вимоги до рівня кваліфікації.

Для нас, як військових, найбільш характерним є останній, тобто налагодження ефективної, постійної взаємодії між ВВНЗ та замовником. Йдеться про те, що ринок праці більше цікавить не освіта, освіченість людини, не стільки тріада «знання-уміння-навички», скільки компетенції працівника, тобто здатність людини до виконання певного виду діяльності, не стільки наявність документів про освіту, скільки реальна кваліфікація, або професійна працездатність.

Актуальною є ця проблема і для Збройних Сил України. Таким чином, на головну позицію у взаємодії «курсант-офіцер» виходить кваліфікація останнього, саме такі, які найбільшою мірою задовольняють замовника.

Основною ознакою Національної рамки кваліфікацій є її дескриптори, які характеризують саме кінцевий (професійний) базис рамки, а не освітній, тобто за основу взяте головне – вимоги замовника до військового фахівця.

Ключовим у НРК є прийняття необхідної і достатньої кількості професійних дескрипторів, які дозволяють найбільш повно охарактеризувати за ознаками службову діяльність (процес військової служби), як категорію, що визначає рівень кваліфікації, необхідний для її виконання.

Професійний стандарт визначає якісну та кількісну сутність процесу (у нашому випадку) військової служби, результату, дескриптори – ознаки, показники, узагальнені їх характеристики. Бажано, щоб кількість дескрипторів була якомога більшою, щоб повніше і точніше відтворити конкретну "службову діяльність", що забезпечить більш точний, адекватний, безпомилковий підбір фахівця.

Сфера навчання нормована спеціальною освітянською Рамкою кваліфікацій, в якій того, хто навчається, необхідно характеризувати відомою освітянською тетрадою «Знання – уміння - навички, компетенції». Але цього, на жаль, недостатньо для подальшої військової служби.

Щоб повніше і точніше відтворити майбутню військову службу за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» під час навчання в ВВНЗ, який би співпадав з майбутньою військовою службою. З цією метою ми пропонуємо розглянути такі дескриптори:

- професійні – це характеристики професійних знань, умінь, навичок професійного досвіду, його кваліфікації, службової діяльності;
- ділові – вони характеризують організованість, відповідальність, ініціативність, наполегливість, ефективність тощо;
- морально-психологічні – розкривають такі якості особистості, чесність, справедливість, психологічна стійкість та ін.;
- інтегральні – це характеристики, які утворюються на основі багатьох інших якостей та говорять, про авторитет офіцера, зальну культуру, культуру мислення, мовлення та ін.

Комплекс перерахованих дескрипторів є інструментом для аналізу навчання у ВВНЗ, а також узагальнення даних, що характеризують результати діяльності (навчання) та особистість офіцера на даному етапі проходження військової служби та його розвитку.

Це нові завдання для військової освіти. Яким шляхом вона піде далі покаже час. Це тільки початок нашої роботи в цьому напрямку і наступний крок – її впровадження у ВВНЗ

МЕТОДИКА ПРЕПОДАВАНИЯ МОНОТИПИИ ДЛЯ СТУДЕНТОВ СПЕЦИАЛЬНОСТИ «ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОЕ ИСКУССТВО»

Терехов И.С. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Монотипия (от «моно» - один и греч. «τύπος» — отпечаток, оттиск, касание, образ...) - интереснейшая нетиражная графическая техника, сочетающая в себе качества эстампа и живописи. Изучение техники «монотипия» для студентов специальности Изобразительного искусства начинается на третьем году обучения. Занятие монотипией предусматривает развитие у студентов целого ряда специфических качеств, среди которых можно выделить особенную профессиональную культуру и умение в более условных, чем в живописи, пластичных формах решать художественный образ. Впервые технику монотипии применил в XVII столетии итальянский художник Джованни Кастильоне. Среди других наиболее известных мастеров: Уильям Блейк, Эдгар Дега. Появление монотипии в России связано с именем Елизаветы Сергеевны Кругликовой, заново «открывшей» эту технику в начале XX века и создавшей собственную школу.

Для произведений, выполненных в технике монотипии, характерны тонкость цветовых отношений, плавность и мягкость очертаний форм, что внешне сближает монотипию с акварелью. Краски в монотипии используются разнообразные (акварель, гуашь, темпера, акрил, масляные, офортные, типографские, также можно использовать строительные виды красок), как с разбавителями, так и в чистом виде, по согласованию с преподавателем. Поверхности с которых можно делать оттиски: бумага, различные виды картонов, пластик, пластины из цинка, меди, стали, латуни, стекло, оргалит, фанера, холст, дерево, камень. Краска наносится на поверхность руками художника, кистью, мастихином, валиками с различными фактурами. Для выбирания краски с печатной поверхности используют ткани, всевозможные специфические материалы: спички, стальная губка и др. Поверхности на которые отпечатывают оттиск: различные виды бумаги, пластик, фанера, камень, стекло, металл, холст и разные ткани. Вышеизложенная методика обучения позволяет последовательно подводить студента к решению все более сложных творческих задач. Студенты учатся видеть гармоничные, пропорциональные отношения, существующие в природе, и воспроизводить их в своих работах.

МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ПРАКТИЧЕСКИХ ЗАНЯТИЙ ПО ЭЛЕКТРОТЕХНИКЕ

Тигарева Т.Г. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

На протяжении последних двух десятков лет в программу изучения курса электротехники в ОГАСА не включены практические занятия, т.е. решение задач. Студенты выполняют расчетно-графические работы, связанные с расчетом электроснабжения и выбором электрооборудования для строительной площадки, насосной станции или котельной в зависимости от будущей специальности – ПГС, ВВ, ТГВ и других. Но не менее важно для будущих специалистов научиться решать классические задачи по электротехнике.

В настоящее время наметилась тенденция к изменению существующего положения. В курс «Электротехника в строительстве» предполагается ввести практические занятия. Методические указания к решению задач по курсу электротехники в академии не издавались, поэтому на кафедре физики, где читается указанный курс, автором подготовлены методические указания к решению задач (первая часть – «Однофазные цепи переменного тока»).

Первая часть методических указаний содержит четыре раздела. В первом из них рассмотрены основные электротехнические величины и разные формы их представления. Второй раздел посвящен изучению свойств резистивных, емкостных и индуктивных элементов, а также видам электрической мощности в цепях переменного тока. В третьем разделе рассмотрены свойства неразветвленной цепи переменного тока и явление резонанса напряжений. Четвертый раздел посвящен изучению свойств разветвленной цепи переменного тока, явлению резонанса токов. Уделяется внимание методу повышения коэффициента мощности путем компенсации реактивной мощности.

В каждом из разделов кратко представлены соответствующие теоретические положения, приведены расчетные формулы, графики и векторные диаграммы. После теоретических сведений приводится подробное решение трех задач, детальное объяснение построения, если это необходимо в данной задаче, векторных диаграмм. Затем в каждом из разделов приводятся условия еще семи задач, которые студенты должны решить самостоятельно. Для возможности самопроверки даны ответы на большинство задач.

Предлагаемые методические указания помогут студентам освоить разнообразные методы решения задач по электротехнике.

УЧИТЬ СОЗДАВАТЬ БЕЗОПАСНУЮ КРАСОТУ В ПРОЕКТНЫХ РЕШЕНИЯХ АРХИТЕКТУРНОЙ СРЕДЫ

Токарь В.А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Обучение студентов основам грамоты архитектурного проектирования предусматривает индивидуальную авторскую интерпретацию форм средового насыщения. Учитывается качество исполнения и степень проработки деталей.

Проектирование архитектурных композиций не может происходить без того, что бы любая планировка в структуре здания целиком и полностью не исходила из фактора присутствия в ней самого человека. Пространственные решения планировочных структур в жилых и общественных зданиях должны быть художественно выразительными, создавать комфортное состояние для посетителей и работников, находящихся в их среде. Именно активизация методов ведения учебного архитектурного проектирования должна формировать навыки рациональной и эффективной планировки помещений, компоновки элементов оборудования и пространственных пустот.

Пространства в объеме здания должны соответствовать функциям помещений, быть спланированы, разделены конструкциями стен и перегородок. Необходимо учить будущих проектировщиков композиции пространств и оборудования в нем. Композиция помещений и предметов мебели изображается с учетом того, какие процессы видов деятельности человека и в каком режиме, будут здесь происходить. Планировка элементов структуры и мебель, малые формы и элементы благоустройства должны следовать художественной выразительности и нормативным требованиям к зданиям. Безопасное пребывание человека в грамотно спланированном красивом средовом пространстве является важным условием для архитектурного проекта.

Этими вопросами, но уже в режиме исследования и практического внедрения в проектную ткань, занимается наука эргономика, теория, которая обеспечивает безопасность человека в условиях новых структур. Такие задачи решают в композициях дизайна архитектурной среды, когда создаются формы и условия для комфорта и красоты в окружающем пространстве. Ведь правильно спроектированное здание, его элементы конструкций и дизайна, материал и цвет должны способствовать ликвидации травматизма, диспропорции форм, агрессивных факторов среды. Архитектура призвана регулировать безопасную красоту формообразований, создавать гармонию среды и положительную эмоциональность человека.

ФАКТОРИ ВИХОВНОГО ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА

Тонковід З.І., Джугурян Л.О. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Навчання - це процес спрямований на передачу і засвоєння знань вивчаємої дисципліни. Виховання має на меті формування моральних якостей характеру, навиків, звичок поведінки, організацію життєвого досвіду.

Перед вищою школою однією із провідних задач є підготовка спеціалістів з високим рівнем освіченості, що дозволить конкурувати на ринку праці, в тому числі розвиток здібностей і характеру майбутнього спеціаліста з перших днів навчання.

В процесі навчання студент отримує не тільки суму певних знань, але одночасно розвивається як особистість. По закінченню вуза молодому спеціалісту необхідно професійно адаптуватися в новому колективі: формувати відносини, визнавати систему цінностей орієнтирів і поглядів, дотримуватися інженерної етики. Важливим фактором виховання особистості є оцінка колективу, колег по роботі, підлеглих.

Кафедра інженерної геодезії організує навчальний процес щоб поєднуючи індивідуальну, групову та колективну роботу. Під час навчання природньо складається приємна психологічна ситуація для виховання особистості. Передача знань проходить так, що у студента формується впевненість про необхідність самовдосконалення, самовиховання, та подальшої праці над собою, щоб стати кращим, освіченішим.

Викладачі кафедри підготували і розробили завдання для самостійного, індивідуального і групового виконання але, слід зазначити, що студенти, володіючи інформацією не вміють бачити проблемні ситуації, грамотно їх формулювати, та самостійно вирішувати. Майже відсутні діалог та дискусія, зміщений акцент на розвиток самостійного та критичного мислення. (Думаю це недоліки шкільної освіти).

Не менш важливий фактор виховання у процесі навчання - це відносини між студентами та викладачами. Загальний вигляд викладача, знання дисципліни, впевненість, емоційність, культура занять впливають на виховання особистості.

Будуючи відносини як особисті, так і ділові, слід пам'ятати що вони є головними показниками виховання, а результатом навчання - відповідний рівень знань і умінь студента, тобто, грамотно, кваліфіковано функціонувати у всіх видах фахової діяльності і взаємовідносин.

ТРИ СКЛАДОВИХ ЯКОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПРАЦІВНИКА ЖКС

Топал С.С. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури,
м. Одеса, Україна)*

Коли ми уявляємо ідеального спеціаліста в будь-якій галузі, то бажаємо, щоб він мав досвід практичної роботи, був сумлінним, старанним, чесним, працьовитим, - тобто мав певні людські якості, та щоб його знання відповідали всім сучасним світовим вимогам.

І ось ми повинні підготувати такого спеціаліста за 5 років. Завдання важке. Як відомо, практика - основа пізнання. Дати студентові можливість отримати такий практичний досвід – наше перше завдання. Тісний зв'язок з реальним виробництвом, а в нашому випадку з роботою ЖКС, - необхідний елемент навчання. І тут нам назустріч повинні піти працівники цієї житлово - комунальної сфери, визнати, що кафедра «Міського будівництва та господарства» вже на протязі 10 років випускає молодих спеціалістів, що хочуть та можуть бути сумлінними працівниками, що мають будувати майбутнє нашого та інших міст.

Гарний досвід практичної роботи отримали в цьому семестрі наші студенти, вивчаючи предмет «Планування та благоустрій міст». За завданням міської адміністрації вони займались розробкою реальних проектів функціонального зонування та благоустрою різних територій нашого міста. Кращі проекти були представлені до уваги широкого колу громади на виставці «Vira Ukraine» в категорії «Райський сад» . Одразу звертаєш увагу на ту турботу та любов, з якими виконувалась ця робота. Це був перший досвід студентів по розробці подібних проектів, до того ж вони створювались в мінімальні строки – за місяць (а зазвичай-семестр). І з першого погляду на результат праці дітей відчуваєш, що сюди вкладено душу.

Контраст між існуючим становищем, відображеним на фотофіксації, та запропонованим проектним рішенням вражає. Якби всі міські об'єкти проектувались з таким піклуванням та увагою! Уява молодих проектувальників про те, якою має бути Одеса, нікого не залишила байдужим. І це дає надію на можливість втілення в життя запропонованих

варіантів благоустрою, тим більше, що вони привернули увагу наших депутатів.

Відносно людського фактору – в інституті навчаються діти різних батьків, з різними поглядами на життя. Теоретична виховна робота з нашого боку має дуже низький коефіцієнт корисної дії. Єдине, що ми можемо собі дозволити, – власне чесне ставлення до праці, до предмету, який викладаємо, наші толерантні взаємовідносини зі студентами та колегами. Твоя власна компетентність, професіоналізм, чуйність та повага до оточуючих зможуть перетягнути важіль терезів на кращий бік людських відносин. І згадка про високий рівень їхніх викладачів в майбутньому допоможе випускникам.

Щодо знань, з якими наші студенти почнуть свою кар'єру. Так, сучасні досягнення світового рівня – необхідна ланка в цьому ланцюжку. Досягнення наших та зарубіжних колег – безцінна інформація, що як добрива допомагає зерняткам знань набирати силу та міцність. Та не можна забувати про необхідність знання своєї історії, в нашому випадку – історії самого містобудівництва Одеси. Збудувати майбутнє без знань минулого – річ сумнівна. Можливо, викладання предмету «Історія архітектури Одеси» буде мати істотний вплив на розуміння майбутніх працівників ЖКС важливості своєї роботи. Знайомство з обставинами титанічної праці тих людей, що зробили наше місто таким гарним, квітучим, комфортним, не залишить нікого байдужим. Створена за планом талановитого інженера Франца де Волана, прикрашена творами таких видатних архітекторів, як Козлов, Мельніков, Боффо, Торичелі, Фраполі та багато інших, засаджена деревами на місці засушливих земель степу в умовах нестачі води, – Одеса є грандіозним досягненням містобудівельного мистецтва. Найкращі наші бульвари, парки, сквери – Олександрівський парк (парк Шевченка), Дюківський сад, Міський сад, сквер на Старобазарній площі, Приморський бульвар, Пале-Рояль було створено ще в ті дореволюційні часи.

Одеса заслуговує на любов та повагу. Вважаю за необхідне передати саме таке відношення нашим студентам до об'єкту їхньої уваги на робочому місці. Щоб вони розуміли, що любе містечко, його сьогодення та майбутнє залежать зараз від них – від їхніх знань та бажання сумлінно працювати.

О МЕТОДИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ ИСТОРИИ АРХИТЕКТУРЫ НА ПРИМЕРЕ ВЛАДИМИРО-СУЗДАЛЬСКОГО КНЯЖЕСТВА (СЕР. XII – НАЧ. XIII ВВ.).

Трутнев И.А. (*Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина*)

История архитектуры Владимиро-Суздальского княжества была недолгой, чуть больше столетия, и имела три этапа развития:

I этап – ранний период (начало – середина XII в.);

II этап – период сложения архитектурного стиля (вторая половина XII в.);

III этап – период расцвета (конец XII – начало XIII в.).

Первые каменные храмы строились мастерами из Приднестровья и были тесно связаны с техникой и художественной традицией Киевской Руси. Никаких своеобразных местных черт в архитектуре этой поры еще не проявляется. Постройки: Спасо-Преображенский собор в Переславе-Залеском (1152 – 1157 гг.), церковь Бориса и Глеба в Кидекше (1152 г.), церковь Георгия на княжеском дворе во Владимире (около 1157 г.).

Архитектурный образ храмов раннего периода предельно прост. Основной объем храма почти кубичен. Его мощь усилена тяжелыми полуцилиндрами апсид. Важнейшим элементом архитектурной композиции является массивный барабан главы со шлемовидным, почти плоским покрытием. Относительно широкие лопатки переходят вверху в спокойные полукружия закомар. Щелевидные, похожие на крепостные бойницы амбразуры окон выявляют толщу стен. Простые обрамления входов из трех прямоугольных уступов, переходящих без капителей в архивольт. Все эти черты сообщают зданию выражение подавляющей мощи, подчеркнутой довольно скудным декором – только аркатурным поясом черниговского типа.

Второй этап – сложение архитектурного стиля относится к периоду княжения (1157-1174 гг.) Андрея Боголюбского – сына Юрия Долгорукого и связан с борьбой за власть с боярской знатью, стремлением подчинить себе Киев и Новгород.

Постройки: крепостные укрепления Владимира, Успенский собор во Владимире (1158 – 1161 гг.), Спасская церковь во Владимире (1162 – 1164 гг.), ансамбль Боголюбовского замка с каменными стенами, дворцом и собором Рождества Богородицы (1158 – 1165 гг.), храм Покрова Богородицы на Нерли (1165 г.) и огромный белокаменный собор в Ростове.

Наивысшего расцвета Владимиро-Суздальское княжество достигло в кон. XII – нач. XIII вв., (III этап – период расцвета) в годы правления великого князя Всеволода III по прозвищу «Большое гнездо». В архитектуре возникают два направления: епископское – приверженное к строгости облика храмов, и княжеское – широко использующее каменную резьбу в убранстве храмов. Постройки: Успенский собор во Владимире после его перестройки в (1185 – 1189 гг.), Дмитриевский собор во Владимире (1194 – 1197 гг.).

В первой пол. XIII в. (в период правления князя Юрия Всеволодовича) Владимиро-Суздальское княжество дробится на ряд удельных княжеств: Переславское, Суздальское, Ростовское, Ярославское, Юрьевское, Московское и др. Постройки: Георгиевский собор в Юрьеве-Польском (1230 - 1234 гг.).

Характерные черты архитектуры Владимиро-Суздальского княжества периода расцвета (конец XII – нач. XIII вв.):

- основной объем храмов этого периода оставался без изменений – это трехнефный, четырехстолпный, с тремя апсидами, одноглавый храм с позакомарным перекрытием; выполненный в превосходной белокаменной кладке и строгих геометрических формах;

- новыми планировочными элементами становятся: притворы, открытые внутрь храма, архивольты (арочные завершения) порталов также, как и закомары соборов приобрели новые килевидные завершения;

- наивысшего совершенства достигает техника резьбы архитектурного декора, в котором горельефы, вводимые в кладку стен, сочетаются с тончайшим узором, наносимым по готовой кладке стены;

- снаружи соборы покрывали каменной резьбой сверху донизу (от цоколя до закомар) ковровым растительным орнаментом, нанесенным на поверхность стен, угловых колонн, пилястр и порталов; на фоне плоского коврового узора выделяются в высоком рельефе изображения животных и чудовищ, а также крупные горельефные композиции на христианские темы;

- особо нарядным стал аркатурно-колончатый пояс, который остается характерной чертой в композиционном решении фасадов, разделяя их два яруса; углубленный в толщину стены он включал барельефы святых покровителей владимирских князей; в закомарах располагались рельефы библейских сюжетов на тему небесного покровительства земным владыкам;

- наряду с чисто белокаменными храмами зодчие шире используют местные материалы, такие как туф, строят и из кирпича-плинфы, сочетая кирпичную кладку с белокаменными деталями.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕКИ ПРОДУКЦІЇ ГАЛУЗІ»

Турпунова Т.М., Лапінська А.П. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Для управління якістю продукції та процесами переробки сировини необхідні висококваліфіковані кадри, які володіють знаннями та умінням проведення контролю якості сировини та готової продукції, мають навички виконання аналізів з визначення якості сировини, готової продукції, вміють оцінити ефективність будь-якого технологічного обладнання у процесі виробництва готової продукції. Від професійної підготовки, рівня компетентності та майстерності майбутніх працівників відділу технохімічного контролю залежить своєчасність та об'єктивність оцінки якості, конкурентоспроможність та рентабельність підприємства.

Дисципліна "Контроль якості та безпеки продукції галузі" є одним із завершальних курсів вивчення спеціальних дисциплін при підготовці бакалаврів напряму підготовки 6.051701 «Харчові технології та інженерія» професійного спрямування «Технології зберігання і переробки зерна». Мета викладання дисципліни – вивчення організаційних, теоретичних та практичних питань діяльності виробничо-технологічних лабораторій, покликаних контролювати виробництво на зернопереробних підприємствах і сприяти впровадженню вимог міжнародних стандартів серії ISO-9000 для сертифікації продукції та управління якістю продукції.

Лекції проводяться з використанням мультимедійної техніки, що дозволяє ґрунтовніше розглянути більший обсяг матеріалу. Мета лекцій – розкрити стан і перспективи удосконалення контролю виробництва безпечної продукції, звернути увагу на найбільш складних питаннях на зернопереробних підприємствах. На лекціях використовується матеріал, зібраний під час галузевих конференцій, семінарів, стажування на провідних підприємствах. На лабораторних заняттях студенти знайомляться із методиками визначення показників якості та безпеки сировини і готової продукції, проводяться ділові ігри, які дозволяють узагальнювати отримані знання для вирішення виробничих проблем щодо якості продукції, розвивати професійне логічне мислення.

Вивчення даної дисципліни забезпечує підготовку висококваліфікованих спеціалістів, які володіють системою загальних знань, спеціальних вмінь та навиків, отримують необхідну професійно-посадову підготовку, досвід прийняття рішень, розвинути здатність до самостійної діяльності.

ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ КРЕДИТНО-MОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НА КАФЕДРІ ТЕХНОЛОГІЇ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Фізор Н.С., Науменко І.А., Образенко М.С. *(Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна)*

Перехід української фармацевтичної освіти на міжнародні стандарти є необхідним кроком для підготовки кваліфікованих спеціалістів у системі охорони здоров'я. Прискорення темпів розвитку суспільства, умови сучасного ринку праці, рівень розвитку технологій, інформатизація середовища в Україні, як і в інших європейських державах, вимагають постійного розвитку і вдосконалення освітнього процесу у вищих навчальних закладах, пошуку нових форм і методів організації навчального процесу.

Досвід впровадження та використання модульної системи оцінювання знань студентів на кафедрі технології лікарських засобів ОНМедУ дозволяє зробити ряд висновків про організацію цього процесу, яка повинна сприяти підвищенню активності цієї системи. Науково-методичне забезпечення модульної системи здійснюється через розробку кожним викладачем, відповідальним за конкретний навчальний предмет, комплексу методичних вказівок по організації практичних занять, семінарів та самостійної роботи студентів, підготовку конспектів лекцій, бази тестових завдань різних типів і ситуаційних завдань. При складанні посібників було враховано, що вивчення фармацевтичної технології базується на знанні нормативних документів по виготовленню і контролю якості лікарських засобів. Дуже важливим є об'єднання постійного зовнішнього контролю за ступенем засвоєння навчального матеріалу в межах кожного модуля з самоконтролем з боку студентів. Забезпечується максимальна прозорість оцінювання знань та вмінь через чітке ознайомлення студентів зі специфікою модульної системи на початку вивчення відповідної дисципліни і систематичне їх інформування про результати поточної успішності. Для розвитку позитивної мотивації до навчання та з розвитку творчих здібностей студентів в умовах стандартизації навчання і контролю постійна увага приділяється забезпеченню виховного наповнення змісту навчального процесу.

Весь процес навчання при такій системі підпорядковується одній меті - розвитку студента як особистості і як майбутнього фахівця, безсумнівно позитивно відбитися на його майбутній професійній діяльності.

ДИНАМИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ КАК ЭЛЕМЕНТ МЕТОДИКИ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СТУДЕНТА

Фомин В.М., Бекшаев С.Я., Фомина И.П. *(Одесская академия
строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Задачи, возникающие в практической деятельности выпускников технических вузов, предъявляют высокие требования к их фундаментальной подготовке. Рациональное проектирование и грамотная эксплуатация современных инженерных сооружений возможны только на основе точного знания реализованных в них научных принципов и полного представления о взаимодействии факторов, определяющих характеристики их работы. При этом, поскольку любое сооружение является механической системой, решение указанных задач должно опираться на последовательное использование законов динамики. Необходимые знания формируются в процессе обучения будущего специалиста на всех его этапах, но часто оказываются недостаточными для эффективного практического применения.

Как показывает опыт преподавания механики и смежных дисциплин, основные трудности в достижении необходимого уровня подготовки связаны не только и не столько с усвоением самих принципов (немногочисленных и достаточно хорошо известных), сколько с чрезвычайно широким разнообразием их проявлений и отсутствием у учащихся навыков адекватного теоретического описания реальных производственных ситуаций.

Для приобретения этих навыков необходимо в процессе обучения обращаться к решению конкретных задач, содержание которых должно с одной стороны отражать практическую актуальность, с другой стороны, отчетливо и убедительно демонстрировать роль и методику применения фундаментальных результатов динамики. Постановка и решение таких задач основываются на построении и исследовании динамических моделей рассматриваемых объектов и процессов. Богатый материал для подобных задач предлагает современное бурное развитие инженерных технологий, разработка и внедрение новых типов инженерных конструкций. Изучение поведения и проектирование таких конструкций представляет собой поучительную задачу, в которой сколь угодно «продвинутый» объект моделируется механической системой, поведение которой полностью определено известными давно и надежно установленными фундаментальными принципами.

Будущим инженерам-строителям необходимо иметь представление о поведении конструкций при воздействии динамических нагрузок — ударных волн, сильных порывов ветра и землетрясений. Исследование возникающих при

этом деформаций, перемещений и напряжений представляют собой важную инженерную задачу. Для упрощения ее решения необходимо произвести схематизацию как самого сооружения (т.е. построить ее упрощенную модель), так и динамического воздействия на него (т.е. заменить его на несколько упрощенное, но учитывающее все существенные эффекты, вызванные реальным воздействием). Сочетание модели сооружения, которая называется упругой механической системой, и схематизированного динамического воздействия представляет собой динамическую модель соответствующей инженерной задачи.

Курс построен по принципу последовательного усложнения изложения материала. Сначала рассматриваются конструкции с одной динамической степенью свободы, для которых динамическая модель представляет собой материальную точку, расположенную на системе упругих пружин. Затем рассматривается более сложная модель, состоящую из материальной точки и системы абсолютно твердых стержней и пружин, и, наконец, рассматривается модель из материальной точки и системы упругих стержней.

Аналогичная последовательность изложения материала используется при изучении поведения конструкций с двумя динамическими степенями свободы. Особое значение придается методике построения форм главных колебаний и определения их частот. При этом используются элементы теории матриц – понятие о собственных числах и собственных векторах матриц и о свойствах собственных векторов – их ортогональности и нормированности.

Рассматриваются также и вынужденные колебания упругих механических систем как при гармоническом воздействии, так и при произвольном, при этом используется представление решения в виде интеграла Дюамеля.

Особое значение придается изучению поведения упругих механических систем при кинематическом возбуждении, которое необходимо при исследовании динамики конструкций при землетрясениях.

В процессе обучения студенты должны написать аудиторную контрольную работу, а также выполнить курсовое расчетно-графическое задание.

Последовательное динамическое моделирование, систематически проводимое на разных этапах обучения при методически продуманном постепенном усложнении моделей, позволит сформировать у будущего специалиста идейный фундамент, научно обоснованный и методически последовательный стиль мышления, обеспечивающий высокую эффективность его практической деятельности.

АСПЕКТЫ ЭНЕРГО- И РЕСУРСОСБЕРЕЖЕНИЯ В ОРГАНИЗАЦИОННО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМ РАЗДЕЛЕ ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТА

Хоменко О. И., Хоменко А. А. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Актуальность подготовки специалистов в сфере повышения эффективности энергоиспользования очевидна и не нуждается в доказательствах. Кафедра отопления, вентиляции и охраны воздушного бассейна обучает студентов, привлекая к сотрудничеству и используя расчетные комплексы и технологии ведущих зарубежных фирм. К примеру, Herz, Devi, Rehau и др. Одной из главных задач подготовки инженеров является адаптация учебного процесса к всевозрастающему потоку информации, постоянно совершенствующимся технологиям. От решения этой задачи непосредственно зависит качество подготовки будущих инженеров. С этой целью на кафедре собран и систематизирован материал по современным методам монтажа систем отопления и вентиляции. Учебная дисциплина «Организация монтажа систем отопления и вентиляции» читается в соответствии с ДБН А.3.1-5-2009 «Організація будівельного виробництва» от 2011 г.; в составе курсового проекта выполняется проект производства работ (ППР). Одной из частей ППР по нормам Украины является технологическая карта (ТК). Иностранные фирмы, работающие в нашей стране, в своей документации не представляют ТК в полном объеме. Поэтому возникла необходимость создать ТК по нормативным требованиям. Впервые в текущем учебном году студенты пятого курса специальности «Теплогасоснабжение и вентиляция» в курсовом проекте составили ТК по ресурсо- и энергосберегающим технологиям и оборудованию. В частности по фирмам: Herz – панельные системы отопления-охлаждения, системы напольного, плинтусного отопления; Rehau – напольный газовый котел, котел на твердом топливе; Danfoss – стояк однотрубной системы отопления; Devi – подогрев кровли и водостоков. Незнание особенностей и тонкостей монтажа дорогостоящего оборудования может привести к его потере.

Вышеизложенное создало основу для внедрения в учебный процесс вопросов организации и технологии монтажа прогрессивных систем отопления и вентиляции на стадии дипломирования. Это даст выпускникам понимание принципов и методов ведения производства на уровне современных требований и устойчивое владение соответствующими профессиональными навыками.

ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНОЇ КАДАСТРОВОЇ КАРТИ УКРАЇНИ

Хропот С.Г., Колосов О.В. *(Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)*

Згідно проекту між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку «Видача державних актів на право власності на землю в сільській місцевості та розвитку системи кадастру» була розроблена та розміщена на сайті Держземагенства <http://map.dazru.gov.ua/kadastrova-karta> публічна кадастрова карта. Карта містить декілька шарів: оглядова карта, карта масштабу М 1:100000, ортофотоплани також містить маркери, поділ за ґрунтами, та кадастровий поділ. На даний час карта ще не містить всієї задекларованої інформації в повному обсязі і перебуває в стадії доопрацювання.

Відкриття публічного доступу до карти надало можливість громадського контролю за достовірністю внесення кадастрової інформації. Зокрема користувачі за кадастровим номером можуть знайти необхідну інформацію про кожну земельну ділянку, дізнатись форму власності, площу, кадастровий квартал, інформацію про суміжні земельні ділянки, підключити оглядову карту чи ортофотоплан та перевірити розташування ділянки.

Інформаційні ресурси публічної карти дозволяють використовувати її як для забезпечення виробничих потреб (розроблення практично всіх видів документації із землеустрою), так і в навчальних цілях. Зокрема, для забезпечення вивчення навчальних дисциплін за спеціальністю «Землеустрій та кадастр», карта дозволяє отримати достовірну актуалізовану інформацію про характеристики та стан об'єктів Державного земельного кадастру.

Так, при проведенні занять з дисципліни геодезія, використовуючи публічну карту, студент отримує можливість проектувати реальні планово-висотні мережі (теодолітні, полігонометричні, нівелірні ходи), прогнозувати точність цих мереж, вибирати варіанти прокладання таких мереж, планувати необхідний час для проведення робіт, та розраховувати їх кошторисну вартість.

В дисципліні GPS технології, студент має можливості враховувати особливості місцевості під час проектування GPS-мереж, більш точно розраховувати необхідні інтервали часу для переміщення GPS-приймачів, вибирати програму спостережень відповідно до необхідної точності знімання, визначити показники геометричних факторів запроектованих мереж. На основі

такої інформації вибирають місця закладання пунктів GPS-мереж та проектують програму переміщення приймачів під час виконання спостережень.

Вивчаючи дисципліну картографія з використанням публічної кадастрової карти, студенти проводять необхідні розрахунково-графічні роботи (визначення математичної основи; картографічні проекції; відомості про системи координат; картографічну та координатну сітку тощо), адаптовані до конкретної території. Також при складанні навчальної карти студент може дослідити гідрографію району робіт, рельєф місцевості, рослинність, ґрунти, розташування населених пунктів, шляхи сполучення та засоби зв'язку.

Оцінка нерухомості (земель та об'єктів нерухомого майна) передбачає ідентифікацію просторового розміщення об'єкта оцінки, вивчення характеристик та стану навколишнього природного середовища, проведення економіко-планувального зонування тощо. Дану інформацію також можна отримати з публічної карти.

Використання публічної кадастрової карти корисне під час вивчення інших дисциплін, зокрема містобудівний кадастр (розробка проектів землеустрою щодо встановлення та зміни меж населених пунктів), інвентаризація нерухомості (вивчення місця розташування та характеристик нерухомого майна), основи землевпорядкування та кадастру (розробка схем та проектів землеустрою, технічної документації із землеустрою, тематичних карт та атласів, робочих проектів землеустрою), землевпорядні вишукування та проектування (аналіз наявних якісних показників природних ресурсів, умов забезпечення раціонального використання та охорони земель тощо), основи реєстрації нерухомості та прав на неї (визначення меж реєстраційних округів, уточнення адрес та перевірка відповідності кадастрових номерів об'єктів нерухомості).

Втілення інформаційних ресурсів кадастрової карти в навчальний процес дозволяє виконувати курсове та дипломне проектування на реальних конкретно визначених на місцевості територіях, що забезпечує наближення роботи студента до реальних умов виробництва.

Крім того, публічна кадастрова карта може бути корисною і для студентів інших спеціальностей, наприклад будівництва. Її ресурси можна з успіхом використовувати для проектування лінійних об'єктів (шляхи сполучення, лінії ЛЕП, проектування трас трубопровідного транспорту тощо), гідротехнічних споруд, енергогенеруючих, виробничо-промислових об'єктів.

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ДО ДИПЛОМНОГО ПРОЕКТУВАННЯ

Чайка І.К., Браженко В.Є. *(Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса, Україна)*

Оптимізація підготовки студентів у вищих навчальних закладах передбачає посилення самостійної роботи та практичної спрямованості навчання, необхідність випуску широкопрофільних фахівців, які володіють у той же час вузькоспеціальними знаннями і практичними навичками. Наряду з цим головний напрям у підготовці фахівців є орієнтація як на професійну підготовку, так і на формування індивідуальності випускника, який здатний виявляти ініціативу, приймати рішення у неординарних ситуаціях, вміти критично проаналізувати обставини, самоудосконалюватися. У зв'язку з цим модель здобуття вищої технічної освіти в ОНАХТ передбачає поліморфний принцип організації навчального процесу, що потребує постійного покращення науково-практичної підготовки студентів. Постійне оновлення знань та вмінь в процесі навчання сприяє оволодінню сучасними технологіями, знаннями про новітнє обладнання, автоматизацію і комп'ютеризацію виробничих процесів.

Одними із напрямів вдосконалення методології навчання є організація самостійної роботи студентів під час засвоєння загальноосвітніх, спеціальних дисциплін та проходження виробничих практик на діючих підприємствах, що дозволяє: творчо самореалізуватися особистості; пізнати нове через отримання додаткових знань; розвинути індивідуальні здібності особистості. Але самостійна робота студентів потребує удосконалення для підвищення її ефективності у дипломному проектуванні. Тому проблема організації самостійної роботи студентів під час навчання у ВНЗ залишається актуальною.

Удосконалення методології якісної підготовки студентів та здійснення системного контролю за її результативністю при отриманні теоретичних, практичних знань за загальноосвітніми та спеціальними дисциплінами, під час проходження виробничих практик на підприємствах галузі, учбово-дослідної роботи забезпечують раціональну організацію, планування, контроль, динамічність навчання та пошук шляхів поєднання теоретичних знань з технічною підготовкою. Так, для підвищення ефективності самостійної роботи доцільно застосовувати наскрізні програми підготовки студентів, які розроблені на єдиній методологічній основі. Розроблена комплексна система індивідуальних завдань для організації самостійної роботи студентів у процесі підготовки, яка наведена на рис. 1.

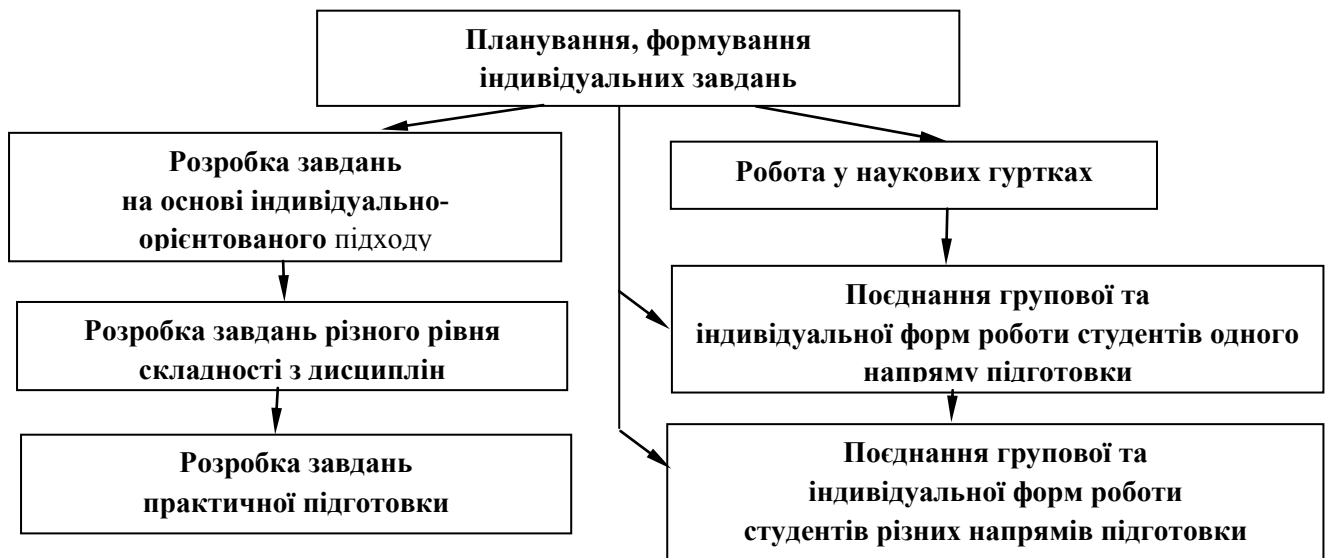

Рисунок 1 – Система індивідуальних завдань самостійної роботи студентів

Комплексний підхід до процесу підготовки фахівців сприяє ефективному оволодінню знань за загальноосвітніми, спеціальними дисциплінами, під час проходження практик, що підвищує якість підготовки студентів до дипломного проектування за концептуальною схемою виконання дипломних проектів, робіт (рис. 2).

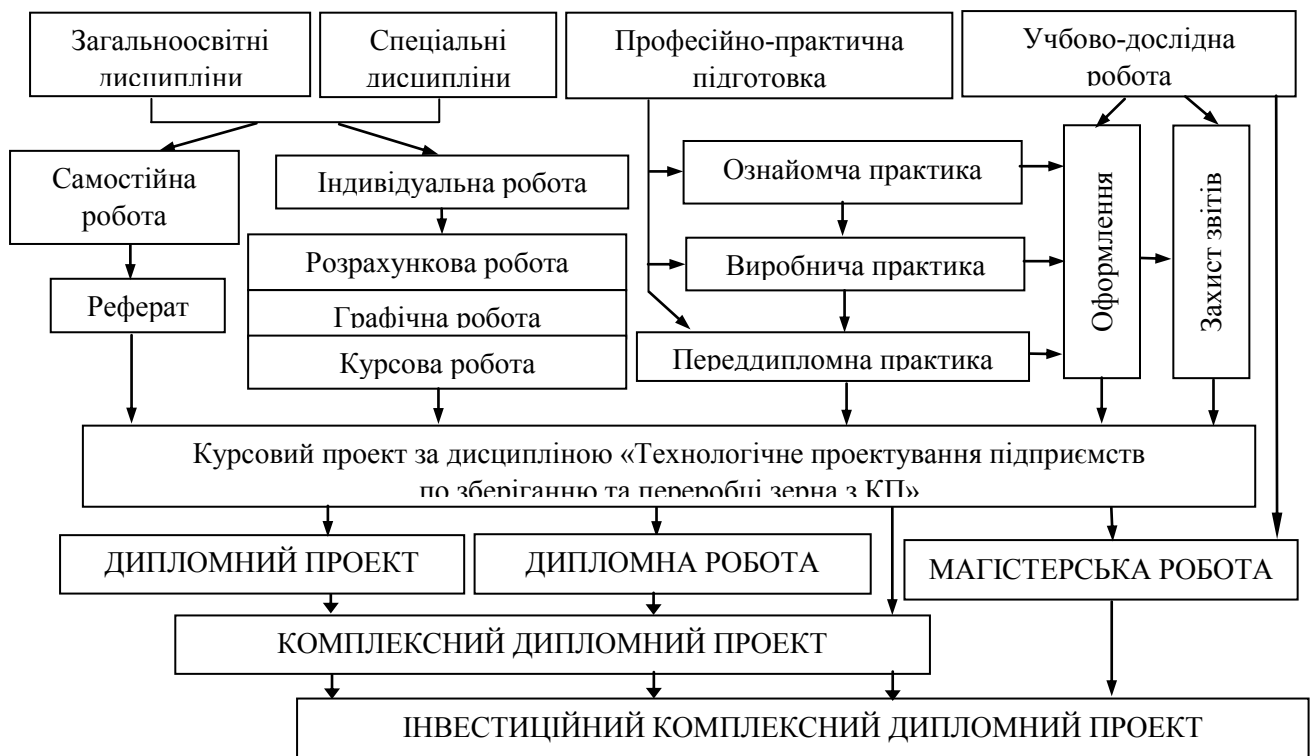

Рисунок 2 – Концептуальна схема дипломного проектування

Організація навчального процесу за такими напрямками підготовки забезпечує комплексну підготовку фахівців, що сприяє формуванню професійної мобільності та майбутньої конкурентоспроможності в ринкових умовах.

ЩОДО МЕТОДИКИ РОБОТИ НАД ЛЕКЦІЄЮ

Чернишев В.Г., Молчанюк І.В. (Одеський національний економічний університет, Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Серед основних питань, які стосуються впровадження сучасних технологій навчання, є пошук можливостей органічного поєднання та взаємоузгодження традиційних методів реалізації навчального процесу з новими методами його інтенсифікації й активізації. Переорієнтація й перебудова усіх форм навчальної діяльності студентів (зокрема, лекцій) надасть можливість підвищити якості підготовки майбутніх фахівців. Підготовка лекції – творча і самостійна праця викладача. Лекція передуює СРС і практичному (лабораторному) заняттю або семінару. Це дозволяє лектору давати матеріал, у якому він уявляє узагальнену структуру об'єкта чи явища, що вивчається, а також направляє СРС на підготовку до практичного заняття або семінару.

Лекція містить вступну частину, учбові питання та закінчення. Викладач нагадує студентам фрагменти попередньої лекції, на яких буде базуватись викладання лекції. Вступ має бути коротким, його ціль – підготувати студентів до сприйняття сутності учбових питань лекції. Немає необхідності повністю нагадувати весь попередній лекційний матеріал, студент повинен як можна частіше користуватись підручниками, а не конспектом. Розгляд учбових питань складає основну частину лекції. Питання викладаються з врахуванням вимог сучасних педагогічних принципів навчання і методології. Кожне теоретичне положення треба ретельно обґрунтувати і довести з використанням найбільше доцільних для даної аудиторії методичних прийомів. Кожне учбове питання закінчується розкриттям перспектив розвитку його теорії і практики, а також короткими висновками, що логічно підводять до наступного питання лекції. В заключній частині висловлюється основна думка, а також логічний перехід до наступної теми лекції, даються рекомендації до СРС для поглиблення, розширення і практичного застосування знань за даною темою.

Методика роботи над лекцією містить такі етапи. *Відбір матеріалу для лекції.* Матеріал і формування змісту лекції, насамперед, починається з визначення її теми. Лектору треба детально ознайомитися із змістом цієї теми (добре або погано викладеним) в підручниках, якими користуються студенти, для того, щоб з'ясувати відсутні і застарілі відомості, а також матеріал, що потребує коректування. Слід продумати узагальнення, які треба зробити, виділити суперечні питання і чітко сформулювати свою точку зору на них. За всіма

темами лекцій доцільно накопичувати матеріал. Він складається із різноманітного фактичного матеріалу, журнальних статей, назв книг і виписок з них, записаних афоризмів тощо. Так, друга половина ХХ століття характеризується вибухом нової наукової інформації та новими досконалішими технологіями виробництва. Якщо на початку ХХ століття обсяг наукової інформації подвоювався кожні 20 років, то в другій половині – спочатку кожні 10 років, а наприкінці століття – кожні п'ять, а в окремих галузях через три і менше років. Не увесь зібраний матеріал обов'язково буде використатися, але викладач не буде діяти в «екстреному порядку».

Визначення обсягу лекції. Визначається темп викладання матеріалу. Це обумовлюється обмеженістю учбових годин дисципліни. Не треба йти шляхом планування читання на лекціях усього програмного матеріалу, що завдає шкоди повноті викладу основних питань. Лекція містить стільки інформації, скільки може бути засвоєно аудиторією. Лекцію можна «розвантажувати» від частини матеріалу - переносити її на самостійне вивчення. Досвід показує, що час самостійного вивчення матеріалу не повинен перевищувати 30-40% від лекційного часу.

Вибір послідовності та логіки викладання. При складанні плану лекції краще виділити самостійні розділи, після кожного з них зробити узагальнення; виділити інформацію, на якій необхідно сконцентрувати увагу студентів. Визначаючи логіку побудови лекції, слід чітко знати, який метод викладання буде застосований: індукції (від окремого до загального), дедукції (від загального до частинного) або аналогії (висновок про явище за схожістю з іншими відомими явищами). Починаючи лектори підібрані матеріали оформлюють у вигляді конспектів, більш досвідчені викладачі – у різного роду тез і планів.

Підбір ілюстрованого матеріалу. Таблиці, діапозитиви, рисунки, схеми, графологічні конструкції треба не тільки старанно відібрати, але і визначити послідовність їх демонстрації.

Виробка техніки читання лекції. Ніколи не треба читати лекцію. Лекція буде більш результативною, якщо викладач веде активний діалог з аудиторією, тримає себе невимушено, упевнено; переміщується по аудиторії і слідкує за тим, чи встигають студенти конспектувати. Доцільно повторювати якісь положення, періодично змінювати тембр голосу, робити логічні наголоси. Це треба продумати при підготовці лекції і для себе відмітити в лекційній моделі.

Отже, успіх прочитаної лекції, її висока якість в вирішальній степені залежать від методики вмілої підготовки.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ФАКУЛЬТЕТУ БУДІВНИЦТВА

Чобан Г.С., Столевич І.А. *(Одеська державна академія будівництва і архітектури, м. Одеса, Україна)*

Підготовка фахівців напряму «Будівництво» заочної форми навчання проводиться на базі галузевих стандартів та стандартів вищої освіти, розроблених в академії. Навчальні плани складені за типовою формою відповідно до вимог ОПП і включають цикли дисциплін: гуманітарної і соціально-економічної підготовки, природничо-наукової підготовки, професійної та практичної підготовки, спеціального виду діяльності, дисциплін за вибором вищого навчального закладу, дисциплін за вибором студента.

Як відомо, якість підготовки фахівців заочної форми навчання в значній мірі залежить від методичного забезпечення. На жаль зараз склались такі умови, що тільки 40-50% студентів заочників відвідують заняття, а більшість не може відвідувати заняття, так як дуже багато власників або керівників підприємств, де працюють наші студенти, не відпускають їх на сесії, говорячи їм, вибирай чи академія, чи залишишся працювати на нашій фірмі.

Виходячи з цього одним зі способів допомоги студентам-заочникам в засвоєнні навчального матеріалу являється створення навчально-методичного комплексу, який дає можливість необмежено збільшити час самостійної роботи над навчальними курсами, індивідуалізувати навчання і проводити контроль вивченого матеріалу.

До комплексу входять наступні матеріали: лекційний курс, практикум, контрольні роботи і завдання, лабораторні роботи основні і допоміжні, альбом розрахунково-графічних робіт, методичні вказівки до виконання контрольних і розрахунково-графічних робіт.

Навчально-методичний комплекс створювався викладачами кафедр згідно робочих-навчальних планів.

При наявності комп'ютера використання комплексу дає можливість вивчати навчальний матеріал дисципліни в любий вільний час від основної праці студентів.

Слід визначити, що близько 20% студентів-заочників скористалось електронним комплексом в деканаті факультету будівництва.

ОРГАНИЗАЦИЯ КОНТРОЛЯ ЗА САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТОЙ СТУДЕНТОВ ДНЕВНОЙ ФОРМЫ ОБУЧЕНИЯ

Шевченко Т.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Самостоятельная работа студентов при изучении курса высшей математики студентами ОГАСА занимает большую часть по отношению к общему количеству часов, выделяемых для обучения. Так, например, для студентов, обучающихся по специальности строительство, она составляет в текущем учебном году 44% (для студентов, окончивших общеобразовательную школу) и 63% (для студентов, окончивших техникум).

Проведение одной аудиторной и одной домашней контрольных работ в каждом семестре недостаточно для оценки знаний, полученных студентами, поэтому преподавателями кафедры высшей математики проводятся аудиторные самостоятельные работы и математические диктанты по каждому разделу. Особое внимание уделяется заданиям по темам, которые выделяются на самостоятельную работу. Задания, представленные на самостоятельных и контрольных работах, делятся на три основных типа: репродуктивные, реконструктивные и вариативные.

Репродуктивные задания позволяют выработать у студентов основные умения и навыки, необходимые для изучения высшей математики. Реконструктивные задания указывают на общий принцип решения, их выполнение возможно только после того, как студент сам реконструирует их, соотнесет с несколькими репродуктивными. При выполнении этих заданий приходится использовать несколько алгоритмов, формул, теорем, анализировать возможные общие пути решения задачи, использовать несколько репродуктивных задач.

Более высоким уровнем воспроизводящей деятельности и переходом ее в творческую деятельность являются задания вариативного характера. При выполнении их студенту необходимо из всего арсенала математических знаний отобрать нужные для решения данной задачи, воспользоваться интуицией, найти выход из нестандартной ситуации. Все задания, представленные в контрольных и самостоятельных работах, составлены по вариантам одинаковой сложности. Перед началом написания озвучивается критерий их оценивания. Кроме введения дополнительных самостоятельных работ для контроля за самостоятельной деятельностью студентов полезно возобновить практику проведения коллоквиумов.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ РАЗРАБОТКИ СТРОЙГЕНПЛАНА ПРИ РЕКОНСТРУКЦИИ ОБЪЕКТА

Шипилов Ю.И. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

Строительный генеральный план (СГП) для реконструируемого объекта имеет такой же состав, как и для нового строительства и выполняются в том же порядке, но имеет некоторые особенности. В условиях реконструкции создаются дополнительные проблемы, которые необходимо учитывать при проектировании СГП. Сложность работ связана, со стесненностью фронта работ, необходимостью совместной деятельности с реконструируемым предприятием или безопасной эксплуатацией расположенных рядом зданий жилищно-гражданского назначения. Учет этой специфики отражается при разработке СГП.

Движение строительного транспорта не должно мешать работе действующего предприятия, и обеспечивались безопасные и нормальные условия работы людей в прилегающих к объекту зданиях. Для этого на СГП предусматривается: устройство объездов загруженных участков дорог; определяются действующие дороги предприятия, по которым допускается движение строительного транспорта; схемы движения автотранспорта у въезда на строительную площадку; определяется направление движения пешеходов в обход строительной площадки; иногда при установке крана возникает необходимость его разборки. Принятые решения согласовываются с руководством действующего предприятия, в случае выхода на городские магистрали с ГАИ.

Опасную зону у здания, выходящую на городские проезды, необходимо выгородить, а если это невозможно, то следует уменьшить эту зону, введя принудительные ограничения в работу крана, а также выполнить дополнительные ограждения вдоль наружных стен (или инвентарных лесов). Устраивается сплошное защитное ограждение и защитный козырек над пешеходными переходами. Наружная сторона лесов отгораживается защитной сеткой на всю высоту здания, а при отсутствии лесов все проемы в стенах закрываются наглухо.

В ППР детально прорабатывается зона нахождения монтажника, вне видимости крановщика связь между ними предусматривается радиосвязью или дополнительно вводится сигнальщики. Конструкции, лучшим монтировать «с колес». Дополнительные площадки для складирования материалов и конструкций можно устраивать промежуточные склады на территории предприятия. Такие решения требуют четкой проработки в ППР.

Временные здания и системы временного электро и водоснабжения размещаются с учетом возможности использования помещений и источников энергоснабжения реконструируемого предприятия.

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Юрковський Р.Г., Коріцька С.І. (Одеська державна академія будівництва та архітектури, м. Одеса, Україна)

Сучасні освітні стандарти вищої професійної освіти передбачають великий об'єм самостійної роботи студентів. Цей вид праці ретельно планується і детально проробляється з урахуванням аудиторних занять.

Єдиним показником для оцінювання якості самостійної роботи студента, у рамках комплексного підходу, є рівень готовності до виконання навчальних завдань. Проводити контроль цього показника по теоретичній складовій під час навчального процесу проблематично, особливо з урахуванням великої інформаційної насиченості аудиторних занять.

Вирішити цю проблему можливо за допомогою експрес-опитування, яке проводять під час аудиторних занять, займає не більш 5 хвилин та дозволяє контролювати готовність студентів як по окремим темам, так і у комплексі. Методики проведення експрес-опитувань різноманітні по складності і по трудомісткості підготовки. На кафедрі інженерної геодезії використовуються більш трудомісткі, але доступні способи проведення експрес-опитувань.

Письмовий тест, у якому 1-2 запитання, оформлюється на невеликих аркушах паперу. Переваги: здорове сприйняття інформації, одночасне подання всіх варіантів відповідей і запитань, лаконічність та стислість, низька вартість, можливість використовувати питання будь якого типу.

Можливо надати експрес-опитуванням стимулюючу функцію відносно самостійної роботи студентів? Можливо. Більш того, стимулююча функція закладена в подібного роду інструментах споконвічно, тому що людина допитлива по своїй суті, і кожний студент, написав і здав роботу, відразу прагне перевірити правильність своєї відповіді, але і відповідь всіх оточуючих.

Але це опосередковане стимулювання. Перевести експрес-опитування у фактор прямого впливу просто: достатньо нараховувати бали за правильні відповіді та зараховувати їх в проміжних чи підсумкових атестаціях. Практичний досвід викладачів кафедри інженерної геодезії показує, що бажання «заробити бали» пересилує лінощі. Крім того, не останню роль відіграє мотив статусу, тобто бажання не просто набрати бали, а «набрати більш за інших», стати кращим. Таким чином, можливо зробити висновки, що постійний контроль якості виконання самостійної роботи студентів підвищує загальний рівень якості освіти у вузі.

О САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЕ СТУДЕНТОВ ПО КУРСУ «ИСТОРИЯ АРХИТЕКТУРЫ И ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВА»

Яременко И.С. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г.Одесса, Украина)*

Для целенаправленной работы студентов при подготовке к модульному контролю знаний и экзамену по курсу «Современная зарубежная и отечественная архитектура» (раздел дисциплины «История архитектуры и градостроительства») на кафедре архитектуры зданий и сооружений разработаны и предлагаются студентам темы для самостоятельной проработки и вопросы для самоконтроля знаний. Они ориентируют в изучении основных этапов в развитии современной архитектуры с конца XIX до начала XXI веков, смены стилевой направленности и ее причинах, особенностей архитектурных стилей, деятельности ведущих мастеров архитектуры и характеристик их произведений.

Подготовлены вопросы для самоконтроля знаний нескольких типов. Во-первых, это вопросы, рассчитанные на проверку знаний о существовавших в новейшей истории архитектурных стилях, их хронологии и основных характеристиках.

Во-вторых, студентам предлагается из представленных иллюстраций выбрать и назвать именно те архитектурные объекты, которые выполнены в соответствующем стиле, либо выбрать такие объекты из представленного перечня без подсказки в виде иллюстративного материала.

В-третьих, из нескольких объектов, представленных на фотографиях или в виде перечня, необходимо выбрать здания или проекты зданий, разработанные архитектором, творчество которого изучается по данной теме.

Для ответа на вопросы четвертого типа необходимо перечислить архитекторов, в творчестве которых представлено то или иное архитектурное направление или архитектурный стиль.

Таким образом, в ходе изучения тем по истории современной архитектуры и проработки вопросов для самоконтроля, студенты смогут подготовиться к проведению модульного контроля как в виде устного или письменного опроса, так и в виде вопросов-тестов с вариантами ответов, а также к проведению экзамена с традиционными тематическими вопросами в билетах.

МУЛЬТИМЕДИЙНОЕ ОБОРУДОВАНИЕ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Ярошенко В.Н., Хмызникова Н.Н. *(Одесская государственная академия строительства и архитектуры, г. Одесса, Украина)*

В современной системе образования нашли широкое применение лекции, составленные в виде презентаций. Презентация - это набор последовательно сменяющих друг друга страниц - слайдов, на каждом из которых можно разместить - текст, рисунки, схемы, видео или аудио фрагменты, анимацию, 3D – графику. Сочетание комментариев преподавателя с визуальной информацией активизирует внимание студентов к содержанию излагаемого материала, помогает лучше запомнить информацию и повышает интерес к новой теме. Возможность показать более обширную информацию, составить логические и структурирование лекции облегчает как восприятие материала студентом, так и труд лектора.

При составлении лекций необходимо учитывать, что слайд не должен быть перегружен информацией, цвет текста должен быть контрастным и сочетаться с фоном. В презентации следует использовать не более двух шрифтов, рисунки и схемы делать максимально четкими, видео фрагменты следует использовать нормировано, т.к. долгий просмотр такой информации может рассеять внимание и отвлечь от основной темы занятия. Количество слайдов необходимо нормировать в зависимости от материала, но их должно быть не слишком много, иначе они будут быстро меняться, и времени для записи у слушателей не останется.

Применение презентаций в лекционном курсе «Магистральный газопровод» позволило показать студентам большее количество схем, чертежей таблиц, необходимых для усвоения дисциплины, зарубежный опыт прокладки глубоководного магистрального газопровода, варианты проектирования на действующих объектах нашей страны.

Так же данная методика дополнительно дает возможность студентам самостоятельно, в удобном для них режиме, изучить лекционный материал, так как он находится на магнитном носителе информации.

Конечно, использование такого оборудования необходимо не на каждой лекции, иногда работа с мелом и доской бывает наиболее эффективной. Однако, эффективность проведения лекций с использованием данного метода подтверждается опытом применения в большинстве учебных заведений нашей страны и за ее пределами.

ТЕСТУВАННЯ ЯК ФОРМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ З ХІМІЇ

Ярошенко І.В., Шапкін В.А., Шендрик В.П. *(Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса, Україна)*

Трансформація освіти в Україні передбачає широке застосування тестових технологій. Це пов'язано з необхідністю стандартизації рівнів підготовки студентів. Тестування дозволяє підвищити ефективність і якість навчання, а також знизити роль суб'єктивного чинника під час проведення контролю.

Тести дають можливість перевірки рівня засвоєння студентами як всього обсягу навчального матеріалу, так і, використовуючи міні-тестування, вести контроль поточних знань студентів. Уніфіковане тестування дає студентам рівні умови виконання роботи – однаковий час на виконання завдання, однаковий обсяг і рівень складності. Правильно складений тест може вміщувати велику кількість інформації, що дозволяє контролювати не тільки розуміння студентом предмета, але також і вміння студента користуватися цією інформацією [1]. Отже викладачі мають засвоїти технологію складання тестів, а студенти – технологію їх виконання. З іншого боку, тести мають гарантувати адекватність оцінки знань студентів, тобто бути валідними та надійними, а розробка таких тестів є досить нелегким завданням, яке потребує значних витрат часу [2]. Необхідним елементом у системі тестування є постійне вдосконалювання тестів.

Дисципліна «Хімія» як фундаментальна вивчається студентами першого курсу університету. На кафедрі теоретичних основ хімії поточний контроль знань здійснюється у тестовій формі безпосередньо перед виконанням кожної лабораторної роботи, що оцінюється певною кількістю балів, так само як і оформлення протоколу. Різні варіанти тестів унеможливають механічне списування. Тести розроблені викладачами за темами всіх лабораторних занять. На наш погляд, таке міні-тестування заохочує студентів до систематичного вивчення дисципліни, а викладачам заощаджує час на поточну перевірку знань.

Література

[1] Овсієнко С.Л. Організація тестового контролю з «Історії України» в технічних Вищих навчальних закладах // Шляхи реалізації кредитно-модульної системи організації навчального процесу і тестових форм контролю знань студентів: Матеріали науково-методичного семінару / Під ред. О.М. Цабієва // Одеса: Наука і техніка, 2006. – С. 40 – 43.

[2] Мардаренко О.В. Тестовий контроль з іноземної мови в контексті інтеграції в Болонську систему // Там же. – С. 46 – 48.

ЗМІСТ

Агенидзе Э.А. Оптимизация обучения в высшей школе	4
Аксинорская О.И., Полякова И.А., Фернандес де Ривес С.Ф. Эффективность тестирования в медицинском учебном процессе	6
Аксьонова І.М. Методична концепція курсу «Інженерні методи охорони водних ресурсів»	7
Афтанюк В.В., Иванов П.А., Спинова Г.В. К вопросу проведения практических занятий по дисциплине «Основы научных исследований»	8
Бабій І.М., Борисов О.О., Волканов В.К. Актуальність розробки методичних вказівок для проходження виробничої практики	10
Балдук П.Г., Балдук Г.П. К вопросу оценивания самостоятельности выполнения индивидуальных заданий студентами	12
Барабаш И.В., Керш В.Я., Чабаненко П.Н., Фош А.В. О подготовке специалистов по энергоэффективности для строительной отрасли и жилищно-коммунальной сферы	13
Бекшаев С.Я. О некоторых особенностях формирования объективной оценки при проведении тестового контроля знаний	15
Белая Д.Ю. Роль пленэрной живописи в обучении бакалавров изобразительного искусства	16
Бельская Н.К. Предложения по совершенствованию оценки курсовых и дипломных работ по специальности «Архитектура»	17
Бермас Л.І., Нестреляй А.В. Декомпресія як засіб створення рівнозначності перекладу медичного тексту	18
Берчатова Е.А. Методика преподавания дисциплины «Рисунок» для студентов архитектурной специальности	20
Беспалова А.В., Дашковська О.П., Книш О.І, Романюк В.П. Прогнозування небезпек – завдання безпеки життєдіяльності	21
Бешенцева О.А., Маракіна Л.Д. Проблеми викладання дисципліни «Хімія» в технічному вищому навчальному закладі	22

Беляк О.М., Горанська В.П. Місце наукових досліджень у ВНЗ I-II рівнів акредитації при підготовці фахівців	23
Бикова С.В., Хванковська Є. Роль куратора студентської групи в навчально-виховному процесі у вищому технічному закладі освіти	25
Біляковська О.О., Горіна О.М. Оцінювання успішності студентів	26
Боган С.М. Методика вивчення історії розвитку традиційного житла народів світу студентами Архітектурно-художнього інституту ОДАБА в курсі дисципліни Історія світової культури	27
Бредньова В.П., Марченко В.С. Про підвищення ефективності викладання та якості графічної підготовки студентів-першокурсників	29
Бурлак Г.М., Вилинская Л.Н. Підготовка інженерів-строїтелів в області радіаційного контролю	32
Бурцева Л.А. Из опыта работы центра гуманитарного образования и развития одесской национальной академии связи им. А.С. Попова	33
Бутник М.А., Маміч В.В., Шлапак В.О. Методика проведення контрольних заходів при організації навчального процесу у ВНЗ	35
Валканоцкий В.И. Некоторые особенности организации и проведения семинарского занятия по общественным дисциплинам	36
Викторов А.В. Язык графики и его место в высшей школе	37
Викторов А.В. Инновационные технологии в обучении инженерной графике	38
Галаган Л.В., Степанюк Г.М. Лінгвокраїнознавчий та лінгвокраєзнавчий матеріали у викладанні української мови як іноземної	39
Гапоненко Е.А., Рубцова Ю.А. Основополагающие принципы организации учебного процесса в техническом ВУЗе	40
Гапшенко В.С. Про підготовку студентів до державних іспитів	42
Герасимов О.І., Андріанова І.С. Вивчення фізики шляхом розв'язання задач в умовах міждисциплінарної підготовки	43

Герасимова Д.Л., Горбенко А.А. Рисунок – фундамент художественного образования	44
Герасимова Д.Л., Сапунова М.Ю. Значение комплекса архитектурных дисциплин для специальности изобразительное искусство	46
Гилодо А.Ю. Методика преподавания курса «Металлические конструкции» в условиях реформирования нормативной базы строительства	48
Глазирин В.Л., Присяжнюк (Холдаєва) М.І., Тараненко М.В. Діяльність та робота куратора групи в умовах реформи вищої школи	50
Глинин Д.Ю. Современные особенности преподавания «Методики градостроительного проектирования в исторической застройке» для студентов градостроителей	52
Головань В.Г., Подтергера Є.М. Структурно-функціональна модель підготовки офіцерів запасу	54
Голубєва Т.В. Проблеми реорганізації навчального процесу у вищій школі	55
Голубова Д.А. «Список рекомендованной литературы» – важная составляющая качественного образования студентов	57
Гришин А.В., Корнеева И.Б., Кушнарева Г.А., Неутов С.Ф. Результаты внедрения кредитно-модульной системы на кафедре сопротивления материалов	58
Грудок-Костюшко М.О. Доцільність впровадження сучасних європейських комунікативних технологій у систему вищої школи	59
Гуляк О.В., Маміч В.В., Ройлян В.О. Особливості проведення наукових досліджень при підготовці фахівців для збройних сил України	61
Гуменко Н.П. Стилистически дифференцированное коммуникативное обучение русскому языку как иностранному	62
Даніченко М.В., Гераскіна Е.А. Сучасне методичне забезпечення екологічної освіти студентів зі спеціальності 7.06010107 Теплогазопостачання та вентиляція	63
Деділова Т.В., Токар І.І. Особливості дипломного проектування як форми державної атестації студентів	65
Демченко Н.В. Мотивація студентів до проведення наукових досліджень: педагогічний аспект	67

Денисенко В.Ю., Барська І.С., Чумаченко Є.О. Об організації курсового проектування	69
Дерманчук А.В., Степанюк Г.Н. Особенности изучения русского языка в туркменской аудитории	71
Десятський В.В., Кошельник О.Л., Горовенко В.І. Кредитно-модульна система навчання на кафедрі оперативної хірургії і топографічної анатомії	72
Джой Т.В., Лабунська О.Б., Лабунська Т.В. Учбовий переклад як вид мовленнєвої діяльності	73
Дидишко Й.Й., Плакідюк О.Л. Професійна мотивація як засіб формування майбутнього спеціаліста	75
Димова О.В., Мілова М.І. Методологічні засоби викладання політології, що забезпечують зв'язок між теорією та практикою	77
Диханов С.М. Активізація самостійної роботи студентів заочної форми навчання	78
Довгань І.В., Дмитренко М.П., Маковецкая Е.А. Совершенствование экологической подготовки студентов направления «Водные ресурсы»	79
Дорошенко Ж.Ф., Потапов М.Д. Некоторые особенности современной подготовки специалистов в области промышленной теплоэнергетики	80
Дорофєєв В.С., Клименко Є.В., Голубова Д.О. Стан методичного забезпечення навчального процесу в ОДАБА	82
Дорофєєв В.С., Ковров А.В., Закорчемний Ю.О. Стан та шляхи впровадження системи якості навчання в Одеській державній академії будівництва та архітектури	85
Драгомирецкая О.А. Трудности изучения русского языка турецкой аудиторией	87
Дроздов В.О., Дроздов О.М., Оленєв В.М. Методи активізації навчальної діяльності курсантів при підготовці військових фахівців	88
Думанська Л.Б. Організація самостійної роботи студентів з термінологічним словником	89
Жовтан Л.В. Педагогічна практика в підготовці майбутніх фахівців	91
Зайцева О.Ю., Палагина Е.В. Методика и содержание ситуативно-направленного преподавания английского языка.	93

Зайченко С.И. Изучение гармонии формы и пространства в скульптуре	94
Захарчук В.В. Забезпечення геодезичних лабораторій сучасними високоточними електронними приладами у спеціалізованих навчальних закладах	95
Захлевська Т.В., Павлюк О.В. Формування здорового способу життя студентів шляхом застосування здоров'я зберігаючих технологій	96
Зинкевич Я.С., Козаченко Т.А., Лещенко Д.Д. Методика преподавания теоретической механики	98
Золотарьова Н.А., Волковинська Т.В., Євдокімова Т.Б. Впровадження наскрізної програми «Загальна практика-сімейна медицина» при підготовці студентів для зарубіжних країн на кафедрі внутрішньої медицини №4	99
Золочевський В.В., Голик О.С. Фізкультурно-оздоровча освіта майбутніх учителів як умова фахової підготовки	100
Кадурина А.О. Эталон красоты глазами студентов	102
Казмірук Т.П. Методичні засади оцінювання випускної кваліфікаційної роботи бакалаврів та дипломного проекту спеціалістів образотворчого мистецтва	103
Казмірук Т.П., Валюк Ю.П. Питання взаємозв'язку теоретичного і практичного курсів основ художньої композиції	104
Картель Т.М., Станчик Є.В. Іншомовна комунікативна компетентність студентів вищих технічних навчальних закладів	105
Кивенко И.А. Роль тьютора в организации учебного процесса при дистанционном обучении	106
Кіршо С.М. Сучасні форми проведення лекції – запорука якісного навчання фахівців	108
Кісельова А.А. Перцептивний аспект іміджу викладача як фактор оптимізації навчального процесу	109
Клименко Є.В. Безперервна освіта – світова тенденція	111
Клименко І.К., Рожко Д.Є. Особливості вивчення курсу «Комерційна діяльність посередницьких структур» у вищому навчальному закладі будівельного профілю	113

Ковальова І.Л., Окара Д.В., Чернишев В.Г. Щодо організації самостійної роботи студентів при вивченні курсу «Інформатика»	114
Ковальчук Г.В. Роль і місце творчості в структурі професіоналізму педагогічної діяльності	116
Ковальчук Т.С. Клоуз-тест как средство контроля понимания текста в практике обучения иностранному языку	117
Коверний М.С., Лесечко О.В. Про деякі спроби вдосконалити засвоєння вищої математики (спеціальностей ЗТК та Архітектура)	119
Ковров А.В., Довгань О.Д., Закорчемний Ю.О. Аналіз складових стандартів вищої освіти при акредитації Одеської державної академії будівництва та архітектури	120
Ковров А.В., Мишутин А.В., Новский А.В. Методика написания, правила оформления и процедура защиты магистерской работы по профессиональному направлению «Строительство»	125
Конон Л.П. Чтение вслух при овладении иноязычной речью	127
Коншина А.М. Рисунок в обучении архитектора	128
Копа В.М. До аналізу факторів фізичного виховання в ОНАХТ	129
Копейка П.И. Особенности организации самостоятельной работы студентов заочного и очного отделений по математике	130
Копіца Є.П., Пислар Т.П. Інноваційні моделі освітнього розвитку	131
Коріцька С.І. Вплив викладача на якість навчального процесу	133
Костюк А.І., Дмитрієва Н.В., Постернак О.О. Методичне забезпечення спеціальності «Мости та транспортні тунелі»	136
Кошельник Е.Л., Попов А.Г., Десятский В.В. Технические средства обучения в преподавании оперативной хирургии и топографической анатомии	138
Кравчук О.І., Ключник С.О., Маміч В.В. Методика підготовки військових фахівців у ВВНЗ Німеччини	139
Краня В.К. Роль наброска в развитии молодого художника	140

Кривошеков В.Е. Качество преподавания в ВУЗе: процедура первой встречи в студенческой аудитории	141
Крыжантовский А.В., Притула И.А. Проблемы унификации учебного процесса	142
Кубриш Н.Р. Развитие конструктивного, пространственного и композиционного мышления студентов в процессе изучения дисциплины «Рисунок»	143
Кусаковская В.А. К вопросу о методическом обеспечении специальности «Автомобильные дороги и аэродромы» по дисциплине «Иностранный язык»	145
Кусаковская В.А. К вопросу о разработке учебных словарей по английскому языку для методического обеспечения учебного процесса	146
Кучеренко А.А., Лавренюк Л.И., Парута В.А., Гнып О.П. О перспективах строительного материаловедения в учебном процессе	147
Кушніренко І.Ю. Підвищення полікультурного розвитку у ВНЗ як пріоритетний напрям у вихованні нового покоління фахівців	149
Кушніренко І.Ю. PUBLIC RELATIONS (PR) як організаційно-психологічний чинник залучення абітурієнтів до вищої школи	150
Лавренюк Л.І., Гнип О.П. Самостійна робота студентів при вивченні дисципліни «Будівельне матеріалознавство»	152
Лазор Н.В. Использование информационно-коммуникационных технологий и метода проектов при обучении иностранным языкам	153
Латышева Л.П., Соколова Л.С. Использование архивных материалов в научно-исследовательской работе студентов при изучении исторических дисциплин	154
Левицкая Н.А., Шевеленкова А.В., Чеснокова М.М., Кондрусина Е.В. Опыт интеграции преподавания основ молекулярной генетики в курсе медицинской биологии	156
Леженко Н.І., Бабайлов В.К. Вдосконалення підготовки фахівців за допомогою методики «2С70»	157
Літяга І.В. Підготовка студентів-першокурсників до навчально-виховного процесу в умовах ВНЗ	158

Лозинская Я.О. К проблеме стилизации, как форме выразительности в декоративном натюрморте	159
Лысанова А.М., Киреева М.П. О внедрении в учебный процесс новых форм обучения	160
Майковська В.І. Застосування інструментів маркетингу в процесі професійної підготовки студентів вищих економічних навчальних закладів	161
Макаров В.О., Калинин А.А., Шевченко Л.Ф. Пути совершенствования курсового и дипломного проектирования	163
Маміч В.В., Оленєв М.В., Дроздова О.В. Особенности методики оценки качества подготовки выпускников ВВНЗ	164
Маміч В.В., Тодорич І.В., Трушков Г.В. Особенности методики подготовки военных фахівців у ВВНЗ США	165
Мельник Е.Б. Проблемы преподавания курса фотограмметрии	166
Мельник Н.В. Клаузурный метод в архитектурном проектировании	167
Менейлюк А.И., Бичев И.К. О необходимости разработки учебного пособия «Справочник инженера технического надзора за строительством»	168
Мокін Б.І., Писклярова А.В. Вищий навчальний заклад як синергетична система	170
Моторна Л.В. Модернізація змісту науково-методичної роботи у ВНЗ I-II рівнів акредитації – вимога часу	172
Муранова Н.П. Характерні тенденції до університетської фізико-математичної освіти	174
Нахмуров А.Н., Гребенюк В.В. Об использовании потенциала студентов в выполнении научно-исследовательских работ	176
Ненастина Т.А. Тестовые задания как повышение качества контроля знаний студентов	178
Нікіфорова Н.Й. Активізація самостійної роботи студентів як запорука підвищення якості освіти в сучасних умовах	179
Новосад В.М. Підготовка фахівців із землеустрою	181

Олейник Т.П., Маковецкая Е.А. О методическом обеспечении дисциплины «Химия воды и микробиологи»	183
Олексова Е.А., Басист Д.В., Поломанный А.А. Внедрение задач энергосбережения в учебный процесс при настройке отопительной арматуры фирмы «HERZ»	184
Олексова Е.А., Витюков В.В., Семенов С.В. Совершенствование организации учебно-воспитательной работы со студентами в ИИЭС	185
Ославская Т.М., Попов А.Г., Десятский В.В., Горовенко В.І. Перспективы внедрения гуманных методов обучения на кафедре оперативной хирургии с топографической анатомией	186
П'янова І.Ю., Шотова-Ніколенко Г.В. Етапи формування граматичних навичок з англійської мови: методичний аспект	187
Павлик Н.П. Місце неформальної освіти у системі професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів	189
Пандас Т.Н., Собченко А.Ю. Формирование критического мышления у студентов при преподавании экономических дисциплин	191
Парута В.А., Лавренюк Л.И. Вопросы проектирования рабочих узлов зданий и сооружений при подготовке специалистов	193
Петраш В.Д., Шевченко Л.Ф., Гераскина Э.А., Басист Д.В. Концепция совершенствования учебного процесса по энергосбережению на основе теплонаносных технологий	194
Петров С.А., Данилова А.О. Особенности викладання дисципліни «Біохімія» для студентів заочної форми навчання біологічного факультету університету	196
Пивонос В.М. Освещение изучаемого материала по индивидуально подготовленному целевому заданию обучающихся – показатель повышения качества преподавания	197
Плакідюк О.Л., Плакідюк О.С. Практичне навчання студентів з економічних дисциплін в Одеському коледжі транспортних технологій	198
Погорелов О.А., Моргун Е.Л. О необходимости связи учебного процесса и практической деятельности	200
Полинецкая Т.В., Простакова К.М. Лингвострановедческий аспект в преподавании русского языка как иностранного	202

Полунин М.М., Воинов А.П., Шевченко Л.Ф. Расширить в учебных программах объем и содержание дисциплин, связанных с трубопроводным транспортом энергоносителей	203
Порожнякова Н.Е. Инновационная деятельность на уроках истории изобразительного искусства	205
Приходько Д.А. Ігрове навчання як засіб підвищення професіоналізму студентів	207
Прокопенко Н.В. Переваги використання кейс-технологій в навчальному процесі	208
Прокопенко Н.В. Використання інтерактивних методів у викладання природничих дисциплін	210
Простакова К.М., Полинецкая Т.В. О пассивной лексике иностранных студентов, изучающих русский язык	212
Проценко І.І. Евристичний діалог як спосіб формування професійно-творчих умінь майбутнього вчителя гуманітарних дисциплін	213
Пурцхванидзе О.В. Преподавание философии в техническом ВУЗе как условие повышения качества подготовки специалистов	215
Решта С.П., Данилова О.І. Особливості викладання дисципліни «Органічна хімія» для спеціальності «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування»	217
Рындина Л.И., Рындин А.С. Роль цветоведения в подготовке архитектора	218
Рындина Л.И., Рындин А.С. Специфика обучения живописи в архитектурном ВУЗе	219
Сазонов В.В. Контроль засвоєння знань студентами на семінарському занятті	220
Сакалюк В.М., Жижин Д.Ю. Роль м'яких матеріалів у розвитку професійної майстерності спеціалістів образотворчого мистецтва	222
Сергеева Т.П. Педагогічні технології формування здорових звичок майбутніх фахівців	223
Ситняківська С.М., Хливнюк М.Г. Білінгвальне навчання як чинник ефективної підготовки майбутніх фахівців в умовах інтеграції України у європейський простір	225
Ситшаева З.З. Об оценке качества подготовки выпускников бакалаврата	226

Сікора Я.Б. Структуризація навчально-методичного комплексу в системі електронних освітніх ресурсів	228
Снядовский Ю.А. Совершенствование методики курсового проектирования многоэтажных гаражей	230
Соколова Л.С., Латишева Л.П. Формування національно-державного патріотизму у студентів при викладанні курсу «Історія України»	231
Старунова А.Л. Перекладання як особливий вид мовленнєвої діяльності і особливої форми комунікації, його роль і місце в системі навчання української мови у вищій школі	233
Степанюк Г.М., Галаган Л.В. Ділове мовлення в іноземній аудиторії	235
Стерхова М.А. Организация домашнего чтения в рамках СРС	236
Стрелок Н.В. Переваги і недоліки комунікативної методики викладання іноземних мов	237
Сухін О.В., Ройлян В.О., Луханін В.В. Новий етап взаємодії системи військової освіти та військової служби	238
Терехов И.С. Методика преподавания монотипии для студентов специальности «Изобразительное искусство»	240
Тигарева Т.Г. Методическое обеспечение практических занятий по электротехнике	241
Токарь В.А. Учить создавать безопасную красоту в проектных решениях архитектурной среды	242
Тонковід З.І., Джугурян Л.О. Фактори виховного впливу на формування особистості студента	243
Топал С.С. Три складових якості майбутнього працівника ЖКС	244
Трутнев И.А. О методике преподавания истории архитектуры на примере Владимиро-суздальского княжества (сер. XII – нач. XIII вв.)	246
Турпурова Т.М., Лапінська А.П. Особливості викладання курсу «Контроль якості та безпеки продукції галузі»	248

Фізор Н.С., Науменко І.А., Образенко М.С. Досвід впровадження кредитно-модульної системи на кафедрі технології лікарських засобів	249
Фомин В.М., Бекшаев С.Я., Фомина И.П. Динамическое моделирование как элемент методики фундаментальной подготовки студента	250
Хоменко О.И., Хоменко А.А. Аспекты энерго- и ресурсосбережения в организационно-технологическом разделе дипломного проекта	252
Хропот С.Г., Колосов О.В. Потенційні можливості використання публічної кадастрової карти України	253
Чайка І.К., Браженко В.Є. Підвищення якості підготовки до дипломного проектування	255
Чернишев В.Г., Молчанюк І.В. Щодо методики роботи над лекцією	257
Чобан Г.С., Столевич І.А. Навчально-методичний комплекс для студентів заочної форми навчання факультету Будівництва	259
Шевченко Т.И. Организация контроля за самостоятельной работой студентов дневной формы обучения	260
Шипилов Ю.И. Методические особенности разработки стройгенплана при реконструкции объекта	261
Юрковський Р.Г., Коріцька С.І. Оцінювання якості самостійної роботи студента	262
Яременко И.С. О самостоятельной работе студентов по курсу «История архитектуры и градостроительства»	263
Ярошенко В.Н., Хмызникова Н.Н. Мультимедийное оборудование в учебном процессе	264
Ярошенко І.В., Шапкін В.А., Шендрик В.П. Тестування як форма поточного контролю з хімії	265